

Algemene toelichting

bij de middelenbegroting
en de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2024

INHOUD

I.	INLEIDING	12
II.	CREATIE EN AANWENDING VAN DE NETTO-BELEIDSRUIMTE	14
III.	DE MIDDELENBEGROTING	16
	1. Totale middelen	16
	2. Opcentiemen en dotaties Gewest	18
	2.1. Bruto opcentiemen	18
	2.2. Toegewezen gedeelte van de PB	23
	3. Dotaties Gemeenschap	24
	3.1. Toegewezen gedeelte van de BTW	25
	3.2. Toegewezen gedeelte van de PB	25
	3.3. Andere federale dotaties	25
	4. Samenvattend overzicht: gewestelijke opcentiemen en gewest- en gemeenschapsmiddelen BFW.....	26
	5. Specifieke dotaties vanwege de federale overheid	29
	6. Gewestelijke belastingen	30
	7. Toegewezen ontvangsten.....	32
	8. Andere ontvangsten, Lotto-middelen en ontvangsten DAB's	33
	9. Te consolideren instellingen	35
IV.	DE UITGAVENBEGROTING.....	39
	1. Inleiding	39
	2. De vastleggings- en vereffeningskredieten	39
	2.1. Vastleggingskredieten	40
	2.2. Vereffeningskredieten.....	41
	2.3. De globale evolutie van de vastleggingskredieten- en vereffeningskredieten	41
	3. De vastleggings- en vereffeningskredieten per beleidsdomein	42
	4. Bespreking per beleidsdomein	43
	4.1. Algemeen	43
	4.2. Financiën en Begroting	47
	4.3. Economie, Wetenschap en Innovatie	50
	4.4. Onderwijs en Vorming	52
	4.5. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.....	58
	4.6. Cultuur, Jeugd, Sport en Media.....	62
	4.7. Werk en Sociale Economie	64
	4.8. Landbouw en Visserij.....	68
	4.9. Mobiliteit en Openbare Werken	69
	4.10. Omgeving	73
	4.11. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	77
V.	HET VORDERINGENSALDO	83
	1. Vorderingensaldo	83
	2. ESR-ontvangsten	83
	3. ESR-uitgaven	84

4.	Onderbenutting	85
5.	ESR-correcties.....	86
6.	Tabel vorderingensaldo.....	86
VI.	EUROPEES KADER EN NORMERING	89
1.	Situering.....	89
2.	Stabiliteitsprogramma	89
3.	Landenspecifieke aanbevelingen	92
4.	Ontwerpbegrotingsplan.....	93
VII.	HET FINANCIËEL BEHEER.....	95
1.	Verwachte evolutie van de geconsolideerde bruto-schuld in 2024	95
2.	GewaARBORGDE schulden.....	97
3.	Schuldnorm	98
3.1.	Behoud van een gunstige rating.....	98
3.2.	Netto-actief positie.....	99
4.	Rente	99
4.1.	Rentekrediet bij BO 2024	99
4.2.	Renteontwikkelingen	101
4.3.	Sensitiviteitsanalyse van de rente	102
VIII.	BIJLAGEN	103
	Bijlage 1: Tabel netto-beleidsruimte	103
	Bijlage 2: Parameteroverzicht.....	110
	Bijlage 3: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen ...	113
	Bijlage 4: De voorschottenmethode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen en de fiscale uitgaven	114
	Bijlage 5: Overzichten verdeling index per beleidsdomein en begrotingsprogramma	126
	Bijlage 6: Relanceprovisie VEK-spreiding per project	133
	Bijlage 7: Provisie noodfonds Oekraïne	136
	Bijlage 8: Geconsolideerde schuld	140
	Bijlage 9: Uitvoering 2022	142
	Bijlage 10: Voortgangsrapportering uitgaventoetsingen	145

LIJST MET TABELLEN

Tabel II-1: Samenvatting evolutie bij ongewijzigd beleid BO 2024 (in duizend euro)	14
Tabel II-2: Uitbreiding netto-beleidsruimte (in duizend euro)	14
Tabel II-3: Nieuw beleid (in duizend euro)	15
Tabel III-1: Verwachte inflatie en economische groei in 2024	16
Tabel III-2: Sensitiviteit (in duizend euro)	17
Tabel III-3: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro)	17
Tabel III-4: Gecumuleerde impact Tax Shift en andere federale maatregelen op Vlaamse opcentiemen in lopende prijzen (in miljoen euro)	20
Tabel III-5: Raming van de voorschotten (in duizend euro)	21
Tabel III-6: Bruto-opcentiemen volgens voorschottenmethode (in duizend euro)	22
Tabel III-7: Bruto-opcentiemen 2024 volgens voorschottenmethode (in duizend euro)	23
Tabel III-8: Bruto aanvullende belasting op de PB en Toegewezen Gedeelte van de PB en de BTW (in duizend euro): BO 2024	27
Tabel III-9: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro): BO 2024	29
Tabel III-10: Gewestelijke belastingen (in duizend euro)	32
Tabel III-11: DAB's (in duizend euro)	34
Tabel III-12: Te consolideren instellingen (in duizend euro)	35
Tabel IV-1: Geconsolideerde vastleggings- en vereffeningskredieten (in duizend euro)	39
Tabel IV-2: Saldi-berekening - Vastleggingskredieten Vlaamse Gemeenschap (in duizend euro)	40
Tabel IV-3: Saldi-berekening - Vastleggingskredieten Vlaamse rechtspersonen (in duizend euro)	40
Tabel IV-4: Saldi-berekening - Totaal vastleggingskredieten (in duizend euro)	41
Tabel IV-5: Saldi-berekening - Vereffeningskredieten Vlaamse Gemeenschap (in duizend euro)	41
Tabel IV-6: Saldi-berekening - Vereffeningskredieten Vlaamse rechtspersonen (in duizend euro)	41
Tabel IV-7: Saldi-berekening - Totaal vereffeningskredieten (in duizend euro)	41
Tabel IV-8: Vastleggingskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)	42
Tabel IV-9: Vereffeningskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)	43
Tabel IV-10: Inflatieparameters	45
Tabel IV-11: VEK-effect op 2024 van wijziging overschrijding spilindex 128,11 (in duizend euro)	46
Tabel IV-12: VEK-effect op 2024 van wijziging overschrijding spilindex 130,67 (in duizend euro)	46
Tabel IV-13: VEK-effect op 2024 van wijziging overschrijding spilindex 128,11 en 130,67 (in duizend euro)	46
Tabel IV-14: Effect wijziging GZI met 10 basispunten (in duizend euro)	47
Tabel V-1: Samenvattende tabel vorderingensaldo (in duizend euro)	83
Tabel V-2: Van ontvangstenkredieten naar geconsolideerde ESR-ontvangsten (in duizend euro)	83
Tabel V-3: Van uitgavenkredieten naar geconsolideerde primaire ESR-uitgaven (in duizend euro)	84
Tabel V-4: Onderbenutting (in duizend euro)	85
Tabel V-5: Overzicht ESR-correcties (in duizend euro)	86
Tabel V-6: Vorderingensaldo (in duizend euro)	87
Tabel VI-1: Overzicht gevraagde bijkomende inspanningen in lopende prijzen voor de drie door HRF weerhouden trajecten (in miljoen euro)	90
Tabel VI-2: Uitgestippeld traject voor Entiteit I	91

Tabel VI-3: Uitgestippeld traject voor Entiteit II.....	91
Tabel VII-1: Samenstelling geconsolideerde schuld in 2021 en 2022 (in miljoen euro).....	95
Tabel VII-2: Overzicht geconsolideerde schuld in 2023 en 2024 (in miljoen euro)	95
Tabel VII-3: Geraamde evolutie van de directe schuld (in duizend euro)	96
Tabel VII-4: Evolutie van de gewaarborgde schuld (in miljoen euro)	97
Tabel VII-5: Ratio schuld versus inkomsten (met schuld cijfers in miljoen euro)	99
Tabel VII-6: Netto-actief positie eind 2022 (in miljard euro).....	99
Tabel VII-7: Verwachte rente-uitgaven voor 2023 en 2024 (in duizend euro) .	100
Tabel VII-8: Rente op bestaande schuld (in duizend euro)	100
Tabel VII-9: Rente op nog nieuw aan te gane LT-financieringen in 2023	100
Tabel VII-10: Rente op nieuw aan te gane LT-financieringen in 2024.....	101
Tabel VII-11: Samenvattende tabel (in duizend euro).....	101
Tabel VII-12: Wijziging rentecurve met 100 basispunten (in duizend euro)	102
Tabel VIII-1: Detailtabel netto-beleidsruimte (in duizend euro).....	103
Tabel VIII-2: Volledig parameteroverzicht	111
Tabel VIII-3: Bruto opcentiemen volgens voorschottenmethode (in duizend euro)	116
Tabel VIII-4: Raming van de voorschotten (in duizend euro)	117
Tabel VIII-5: Raming van de afrekeningen (in duizend euro)	118
Tabel VIII-6: Indexatie bij de BO 2024 per beleidsdomein voor het op kruissnelheid brengen van de verwachte overschrijding van de spilindex van oktober 2023 (in duizend euro)	126
Tabel VIII-7: Indexatie bij de BO 2024 per begrotingsprogramma voor het op kruissnelheid brengen van de verwachte overschrijding van de spilindex van oktober 2023 (in duizend euro)	126
Tabel VIII-8: Indexatie bij de BO 2024 per beleidsdomein van de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen (in duizend euro).....	128
Tabel VIII-9: Indexatie bij de BO 2024 per begrotingsprogramma van de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen (in duizend euro)	128
Tabel VIII-10: Indicatieve verdeling indexprovisie per beleidsdomein (in duizend euro).....	130
Tabel VIII-11: Indicatieve verdeling indexprovisie per begrotingsprogramma (in duizend euro).....	130
Tabel VIII-12: Relanceprovisie VEK-spreiding per project (in duizend euro)....	133
Tabel VIII-13: Detailtabel geconsolideerde schuld (in duizend euro).....	140
Tabel VIII-14: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten: uitvoering 2022 (in duizend euro).....	142
Tabel VIII-15: DAB's: uitvoering 2022 (in duizend euro).....	142
Tabel VIII-16: Te consolideren instellingen: uitvoering 2022 (in duizend euro)	142
Tabel VIII-17: Vastleggingskredieten per beleidsdomein: uitvoering 2022 (in duizend euro).....	142
Tabel VIII-18: Vereffeningskredieten per beleidsdomein: uitvoering 2022 (in duizend euro).....	143
Tabel VIII-19: Van ontvangstenkredieten naar geconsolideerde ESR-ontvangsten: uitvoering 2022 (in duizend euro)	143
Tabel VIII-20: Van uitgavenkredieten naar geconsolideerde primaire ESR-uitgaven: uitvoering 2022 (in duizend euro).....	143
Tabel VIII-21: Vorderingensaldo: uitvoering 2022 (in duizend euro).....	144

LIJST MET FIGUREN

Figuur III-1: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten	18
Figuur IV-1: De globale evolutie van de vastleggings- en vereffeningskredieten (in duizend euro)	42
Figuur IV-2: Vastleggings- en vereffeningskredieten per beleidsdomein (in duizend euro).....	43
Figuur VII-1: Evolutie van de kortetermijnrente (Euribor 3 maanden) en de langetermijnrente (OLO 10 jaar)	102
Figuur VIII-1: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen (REA 2014 en BO 2024)	113

LIJST MET AFKORTINGEN

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
ABEX	Association Belge des Experts
AgII	Agentschap Integratie en Inburgering
AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AgO	Agentschap Overheidspersoneel
AGODI	Agentschap voor Onderwijsdiensten
AHOVOKS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
AJ	Aanslagjaar
APM	Agentschap Plantentuin Meise
AWV	Afdeling Wegen en Verkeer
BA	Begrotingsaanpassing
BAF	Bunker Adjustment Factor
BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
BAR	Brexit Adjustment Reserve
bbp	Bruto binnenlands product
BBT	Beleids- en begrotingstoelichting
BC	Begrotingscontrole
BCP	Belgian Commercial Paper
BD	Beleidsdomein
BFM	Budget Financiële Middelen
BFW	Bijzondere Financieringswet
BHG	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
bj	Begrotingsjaar
BNI	Belasting van niet-inwoners
BO	Begrotingsopmaak
BOB	Basisondersteuningsbudget
BOF	Bijzondere Onderzoeksfondsen
BSL	Bijzondere sociale leningen
BSO	Beroepssecundair onderwijs
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
BVR	Besluit Vlaamse Regering
cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAW	Centrum voor Algemeen Welzijnswerk
CFO	Centraal financieringsorgaan
CKG	Centrum kinderopvang en gezinsondersteuning
CLB	Centrum voor leerlingenbegeleiding
CMW	Collectief maatwerk
CPI	Consumer Price Index/ Consumptieprijsindex
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DAC	Derde Arbeidscircuit
DBFM	Design Build Finance Maintenance
DCJM	Departement Cultuur, Jeugd en Media
DENAT	Denataliteitscoëfficiënt
DG	Duitstalige Gemeenschap
DKO	Deeltijds Kunstonderwijs
DVW	De Vlaamse Waterweg
DWSE	Departement Werk en Sociale Economie

DWV	De Werkvennootschap
EB	Economische begroting
ECB	Europese Centrale Bank
EDP	Excessive Deficit Procedure
EFB	European Fiscal Board
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EMTN	Euro Medium Term Note
ESCO	Energy Service Company
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESR	Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen
ESR-VAK	ESR-vastleggingskredieten
ESR-VEK	ESR-vereffeningskredieten
ETS	Emission trading scheme
EU	Europese Unie
EV	Eigen Vermogen
EVA	Extern verzelfstandigd agentschap
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
FARO	Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed
FB	Financiën en Begroting
FC	Fiscale capaciteit
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven
FFTF	Flanders Future TechFund
FG	Franstalige Gemeenschap
FGC	Franse Gemeenschapscommissie
FIO	Fonds voor Innoveren en Ondernemen
FIT	Flanders Investment and Trade
FOD	Federale Overheidsdienst
FS3	Financieringsstelsel 3
FU	Fiscale uitgaven
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek
GEC	General Escape Clause
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
GGMMI	Gewaarborgd gemiddeld minimummaandinkomen
GO!	Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
GZI	Gezondheidsindex
HFB	Het Facilitair Bedrijf
HRF	Hoge Raad van Financiën
IBO	Individuele Beroepsopleiding
ICL	Indirecte Carbon Leakage
ILBV	Inspectie levensbeschouwelijke vakken
ILVO	Instituut voor Landbouw-, Visserij en Voedingsonderzoek
IMEC	Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum
IMW	Individueel Maatwerk
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IOF	Industriële Onderzoeksfondsen
ITP	Integrale Toegangspoort
IVA	Intern verzelfstandigd agentschap
IVT	Inkomensvervangende tegemoetkoming
KBBJ	Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

KI	Kadastraal inkomen
KMDA	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen
KMSKA	Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
KT	Korte termijn
LDE	Lokale Diensteneconomie
LLN	Leerlingenaantallen
LOM	Luchthavenontwikkelingsmaatschappij
LRM	Limburgse Reconversie maatschappij
LT	Lange termijn
MAGDA	Maximale gegevensdeling tussen administraties
MDK	Maritieme Dienstverlening en Kust
MFF	Multiannual Financial Framework
Minafonds	Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
MTO	Medium-Term Budgetary Objective
MVG	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
MWA	Maatwerkafdeling
NPI	Niet-productieve investeringen
O.V.	Onroerende voorheffing
OBU	On Board Unit
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
P&R	Park and Ride
PAB	Persoonlijke-assistentiebudget
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
PB	Personenbelasting
PBD	Pedagogische begeleidingsdiensten
PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
PPS	Publieke private samenwerking
PR	Programma
PV	Photo voltaic
PVT	Psychiatrische Verzorgingstehuizen
PWA	Plaatselijk werkgelegenheidsagentschap
RAI	Retroactieve Investeringspremies
REA	Realisaties
REACT-EU	Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RON	Rechtereover Nieuwpoort
RRF	Recovery and Resilience Facility
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
SB	Structural Balance
SBR	Strategisch basisonderzoek projecten
SINE	Sociale Inschakelingseconomie
TSO	Technisch secundair onderwijs
TS	Tax Shift
TVL	Toerisme Vlaanderen
U&HS	Universiteiten & Hogescholen
VAC	Vlaams administratief centrum

VAK	Vastleggingskrediet(en)
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VAR	Vlaamse Audiovisuele Regie
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEB	Vlaams Energiebedrijf
VEK	Vereffeningskrediet(en)
VFLD	Vlaams Fonds voor de Lastendelging
VG	Vlaamse Gemeenschap
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord
VIB	Vlaams Instituut voor Biotechnologie
VIF	Vlaams Infrastructuurfonds
VILT	Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
Vlabel	Vlaamse Belastingdienst
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VLOR	Vlaamse Onderwijsraad
VMRI	Vlaams Mensenrechteninstituut
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VOP	Vlaamse Ondersteuningspremie
VR	Vlaamse Regering
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VS%	Voorschottenpercentage
VSB	Vlaamse Sociale Bescherming
VSC	Vlaams Supercomputer Centrum
VUTG	Het Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid
VV	Vlaamse Veerkracht
VVM	Vlaamse Vervoersmaatschappij
VWF	Vlaams Woningfonds
VWO	Volwassenenonderwijs
WG	Waals Gewest

I. INLEIDING

De Algemene toelichting is een toelichtend document bij het ontwerp van middelen- en uitgavendecreet. Deze toelichting bevat een verantwoording van de middelen en uitgaven aan de hand van financiële en niet-financiële informatie.

De toelichting synthetiseert en analyseert de bredere context waarbinnen het Vlaamse begrotingsbeleid tot stand is gekomen en zoomt in op de verschillende deelaspecten:

- Hoofdstuk II: Creatie en aanwending van de netto-beleidsruimte
- Hoofdstuk III: Duiding bij de middelenbegroting en -evolutie
- Hoofdstuk IV: Duiding bij de uitgavenbegroting en -evolutie
- Hoofdstuk V: Het geconsolideerd vorderingensaldo en het saldo na correcties voor aftoetsen van de begrotingsdoelstelling
- Hoofdstuk VI: Toelichting bij het Europees kader en de normering
- Hoofdstuk VII: De geconsolideerde schuld en het financieel beheer

De jaarlijkse begroting bevat een raming van de vermoedelijke ontvangsten (middelenbegroting) en uitgaven (uitgavenbegroting) voor het kalenderjaar 2024. Een begrotingsopmaak wordt ook in meerjarig perspectief gekaderd. Daarvoor wordt verwezen naar de meerjarenraming 2023-2028.

Doorheen het document vindt u regelmatig een verwijzing naar het Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen (ESR). Dat stelsel bevat de registratieregels die moeten worden toegepast om een onderling samenhangende, betrouwbare en vergelijkbare kwantitatieve beschrijving van de economieën van de lidstaten te verkrijgen. Het ESR is dus een belangrijk beleids- en beheersinstrument van en voor de Europese Unie.

Hoofdstuk II gaat in op de netto-beleidsruimte en de evolutie ervan bij ongewijzigd beleid en de extra maatregelen en het nieuw beleid dat de Vlaamse Regering voorziet naar aanleiding van deze begrotingsronde.

In het volgende hoofdstuk leest u op basis van welke parameters de middelen worden toegewezen vanuit de Bijzondere Financieringswet (BFW), alsook vindt u er een sensitiviteitsanalyse. Naast de middelen die voortvloeien uit de BFW, komen ook de andere categorieën van ESR-ontvangsten aan bod: bruto aanvullende belasting op de PB, gewestelijke belastingen, eigen niet-fiscale, (niet) toegewezen ontvangsten en de eigen ESR-ontvangsten van Vlaamse rechtspersonen die tot de consolidatieperimeter behoren.

Hoofdstuk IV gaat in op de uitgavenbegroting en de geconsolideerde vastleggings- en vereffeningskredieten per beleidsdomein, alsook de evolutie per beleidsdomein. U vindt er meer duiding bij de indexatie van de uitgavenkredieten en de sensitiviteit van de uitgaven voor inflatie. Daarnaast is er een technische toelichting om de overstap van de uitgavenkredieten zoals opgenomen in de administratieve tabel en de begrotingen van de rechtspersonen, naar de geconsolideerde vastleggings- en vereffeningskredieten te maken.

De vastleggingskredieten zijn relevant om na te gaan welke beleidsaccenten de Vlaamse Regering legt, maar het zijn de vereffeningskredieten die een onmiddellijke impact hebben op het ESR-vorderingensaldo. De vastleggingskredieten geven weer in welke mate er verbintenissen kunnen worden aangegaan en de vereffeningskredieten geven weer welk bedrag er voorzien is in de begroting om de vastgelegde verbintenissen te vereffenen. Beide benaderingen zijn dus relevant om een goed zicht te krijgen op de budgettaire situatie van de Vlaamse overheid.

In hoofdstuk V vindt u het geconsolideerd ESR-vorderingensaldo voor de Vlaamse overheid. Bij een vorderingenoverschot (als dat saldo positief is) beschikt een sector (in dit geval de Vlaamse overheid) over financieringscapaciteit, met name over de mogelijkheid om andere sectoren te financieren of om bestaande schuld te verminderen. Is dat saldo negatief (vorderingentekort), dan moet een sector lenen bij andere sectoren om zijn werking te verzekeren (financieringsbehoefte). Bij de berekening van het saldo tellen onder meer financiële transacties (zoals kapitaalparticipaties of schuldaflossingen) niet mee.

Daarnaast is het belangrijk om de Vlaamse begroting te kaderen binnen België en het bredere Europees kader en begrotingsnormering. Dat leest u in hoofdstuk VI van dit document.

Ten slotte wordt er ingezoomd op de totale omvang en de evolutie van de geconsolideerde schuld en het financieel beheer van de Vlaamse overheid. Het gaat hier over de som van de schuld van alle tot de consolidatiekring van de Vlaamse deelstaatoverheid behorende entiteiten, met uitzuivering van de onderlinge schulden.

II. CREATIE EN AANWENDING VAN DE NETTO-BELEIDSRUIMTE

De opzet van de tabel netto-beleidsruimte is om het onderscheid te maken tussen de evolutie bij ongewijzigd beleid en de maatregelen en/of extra aanwending die de Vlaamse Regering voorziet naar aanleiding van een begrotingsronde.

Tabel II-1: Samenvatting evolutie bij ongewijzigd beleid BO 2024 (in duizend euro)

Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling BA 2023 (1)	-1.969.550
Uitgaven buiten begrotingsdoelstelling BA 2023 (2)	1.097.592
Oosterweel (hoofdwerven)	479.642
Relanceplan Vlaamse Veerkracht	617.950
Vorderingensaldo BA 2023 (3)=(1)-(2)	-3.067.142
Evolutie ongewijzigd beleid (4)=(a)-(b)+(c)+(d)	-1.944.942
Ontvangsten (a)	1.437.866
Uitgaven (b)	2.599.129
ESR-correcties (c)	-824.520
Onderbenutting (d)	40.841
Vorderingensaldo BO 2024 bij ongewijzigd beleid (5)=(3)+(4)	-5.012.084
Correcties aftoetsen begrotingsdoelstelling BO 2024 (6)	1.076.844
Oosterweel (hoofdwerven)	612.118
Relanceplan Vlaamse Veerkracht en Repower-EU (ontvangsten)	-431.635
Relanceplan Vlaamse Veerkracht en Repower-EU (uitgaven)	896.361
Netto-beleidsruimte (7)=(5)+(6)	-3.935.240
Uitbreiding netto-beleidsruimte (8)	691.083
Nieuw beleid (9)	-1.291.441
Terugdraaien eenmalig nieuw beleid BO 2023 (10)	1.887.690
Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling BO 2024 (11)=(7)+(8)+(9)+(10)	-2.647.908
Vorderingensaldo BO 2024 (12)=(11)-(6)	-3.724.752

Tabel II-1 geeft aan hoe het saldo ten opzichte van de evenwichtsdoelstelling geëvolueerd is van de begrotingsaanpassing (BA) 2023 (-2,0 miljard euro) naar de begrotingsopmaak (BO) 2024 (-2,6 miljard euro).

Bij ongewijzigd beleid stijgen de ontvangsten met 1,4 miljard euro en de uitgaven met 2,6 miljard euro. Het doorrekenen van de onderbenuttingshypothese resulteert in een stijging van de onderbenutting met 40,8 miljoen euro op het uiteindelijke totaal van de vereffeningskredieten.

Dat geeft als resultaat een vorderingentekort van 5,0 miljard euro bij ongewijzigd beleid. Dat resultaat wordt echter gecorrigeerd voor de hoofdwerven Oosterweel-verbinding en voor het Relanceplan Vlaamse Veerkracht/Repower-EU. De netto-beleidsruimte komt zo uit op -3,9 miljard euro bij ongewijzigd beleid.

Uitbreiding van de netto-beleidsruimte: +0,7 miljard euro

De netto-beleidsruimte wordt uitgebreid door de genomen maatregelen om de beschikbare beleidsruimte te vergroten. Bij de BO 2024 worden maatregelen genomen die voortvloeien uit het Regeerakkoord. Die maatregelen resulteren enerzijds in hogere ontvangsten van 2,9 miljoen euro en anderzijds tot een daling van de uitgaven met 173,2 miljoen euro. Daarnaast werden bij de begrotingsopmaken 2022-2024 ook telkens maatregelen genomen om de houdbaarheid van de financiën op middellangetermijn te garanderen.

Tabel II-2: Uitbreiding netto-beleidsruimte (in duizend euro)

	VAK	VEK
Uitbreiding netto-beleidsruimte	696.770	691.083
Ontvangsten Regeerakkoord	2.929	2.929
Fiscaliteit - hervormingen	1.009	1.009
Punctuele maatregelen	1.920	1.920

	VAK	VEK
Uitgaven Regeerakkoord	173.189	173.189
Fiscaliteit - hervormingen	92.527	92.527
Mildere groeipaden	54.729	54.729
Efficiëntie en kerntaken	20.804	20.804
Punctuele maatregelen	5.129	5.129
Extra maatregelen BO 2022 ontvangsten	119.500	119.500
Extra maatregelen BO 2022 uitgaven	256.474	245.957
Extra maatregel BO 2023	30.878	30.878
Extra maatregelen BO 2024	113.800	118.630

Nieuw beleid¹: +0,2 miljard euro VAK en +0,6 miljard euro VEK.

De Vlaamse Regering voorziet nieuw beleid in 2024. Dit omvat 472,4 miljoen euro vastleggings- en 322,9 miljoen euro vereffeningskredieten die volgen uit de uitvoering van het Regeerakkoord en bijkomend 1,4 miljard euro vastleggingskredieten (VAK) en 1,0 miljard euro vereffeningskredieten (VEK) aan nieuwe beleidsimpulsen.

Daarnaast is er ook het terugdraaien van eenmalig nieuw beleid, beslist bij de BO 2023. Die eenmalige maatregelen waren gericht op crisisondersteuning voor de gezinnen, bedrijven en gesubsidieerde entiteiten in het kader van de energiecrisis (bv. energiecompensatie gemeenschapsinstellingen of toepassing tijdelijk staatssteunkader).

Tabel II-3: Nieuw beleid (in duizend euro)

	VAK	VEK
Nieuw beleid	166.834	596.249
Uitgaven Regeerakkoord	-472.440	-322.861
Fiscaliteit	-7.000	-7.000
Warm Vlaanderen	-122.050	-122.050
Excelleren	-107.080	-107.080
Extra investeringen	-174.000	-15.491
Lokale besturen	-58.342	-58.342
Mobiliteit en openbare werken	-9.000	-9.000
Omgeving	-5.250	-5.250
Andere	10.282	1.352
Nieuwe beleidsimpulsen & terugdraaien eenmalig nieuw beleid	639.274	919.110
Nieuw beleid BO 2024 (recurrent)	-678.751	-581.315
Nieuw beleid BO 2024 (eenmalig)	-567.500	-260.100
Nieuw beleid BO 2023 uitgaven	-127.165	-127.165
Terugdraaien nieuw beleid BO 2023 uitgaven	2.052.690	1.927.690
Terugdraaien nieuw beleid BO 2023 ontvangsten	-40.000	-40.000

¹ Dit is inclusief het terugdraaien of wegvallen van eenmalig nieuw beleid: 2,1 miljard euro VAK en 1,9 miljard euro VEK aan uitgaven en 40 miljoen euro aan ontvangsten.

III. DE MIDDELENBEGROTING

1. Totale middelen

Tabel III-1 toont een overzicht van de belangrijkste parameters gebruikt bij de BO 2023, de BA 2023 en de BO 2024 om de opcentiemen en het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB te ramen. Het betreft de parameters van de Economische Begrotingen van respectievelijk 8 september 2022 (BO 2023), 16 februari 2023 (BA 2023) en 7 september 2023 (BO 2024), en van de mededelingen door de FOD Financiën van respectievelijk 23 september 2022, 17 maart 2023 en 22 september 2023.

Voor een volledig overzicht van de gehanteerde parameters verwijzen we naar Bijlage 2: Parameteroverzicht. Behalve de klassieke parameters van inflatie en economische groei, spelen ook de fiscale capaciteit van de gewesten en gemeenschappen en het aantal leerlingen en min 18-jarigen van de gemeenschap, het aantal 0- tot en met 18-jarigen en het aantal 80-plussers een belangrijke rol bij de berekening van de middelen toegewezen vanuit de BFW. De fiscale capaciteit wordt vanaf het aanslagjaar 2015 geïnterpreteerd als de regionale opdeling van de opbrengst van de federaal gebleven personenbelasting. Voor begrotingsjaar 2024 wordt dus de fiscale capaciteit met betrekking tot aanslagjaar 2023 toegepast.

In vergelijking met de BA 2023 wordt bij de BO 2024 de inflatie over het jaar 2023 lichtjes naar beneden bijgesteld, terwijl de economische groei over het jaar 2023 ongewijzigd blijft. In 2024 zal de inflatie verder afnemen en zet de economische groei zich verder door.

Tabel III-1: Verwachte inflatie en economische groei in 2024

	BO 2023 (EB 9/2022)		BA 2023 (EB 2/2023)		BO 2024 (EB 9/2023)	
	2022	2023	2022	2023	2023	2024
bbp	2,6%	0,5%	3,1%	1,0%	1,0%	1,3%
CPI	9,4%	6,5%	9,60%	4,5%	4,4%	4,1%
GZI	9,1%	7,0%	9,25%	4,9% (4,6% toe- gekend)	4,7%	4,3% (4,3% toe- gekend)

Bron: Federaal Planbureau

Begin oktober 2023 werden door het Federaal Planbureau geactualiseerde inflatievooruitzichten gepubliceerd, waarbij het nationaal indexcijfer van de consumptieprijzen (CPI) in 2023 op 4,1% geraamd wordt, en in 2024 op 3,9%. Die actualisatie is in de voorliggende BO 2024 niet verwerkt. Bij de BA 2024 zal een herraming van de middelen plaatsvinden op basis van de op dat ogenblik meest actuele groei- en inflatievooruitzichten.

Gelet op de volatiliteit van de economische groei en de inflatie geeft Tabel III-2 weer in welke mate de opcentiemen, het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB, en de specifieke dotaties (zie verder) in begrotingsjaar 2024 reageren op een wijziging van de economische groei en de inflatie. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat een wijziging van het bbp een impact heeft op de inkomensvorming en bijgevolg ook op de opcentiemen. Elke onderzochte wijziging heeft een grootte van 0,1 procentpunt (10 basispunten). De in het vet weergegeven bedragen in Tabel III-2 (34.882 en 41.769 duizend euro) tonen de geraamde meerontvangsten op kruissnelheid van een stijging met 10 basispunten van respectievelijk het bbp en de CPI ten opzichte van het bbp en de CPI opgenomen in de Economische Begroting van 7 september 2023.

Tabel III-2: Sensitiviteit (in duizend euro)

Parameter	Middelen 2024		
	Afrekening 2023	Basis 2024	Totaal
Bbp 2023	20.736	34.882	55.618
Bbp 2024	-	21.724	21.724
CPI 2023	30.615	41.769	72.385
CPI 2024	-	32.216	32.216

Tabel III-3 geeft in grote rubrieken een overzicht van de ESR-gecorrigeerde middelen voor de begrotingsjaren 2023 en 2024. Voor beide begrotingsjaren gaat het om begrote cijfers. De cijfers in die tabel zijn bedragen afgerond op hoofdcategorie. Ten opzichte van de bedragen in Tabel II-1 kunnen er daardoor afrondingsverschillen voorkomen.

Bij BO 2024 worden de ESR-gecorrigeerde ontvangsten op 58,5 miljard euro geraamd. Dat is 1,6 miljard euro of 2,8% meer dan bij de BA 2023.

De toename van de ontvangsten wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de bruto-opcentiemen, de dotaties uit de BFW en de ontvangsten van de rechtspersonen. De raming van de bruto-opcentiemen voor 2024 weerspiegelt eigenlijk de inkomensvorming in 2023 die omwille van de hoge inflatie positief is. De stijging van de dotaties uit de BFW wordt hoofdzakelijk verklaard door de hoge inflatie die in 2024 verwacht wordt en die het aangroeimechanisme van de BFW voedt.

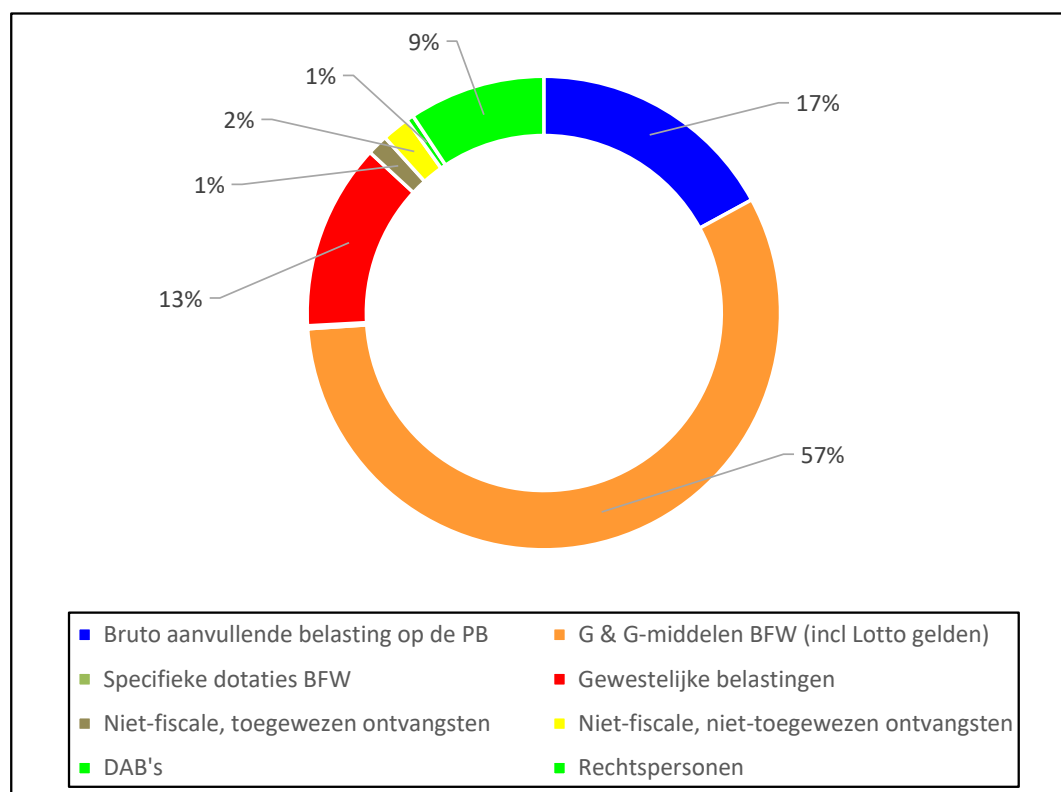
Tabel III-3: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024	BO - BA	BO - BA (%)
Bruto aanvullende belasting op de PB	9.573.667	9.966.220	392.553	4,1%
Gewestmiddelen BFW	3.427.390	3.440.039	12.649	0,4%
Gemeenschapsmiddelen BFW	29.496.579	29.739.684	243.106	0,8%
Specifieke dotaties BFW	120.584	121.096	512	0,4%
Gewestelijke belastingen	7.278.160	7.431.850	153.690	2,1%
Eigen niet-fiscale, toegewezen ontvangsten	698.570	825.782	127.212	18,2%
Eigen niet-fiscale, niet toegewezen ontvangsten	983.833	1.179.236	195.403	19,9%
Lotto gelden	32.988	34.637	1.649	5,0%
Diensten Afzonderlijk Beheer (DAB's)	359.343	286.209	-73.134	-20,4%
Rechtspersonen	4.867.271	5.429.924	562.653	11,6%
TOTAAL	56.838.385	58.454.678	1.616.293	2,8%

Bron: Departement FB, Vlabel

Figuur III-1 toont voor het begrotingsjaar 2024 het relatieve aandeel van de inkomsten ten opzichte van de totale middelen. Uit die figuur blijkt dat de Vlaamse opcentiemen 17% vertegenwoordigen van de Vlaamse (ESR-gecorrigeerde) ontvangsten. Het belang van de gewestbelastingen bedraagt 13%.

Figuur III-1: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten

Bron: Departement FB

Door de zesde staatshervorming is er een stijging van de Vlaamse fiscale autonomie, die gevormd wordt door de opbrengsten uit de gewestelijke belastingen enerzijds en de gewestelijke opcentiemen anderzijds. In 2014 bedroeg de fiscale autonomie 19,4%. In 2024 zal de fiscale autonomie 29,8% bedragen.

2. Opcentiemen en dotaties Gewest

De gewestmiddelen (bruto-opcentiemen en toegewezen gedeelte van de PB) worden bij de BO 2024 op 13.406.259 duizend euro geraamd, inclusief een negatieve dotatie-afrekening van 13.159 duizend euro. De raming 2024 houdt ten opzichte van de BA 2023 een toename in van 405.202 duizend euro. In Tabel III-8 worden de geciteerde bedragen overzichtelijk opgelijst.

2.1. Bruto opcentiemen

De raming van de gewestelijke bruto-opcentiemen voor het begrotingsjaar 2024 (begrotingsartikel CB0-9CDGADN-OW) is net zoals bij de vorige begrotingsrondes gebaseerd op de voorschottenmethode. De voorschottenmethode die in Bijlage 4: De voorschottenmethode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen en de fiscale uitgaven gedetailleerd wordt beschreven, houdt rekening met de in het begrotingsjaar t ontvangen voorschotten met betrekking tot het aanslagjaar t (inkomstenjaar t-1) en de kasmatige afrekeningen die betrekking hebben op aan het jaar t voorafgaande aanslagjaren.

De raming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen vertrekt van de basisgegevens inzake bruto-opcentiemen en fiscale uitgaven voor het aanslagjaar 2024 die door de FOD Financiën op 22 september 2023 ter beschikking werden gesteld van de gewesten en gemeenschappen.

De parameter "belasting Staat" is van belang met het oog op de raming van de opcentiemen voor het aanslagjaar 2024. Voor de raming van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen van het aanslagjaar 2024 baseert de FOD Financiën zich op de realisatiecijfers per 30 juni 2023 van de kohieren met betrekking tot het aanslagjaar 2022. De gewone aanslagtermijn met betrekking tot het aanslagjaar 2022 is immers per 30 juni 2023 verstreken waardoor de realisatiecijfers van het laatstbedoelde aanslagjaar beschikbaar zijn. Vertrekkende van de realisatiecijfers van het aanslagjaar 2022 en zich baserende op de evolutie van de inkomens voor de inkomstenjaren 2022 en 2023 wordt een inschatting gemaakt van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen voor de aanslagjaren 2023 en 2024.

Om tot het bedrag van de bruto-opcentiemen per aanslagjaar te komen, wordt de 'belasting Staat' verminderd met de autonomiefactor (25,990% voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2017; 24,957% voor de aanslagjaren 2018 en volgende). Het bedrag van de bruto-opcentiemen wordt bekomen door op die gereduceerde 'belasting Staat' het tarief van de opcentiemen toe te passen. Voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2017 bedraagt het opcentiementarief 35,117%. Vanaf het aanslagjaar 2018 wordt er uitgegaan van een opcentiementarief van 33,257%.

De raming van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen houdt hierbij ook rekening met de effecten van de Tax Shift en de andere federale maatregelen over de betrokken aanslagjaren. Tabel III-4 toont de gecumuleerde impact van de federale Tax Shift en de andere federale maatregelen op de Vlaamse opcentiemen, berekend per aanslagjaar aan 100% (dus zonder rekening te houden met het voor-schotten- of inningspercentage). Vanaf (aanslagjaar) 2021 worden er geen opstap-pen meer voorzien inzake Tax Shift. Het dient benadrukt te worden dat de Vlaamse begroting de verwachte minderontvangsten als gevolg van de federale maatregelen in de personenbelasting nog steeds absorbeert. De negatieve impact van de federale maatregelen op de Vlaamse begroting wordt ook in 2024 niet tegenge-draaid maar komt volledig ten goede aan de belastingbetalers. In de begroting 2024 loopt de belastingverlaging op tot meer dan 1 miljard euro.

Tabel III-4: Gecumuleerde impact Tax Shift en andere federale maatregelen op Vlaamse opcentiemen in lopende prijzen (in miljoen euro)

	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024
Impact TS I (1)	-70,3	-146,6	-152,4	-156,8	-164,8	-167,3	-177,7	-196,1	-213,2
Impact TS II (2)	0,0	-178,9	-186,0	-399,6	-650,0	-660,0	-701,1	-773,5	-841,0
Totaal TS I & II : delta opcentiemen (3)=(1)+(2)	-70,3	-325,5	-338,4	-556,4	-814,8	-827,4	-878,8	-969,6	-1.054,2
Federale maatregelen excl TS (4)	13,7	14,7	15,3	15,0	-42,2	-48,0	-57,9	-22,8	-33,0
Totale delta opcentiemen (5)=(3)+(4)	-56,6	-310,8	-323,1	-541,5	-856,9	-875,4	-936,7	-992,4	-1.087,2

Bron: basisgegevens FOD Financiën, simulatie Departement FB

De voorschotten van de bruto-opcentiemen voor 2024² worden, rekening houdend met het van toepassing zijnde voorschottenpercentage (99,48% voor aanslagjaar 2024), geraamd op 10.018.178 duizend euro. Rekening houdend met de voorschotten in fiscale uitgaven, eveneens tegen het voorschottenpercentage (99,48%), krijgen we de voorschotten in netto-opcentiemen. Bemerkt dat de fiscale uitgaven die naar aanleiding van de zesde staats hervorming geregionaliseerd werden, in de Vlaamse begroting niet als een minderontvangst maar als een uitgave worden begroot. Om de verwerking van de ramingen van de fiscale uitgaven te laten aansluiten op de raming van de bruto-opcentiemen, worden voor de fiscale uitgaven enkel de voorschotten geraamd. Iedere afrekening op de fiscale uitgaven wordt immers verwerkt bij de bruto-opcentiemen³.

Tabel III-5: Raming van de voorschotten (in duizend euro)

	AJ 2024
Federaal voorschottenpercentage (VS%) (1)	99,48%
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BO; aan 100%) (2)	10.070.545
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BO; aan VS%) (3)=(2)*(1)	10.018.178
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BO; aan 100%) (4)	1.323.609
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BO; aan VS%) (5)=(4)*(1)	1.316.726
Voorschotten netto-opcentiemen (aan VS%) (6)=(3)-(5)	8.701.452

Bron: FOD Financiën

Vervolgens worden de kasmatische afrekeningen van de netto-opcentiemen geraamd. Ook de raming van de kasmatische afrekeningen is gebaseerd op de door de FOD Financiën ter beschikking gestelde gegevens, maar hier betreft het de bij de federale BO 2024 geactualiseerde gegevens voor alle betrokken aanslagjaren (uitvoeringscijfers tot en met aanslagjaar 2022, ramingen vanaf aanslagjaar 2023). Aangezien de federale uitvoeringscijfers en ramingen telkens betrekking hebben op de kohieren van de gewone aanslagtermijn (= kohieren tot en met 30 juni van het jaar aanslagjaar t+1), houdt de voorliggende raming van de afrekeningen ook rekening met een beperkt bedrag aan kohieren die buiten de gewone aanslagtermijn ingekohierd worden (de zogenaamde staartkohieren).

De kasmatische afrekening wordt bekomen door per aanslagjaar en per begrotingsjaar het verschil te maken tussen enerzijds de gerealiseerde of geraamde voorfinanciering⁴ tot en met december van het begrotingsjaar t verhoogd met de gerealiseerde of geraamde ontvangen bedragen tot en met februari van het begrotingsjaar t+1, en anderzijds de voorschotten (al dan niet verhoogd met de reeds in vorige begrotingsjaren aangerekende afrekeningen). De verschuiving van twee maanden bij de ontvangen bedragen heeft te maken met de betaaltermijn van twee maanden na het ontvangen van het kohier.

² De raming van de Vlaamse bruto-opcentiemen gebeurt dus op basis van de herziene autonomiefactor (van 25,990% tot en met aanslagjaar 2017 naar 24,957% vanaf aanslagjaar 2018) en de hiermee gepaard gaande verlaging van het opcentiementarief (van 35,117% naar 33,257%). De Vlaamse Regering heeft met andere woorden de verlaging van de autonomiefactor, wat het regionaal aandeel in de personenbelasting is, niet tegengedraaid (alhoewel zij hiervoor de bevoegdheid heeft).

³ De verwerking van de afrekeningen m.b.t. het aanslagjaar t gebeurt in de begrotingsjaren volgend op het jaar t.

⁴ Het luik voorfinanciering heeft betrekking op de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen die in de ingekohierde bedragen begrepen zijn. De voorfinanciering wordt geacht te zijn ontvangen in de maand waarin de aanslag gevestigd werd (= maand van inkohiering). De al dan niet betaling van de belastingsschuld door de belastingplichtige heeft geen impact op de aanrekening van de voorfinanciering. Het luik ontvangen bedragen heeft betrekking op de effectieve betaling van de belastingsschuld door de belastingplichtige. In geval van een negatieve belastingsschuld gaat het om een teruggave door de fiscus.

Finaal worden de volgens de voorschottenmethode aanrekenbare ontvangsten bekomen door de som te maken van de voorschotten en de kasmatige afrekeningen die zich in hetzelfde begrotingsjaar situeren. De aanrekenbare bruto-opcentiemen van het begrotingsjaar 2024 bedragen op deze wijze 9.966.220 duizend euro en zijn dus samengesteld uit voorschotten (10.018.178 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2024) en afrekeningen (4.256 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2019; 3.235 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2020; 1.385 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2021; 20.150 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2022 en -80.984 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2023). Voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2018 worden er geen afrekeningen meer verwacht.

Tabel III-6: Bruto-opcentiemen volgens voorschottenmethode⁵ (in duizend euro)

	2024
Voorschotten bruto-opcentiemen AJ 2024	10.018.178
Afrekeningen AJ 2015 – AJ 2018	0
Afrekeningen AJ 2019	4.256
Afrekeningen AJ 2020	3.235
Afrekeningen AJ 2021	1.385
Afrekeningen AJ 2022	20.150
Afrekeningen AJ 2023	-80.984
Totaal	9.966.220

Bron: FOD Financiën, departement FB

Tabel III-7 toont aan dat de verwachte voorschotten bij de BO 2024 746.595 duizend euro meer bedragen dan bij de BA 2023. De FOD Financiën verwacht dat het nominaal inkomen van de particulieren in het Vlaams Gewest in inkomstenjaar 2023 (= aanslagjaar 2024) met 8,92% zal toenemen (ten opzichte van het inkomstenjaar 2022 waarvoor de herziene toename 8,42% bedraagt bij BO 2024 versus 8,77% bij BA 2023). Rekening houdende met een elasticiteitscoëfficiënt ten opzichte van de reële groei van 1,32 komt dit neer op een nominale groei van de opcentiemen van aanslagjaar 2024 met 8,79% (bij constante wetgeving).

De verwachte afrekeningen bedragen bij de BO 2024 354.042 duizend euro minder dan bij de BA 2023. De afrekening in 2024 met betrekking tot het aanslagjaar 2023 is negatief (-80.984 duizend euro) en maakt deel uit van dit verschil. De FOD Financiën verwacht immers dat het nominaal inkomen van de particulieren in het Vlaams Gewest in inkomstenjaar 2022 (= aanslagjaar 2023) met 8,42% zal toenemen. Rekening houdende met een elasticiteitscoëfficiënt ten opzichte van de reële groei van 1,32 komt dit neer op een nominale groei van de opcentiemen van aanslagjaar 2023 met 10,20% (bij constante wetgeving). Bij de BA 2023 werd er nog uitgegaan van een nominale groei van de opcentiemen van 10,64% (bij constante wetgeving).

De negatieve bijstelling van het nominaal inkomen van de particulieren in het Vlaams Gewest voor inkomstenjaar 2022 (8,42% bij BO 2024 versus 8,77% bij BA 2023) heeft met andere woorden niet alleen een negatief effect op de afrekeningen van aanslagjaar 2023 in 2024, maar heeft ook een negatief spillover effect op de voorschotten van het aanslagjaar 2024 (vermindering van de basis).

⁵ De voorschottenmethode houdt uiteindelijk ook rekening met een verondersteld inningspercentage (hier: 99,68% voor aanslagjaar 2015; 99,85% voor aanslagjaar 2016; 99,75% voor aanslagjaar 2017; 99,72% voor aanslagjaar 2018; 99,71% voor aanslagjaar 2019; 99,70% voor aanslagjaar 2020; 99,82% voor aanslagjaar 2021; 99,66% voor aanslagjaar 2022 en volgende aanslagjaren).

Tabel III-7: Bruto-opcentiemen 2024 volgens voorschottenmethode (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Voorschotten	9.271.583	10.018.178	746.595
Afrekeningen vorige aanslagjaren	302.084	-51.958	-354.042
Bruto-opcentiemen (CB0-9CDGADN-OW)	9.573.667	9.966.220	392.553

Bron: FOD Financiën, Departement FB

2.2. Toegewezen gedeelte van de PB

Het toegewezen gedeelte van de PB bestaat uit drie componenten: middelen diverse bevoegdheden, middelen arbeidsmarktbevoegdheden en middelen fiscale uitgaven (begrotingsartikel CB0-9CCGACC-OW).

De dotatie voor diverse bevoegdheden bestaat op zich uit twee delen. De middelen die naar aanleiding van het Sint-Michielsakkoord (1993) en het Lambermontakkoord (2001) werden overgedragen, vormen het eerste deel (ter financiering van de bevoegdheden landbouw, wetenschappelijk onderzoek, buitenlandse handel en lokale overheden). Het tweede deel bestaat uit de middelen die naar aanleiding van de zesde staatshervorming werden overgedragen ter financiering van bevoegdheden op het vlak van o.m. dierenwelzijn en grootstedenbeleid. De nominale inhouding voor de afwikkeling door de federale overheid van het encours voor het grootstedenbeleid is vanaf 2020 weggefallen. De dotatie voor diverse bevoegdheden wordt verdeeld op basis van een vaste verdeelsleutel (50,33% voor het Vlaams Gewest). Bij de BO 2024 bedraagt de dotatie voor het Vlaams Gewest 646.169 duizend euro (inclusief een negatieve afrekening 2023 van 591 duizend euro).

De gewesten ontvangen tevens een toelage voor het financieren van bepaalde aspecten van het arbeidsmarktbeleid en een toelage voor het financieren van specifieke fiscale uitgaven⁶.

De raming van de dotatie voor de bevoegdheid 'arbeidsmarktbeleid' voor het begrotingsjaar 2024 is gebaseerd op de dotatie voor 2023, op de evolutie van de CPI en het bbp (aan 55% voor het gedeelte van het bbp dat maximaal 2,25% bedraagt), en op de fiscale capaciteit van de gewesten. De raming van de dotatie houdt ook rekening met 90% van de middelen voor de tewerkstellingsprogramma's. In de raming van de dotatie wordt bovendien de bijdrage in de saneringsinspanning 2016 recurrent doorgetrokken. De totale dotatie voor de drie gewesten samen wordt verdeeld volgens de fiscale capaciteit van elk gewest. Het aandeel van het Vlaamse Gewest bedraagt 63,96%. Voor het begrotingsjaar 2024 wordt de Vlaamse dotatie geraamd op 1.616.091 duizend euro (inclusief een negatieve afrekening 2023 van 6.519 duizend euro).

De bevoegdheid 'fiscale uitgaven' wordt ten belope van 60% gefinancierd door een dotatie. De overige 40% wordt door of via de gewestelijke opcentiemen gefinancierd. De raming van de dotatie voor de bevoegdheid 'fiscale uitgaven' voor het begrotingsjaar 2024 is gebaseerd op de dotatie voor 2023 en op de evolutie van de CPI en het bbp (aan 55% voor het gedeelte van het bbp dat maximaal 2,25% bedraagt). De totale dotatie voor de drie gewesten samen wordt verdeeld volgens de fiscale capaciteit van elk gewest. Het aandeel van het Vlaamse Gewest bedraagt 63,96%. Voor het begrotingsjaar 2024 wordt de Vlaamse dotatie geraamd op 1.499.335 duizend euro (inclusief een negatieve afrekening 2023 van 6.048 duizend euro).

⁶ De raming van de toelage voor fiscale uitgaven is sinds de BO 2017 (en definitief vanaf de BA 2017) gebaseerd op een geactualiseerd basisbedrag voor de fiscale uitgaven van het aanslagjaar 2015.

Ook het mechanisme van nationale solidariteit werd naar aanleiding van de zesde staats hervorming grondig aangepast. Het Vlaamse Gewest voldoet echter ook in 2024 niet aan de voorwaarden om van dit mechanisme te genieten.

Het bedrag van het gewestelijk deel van het overgangsmechanisme is negatief en wordt in 2024 op -321.557 duizend euro geraamd (geen afrekening). Het doel van het overgangsmechanisme was de inwerkingtreding van de herziene BFW budgettair neutraal te laten verlopen in het aanvangsjaar. De budgettaire verschillen in het aanvangsjaar werden bijgevolg uitgevlakt via een egalisatiebedrag per gewest. Het egalisatiebedrag wordt tot en met 2024 nominaal constant gehouden. Nadien wordt het over een periode van tien jaar lineair afgebouwd.

Ter compensatie van de pendelbewegingen wordt er een transfer ten gunste van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorzien. In 2024 bedraagt de totale pendel-dotatie 44,0 miljoen euro. De pendel-dotatie wordt gedragen door het Vlaams Gewest en het Waals Gewest a rato van hun aandeel in de netto-stroom van pendelaars naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het aandeel van het Vlaams Gewest in de netto-stroom van pendelaars naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt in (2023 en) 2024 op 61,850% geraamd. Dit komt neer op 27.215 duizend euro. Aangezien de pendelstromen over het jaar 2023 niet worden herzien, bevat de raming voor 2024 geen afrekening 2023. Vanaf de BO 2018 wordt de pendel-dotatie niet meer als een minderontvangst begroot, maar als een uitgave (zie begrotingsartikel CB0-1CCG2CC-WT).

Tot slot wordt het toegewezen gedeelte van de PB nog verminderd met de responsabiliseringsbijdragen (voor het gewest en de gemeenschap samen) die tot en met 2020 nominaal vermeld staan in artikel 65quinquies van de BFW. Vanaf begrotingsjaar 2021 wordt de responsabiliseringsbijdrage per deelgebied bepaald door een bijdragepercentage toe te passen op de weddenmassa die door de betrokken entiteit in het voorgaande kalenderjaar werd betaald. Dat bijdragepercentage zal tegen 2028 gelijk zijn aan het percentage van de sociale bijdrage die iedere werkgever moet betalen voor zijn werknemers die onderworpen zijn aan het pensioenstelsel dat geldt voor werknemers (momenteel 8,86%). In 2021 bedraagt het bijdragepercentage 30% van 8,86%. Vanaf 2022 wordt het percentage van 30% jaarlijks met 10 procentpunten opgetrokken totdat in 2028 100% van 8,86% bereikt wordt.

Bij de BO 2024 wordt de responsabiliseringsbijdrage bepaald op basis van de in 2023 te betalen weddenmassa. De bedoelde weddenmassa is deze die onderworpen is aan de afhouding bedoeld in artikel 60 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen. Dit zijn de wedden en de andere bezoldigingselementen die in aanmerking genomen worden voor de berekening van de rustpensioenen van de vastbenoemde ambtenaren en die onderworpen zijn aan de afhouding van 7,5% ten voordele van het Fonds voor Overlevingspensioenen. In 2024 wordt de responsabiliseringsbijdrage geraamd op 461.005 duizend euro, inclusief een positieve afrekening over het begrotingsjaar 2023 van 623 duizend euro (meeruitgave). Vanaf de BO 2022 wordt de responsabiliseringsbijdrage niet meer als een minderontvangst begroot, maar als een uitgave (zie begrotingsartikel CB0-1CCG2CA-LO).

3. Dotaties Gemeenschap

De gemeenschapsdotaties worden bij de BO 2024 op 29.739.684 duizend euro geraamd, inclusief een negatieve afrekening 2023 van 55.039 duizend euro (begrotingsartikel CB0-9CCGACB-OW). De raming 2024 houdt ten opzichte van de BA

2023 een toename in van 243.106 duizend euro. In Tabel III-8 worden de geciteerde bedragen overzichtelijk opgelijst.

3.1. Toegewezen gedeelte van de BTW

Het toegewezen gedeelte van de BTW bestaat sinds de zesde staatshervorming uit vier componenten:

- (1) de basis BTW-dotatie;
- (2) het afgezonderde deel van de Lambermontmiddelen die (bij stopzetting van de Lambermontturbo) werden toegevoegd aan de globale BTW-dotatie;
- (3) de dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld;
- (4) de recurrente verhoging van 158,5 miljoen euro (voor de Vlaamse en Franse Gemeenschap samen) ter financiering van bepaalde overgedragen bevoegdheden.

Het totale toegewezen gedeelte van de BTW volgt de evolutie van de inflatie, de economische groei (aan 91%) en de min 18-jarigen (denataliteit). De totale dotatie van het lopende jaar wordt verdeeld over de gemeenschappen aan de hand van een verdeelsleutel gebaseerd op het aantal leerlingen.

Als dusdanig wordt voor de Vlaamse Gemeenschap het toegewezen gedeelte van de BTW bij de BO 2024 op 12.668.718 duizend euro geraamd, inclusief een negatieve afrekening over het begrotingsjaar 2023 van 9.094 duizend euro.

3.2. Toegewezen gedeelte van de PB

Het toegewezen gedeelte van de PB bestaat sinds de zesde staatshervorming uit drie componenten:

- (1) de basis PB-dotatie zoals die voor de zesde staatshervorming bestond;
- (2) het restant van de bijkomende BTW-Lambermontmiddelen;
- (3) een recurrente inhouding ad 356,3 miljoen euro voor de Vlaamse en Franse Gemeenschap samen ter sanering van de openbare financiën.

In 2016 werd een bijkomende recurrente inhouding van 356,3 miljoen euro in rekening gebracht.

Het totale toegewezen gedeelte van de PB volgt de evolutie en de verdeling van de basis PB-dotatie. Het totale toegewezen gedeelte van de PB volgt met andere woorden de evolutie van de inflatie en het bbp. De totale dotatie van het lopende jaar wordt verdeeld aan de hand van het aandeel van de gemeenschap in de totale personenbelasting.

Het toegewezen gedeelte van de PB wordt voor de Vlaamse Gemeenschap bij de BO 2024 op 7.110.725 duizend euro geraamd, inclusief een negatieve afrekening over het begrotingsjaar 2023 van 26.180 duizend euro.

3.3. Andere federale dotaties

De gemeenschappen ontvangen eveneens bijkomende toelagen voor de bijkomende bevoegdheden die hen door de zesde staatshervorming werden toegekend (gezinsbijslag, ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur (vanaf 2016), justitiehuisen en interuniversitaire attractiepolen (vanaf 2018)). De raming van de bijkomende dotaties is gebaseerd op de evolutie van de CPI, het bbp, het totaal aantal inwoners, het aantal 0-18 jarigen en het aantal +80 jarigen. De evolutie van die parameters bij de opeenvolgende begrotingsrondes impliceert dat de raming van de middelen ook een afrekening bevat. Voor de Vlaamse Gemeenschap worden de bijkomende middelen bij de BO 2024 op 9.807.447 duizend euro geraamd, inclusief een negatieve afrekening over het begrotingsjaar 2023 van 19.765 duizend euro.

Onder toepassing van artikel 47/10, derde lid van de BFW werd bij de BO 2023 de dotatie voor justitiehuisen vanaf 2022 opgetrokken. Artikel 47/10, derde lid voert immers voor de drie gemeenschappen een veiligheidsnet in wanneer de gemiddelde jaarlijkse groei van de dotatie over drie jaar lager ligt dan de gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal opdrachten in uitvoering van federale wetgeving in dezelfde periode.

De inhoudingen die de FOD Financiën doorvoert inzake ziekenhuisinfrastructuur (inhouding op toelage ziekenhuisinfrastructuur) worden in de Vlaamse begroting als een uitgave begroot, en niet als een minderontvangst.

Aangezien de Vlaamse Gemeenschap vanaf 2019 zelf instaat voor het administratief beheer van de gezinsbijslag, voorziet de FOD Financiën hiervoor geen inhouding meer. Vanaf 2020 is er ook geen inhouding meer voor de maximumfactuur.

Ook voor de gemeenschappen voorziet de herziene BFW een overgangsmechanisme. Het bedrag van het overgangsmechanisme is positief en wordt in 2024 op 152.795 duizend euro geraamd (geen afrekening). Het doel van het overgangsmechanisme was de inwerkingtreding van de herziene BFW budgettair neutraal te laten verlopen in het aanvangsjaar. De budgettaire verschillen in het aanvangsjaar werden bijgevolg uitgevlakt via een egalisatiebedrag per gemeenschap. Het egalisatiebedrag wordt tot en met 2024 nominaal constant gehouden. Nadien wordt het over een periode van tien jaar lineair afgebouwd.

4. Samenvattend overzicht: gewestelijke opcentiemen en gewest- en gemeenschapsmiddelen BFW

Tabel III-8 toont de middelen die op basis van de BFW bij de BO 2024 mogen verwacht worden. De cijfers in die tabel zijn afgeronde bedragen op dotatieniveau. Ten opzichte van de bedragen in Tabel II-1 en Tabel III-3 kunnen er daardoor afrondingsverschillen voorkomen.

Globaal gesteld nemen de middelen inzake de bruto aanvullende belasting op de PB, het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB, en de toelagen voor de nieuwe bevoegdheden bij de BO 2024 toe met 648.308 duizend euro ten opzichte van de BA 2023.

De toename is de resultante van enerzijds het aangroeimechanisme dat in de BFW is ingebouwd en van de onderliggende macro-economische parameters voor de jaren 2023 en 2024, en anderzijds van het verschil in afrekeningen bij BO 2024 versus BA 2023. Specifiek voor de bruto-opcentiemen wordt de wijziging van de raming ook bepaald door de evolutie van het nominaal inkomen van de particulieren in de inkomstenjaren 2022 en 2023. Zoals supra gesteld zijn de ramingen van de opcentiemen en het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB gebaseerd op macro-economische parameters van de Economische Begroting van 7 september 2023.

Zoals blijkt uit Tabel VIII-2, het parameteroverzicht in Bijlage 2: Parameteroverzicht, worden bij de BO en BA ook telkens de middelen van de BFW van het voorgaande begrotingsjaar herraamd. In concreto worden bij de BO 2024 het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB, en de toelagen voor de nieuwe bevoegdheden, met betrekking tot het begrotingsjaar 2023 herraamd. Die herraming wordt vergeleken met de raming die ter gelegenheid van de BA 2023 werd opgesteld. De vergelijking in kwestie resulteert in een afrekening die in de ramingen voor het begrotingsjaar 2024 wordt geïntegreerd. Tabel III-8 situeert voor iedere component van de middelenberekening het afrekeningssaldo 2023 in de raming van de middelen 2024 (kolom (d)).

Tabel III-8: Bruto aanvullende belasting op de PB en Toegewezen Gedeelte van de PB en de BTW (in duizend euro)⁷: BO 2024

	BA 2023 incl afrek 2022 geaggregeerd	2023 bij BA 2023 excl afrek 2022	2023 bij BO 2024 excl afrek 2022	2023 Afrekening bij BO 2024	BO 2024 incl afrek 2023 geaggregeerd	BO 2024 incl afrek 2023 geïntegreerd	BO 2024 - BA 2023
	(a)	(b)	(c)	(d) = (c) - (b)	(e)	(f)	(g) = (e) - (a)
Bruto aanvullende belasting op de PB	9.573.667	9.573.667	9.573.667	0	9.966.220	9.966.220	392.553
Voorafnames op federale PB	3.614.754	3.614.754	3.601.595	-13.159	3.774.755	3.761.596	160.000
<i>middelen diverse bevoegdheden</i>	617.468	617.468	616.877	-591	646.760	646.169	29.293
<i>middelen arbeidsmarktbeleid</i>	1.554.807	1.554.807	1.548.288	-6.519	1.622.611	1.616.091	67.803
<i>middelen fiscale uitgaven</i>	1.442.479	1.442.479	1.436.431	-6.048	1.505.384	1.499.335	62.905
Mechanisme nationale solidariteit	0	0	0	0	0	0	0
Overgangsmechanisme	-321.557	-321.557	-321.557	0	-321.557	-321.557	0
Correcte financiering Brusselse instellingen							
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen							
Subtotaal middelen Vlaams Gewest	12.866.865	12.866.865	12.853.706	-13.159	13.419.418	13.406.259	552.553
Afrekening over het jaar t-1	134.192				-13.159		-147.351
Totale middelen Vlaams Gewest	13.001.057	12.866.865	12.853.706	-13.159	13.406.259	13.406.259	405.202
Voorafnames op BTW	12.087.572	12.087.572	12.078.478	-9.094	12.677.812	12.668.718	590.240
Voorafnames op federale PB	6.836.945	6.836.945	6.810.765	-26.180	7.136.905	7.110.725	299.960
Dotaties overgehevelde bevoegdheden in-zake	9.376.178	9.376.178	9.356.413	-19.765	9.827.211	9.807.447	451.033
<i>kinderbijslagen</i>	4.860.673	4.860.673	4.851.810	-8.863	5.086.368	5.077.504	225.695
<i>ouderenzorg</i>	3.299.387	3.299.387	3.289.590	-9.797	3.463.259	3.453.463	163.873
<i>diverse gezondheidszorgen en hulp aan personen</i>	641.042	641.042	640.457	-585	673.264	672.680	32.222

⁷ Een uitgebreide toelichting aangaande de middelenvoorziening van Gewesten en Gemeenschappen na de zesde staatshervorming kan geraadpleegd worden via volgende weblink: [De financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming - Fin \(vlaanderen.be\)](https://www.vlaanderen.be/financiële-middelenvoorziening-voor-gemeenschappen-en-gewesten-na-de-zesde-staatshervorming)

	BA 2023 incl afrek 2022 geaggregeerd	2023 bij BA 2023 excl afrek 2022	2023 bij BO 2024 excl afrek 2022	2023 Afrekening bij BO 2024	BO 2024 incl afrek 2023 geaggregeerd	BO 2024 incl afrek 2023 geïntegreerd	BO 2024 - BA 2023
	(a)	(b)	(c)	(d) = (c) - (b)	(e)	(f)	(g) = (e) - (a)
<i>ziekenhuizen (vanaf bj 2016)</i>	470.861	470.861	470.440	-421	494.527	494.107	23.666
<i>inhouding voor investeringen ziekenhuisinfra- structuur (vanaf bj 2016)</i>	-	-	-	-	-	-	
<i>justitiehuizen</i>	81.909	81.909	81.831	-78	86.293	86.215	4.384
<i>interuniversitaire attractiepolen (vanaf bj 2018)</i>	22.306	22.306	22.285	-21	23.500	23.479	1.194
Overgangsmechanisme	152.795	152.795	152.795	0	152.795	152.795	0
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen							
Subtotaal middelen Vlaamse Gemeenschap	28.453.490	28.453.490	28.398.451	-55.039	29.794.723	29.739.684	1.341.234
Afrekening over het jaar t-1	1.043.089				-55.039		-1.098.128
Totale middelen Vlaamse Gemeenschap	29.496.579	28.453.490	28.398.451	-55.039	29.739.684	29.739.684	243.106
Vlaams Gewest + Vlaamse Gemeenschap	42.497.636	41.320.354	41.252.157	-68.198	43.145.944	43.145.944	648.308

Bron: Departement FB

5. Specifieke dotaties vanwege de federale overheid

Tabel III-9 toont de geraamde middelen met betrekking tot de (overige) specifieke dotaties vanwege de federale overheid voor de BO 2024.

De bijkomende toelagen die de gemeenschappen vanaf 2015 ontvangen voor de bijkomende bevoegdheden die hen door de zesde staatshervorming werden toegekend (gezinsbijslag, ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur (vanaf 2016), justitiehuisen en interuniversitaire attractiepolen (vanaf 2018)), worden onder paragraaf 3.3 vermeld.

Tabel III-9: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro): BO 2024

	BA 2023 incl afrek 2022 geaggregeerd	2023 bij BA 2023 excl afrek 2022	2023 bij BO 2024 excl afrek 2022	2023 Afrekening bij BO 2024	BO 2024 incl afrek 2023 geaggregeerd	BO 2024 incl afrek 2023 geïntegreerd	BO 2024 - BA 2023
	(a)	(b)	(c)	(d) = (c) - (b)	(e)	(f)	(g) = (e) - (a)
Buitenlandse studenten	47.023	47.023	46.978	-45	48.904	48.859	1.881
Overname verkeersbelastingen	18.876	18.876	18.858	-18	19.631	19.613	755
Dotatie Nationale Plantentuin	9.269	9.269	9.260	-9	9.765	9.756	496
Overname registratie- en erfbelastingen	30.682	30.682	30.653	-29	31.909	31.880	1.227
Compensatie dode hand	1.069	1.069	1.069	0	1.086	1.086	17
Overname spelen en weddenschappen, aut ontspanningstoestellen en openingsbelasting	9.530	9.530	9.521	-9	9.912	9.903	381
Subtotaal dotaties vanwege federale overheid	116.449	116.449	116.339	-110	121.207	121.096	4.758
Afrekening over het jaar t-1	4.135				-110		-4.246
Totaal dotaties vanwege federale overheid	120.584	116.449	116.339	-110	121.096	121.096	512

Bron: Departement FB

Op basis van artikel 62 van de BFW wordt aan de gemeenschappen een dotatie toegekend ter financiering van het universitair onderwijs dat aan buitenlandse studenten wordt verstrekt (begrotingsartikel CB0-9CCGACB-OW). De basisbedragen die in de BFW zijn voorzien, worden jaarlijks aan de inflatie aangepast. Voor het begrotingsjaar 2024 wordt die dotatie op 48.859 duizend euro geraamd, inclusief een negatieve afrekening over het jaar 2023 van 45 duizend euro.

Naar aanleiding van de overname vanaf 2011 van de dienst van de verkeersgerelateerde gewestbelastingen (verkeersbelasting, belasting op de inverkeerstelling en eurovignet) ontvangt het Vlaamse Gewest van de federale overheid jaarlijks een extra dotatie om de kosten van het overgenomen federaal personeel te compenseren (artikel 68ter van de BFW) (begrotingsartikel CB0-9CCGACC-OW). De berekening van de dotatie is gebaseerd op de gemiddelde kostprijs van de dienst van de betrokken gewestbelastingen voor de jaren 1999, 2000 en 2001, uitgedrukt in prijzen van 2002. Vanaf 2003 wordt dat bedrag (per gewestbelasting) aangepast aan de evolutie van de consumptieprijsindex. De basisbedragen staan vermeld in de wet van 8 maart 2009 tot vaststelling van de totale kostprijs van de dienst van de gewestelijke belastingen, in uitvoering van artikel 68ter van de BFW.

Een gelijkaardige dotatie wordt vanaf 2015 aan het Vlaamse Gewest toegekend voor de overname van de dienst van de registratie- en erfbelastingen, en vanaf 2019 voor de overname van de dienst van de belasting op spelen en weddenschappen en op automatische ontspanningstoestellen (begrotingsartikel CB0-9CCGACC-OW).

Als gevolg van de overdracht van de Nationale Plantentuin van België wordt aan de gemeenschappen een dotatie toegekend (begrotingsartikel CB0-9CCGACB-OW). Het in artikel 62ter van de BFW vermelde basisbedrag wordt jaarlijks aan de inflatie en aan de economische groei aangepast. De verdeling van het aangepaste bedrag over beide gemeenschappen gebeurt volgens een sleutel die in overeenstemming is met de taalrol van het effectief personeelsbestand van de Nationale Plantentuin op de dag van de overdracht. Die overdracht vond plaats op 1 januari 2014. De in de middelenbegroting 2024 gehanteerde verdeelsleutel weerspiegelt dus de taalrol op 1 januari 2014. Voor het begrotingsjaar 2024 wordt de dotatie van de Vlaamse Gemeenschap op 9.756 duizend euro geraamd, inclusief een negatieve afrekening over het begrotingsjaar 2023 van 9 duizend euro.

Tot slot worden de gewesten op basis van artikel 63 van de BFW vanaf 1 januari 2014 ook vergoed voor de derving van de gewestbelasting als gevolg van de niet-inning van de onroerende voorheffing op staatseigendommen die vrijgesteld zijn van onroerende voorheffing (begrotingsartikel CB0-9CCGACC-OW). Bij BO 2024 wordt de compensatie op 1.086 duizend euro geraamd.

6. Gewestelijke belastingen

Bij de BO 2024 worden de gewestbelastingen op 7,4 miljard euro geraamd, 153,7 miljoen euro meer dan bij de BA 2023. Tabel III-10 toont een overzicht van de begrotingsposten en de verschillende bedragen. De getoonde bedragen zijn ESR-ontvangsten.

De raming van het verkooprecht (begrotingsartikel CE0-9CDBADL-OW) bedraagt voor 2024 2.420,0 miljoen euro. De raming gaat uit van constante prijzen in 2023 en 2024. Ingevolge de gestegen rente is de activiteit op de vastgoedmarkt sterk afgenomen. Voor 2023 wordt uitgegaan van een daling van het aantal transacties met 20% ten opzichte van 2022. De verwachting is dat de activiteit op de vastgoedmarkt de komende jaren geleidelijk zal herstellen. De gestegen rente dwingt kopers hun aankopen uit te stellen, maar de ambitie om een woning te kopen is

niet verdwenen. Daarnaast betekent een nominale nulgroei van de vastgoedprijzen voor 2023 en 2024 in een context van meer dan 4% inflatie dat woningen in reële termen bijna 10% goedkoper worden. Dat compenseert voor een deel de gestegen rentekost. In de BO 2024 wordt uitgegaan van een herstel van de normale volumes vanaf 2026. Voor 2024 wordt rekening gehouden met een toename van 10% ten opzichte van 2023. Tot slot wordt nog rekening gehouden met de volledige afschaffing van het verkooprecht vanaf 1 januari 2024 naar aanleiding van de wijzigingen aan het verkooprecht in 2022. In de jaren 2022 en 2023 gold een overgangsregeling voor de meeneembaarheid. De volledige afschaffing heeft een verwacht positief effect van 35 miljoen euro op de ontvangsten van 2024.

De ontvangsten uit het verdeelrecht (begrotingsartikel CE0-9CDBADL-OW) worden geraamd op 84,5 miljoen euro.

De ontvangsten uit het recht op hypotheekvestiging (begrotingsartikel CE0-9CDBADL-OW) worden voor 2024 geraamd op 136,2 miljoen euro. De raming houdt rekening met een daling van het aantal akten met 33% in 2023 ten opzichte van 2022. Voor 2024 wordt rekening gehouden met een toename van 15% ten opzichte van 2023. Het gemiddelde recht wordt constant gehouden op het niveau 2023.

De ontvangsten uit de schenkbelasting (begrotingsartikel CE0-9CDBADL-OW) worden geraamd op 444,5 miljoen euro. Voor 2023 en 2024 wordt uitgegaan van 42.000 schenkingsakten. Ten opzichte van de BA 2023 betekent dit een negatieve bijstelling met 3.000 akten. Het gemiddelde recht evolueert voor de roerende schenkingen in functie van de inflatie (+4,1%). Voor de onroerende schenkingen wordt het gemiddelde recht constant gehouden, gegeven de assumpties over de evolutie van de vastgoedprijzen.

De ontvangsten uit erfbelasting (begrotingsartikel CE0-9CDBADK-OW) worden voor 2024 geraamd op 1.759,4 miljoen euro. De gemiddelde ontvangst voor overlijdens 2022 valt hoger uit in vergelijking met de raming van de BA 2023 (+3%). De geraamde gemiddelde ontvangst 2022 vormt de basis voor de volgende jaren. Voor 2023 en 2024 evolueert de gemiddelde ontvangst in functie van de inflatieverwachtingen.

De ontvangsten uit de onroerende voorheffing (begrotingsartikel CE0-9CDBADJ-OW) worden geraamd op 336,0 miljoen euro. De raming houdt rekening met de jaarlijkse indexering (4,4%) en een groei van het KI met 0,6%. De groei van het KI is gebaseerd op de gemiddelde groei over de periode 2016-2021.

De ontvangsten uit de jaarlijkse verkeersbelasting (begrotingsartikel CE0-9CDBADG-OW) worden geraamd op 1.183,8 miljoen euro. De raming houdt rekening met de jaarlijkse indexatie (+4,9% op jaarbasis) en een negatief effect van de vergroening van het wagenpark van -2,8%. De omvang van het wagenpark wordt verondersteld constant te blijven op het niveau 2023.

De ontvangsten uit de belasting op inverkeerstelling (begrotingsartikel CE0-9CDBADH-OW) worden geraamd op 257,6 miljoen euro. Het aantal inschrijvingen in 2023 ligt hoger dan voorzien bij de BA. Door die extra inschrijvingen worden in 2023 een kleine 10 miljoen euro extra ontvangsten verwacht. Het aantal inschrijvingen wordt constant gehouden op het niveau 2023. Omwille van de elektrificatie van het wagenpark zal bij een gelijk aantal inschrijvingen het aantal vorderingen BIV dalen. Er wordt rekening gehouden met een daling van 3%.

De ontvangsten uit de kilometerheffing (begrotingsartikel CE0-9CDBADD-OW) worden geraamd op 720,0 miljoen euro. Er wordt voor 2024 onder constant beleid uitgegaan van een groei van het aantal afgelegde kilometer op tolwegen met 1,3% (BBP). Het effect van de jaarlijkse indexering bedraagt 5,4%. Het

vergroeningseffect wordt net als bij de BA 2023 geraamd op -0,4%. Daarnaast wordt rekening gehouden met 96 miljoen euro extra ontvangsten ingevolge de uitbreiding van het wegennetwerk waarop vrachtwagens kilometerheffing moeten betalen.

De raming voor 2024 voor de belasting op spelen en weddenschappen (begrotingsartikel CE0-9CDBADO-OW) komt uit op 65,7 miljoen euro. De raming gaat uit van een toename van de ontvangsten met 2%.

De ontvangsten uit de belasting op automatische ontspanningstoestellen (begrotingsartikel CE0-9CDBADO-OW) worden voor 2024 geraamd op 24,2 miljoen euro. Er wordt rekening gehouden met een indexatie van de tarieven met 1,6%.

Tabel III-10: Gewestelijke belastingen (in duizend euro)

	BA 2023	PROGNOSE 2023	BO 2024	BO - BA
Verkooprecht	2.455.154	2.347.298	2.419.993	-35.161
Verdeelrecht	88.520	84.988	84.494	-4.026
Recht op hypotheekvestiging	152.117	128.853	136.225	-15.892
Schenkbelasting	479.202	468.497	444.501	-34.701
Erfbelasting	1.693.122	1.792.464	1.759.449	66.327
Onroerende voorheffing	318.270	318.539	335.950	17.680
Verkeersbelasting	1.171.458	1.171.923	1.183.759	12.301
Belasting op inverkeerstelling	248.969	258.702	257.634	8.665
Kilometerheffing	583.631	583.658	719.995	136.364
Spelen en weddenschappen	63.934	64.327	65.692	1.758
Automatische ontspanningstoestellen	23.783	23.783	24.158	375
Openingsbelasting	0	0	0	0
Totaal	7.278.160	7.243.032	7.431.850	153.690

Bron: Vlabe

7. Toegewezen ontvangsten

Aan een begrotingsfonds toegewezen of geaffecteerde ontvangsten - die niet als opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen kunnen bestempeld worden - zijn ontvangsten die voorbehouden worden voor het dekken van bepaalde, decretaal omschreven uitgaven. De raming van de toegewezen ontvangsten bij de BO 2024 bedraagt 825,8 miljoen euro. Ten opzichte van de BA 2023 houdt die raming een toename in van 127,2 miljoen euro.

De grootte en de evolutie van de toegewezen ontvangsten in 2024 wordt in belangrijke mate verklaard door de ontvangsten van het Energiefonds (+40,1 miljoen euro; begrotingsartikel QE0-9QEETKE-OW), het Klimaatfonds (+83,1 miljoen euro; begrotingsartikel QE0-9QHETIB-OW) en het Verkeersveiligheidsfonds (-8,4 miljoen euro; begrotingsartikel MB0-9MHHTNA-OW).

De ESR-ontvangsten van het Energiefonds worden in 2024 op 165,9 miljoen euro geraamd. Ten opzichte van de BA 2023 betekent dit een toename met 40,7 miljoen euro. De hogere ontvangsten uit de energieheffing worden verklaard door:

- het gedeeltelijk terugdraaien van de energiecrisismaatregel van de BO 2023 waarbij de energieheffing ten behoeve van de gezinnen geschrapt werd (20,0 miljoen euro);
- de indexering van de resterende energieheffing.

De voorliggende raming van de ontvangsten van het Klimaatfonds gaat net zoals bij de BA 2023 uit van een continuering van het intra Belgisch akkoord 2021-2022 aangaande de verdeling van de veilingopbrengsten van emissierechten (burden sharing). De ESR-ontvangsten van het Klimaatfonds worden bij de BO 2024 op 369,1 miljoen euro geraamd. Ten opzichte van de BA 2023 betekent dit een toename met 83,1 miljoen euro. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde CO2-prijs op de ETS-markt van 80,00 euro/ton en een Vlaams veilingvolume van 4,61 miljoen ton. Bij de BA 2023 ging het om 76,55 euro/ton en 3,74 miljoen ton. De prijs ligt hoger dan de bij BA 2023 ingeschatte prijs voor ESR-jaar 2023 (76,55 euro/ton), maar lager dan de reële prijs in ESR-jaar 2023 (81,63 euro/ton). Het veilingvolume ligt hoger dan in ESR-jaar 2023 (3,70 miljoen ton). In ESR-jaar 2023 werd het teveel aan geveilde rechten in de periode ESR 2022 immers in mindering gebracht van het veilingvolume. Die correctie valt weg in ESR 2024.

8. Andere ontvangsten, Lotto-middelen en ontvangsten DAB's

Andere ontvangsten

De andere ontvangsten zijn niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten die niet kunnen worden bestempeld als enerzijds opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen, of anderzijds dotaties van instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren.

De raming van de andere ontvangsten (exclusief Lotto-middelen, exclusief ontvangsten van de DAB's) bij de BO 2024 bedraagt 1.179,2 miljoen euro. Ten opzichte van de BA 2023 houdt die raming een toename in van 195,4 miljoen euro.

De evolutie van de andere algemene ontvangsten wordt in belangrijke mate verklaard door de verwachte ontvangsten in het kader van het kas- en schuldbeheer van de Vlaamse Gemeenschap. Die ontvangsten worden op 213,9 miljoen euro geraamd (begrotingsartikel CB0-9CEGABA-OW); dit is een toename met 96,0 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023, te wijten aan de stijging van de rentevoeten. Op dit begrotingsartikel worden voornamelijk intresten en dividenden geraamd, waaronder ook het Ethias-dividend ten belope van 34,2 miljoen euro.

Verder worden de Europese ontvangsten in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht (ontvangsten uit RRF) op 355,1 miljoen euro geraamd. Dit komt neer op een daling met 105,9 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023 (begrotingsartikel CB0-9CBGAAF-OW). De RRF-ontvangsten worden geraamd vertrekkende van de benodigde VEK in 2024 per relanceproject, waarop vervolgens per project een RRF-dekkingspercentage toegepast wordt. De in 2024 aanrekenbare RRF-ontvangsten worden bekomen door de som te maken van de RRF-dekkingen van alle projecten. De 355,1 miljoen euro heeft met andere woorden betrekking op de ESR-neutrale verwerking van de uitgaven in 2024 van alle relanceprojecten die met RRF-ontvangsten gefinancierd worden. Over de volledige relanceperiode 2021-2026 worden de RRF-ontvangsten op 1,7 miljard euro geraamd.

Bij de BO 2024 worden bovendien de ontvangsten uit de Brexit Adjustment Reserve (BAR) met 49,0 miljoen euro bijgesteld naar 1,1 miljoen euro (begrotingsartikel CB0-9CBGAAF-OW). De 1,1 miljoen euro heeft betrekking op de ESR-neutrale verwerking van de uitgaven in 2024 voor het relanceproject VV109.

Vervolgens worden bij de BO 2024 ook 75,4 miljoen euro ontvangsten in het kader van REPowerEU geraamd (begrotingsartikel CB0-9CBGAAF-OW). Dit komt neer op een toename met 54,6 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023. Het betreft de ESR-neutrale verwerking van 75,4 miljoen euro VEK, eveneens in het kader van REPowerEU (zie hoofdstuk 4, Provisie REPowerEU op begrotingsartikel CB0-1CBG2AN-PR).

De ontvangst ten bedrage van 60,0 miljoen euro uit de opheffing van het klimaat-responsabiliseringsmechanisme wordt bij de BO 2024 teruggedraaid. De ontvangst was immers eenmalig in 2024 (begrotingsartikel QE0-9QHEAIZ-OW).

De Vlaamse begroting 2024 bevat tevens 144,2 miljoen euro aan ontvangsten uit specifieke vastgoedtransacties (begrotingsartikel SH0-9SKAAPC-OW): 75,0 miljoen euro uit de verkoop van het Ferrarisgebouw, 19,2 miljoen euro uit de verkoop van het gebouw 'Trierstraat' en 50,0 miljoen euro uit diverse verkopen. Ook in het kader van de investeringen in weginfrastructuur zullen er in 2024 nog 30,9 miljoen euro ontvangsten gegenereerd worden (begrotingsartikelen MB0-9MAHAZZ-OW en MD0-9MHARA-OW).

Lottomiddelen

Volgens artikel 62bis van de BFW krijgt elke gemeenschap een bepaald percentage van de te verdelen winst van de Nationale Loterij toegewezen. De federale ministerraad dient hiertoe de uitkeerbare winst te bepalen. De raming van de Lottomiddelen voor 2024 bedraagt 34,6 miljoen euro, een toename met 1,6 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023 (begrotingsartikel CB0-9CCGACB-OW). Die raming is gebaseerd op het definitief winstverdelingsplan van het dienstjaar 2022.

Ontvangsten DAB's

Tot slot nemen de ESR-ontvangsten van de Diensten met Afzonderlijk Beheer (DAB) in vergelijking met de BA 2023 met 73,1 miljoen euro af. Die evolutie wordt hoofdzakelijk verklaard door het opheffen van het Vlaams Infrastructuurfonds (VIF) en het incorporeren van de ontvangsten in de ministeriebegrotingen (entiteiten MB0, MC0 en MD0).

Tabel III-1112: DAB's (in duizend euro)

	BD	BA 2023	BO 2024	BO - BA
VIF	M	84.069	0	-84.069
Loodswezen	M	101.427	105.513	4.086
MINA	Q	143.832	153.128	9.296
Andere DAB's	X	30.015	27.568	-2.447
Totaal		359.343	286.209	-73.134

Bron: Departement FB

De ESR-ontvangsten van **de DAB Loodswezen** worden bij de BO 2024 op 105,5 miljoen euro geraamd, een stijging met +4,1 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023. Dit is het gevolg van een toename van de loodsgelden door geactualiseerde reizenramingen en de jaarlijkse indexatie van de tarieven.

De ESR-ontvangsten van **het Minafonds** bedragen bij BO 2024 in totaal 153,1 miljoen euro; een stijging met 9,3 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023. Die stijging is het gevolg van de volgende factoren:

- De ramingen voor de heffing op de waterverontreiniging en de heffing op de winning van grondwater worden geactualiseerd en stijgen respectievelijk met 6,95 en 1,85 miljoen euro (QBX-2QCEADA-OW);
- De inkomsten uit boetes die worden opgelegd bij niet naleving van het Mestdecreet worden geactualiseerd en nemen toe met 0,5 miljoen euro (QBX-2QCEADB-OW).

9. Te consolideren instellingen

Tabel geeft een overzicht van de ESR-ontvangsten van de Vlaamse rechtspersonen die tot de consolidatieperimeter behoren. De ESR-ontvangsten van de te consolideren rechtspersonen nemen bij BO 2024 met 583,5 miljoen euro toe. Instellingen met aanzienlijke bedragen aan eigen ontvangsten worden hier apart vermeld.

Tabel III-13: Te consolideren instellingen (in duizend euro)

	BD	BA 2023	BO 2024	BO - BA
VIB	E	63.405	69.593	6.188
VITO	E	101.869	101.869	0
PMV Groep	E	52.889	53.997	1.108
Scholen van Morgen	F	137.694	129.463	-8.231
U&HS	F	1.467.607	1.530.692	63.085
OGR	G	277.650	310.883	33.233
VSB	G	298.164	317.149	18.985
VRT	H	210.225	207.168	-3.057
VDAB	J	138.711	143.158	4.447
VVM - De Lijn	M	213.524	243.551	30.027
BAM	M	52.396	52.930	534
Tunnel Liefkenshoek	M	82.112	82.537	425
DVW	M	112.041	104.584	-7.457
DWV	M	123.896	151.734	27.838
VEB	Q	577.847	922.792	344.945
VWF	Q	160.936	178.594	17.658
VMSW	Q	222.670	248.925	26.255
Andere rechtspersonen	X	573.635	580.305	6.670
Totaal		4.867.271	5.429.924	562.653

Bron: Departement FB

De ESR-ontvangsten van het **Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB)** nemen bij BO 2024 toe tot 69,6 miljoen euro. Dat is een stijging met 6,2 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023. Die toename is het gevolg van:

- een stijging met 2,4 miljoen euro van verkopen van niet-duurzame goederen en diensten aan bedrijven, kredietinstellingen en verzekeringsmaatschappijen;
- een stijging met 1,5 miljoen euro van verkopen van niet-duurzame goederen en diensten aan het buitenland;
- een stijging met 1,5 miljoen euro van de inkomensoverdrachten van de federale overheid;
- een stijging met 0,8 miljoen euro van de rente-ontvangsten van andere sectoren dan de overheid.

De ESR-ontvangsten van de **Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)** bedragen 101,9 miljoen euro. Dit is ongewijzigd ten opzichte van de BA 2023.

Bij BO 2024 stijgen de ESR-ontvangsten van **de PMV Groep** met 1,1 miljoen euro. De toename wordt verklaard door een stijging van de fee-inkomsten voor het beheer van fondsen.

De geraamde ESR-ontvangsten van de **DBFM Scholen van Morgen** nemen ten opzichte van de BA 2023 af met 8,2 miljoen euro en bedragen zo 129,5 miljoen euro. Die ontvangsten komen integraal voort uit de beschikbaarheidsvergoedingen die Scholen van Morgen ontvangt van aanvragende scholen. Scholen van Morgen voert via het DBFM-programma nieuwbouw- en renovatieprojecten van schoolgebouwen uit om ze nadien tegen vergoeding ter beschikking te stellen van de aanvragende scholen.

De ESR-ontvangsten van de te consolideren **universiteiten en hogescholen** worden bij de BO 2024 geraamd op 1.530,7 miljoen euro, of 63,1 miljoen euro meer dan bij de BA 2023. Het gaat om:

- 297,7 miljoen euro afkomstig van bedrijven voor de ondersteuning van onderzoek en kosten met betrekking tot vorming en bijscholing (daling met 15,9 miljoen euro);
- 456,8 miljoen euro afkomstig van gezinnen (stijging met 30,1 miljoen euro);
- 213,7 miljoen euro ontvangen vanuit andere Belgische overheden (lokaal / gemeenschap / gewest / federaal / sociale zekerheid; toename met 17,5 miljoen euro);
- 211,4 miljoen euro ontvangsten vanuit EU-instellingen (toename met 18,2 miljoen euro);
- 211,6 miljoen euro afkomstig van buitenlandse partners exclusief EU-instellingen (overheden en privépartners; toename met 18,0 miljoen euro)
- 128,9 miljoen euro subsidies afkomstig van overheidsdiensten die ze toekennen in het kader van de algemene bepalingen die van toepassing zijn op zowel privé- als op publieke actoren (stijging met 3,0 miljoen euro). Het gaat bijvoorbeeld om verminderingen van werkgeversbijdragen of vrijstelling van bedrijfsvoorheffing.
- De overige ESR-ontvangsten komen voor 8,6 miljoen euro uit renteopbrengsten (daling met 4,2 miljoen euro) en voor 2,1 miljoen euro uit de verkoop van investeringsgoederen (stijging met 0,4 miljoen euro).

De totale ESR-ontvangsten van **Opgroeien Regie** stijgen bij de BO 2024 met 33,2 miljoen euro tot 310,9 miljoen euro. Dit bedrag is samengesteld uit minder terugvorderingen van uitgekeerde gezinsbijslag (-2,7 miljoen euro), een verhoging van de ouderbijdragen kinderopvang door de omschakelingen van T1 naar T2 en door indexatie van die ouderbijdragen (+36,5 miljoen euro), de verkoop van het gebouw in de Hallepoortlaan (in Sint-Gillis) aan Het Facilitair Bedrijf (+1,3 miljoen euro) en de terugdraai van een in 2023 eenmalige verhoogde ontvangst uit teruggevorderde subsidies (-1,9 miljoen euro).

De ESR-ontvangsten van het **Agentschap Vlaamse Sociale Bescherming (VSB)** worden bij de BO 2024 op 317,2 miljoen euro geraamd. Dit betekent een stijging met 19,0 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023. Die globale toename van de ESR-ontvangsten is het gevolg van diverse factoren, waaronder:

- De toename van de inkomsten uit zorgpremies met 20,7 miljoen euro;
- De daling van inkomsten uit beleggingen in de overheidssector met 2,7 miljoen euro;
- De toename van inkomsten uit beleggingen in andere dan de overheidssector met 0,4 miljoen euro;
- De toename van inkomsten uit subrogatiedossiers met 0,5 miljoen euro.

De ESR-ontvangsten van **de Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT)** worden bij de BO 2024 op 207,2 miljoen euro geraamd. Dit bedrag houdt een daling in van 3,1 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023. Die daling is het resultaat van de volgende factoren:

- De ontvangsten uit de verkoop van niet-duurzame goederen en diensten nemen met 1,5 miljoen euro toe.
- De ontvangsten uit de verkoop van gronden in het kader van het nieuwbouwproject nemen met 3,4 miljoen euro af.
- De inkomensoverdrachten vanuit EU-instellingen nemen met 1,2 miljoen euro af.

Bij BO 2024 stijgen de ESR-ontvangsten van **de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB)** met 4,4 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023, tot 143,2 miljoen euro.

Onderstaande niet-exhaustieve lijst geeft de voornaamste oorzaken van die toename in eigen ontvangsten weer:

- De opbrengsten uit de samenwerking met RIZIV stijgen met 11,4 miljoen euro.
- De opbrengsten uit wijk-werken dalen met 0,77 miljoen euro.
- De overige opbrengsten (webdiensten, opbrengsten vanuit de clusters) dalen met 2,6 miljoen euro.
- De Europese inkomsten uit regiedossiers nemen af met 20,1 miljoen euro.
- De ontvangsten uit het samenwerkingsakkoord met Actiris stijgen met 0,6 miljoen euro.
- De ontvangsten uit IBO stijgen met 0,3 miljoen euro.
- De inkomsten uit het nieuwe ESF-programma voor actordossiers (IBO en opleidingen) worden op 15,0 miljoen euro geraamd.
- De opbrengst uit de verkoop van gebouwen stijgt met 0,51 miljoen euro.

De ESR-gecorrigeerde ontvangsten van **de Vlaamse Vervoersmaatschappij De Lijn (VVM De Lijn)** nemen bij de BO 2024 (243,6 miljoen euro) toe met 30,1 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023 (213,5 miljoen euro). Dit is het gevolg van een toename van de ontvangsten ten gevolge van het verder herstel van de vervoersopbrengsten (+20 miljoen euro), meerontvangsten die het gevolg zijn van efficiëntiewinsten afgesproken in het kader van het nieuwe openbardienstencontract (+2 miljoen euro), de verdere uitrol van basisbereikbaarheid (+4,6 miljoen euro) en eenmalige ontvangsten uit de verkoop van gronden (+3,5 miljoen euro).

De totale ESR-gecorrigeerde ontvangsten van **de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM)** stijgen bij de BO 2024 met 0,5 miljoen euro tot 52,9 miljoen euro. Dit is het gevolg van een toename van de ontvangsten komende van de concessies Tunnel Liefkenshoek (+1,6 miljoen euro) enerzijds en het wegvallen van het rendement uit het beleggen van liquiditeiten na inkanteling in het Centraal Financieringsorgaan van de Vlaamse Overheid (-1,1 miljoen euro) anderzijds.

Bij de BO 2024 nemen de ESR-gecorrigeerde ontvangsten van **Tunnel Liefkenshoek** verder toe met +0,4 miljoen euro tot 82,5 miljoen euro. De ontvangsten worden voornamelijk gegenereerd uit de uitbating van de P&R gebouwen (+0,3 miljoen euro) terwijl er ook extra rente-inkosten te noteren zijn (+0,1 miljoen euro).

De totale ESR-gecorrigeerde ontvangsten van de **Vlaamse Waterweg** dalen bij de BO 2024 met 7,5 miljoen euro tot 104,6 miljoen euro. Dit is voornamelijk het gevolg van de toepassing van het matchingprincipe van EU-subsidies (-10,6 miljoen euro) en een eenmalige versnelling in de verkoop van gronden in 2024 ter realisatie van afgesproken doelstellingen (+3,1 miljoen euro).

De totale ESR-gecorrigeerde ontvangsten van de **Werkvennootschap** worden bij de BO 2024 geraamd op 151,7 miljoen euro, een toename met 27,8 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023. Dit is voornamelijk het gevolg van een bijstelling van 18,1 miljoen euro voor de overname van door de Werkvennootschap, gerealiseerde investeringen door het Agentschap Wegen en Verkeer en VVM De Lijn, en een kapitaaloverdracht komende van Infrabel (+9,5 miljoen euro).

De ESR-ontvangsten van het **Vlaams Energiebedrijf (VEB)** zijn het gevolg van de verkopen van energie door het VEB. Bij de BO 2024 stijgen de ontvangsten ten opzichte van BA 2023 met 344,9 miljoen euro tot 922,8 miljoen euro. Die stijging is voornamelijk het gevolg van:

- Gridfee's, certificaten en taxen die bij de BO2024 gebruteerd worden, terwijl die bij de BA 2023 nog netto (i.e. gecompenseerd) opgenomen werden. De impact hiervan bedraagt 255,3 miljoen euro aan zowel ontvangsten- als uitgavenzijde, en heeft bijgevolg geen impact op het resultaat.

- De resterende stijging van 89,0 miljoen euro wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de volumes in de wintermaanden en een stijging van de gemiddelde (future- en klik)prijzen vanaf maart tot december.

De ESR-ontvangsten van het **Vlaams Woningfonds (VWF)** stijgen bij de BO 2024 met 17,7 miljoen euro tot 178,6 miljoen euro. De belangrijkste wijzigingen situeren zich bij:

- de renteontvangsten (een toename van 18,1 miljoen euro);
- de verdere verkoop van het eigen huurpatrimonium aan woonmaatschappijen (een toename van 1 miljoen euro);
- de wegvallende huurinkomsten als gevolg van de verdere verkoop van het eigen huurpatrimonium aan woonmaatschappijen (een vermindering van 1,3 miljoen euro).

Ten opzichte van de BA 2023 stijgen de ESR-gecorrigeerde ontvangsten van de **Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW)** bij de BO 2024 met 26,3 miljoen euro tot 248,9 miljoen euro. De belangrijkste wijzigingen situeren zich bij de renteontvangsten met een toename van 18 miljoen euro en bij de meerontvangsten uit de gelijkschakeling huur binnen de sociale huisvesting (+8,5 miljoen euro).

IV. DE UITGAVENBEGROTING

1. Inleiding

Bij de BO 2024 stijgen de geconsolideerde vastleggingskredieten (VAK) met 801,4 miljoen euro en de geconsolideerde vereffeningkredieten (VEK) met 1.490,2 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023.

Het verschil tussen het niveau aan VAK en VEK is in grote mate toe te schrijven aan de VEK die voorzien worden in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht/Repower-EU en de Oosterweelverbinding.

In 2024 wordt er 896,4 miljoen euro aan uitgaven (VEK) voor het relanceplan VV en Repower-EU voorzien. De engagementen voor het Oosterweelproject zijn reeds genomen. De komende jaren volgen de VEK om de genomen vastleggingen te vereffenen. De geraamde bouwkost voor de hoofdwerken van de Oosterweelverbinding (VEK) bedraagt 612,1 miljoen euro in 2024.

Het verschil tussen de VAK en VEK is bij de BO 2024 met 688,8 miljoen euro gestegen ten opzichte van de BA 2023.

Zowel bij BO als bij BA 2023 zijn de VEK hoger dan de VAK.

Tabel IV-1: Geconsolideerde vastleggings- en vereffeningkredieten (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Vastleggingskredieten	61.900.443	62.701.828	801.385
Vereffeningkredieten	62.555.985	64.046.211	1.490.226
VAK - VEK	-655.542	-1.344.383	-688.841

In dit hoofdstuk over de uitgavenbegroting wordt eerst de index en sensitiviteit voor inflatie toegelicht en vervolgens beschreven hoe de overstap gemaakt wordt van de uitgavenkredieten zoals opgenomen in de administratieve tabel en de begrotingen van de instellingen, naar de geconsolideerde VAK en VEK zoals opgenomen in bovenstaande tabel.

In een volgend deel wordt het overzicht gegeven van de geconsolideerde VAK en VEK per beleidsdomein evenals de evolutie per beleidsdomein.

2. De vastleggings- en vereffeningkredieten

In de uitgavenbegroting is er, net zoals in begrotingen van de DAB's en de rechtspersonen, sprake van VAK en VEK. De VAK zijn de kredieten die aangeven voor welk bedrag de Vlaamse overheid nieuwe verbintenissen kan aangaan. De VEK zijn het geheel van kredieten waarmee eerder aangegane verbintenissen kunnen worden vereffend.

De VAK zijn relevant om na te gaan welke beleidsaccenten de Vlaamse Regering legt naar aanleiding van een begrotingsronde, maar het zijn de VEK die een onmiddellijke impact hebben op het ESR-vorderingensaldo. Beide benaderingen zijn dus relevant om een goed zicht te krijgen op de budgettaire situatie van de Vlaamse overheid.

Om de overgang van de totale VAK en VEK in de administratieve tabel naar de geconsolideerde cijfers te maken, worden een aantal kredieten niet weerhouden:

- Kredietverleningen en deelnemingen (ESR-8) en aflossingen van overheids-schuld (ESR-9) worden niet meegenomen. Het zijn financiële verrichtingen die het vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap niet beïnvloeden.

- Toelagen aan Vlaamse rechtspersonen worden niet meegenomen om geen dubbeltellingen te hebben. We kijken namelijk naar de effectieve ESR-uitgaven in de begroting van de Vlaamse rechtspersonen. Naast een toelage heeft een entiteit vaak ook eigen ontvangsten.
- De 100,0 miljoen euro van de provisie in het kader van de begrotingsmonitoring wordt uitgefilterd.

Sinds de BO 2023 worden de VAK en VEK van de DAB's mee gerapporteerd in de tabellen van de ministeries (nu hernoemd naar Vlaamse Gemeenschap) en niet meer bij de instellingen (nu hernoemd naar Vlaamse rechtspersonen).

Het volgende onderdeel geeft overzichtelijk weer hoe de overstap wordt gemaakt van gepubliceerde begrotingsinformatie (met VAK en VEK) naar de geconsolideerde ESR-vastleggingskredieten (ESR-VAK) en ESR-vereffeningskredieten (ESR-VEK).

2.1. Vastleggingskredieten

De VAK zijn alle kredieten waarmee de Vlaamse overheid nieuwe verbintenissen kan aangaan. De VAK van de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) stemmen overeen met de VAK die in de administratieve uitgaventabel opgenomen zijn onder de kolom "VAK" en de kredieten in de begrotingen van de DAB's.

De VAK van de Vlaamse Gemeenschap (inclusief DAB's) worden gecorrigeerd voor een aantal types van uitgaven om tot de ESR-VAK te komen, zoals te zien in onderstaande tabel en hierboven vermeld.

Tabel IV-2: Saldi-berekening - Vastleggingskredieten Vlaamse Gemeenschap (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024
Vastleggingskredieten (+)	64.857.608	65.050.535
Aflossingen schuld (ESR-code 9) (-)	468.385	471.068
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (-)	3.815.489	3.975.878
Toelagen (-)	27.117.810	27.148.485
Interne verrichtingen (DAB's) (-)	0	0
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	-232.857	-139.946
Provisie onvoorziene gebeurtenissen (-)	100.000	100.000
Totaal ESR-vastleggingskredieten	33.588.781	33.495.050

Net zoals bij de VAK van de Vlaamse Gemeenschap worden ook bij de VAK van de Vlaamse rechtspersonen een aantal correcties doorgevoerd om tot de ESR-VAK te komen.

Tabel IV-3: Saldi-berekening - Vastleggingskredieten Vlaamse rechtspersonen (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024
Vastleggingskredieten (+)	35.735.333	36.290.933
Aflossingen schuld (ESR-code 9) (-)	2.347.616	2.321.741
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (-)	3.400.264	3.057.481
Toelagen (-)	1.647.703	1.673.983
Interne verrichtingen (-)	28.088	30.950
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	0	0
Totaal ESR-vastleggingskredieten (=)	28.311.662	29.206.778

Tabel IV-4 geeft een overzicht van de totale VAK van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse rechtspersonen zoals ingeschreven bij BA 2023 en BO 2024.

Bij BO 2024 stijgen de totale VAK met 801,4 miljoen euro, of met 1,29 % vergeleken met BA 2023.

Tabel IV-4: Saldi-berekening – Totaal vastleggingskredieten (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024
Vlaamse Gemeenschap	33.588.781	33.495.050
Vlaamse Rechtspersonen	28.311.662	29.206.778
Totaal	61.900.443	62.701.828

2.2. Vereffeningskredieten

De VEK zijn het geheel van kredieten waarmee eerder aangegane verbintenissen kunnen worden vereffend. Zowel voor de Vlaamse Gemeenschap als voor de Vlaamse rechtspersonen, kunnen de VEK rechtstreeks afgeleid worden uit de begrotingsinformatie die in de parlementaire stukken is opgenomen.

Tabel IV-5: Saldi-berekening – Vereffeningskredieten Vlaamse Gemeenschap (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024
Vereffeningskredieten (+)	63.735.581	63.422.565
Aflossingen schuld (ESR-code 9) (-)	468.385	471.068
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (-)	4.162.853	4.311.944
Toelagen (-)	23.741.096	23.880.507
Interne verrichtingen (DAB's) (-)	845.993	448.882
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	-143.923	-140.246
Provisie onvoorziene gebeurtenissen (-)	100.000	100.000
Totaal ESR-vereffeningskredieten	34.561.177	34.350.410

Tabel IV-6: Saldi-berekening – Vereffeningskredieten Vlaamse rechtspersonen (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024
Vereffeningskredieten (+)	39.991.292	41.526.112
Aflossingen schuld (ESR-code 9) (-)	2.393.397	2.322.547
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (-)	3.027.563	2.904.689
Toelagen (-)	1.790.225	1.652.919
Interne verrichtingen (DAB's) (-)	4.785.299	4.950.156
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	0	0
Totaal ESR-vereffeningskredieten	27.994.808	29.695.801

Tabel IV-7 geeft een overzicht van de totale VEK van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse rechtspersonen zoals ingeschreven bij BA 2023 en BO 2024.

De totale VEK stijgen bij BO 2024 met 1.490,2 miljoen euro, ofwel 2,38 % ten opzichte van BA 2023.

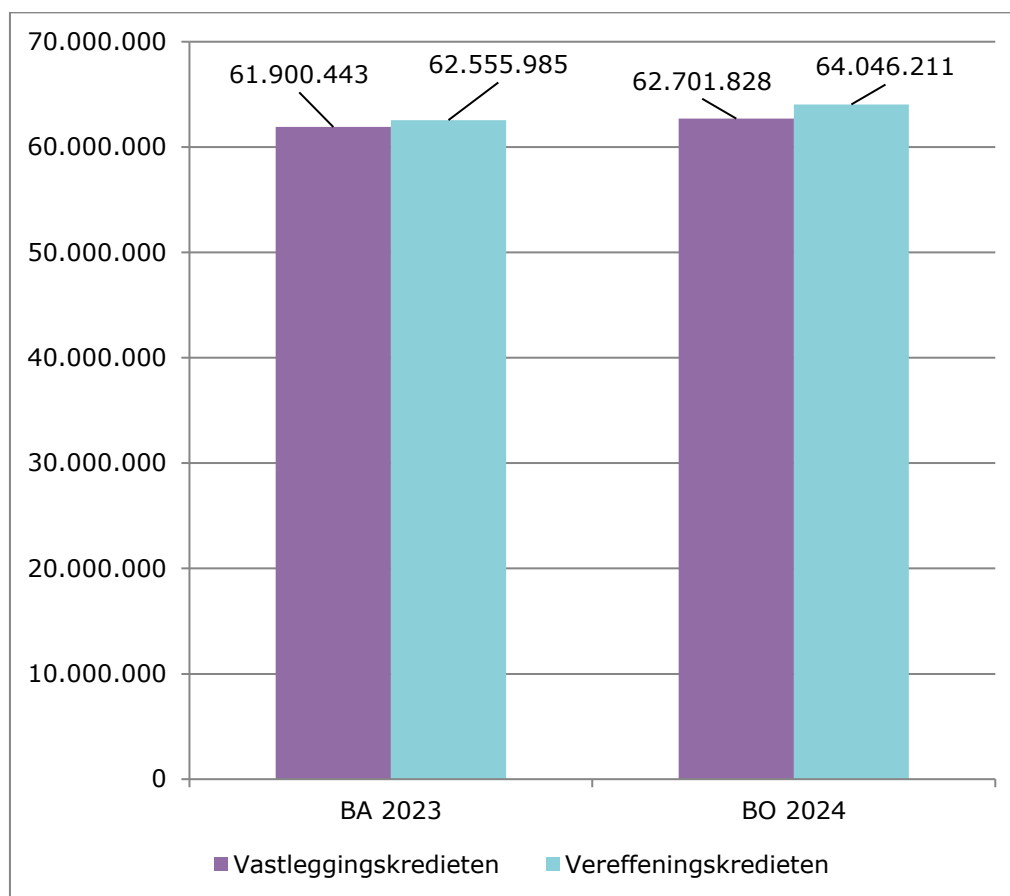
Tabel IV-7: Saldi-berekening – Totaal vereffeningskredieten (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024
Vlaamse Gemeenschap	34.561.177	34.350.410
Vlaamse Rechtspersonen	27.994.808	29.695.801
Totaal	62.555.985	64.046.211

2.3. De globale evolutie van de vastleggingskredieten- en vereffeningskredieten

Figuur IV-1 toont aan dat bij de BA 2023 en de BO 2024 de VAK respectievelijk 655,4 miljoen euro lager en 1.344,4 miljoen euro lager liggen dan de VEK. Het verschil is bij BO 2024 met 688,8 miljoen euro toegenomen ten opzichte van BA 2023.

Figuur IV-1: De globale evolutie van de vastleggings- en vereffeningskredieten (in duizend euro)

3. De vastleggings- en vereffeningskredieten per beleidsdomein

In Tabel IV-8 en Tabel IV-9 wordt de cijfermatige evolutie van de VAK en VEK per beleidsdomein weergegeven.

Tabel IV-8: Vastleggingskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)⁸

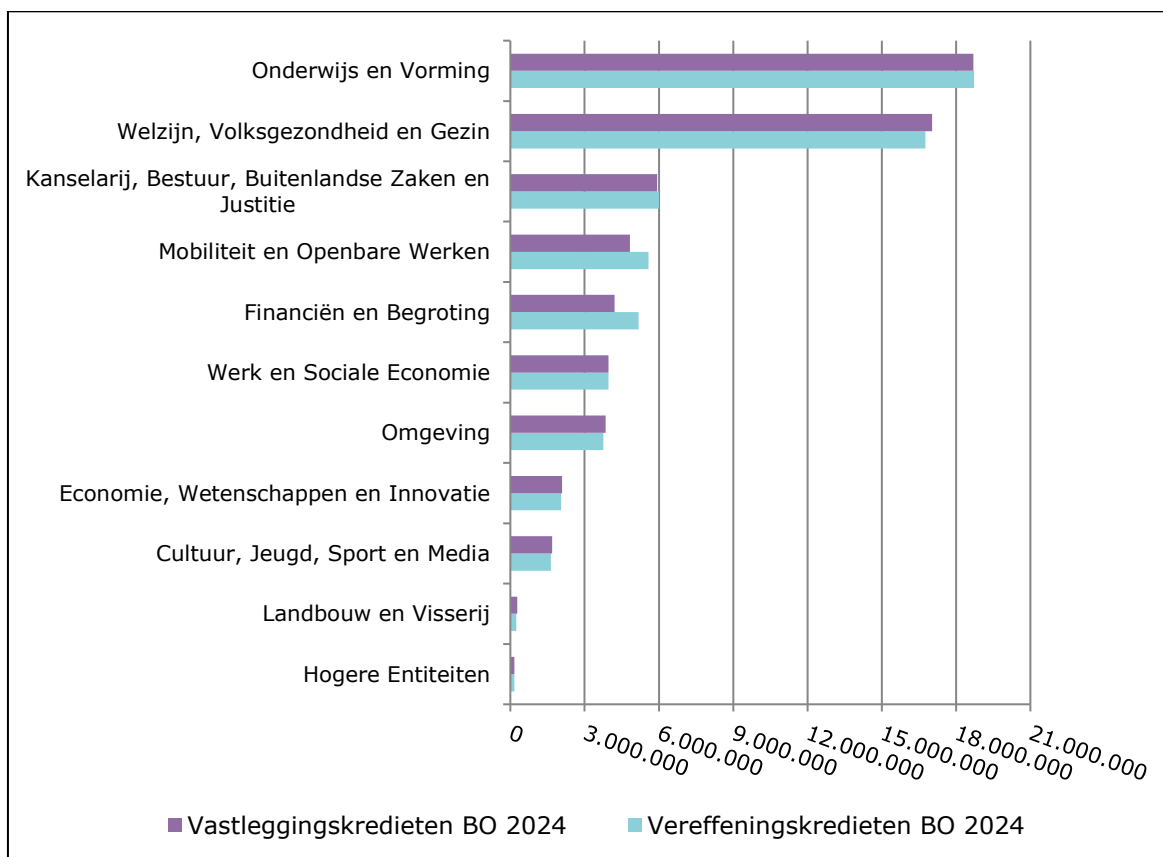
Beleidsdomein	BA 2023	BO 2024
Hogere Entiteiten	157.794	161.436
Financiën en Begroting	3.305.484	4.205.768
Economie Wetenschap en Innovatie	3.179.316	2.089.552
Onderwijs en Vorming	17.850.090	18.696.930
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	16.338.707	17.029.366
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.558.435	1.684.749
Werk en Sociale Economie	4.032.144	3.957.315
Landbouw en Visserij	236.470	279.422
Mobiliteit en Openbare Werken	5.893.029	4.832.203
Omgeving	3.493.057	3.840.647
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	5.855.917	5.924.440
Totaal	61.900.443	62.701.828

⁸ De beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI), Werk en Sociale Economie (WSE) en Landbouw en Visserij (LV) worden met ingang van 1 januari 2024 samengevoegd tot een nieuw beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS). De beleidsdomeinen LV, WSE en EWI zijn dus samen te lezen als het nieuwe fusie beleidsdomein WEWILS.

Tabel IV-9: Vereffeningskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)⁹

Beleidsdomein	BA 2023	BO 2024
Hogere Entiteiten	157.794	161.436
Financiën en Begroting	4.419.923	5.177.349
Economie Wetenschap en Innovatie	3.147.439	2.055.178
Onderwijs en Vorming	18.082.598	18.719.633
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	16.104.828	16.758.736
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.554.919	1.642.399
Werk en Sociale Economie	4.028.313	3.960.493
Landbouw en Visserij	229.995	235.296
Mobiliteit en Openbare Werken	5.495.000	5.579.293
Omgeving	3.571.369	3.756.106
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	5.763.807	6.000.292
Totaal	62.555.985	64.046.211

Figuur IV-2: Vastleggings- en vereffeningskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)¹⁰

4. Bespreking per beleidsdomein

4.1. Algemeen

In de bespreking van de uitgavenevoluitie per beleidsdomein wordt de nadruk gelegd op relevante wijzigingen van de kredieten. Die wijzigingen geven onder meer aan welke beleidsintenties er genomen zijn.

⁹ De beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI), Werk en Sociale Economie (WSE) en Landbouw en Visserij (LV) worden met ingang van 1 januari 2024 samengevoegd tot een nieuw beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS). De beleidsdomeinen LV, WSE en EWI zijn dus samen te lezen als het nieuwe fusie beleidsdomein WEWILS.

¹⁰ De beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI), Werk en Sociale Economie (WSE) en Landbouw en Visserij (LV) worden met ingang van 1 januari 2024 samengevoegd tot een nieuw beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS). De beleidsdomeinen LV, WSE en EWI zijn dus samen te lezen als het nieuwe fusie beleidsdomein WEWILS.

Tenzij anders aangegeven, wordt met de term "kredieten" verwezen naar zowel VAK en VEK. In de mate dat er een grote afwijking is tussen de evolutie van de VAK en VEK, wordt dit ook weergegeven. Dat verschil kan bijvoorbeeld te maken hebben met een aanpassing van de betaalkalender of een vastlegging die niet jaarlijks gebeurt. De impact van de gewijzigde inflatieprognoses is niet stelselmatig opgenomen in de bespreking van de beleidsdomeinen, maar wordt hierna globaal besproken.

4.1.1. Index en sensitiviteit voor inflatie

Index

Bij de BO 2024 nemen de uitgaven toe met 1.408,0 miljoen euro VAK en 1.328,1 miljoen euro VEK ten gevolge van inflatie. Het gaat om 1.245,4 miljoen euro VAK en 1.227,0 miljoen euro VEK ten gevolge van de algemene indexatieprincipes: indexatie volgens (verwachte) overschrijdingen van de spilindex (= systeem van de loonprovisie) en indexatie volgens de jaarlijkse (verwachte) evolutie van de gezondheidsindex (GZI) (= systeem buiten de loonprovisie). Daarnaast nemen de uitgaven nog toe met 61,5 miljoen euro VAK-index op de volumes FS3 en BSL binnen het beleidsveld Wonen en 101,1 miljoen euro VAK en VEK op verschillende uitgavenposten die een specifieke indexberekening kennen.

Niet alle geïndexeerde kredieten hebben een impact op het vorderingensaldo van de Vlaamse begroting. Binnen de indexatie volgens de algemene indexatieprincipes is er 8,0 miljoen euro index voorzien voor ESR-8 kredieten. Ook de 61,5 miljoen euro VAK-index op de volumes FS3 en BSL wordt niet omgezet in ESR-aanrekenbare uitgaven. Dit maakt dat de ESR-aanrekenbare uitgaven stijgen met 1.338,5 miljoen euro VAK en 1.320,1 miljoen euro VEK.

Bij een overschrijding van de spilindex worden de sociale uitkeringen één maand en de grote meerderheid van de loonkredieten twee maanden na de overschrijding met 2% verhoogd. Voor het opvangen van die impact op de uitgaven worden de nodige kredieten centraal voorzien op de indexprovisie bij het beleidsdomein Financiën en Begroting. De kredieten worden na effectieve overschrijding van de spilindex herverdeeld naar de relevante begrotingsartikels. In het daaropvolgende begrotingsjaar, wanneer het effect op kruissnelheid komt en er voor 12 maanden budget nodig is, worden de uitgaven definitief gealloceerd op de desbetreffende begrotingsartikels.

De GZI wordt gebruikt om de indexering van de werkingskredieten en een beperkt deel van de loonkredieten (dewelke niet het systeem van de spilindex volgen) te bepalen. Die index wordt bij een begrotingsronde toegekend in functie van de op dat moment geraamde evolutie van de GZI.

De index bij de BO 2024 is gebaseerd op de inflatievooruitzichten die op 5 september 2023 werden gepubliceerd door het Federaal Planbureau. Een samenvattend overzicht van die vooruitzichten is hieronder te vinden.

Tabel IV-10: Inflatieparameters

	BO 2024		
Verwachte evolutie gezondheidsindex	4,3%		
Overschrijding spilindex	Sep/23	Feb/24	Jun/24
Aanpassing sociale uitkeringen	Okt/23	Maa/24	Jul/24
Aanpassing lonen	Nov/23	Apr/24	Aug/24

De overschrijding van september 2023 die het Federaal Planbureau begin september 2023 in haar vooruitzichten nog verwachtte, heeft zich uiteindelijk niet gerealiseerd in september. In de meer recente vooruitzichten van 3 oktober 2023 wordt die overschrijding nu verwacht in oktober 2023. Het effect van die overschrijding wordt bij BO 2024 reeds op kruissnelheid gebracht. De nodige kredieten worden dus reeds toegewezen aan de desbetreffende begrotingsartikels.

De verschuiving van het moment van overschrijding van september naar oktober heeft namelijk geen impact op het effect ervan op begrotingsjaar 2024. Zelfs indien de overschrijding pas in november 2023 plaatsvindt, heeft dit geen impact op de benodigde kredieten 2024 voor die overschrijding, m.u.v. van een beperkt effect op de kredieten voor de indexatie van de dienstencheques.

Het op kruissnelheid brengen van de nog verwachte overschrijding oktober 2023 heeft een impact van 575,4 miljoen euro VAK en 571,8 miljoen euro VEK, waarvan echter 8,0 miljoen euro VAK en VEK op ESR-8 kredieten. Die 8,0 miljoen euro heeft dus geen impact op het vorderingensaldo.

Er worden daarnaast ook nog overschrijdingen van de spilindex verwacht in februari 2024 en juni 2024. Hiervoor worden de nodige kredieten voorzien op de indexprovisie bij het Departement Financiën en Begroting. Het gaat om 741,2 miljoen euro VAK en 736,5 miljoen euro VEK, wat een toename is van de indexprovisie met 606,0 miljoen euro VAK en 601,2 miljoen euro VEK ten opzichte van de BA 2023.

In de nieuwe inflatievooruitzichten van het Planbureau van oktober 2023 verschuiven de verwachte overschrijdingen naar maart 2024 en september 2024. Het budgettaire effect van die verschuiving is hieronder te vinden bij de bespreking van de sensitiviteit van de uitgaven voor inflatie.

De loonkredieten die de spilindex niet volgen en de werkingskredieten die een uitzondering genieten op de algemene niet-indexatie van de niet-loonkredieten in de huidige legislatuur stijgen met 64,0 miljoen euro VAK en 54,0 miljoen euro VEK op basis van de verwachte toename van de GZI.

Er wordt 61,5 miljoen euro VAK-index voorzien op de volumes FS3 en BSL binnen het beleidsveld Wonen op basis van de ABEX-index en 101,1 miljoen euro VAK en VEK op verschillende uitgavenposten die een specifieke indexberekening kennen.

De impact van bovenstaande indexatie is niet stelselmatig opgenomen in de bespreking per beleidsdomein, daar de impact verspreid zit over veel verschillende begrotingsartikels. Bijlage 5: Overzichten verdeling index per beleidsdomein en begrotingsprogramma toont echter wel de verdeling per beleidsdomein en begrotingsprogramma van de index voor het op kruissnelheid brengen van de nog verwachte overschrijding van de spilindex in 2023, de indexherziening van de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen en van de index voorzien op de indexprovisie. De verdeling van de indexprovisie betreft wel een indicatieve verdeling indien de kredieten zoals berekend bij de BO 2024 zouden worden toegewezen. De indexprovisie zelf is namelijk centraal gebudgetteerd bij het beleidsdomein Financiën en Begroting.

Sensitiviteit van de uitgaven voor inflatie

Zoals supra reeds beschreven beïnvloedt de inflatie de uitgaven via het moment van overschrijding van de spilindex en via de evolutie van de gezondheidsindex (GZI).

We kunnen daarom ook nagaan wat het effect is van een afwijking van de overschrijding van de spilindex met één of meerdere maanden en een verhoging of verlaging van de GZI met 10 basispunten.

In haar vooruitzichten van 5 september 2023 ging het Planbureau uit van een overschrijding van de spilindex in februari 2024 (niveau 128,11) en in juni 2024 (niveau 130,67). Onderstaande tabellen tonen het effect op de uitgavenkredieten 2024 die de spilindex volgen in enkele scenario's waarbij de spilindex één of meerdere maanden vroeger of later wordt overschreden, zowel voor de verwachte overschrijding van de spilindex in februari 2024 als die van juni 2023. In de derde tabel wordt het effect weergegeven van enkele gecombineerde scenario's.

Eén van de weergegeven scenario's is het scenario gebaseerd op de meest recente vooruitzichten van het Federaal Planbureau, nl. die van 3 oktober 2023, waarbij overschrijdingen worden verwacht in maart 2024 en september 2024.

Tabel IV-11: VEK-effect op 2024 van wijziging overschrijding spilindex 128,11 (in duizend euro)

	Indexprovisie	Delta t.o.v. februari 2024
Overschrijding spilindex (128,11) januari 2024	780.177	43.673
Overschrijding spilindex (128,11) februari 2024	736.504	-
Overschrijding spilindex (128,11) maart 2024	692.691	-43.813
Overschrijding spilindex (128,11) april 2024	648.915	-87.589

Tabel IV-12: VEK-effect op 2024 van wijziging overschrijding spilindex 130,67 (in duizend euro)

	Indexprovisie	Delta t.o.v. juni 2024
Overschrijding spilindex (130,67) mei 2024	781.103	44.599
Overschrijding spilindex (130,67) juni 2024	736.504	-
Overschrijding spilindex (130,67) juli 2024	692.339	-44.165
Overschrijding spilindex (130,67) augustus 2024	648.262	-88.242
Overschrijding spilindex (130,67) september 2024	594.828	-141.676
Overschrijding spilindex (130,67) oktober 2024	540.494	-196.010

Tabel IV-13: VEK-effect op 2024 van wijziging overschrijding spilindex 128,11 en 130,67 (in duizend euro)

	Indexprovisie	Delta
Overschrijding januari 2024 en mei 2024	824.777	88.273
Overschrijding februari 2024 en juni 2024	736.504	-
Overschrijding maart 2024 en augustus 2024	604.449	-132.055
Overschrijding maart 2024 en september 2024	551.015	-185.489
Overschrijding april 2024 en oktober 2024	452.905	-283.599

Het effect van 1 maand eerder of later is niet altijd gelijk, omdat de lonen bij een overschrijding van de spilindex na oktober pas in het volgende jaar stijgen en omdat sommige maanden zwaarder doorwegen als de desbetreffende maand de referentiemaand is voor de berekening van het vakantiegeld of de eindejaarspremie.

Bij de BO 2024 wordt uitgegaan van een GZI van 4,3%. In onderstaande wordt het effect weergegeven van een hogere of lagere raming van de GZI met 10 basispunten. De lage gevoeligheid van de werkingskredieten aan een wijziging van de GZI is het gevolg van de beslissing van de Vlaamse Regering om, op enkele uitzonderingen na, de werkingskredieten niet te indexeren.

Tabel IV-14: Effect wijziging GZI met 10 basispunten (in duizend euro)

Loonkredieten	1.201
Werkingskredieten	55

4.2. Financiën en Begroting

Open ends

De indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) wordt verhoogd met 606,0 miljoen euro VAK en 601,2 miljoen euro VEK naar 741,2 miljoen euro VAK en 736,5 miljoen euro VEK.

Overeenkomstig de op 5 september 2023 door het Planbureau gepubliceerde maandvooruitzichten voor de inflatie zouden de destijds verwachte volgende overschrijdingen van de spilindex op basis van de afgevlakte gezondheidsindex plaatsvinden in september 2023, februari 2024 en juni 2024. De sociale uitkeringen worden de maand volgend op de overschrijding van de spilindex en de wedden van het overheids personeel twee maanden na de overschrijding van de spilindex met 2% aangepast aan de gestegen levensduurte. Dit leidt tot een bijstelling van 606,0 miljoen euro VAK en 601,2 miljoen euro VEK ten opzichte van de BA 2023. Dit betreft de impact op de loonkredieten die het systeem van de indexprovisie volgen voor de verwachte overschrijdingen van februari 2024 en juni 2024. Op 3 oktober 2023 werden door het Planbureau nieuwe vooruitzichten gepubliceerd. Het effect hiervan op de loonkredieten wordt besproken onder de titel 'Index en sensitiviteit voor inflatie' (zie hierboven).

Bij BO 2024 worden de woongerelateerde fiscale uitgaven (CB0-1CDG2DB-WT) op 1,2 miljard euro geraamd (aan 99,48% voorschottenpercentage). Ten opzichte van de BA 2023 (aan 99,12% voorschottenpercentage) houdt die raming een daling in van 20,1 miljoen euro. De raming bij BO 2024 is gebaseerd op de bedragen opgenomen in de administratieve nota van de FOD Financiën van 18 september 2023. De vermindering in 2024 situeert zich – ondanks de toepassing van een hoger voorschottenpercentage (99,48% versus 99,12%) – hoofdzakelijk bij het bouwsparen (-6,1 miljoen euro), de woonbonus 2005-2014 (-29,1 miljoen euro) en de intresten (-2,5 miljoen euro). Voor het langetermijnsparen en de gewestelijke woonbonus worden de ramingen naar boven bijgesteld met respectievelijk 4,8 en 13,4 miljoen euro. De overige componenten van de woongerelateerde fiscale uitgaven (waaronder de fiscale uitgave voor de renovatie van woningen) worden met 0,7 miljoen euro naar beneden bijgesteld.

De fiscale uitgaven met betrekking tot de dienstencheques en wijkwerken (CB0-1CDG2DC-WT) worden bij de BO 2024 op 153,8 miljoen euro geraamd (aan 99,48% voorschottenpercentage). Ten opzichte van de BA 2023 (aan 99,12% voorschottenpercentage) komt dit neer op een daling met 10,3 miljoen euro. De huidige raming vertrekt van de bedragen opgenomen in de administratieve nota

van de FOD Financiën van 18 september 2023. De daling van de raming voor het aanslagjaar 2024 wordt – ondanks de toepassing van een hoger voorschottenpercentage (99,48% versus 99,12%) – verklaard door een (verwacht) lager gebruik van PWA- en dienstencheques tijdens het inkomstenjaar 2023 (aanslagjaar 2024). Vanaf aanslagjaar 2021 werd het fiscale aftrekpercentage voor PWA- en dienstencheques naar beneden herzien (van 30% naar 20%).

De responsabiliseringsbijdrage (CB0-1CCG2CA-LO) wordt bij de BO 2024 op 461,0 miljoen euro geraamd. Ten opzichte van de BA 2023 betekent dit een toename met 106,1 miljoen euro. De bijdrage ten laste van het begrotingsjaar 2024 is gebaseerd op de raming van de in 2023 te betalen statutaire weddenmassa (8.660,3 miljoen euro). Het bijdragepercentage voor het begrotingsjaar 2024 bedraagt 5,316%. Voor het begrotingsjaar 2023 was dit 4,430%. De raming bij BO 2024 bevat een afrekening over het jaar 2023 van 623 duizend euro in het nadeel van de Vlaamse Gemeenschap.

Bij BO 2024 stijgen de rentekredieten met 234,26 miljoen euro tot 701,46 miljoen euro. Naast de stijgende rentevoeten op vooral de korte termijn is die stijging ook het gevolg van de grote financieringsnoden. Het krediet bestaat uit volgende onderdelen:

- 1) Voor nieuwe financieringen op lange termijn in 2024 en de resterende maanden van 2023 wordt respectievelijk 141,9 miljoen euro en 159,6 miljoen euro aan toerekenbare rente ingeschreven, in totaal aldus 301,5 miljoen euro. De rente voor nieuwe LT-financieringen in 2024 is bestemd voor de financiering van:
 - het begrotingstekort (49,8 miljoen euro);
 - VMSW en VWF binnen de sociale huisvestingssector (44,4 miljoen euro);
 - Lantis voor het oosterweelproject (17,5 miljoen euro);
 - School Invest (13,3 miljoen euro);
 - de ESR-8 uitgaven (11,9 miljoen euro) en
 - de kaseffecten van niet-ESR aanrekenbare uitgaven (5,0 miljoen euro).Meer details hierover zijn opgenomen in de inhoudelijke toelichting bij artikel CB0-1CEG2BA-WT in de BBT van beleidsdomein Financiën en Begroting.
- 2) Voor financieringen op korte termijn via het BCP-programma en via de zichtrekening wordt er 60,2 miljoen euro ingeschreven.
- 3) Voor de aflossing van de bestaande LT-leningen wordt 292,4 miljoen euro aan rente ingeschreven. Hiervan is het grootste deel bestemd voor de EMTN-leningen (=278,6 miljoen euro).
- 4) Voor de interne financieringen wordt de rente voor 2024 geraamd op 43,4 miljoen euro.
- 5) Voor de nieuw over te nemen gemeenteleningen op 30 september 2024 wordt volgens een eerste zeer ruwe raming 4,0 miljoen euro aan toerekenbare rente ingeschreven voor het laatste kwartaal van 2024 (zie ook paragraaf hieronder).

Tot op heden zijn er 13 principieel goedgekeurde fusies van gemeenten op 1 januari 2025. Voor die 13 fusies zal 273,2 miljoen euro aan kapitaal overgenomen worden van de betreffende gemeenten op 30 september 2024. Dit is nog een voorlopig cijfer, want gemeenten hebben nog de tijd tot 31 december 2023 om te beslissen om te fusioneren. Bovendien moet het merendeel van die principieel goedgekeurde fusies nog definitief bekrachtigd worden.

De andere financiële kosten stijgen met 1,9 miljoen euro tot 6,7 miljoen euro. Die stijging is vooral het gevolg van hogere uitgiftefees (1,2 miljoen euro).

Overige bijstellingen

Net als de voorbije jaren wordt in 2024 een provisie (CB0-1CBG2AB-PR) van 6,3 miljoen euro ingeschreven voor het ondervangen van de kost van de endogene groei bij de ministeries en de agentschappen met rechtspersoonlijkheid.

Voor 2024 verwacht Federale Pensioendienst (PDOS) dat de bijdragevoet aan de pool der parastatalen met 1,5%-punt aangroeit ten opzichte van het niveau 2023 (51%) naar 52,5%. Op basis van de laatst gekende statutaire loonmassa bij de parastatalen wordt de kredietbehoefte hiervoor geraamd op 4,8 miljoen euro.

In uitvoering van het door de Vlaamse Regering op 15 juli 2022 bijgestuurde klimaatplan Vlaamse overheid wordt de doelstelling voor energiebesparing opgetrokken van 2,5% per jaar naar 3% per jaar. Voor de entiteiten onder het toepassingsgebied worden de energiebudgetten met 3% verminderd en gecompenseerd naar de centrale provisie voor het actieplan Energie-efficiëntie (CB0-1CBX2AC-PR) ter financiering van energiebesparingsmaatregelen en het behalen van de doelstellingen voor de gebouwen en technische infrastructuur wat een stijging van voormelde provisie met 1,3 miljoen euro betekent.

In uitvoering van het Plan Vlaamse Veerkracht (CB0-1CBG2AH-PR) wordt een vereffening geraamd van 821 miljoen euro op de relanceprovisie, wat een daling van 288,2 miljoen euro inhoudt ten opzichte van de VEK-kredietraming bij BA 2023.

In uitvoering van het Vlaamse luik van het REPowerEU-hoofdstuk binnen het aangepast plan voor Herstel en Veerkracht (CB0-1CBG2AN-PR), wordt een vereffening geraamd van 75,4 miljoen euro in 2024. Dit is betekent een toename van 54,6 miljoen euro ten opzichte van de VEK-kredietraming voor 2023.

In het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof-regeling (PAS), wordt in 2024 (CB0-1CBG2AK-PR) 63 miljoen euro VEK voorzien. Dit betekent een daling met 128 miljoen euro t.o.v. BA 2023. Het voorziene VEK wordt aangewend om betaalverplichtingen te honoreren voor:

- natuurherstel (40 miljoen euro)
- compensatie nulbemesting (3 miljoen euro)
- stopzettingsregeling donkeroranje (20 miljoen euro)

De 26 miljoen euro onderbenutting van het Plan Vlaamse Veerkracht wordt in VAK en VEK bijgeschreven ter ondersteuning van de stopzettingsregeling varkens.

Het voorstel van de Taskforce voor de provisie noodfonds Oekraïne (CB0-1CBG2AM-PR) vertrekt net als bij BA 2023 van een zero-based benadering (P*Q of andere) en komt neer op 100,9 miljoen euro aan VAK en 116,7 miljoen euro aan VEK. Dit betekent een bijstelling van -124 miljoen euro VAK en -109 miljoen euro VEK t.o.v. BA 2023. De geactualiseerde instroomcijfers van tijdelijk ontheemden sluiten beter aan bij de huidige realiteit en leiden eveneens tot een dalende behoefte aan financiering.

Onder constant beleid kan de kost van de jobbonus 2024 (CE0-1CDG2DP-WT) geraamd worden op 141,7 miljoen euro. Dit is 84,7 miljoen euro minder dan voorzien bij BA 2023. Om meer mensen aan de slag te krijgen wordt de Vlaamse jobbonus versterkt. De jaarlijkse bonus wordt opgetrokken van 600 naar 700 euro voor werknemers met de laagste wedde. Daarnaast wordt de doelgroep uitgebreid door het optrekken van de loongrenzen. Rekening houdend met die aanpassingen bedraagt de verwachte kost van de jobbonus in 2024 241,9 miljoen euro. De bijkomende middelen komen uit de in het Regeerakkoord voorziene opstap (7 miljoen euro) en de nieuwe beleidsimpulsen bij BO 2024 (93,9 miljoen euro).

In 2024 wordt de pendeldotatie (CB0-1CCG2CC-WT) op 27,2 miljoen euro geraamd. Ten opzichte van de BA 2023 betekent dit een vermindering met 11 duizend euro. De vermindering wordt verklaard door het wegvallen van een afrekening die in de raming van de BA 2023 begrepen was. Ten opzichte van de BA 2023 blijven de relatieve pendelstromen van en naar de hoofdstad ongewijzigd.

Op basis van een door Viapass aangeleverde raming van de beschikbaarheidsvergoeding wordt het totale budget 2024 (CE0-1CDX2DD-WT) geraamd op 105,7 miljoen euro, ofwel 7,9 miljoen euro minder dan bij BA 2023. Die sterke daling van de uitgaven kan worden verklaard door de vergoeding voor de vervangingsinvesteringen van de OBU's die afneemt.

Voor de compensaties aan gemeenten en provincies voor de gedeerde inkomsten ingevolge de vermindering van de O.V. voor energiezuinige woningen en gebouwen is er bij ongewijzigd beleid een budget van 38,7 miljoen euro (CE0-1CDG2DA-WT) nodig. Dit betekent een toename met 3,2 miljoen euro t.o.v. 2023. Aan nieuwe woningen en gebouwen wordt enkel nog een vermindering van de onroerende voorheffing toegekend als het E-peil significant beter is dan wettelijk verplicht (maatregel BO2022). De verwachte toename onder constant beleid wordt daardoor verminderd met 4,5 miljoen euro tot een negatieve bijstelling met 1,3 miljoen euro. De overeenkomst met de stad Genk waarin een compensatie van 5,7 miljoen euro wordt voorzien voor het verlies aan inkomsten uit de onroerende voorheffing door het sluiten van Ford Genk valt weg vanaf 2024 (CE0-1CDG2DA-WT).

4.3. Economie, Wetenschap en Innovatie

Economie

Instellingen

De ESR-VAK van het **Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO)** bedragen 953,0 miljoen euro. Ten opzichte van de BA 2023 komt dit neer op een vermindering met 147,6 miljoen euro. De vermindering wordt vooral verklaard door het wegvallen van eenmalige kredieten. Onder toepassing van het tijdelijk crisiskader Oekraïne (TCF) werden er in 2023 eenmalig 250,0 miljoen euro extra VAK voorzien voor de energiesteun aan bedrijven. Ook voor bedrijven die investeren in PV-installaties en/of energiebesparing werden er in 2023 20,0 miljoen euro extra VAK voorzien.

Naast het wegvallen van de eenmalige VAK worden er in 2024 bijkomende VAK begroot voor:

- Het bevorderen van het ondernemerschap (+4,5 miljoen euro);
- Indirect Carbon Leakage (+97,2 miljoen euro);
- Innovatieve startersteun (+1,5 miljoen euro);
- Bedrijfssteun onderzoek (+60,0 miljoen euro).

De VAK voor de groei-ondersteuning van KMO's en groei-bedrijven wordt dan weer met 51,2 miljoen euro naar beneden bijgesteld.

Wetenschap & Innovatie

Overige bijstellingen

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord wordt bij BO 2024 30,0 miljoen euro aan VAK en 3 miljoen euro aan VEK extra voorzien voor investeringen in onderzoek en ontwikkeling:

- 10 miljoen euro VAK en 1 miljoen euro VEK naar VITO voor investeringen in het nieuwe gebouw (EB0-1EFB2LX-IS);
- 10 miljoen euro VAK en 1 miljoen euro VEK naar FWO voor oproep missies (EB0-1EEB5GT-IS);
- 5 miljoen euro VAK en 0,5 miljoen euro VEK voor het convenant met strategisch onderzoekscentrum IMEC (EB0-1EFB2LA-WT);
- 5 miljoen euro VAK en 0,5 miljoen euro VEK voor de VLAIO-provisie (EC0-1ECB5DY-IS).

Daarnaast wordt een opstap van 30 miljoen euro aan VAK en VEK voorzien voor de verdere uitbouw van onderzoek en ontwikkeling:

- 12 miljoen euro voor de bijzondere onderzoeksfondsen (EB0-1EEB2GS-IS);
- 8 miljoen euro voor de nieuwe beheersovereenkomst met VITO (EB0-1EFB2LX-IS);
- 5 miljoen euro voor industriële onderzoeksfondsen (EB0-1EFB2MS-IS);
- 1,9 miljoen euro via de provisie voor onderzoek & ontwikkeling (EB0-1EBB2AH-PR);
- 1 miljoen euro voor Energyville in het lader van Flanders Make extra (EB0-1EFB2LB-WT);
- 0,9 miljoen euro voor Europese Universiteiten voor hogescholen via VLAIO (EC0-1ECB5DY-IS);
- 0,5 miljoen euro voor Technopolis (outreach - verre afstand) (EB0-1EGB2OC-IS)
- 0,4 miljoen euro voor nieuw convenant met ECOOM (EB0-1EBB2AV-IS);
- 0,3 miljoen euro werkingsuitgaven voor Foreign Direct Investment (FDI)-screening (EB0-1EAB2ZZ-WT).

Instellingen

Bij **het Agentschap Plantentuin Meise** stijgen de betaalluitgaven met 2,1 miljoen euro, terwijl de ontvangsten stijgen met 1,1 miljoen euro. Dit resulteert in een verslechtering van het ESR-vorderingensaldo met 1,0 miljoen euro.

De toename van de uitgaven vindt haar oorsprong in een stijging van de lonen en in het renovatieproject van de Plantentuin Meise.

De ESR-VAK van **het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)** stijgen met 42,0 miljoen euro. Die stijging is voornamelijk te verklaren door projectoproepen die maar om de aantal jaren lopen, de indexering van de lonen van onderzoekers en door de in het regeerakkoord voorziene opstap voor het excelleren van onderzoek en ontwikkeling (10 miljoen euro).

De bijdrage tot het ESR-vorderingensaldo verslechtert met 17,2 miljoen euro. Die verslechtering is het gevolg van dezelfde grote fluctuaties als in het VAK. Daarom werd er in 2016, toen het FWO overstapte naar het VAK/VEK systeem van de Vlaamse overheid, met alle betrokken partijen afgesproken dat de VEK-evolutie op lange termijn volgens een maximaal groeipad gemonitord zal worden. Zo mag de lange termijn VEK in deze begrotingsronde gemiddeld 436,7 miljoen euro bedragen. Wanneer we de begrotingsjaren 2024-2030 beschouwen, kunnen we vaststellen dat het FWO hier nog steeds aan voldoet.

De ESR-VAK EN -VEK van **het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB)** stijgen met 8,6 miljoen euro. Die stijging is voornamelijk te verklaren door stijging van de loonkosten en de algemene werkingskosten door indexering.

Het ESR-vorderingensaldo verslechtert met 2,4 miljoen euro doordat de ESR-ontvangsten met 6,2 miljoen euro toenemen, wat minder is dan de 8,6 miljoen

euro stijging van de VEK (zie onder hoofdstuk 'De middelenbegroting' voor meer details).

De ESR-VAK van **de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)** stijgen met 19,4 miljoen euro, vooral te verklaren door de hogere investeringskosten voor een nieuwbouw van 10,0 miljoen euro en een toename van de SBR (strategisch basisonderzoek projecten) van 8,0 miljoen euro waarvoor een nieuwe beheersovereenkomst is afgesloten.

Het ESR-vorderingensaldo verslechtert met 9,4 miljoen euro doordat de ESR-ontvangsten niet toenemen terwijl de ESR-VEK stijgen met 9,4 miljoen euro vooral door de hoger vermelde uitbreiding van de SBR-projecten.

Overheidsinstrumentarium

Overige bijstellingen

De provisie (EC0-1ECB2BD-PR) van 1,0 miljard euro die in 2023 werd ingeschreven voor het verstrekken van leningen in het kader van de Oekraïne – en energiecrisis wordt geschrapt.

4.4. Onderwijs en Vorming

De bespreking van de budgetwijzigingen en -verschuivingen bij de BO 2024 voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming is opgedeeld in twee luiken: eerst volgt de bespreking van de wijzigingen op de loonkredieten van het onderwijspersoneel, nadien de andere wijzigingen binnen de onderwijsbegroting.

Onderwijs en Vorming – loonkredieten onderwijspersoneel

Binnen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming vormen de loonkredieten van het onderwijspersoneel de grootste uitgavenpost. Die subsectie beperkt zich tot de bespreking van die loonkredieten, exclusief het hoger onderwijs dat afzonderlijk wordt besproken. Hierbij is het belangrijk op te merken dat de verschillende onderdelen (open end-bijstellingen, andere bijstellingen en compensaties) samen moeten worden gelezen om de volledige evolutie te kunnen plaatsen.

Om de globale evolutie per post overzichtelijk weer te geven, wordt er gestart met een kort overzicht van de totale wijzigingen (VAK en VEK) bij de BO 2024 ten opzichte van de BA 2023 exclusief index:

- De loonkredieten van het basisonderwijs (FC0-1FDD2DA-WT) dalen met 127,4 miljoen euro;
- De loonkredieten van het secundair onderwijs (FC0-1FDD2DD-WT) nemen toe met 78,3 miljoen euro;
- De specifieke loonbetalingen (FC0-1FDD2DG-WT), voornamelijk bestaande uit de nodige kredieten voor busbegeleiding en fietsvergoedingen, nemen toe met 6,2 miljoen euro;
- De loonuitgaven voor de leersteuncentra (FC0-1FDD2DI-WT) nemen toe met 163,4 miljoen euro;
- De loonkredieten voor het deeltijds kunstonderwijs op het reguliere artikel (FC0-1FFD2CA-WT) nemen toe met 7,2 miljoen euro;
- De loonkredieten voor de pedagogische begeleiding en inspectie levensbeschouwelijke vakken (FC0-1FGD2GA-WT) nemen toe met 0,3 miljoen euro;
- De loonkredieten van de centra voor leerlingenbegeleiding (FC0-1FGD2GC-WT) dalen met 11,4 miljoen euro;
- De loonkredieten voor het volwassenenonderwijs op het reguliere artikel (FD0-1FFD2FA-WT) nemen toe met 5,4 miljoen euro;

- De uitgaven op het algemeen wedderecuperatiefonds (FC0-1FDD4DG-WT) nemen toe met 62,3 miljoen euro;
- De loonuitgaven op het begrotingsfonds deeltijds kunstonderwijs (FC0-1FFD4CA-WT) dalen met 1,1 miljoen euro;
- De loonuitgaven op het begrotingsfonds basiseducatie (FD0-1FFD4FA-WT) nemen toe met 5,9 miljoen euro.

Bovenstaande bijstellingen zijn telkens exclusief index. Er wordt bij de BO 2024 ook 209,2 miljoen euro index voorzien, gespreid over bovenstaande artikels, om de lonen telkens met 2% aan te passen ten gevolge van de op 5 september 2023 destijds verwachte overschrijding van de spilindex in september 2023, ondertussen is die verwachting bijgesteld naar oktober 2023.

Open end

De uitgaven op het algemeen wedderecuperatiefonds (FC0-1FDD4DG-WT) nemen zoals eerder aangegeven eenmalig toe met 62,3 miljoen euro, om het saldo van het begrotingsfonds te beperken tot 100,0 miljoen euro. Dit heeft tot gevolg dat de nodige kredieten op de overige loonkredieten van het onderwijs met hetzelfde bedrag kunnen dalen. De onderstaande correcties werden doorgevoerd op de verschillende niveaus:

- een daling met 25,6 miljoen euro bij het basisonderwijs;
- een daling met 19,8 miljoen euro bij het secundair onderwijs;
- een daling met 11,5 miljoen euro bij de centra voor leerlingenbegeleiding;
- een daling met 2,4 miljoen euro bij het deeltijds kunstonderwijs;
- een daling met 0,4 miljoen euro bij de pedagogische begeleiding en inspectie levensbeschouwelijke vakken;
- een daling 2,6 miljoen euro bij het volwassenonderwijs.

Dezelfde werkwijze wordt ook gehanteerd voor het begrotingsfonds basiseducatie (FD0-1FFD4FA-WT). Er wordt 5,9 miljoen euro ingeteerd op het begrotingsfonds. Bij de lonen volwassenonderwijs (FD0-1FFD2FA-WT) vindt er een daling plaats van 5,9 miljoen euro.

De geraamde loonuitgaven voor het onderwijspersoneel worden in grote mate gedreven door onderliggende parameters (zoals de leerlingenevolutie en de evolutie van de anciënniteit van het personeel) die deze uitgaven een open end-karakter geven. Bij de BO 2024 worden de open end-regelingen voor de verschillende niveaus als volgt aangepast (exclusief de wijzigingen door de intering op het saldo van het wedderecuperatiefonds en het begrotingsfonds basiseducatie):

- een daling met 8,5 miljoen euro bij het basisonderwijs;
- een toename met 99,6 miljoen euro in het secundair onderwijs;
- een toename met 1,7 miljoen euro voor de specifieke loonbetalingen;
- een toename met 8,9 miljoen euro bij de loonkredieten van het deeltijds kunstonderwijs;
- een toename met 0,7 miljoen euro bij de loonkredieten van de pedagogische begeleiding en inspectie levensbeschouwelijke vakken;
- een daling met 0,2 miljoen euro van de loonkredieten van de centra voor leerlingenbegeleiding;
- een toename met 13,9 miljoen euro van de lonen volwassenenonderwijs;
- een daling met 3,5 miljoen euro bij het de leersteuncentra door de vaste benoeming van in aanmerking komende personeelsleden.

Overige bijstellingen

Naast bovenstaande open end-bewegingen, zijn er ook volgende specifieke bijstellingen op de loonkredieten:

- De loonkredieten voor het basisonderwijs worden met 4,7 miljoen euro opwaarts bijgesteld voor de aanpak van het lerarentekort door de verhoging van de geldelijke anciënniteit van zij-instromers naar 15 jaar.

- De loonkredieten voor het secundair onderwijs worden met 21,7 miljoen euro opwaarts bijgesteld voor de aanpak van het lerarentekort door de verhoging van de geldelijke anciënniteit van zij-instromers naar 15 jaar.
- De loonkredieten voor de centra voor leerlingenbegeleiding worden met 0,2 miljoen euro opwaarts bijgesteld voor de aanpak van het lerarentekort door de verhoging van de geldelijke anciënniteit van zij-instromers naar 15 jaar.
- De specifieke loonbetalingen worden, zoals beslist in het politieke akkoord bij de BO 2023, verder verhoogd met 6,7 miljoen euro voor het aanstellen van busbegeleiding op de extra bussen die zullen worden ingezet voor ritduurverkortingen.

Compensaties

Bij de BO 2024 vinden ook verschillende compensaties plaats met effect op de loonkredieten van het onderwijspersoneel. Het gaat telkens om compensaties tussen de loonkredieten en de provisie van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) (FC0-1FBD2AA-PR):

- Er wordt 13,5 miljoen euro gecompenseerd naar de lonen basisonderwijs voor extra administratieve ondersteuning in het kader van het BVR Lerarenambt;
- Er wordt 15,3 miljoen euro gecompenseerd naar de lonen basisonderwijs voor de leraar specialist in het kader van het BVR Lerarenambt;
- Er wordt 17,2 miljoen euro gecompenseerd naar de lonen secundair (hoofdzakelijk) voor de leraar specialist in het kader van het BVR Lerarenambt;
- Er wordt 3,5 miljoen euro gecompenseerd naar de lonen internaten in het kader van het decreet internaten;
- Er wordt 3,4 miljoen euro gecompenseerd in het kader van de uitvoering van de onderwijscao's & de actualisatie van de maatregel anciënniteit zijinstroom tot 10 jaar;
- Er wordt 0,2 miljoen euro gecompenseerd naar de lonen secundair onderwijs in het kader de afstemming tussen school, internaat en de sportfederatie voor topsportleerlingen;
- Er wordt 2,1 miljoen euro gecompenseerd van de specifieke loonbetalingen naar de AGODI provisie voor het optrekken van de fietsvergoeding in het kader van de uitvoering van de onderwijscao's;
- Er wordt 2,867 miljoen euro gecompenseerd naar de lonen leersteuncentra voor de opstart van de leersteuncentra;
- Er wordt 0,6 miljoen euro gecompenseerd naar de lonen deeltijds kunstonderwijs om de besparing op kunstkuur te neutraliseren.

Vanuit de lonen basisonderwijs en secundair onderwijs wordt er respectievelijk 115,1 en 48,8 miljoen euro gecompenseerd naar de lonen voor de leersteuncentra.

Onderwijs en Vorming – andere budgetwijzigingen (excl. loonkredieten)

Naast de wijzigingen op de loonkredieten voor het onderwijspersoneel zijn er nog verschillende andere budgetwijzigingen binnen de onderwijsbegroting. Die worden hieronder besproken.

Open end

De werkingskredieten voor de verschillende onderwijsniveaus (exclusief hoger onderwijs) nemen toe met 85,8 miljoen euro, waarvan 79,5 miljoen euro index. Exclusief indexatie wijzigen de werkingskredieten als volgt:

- Een toename van de werkingsmiddelen voor het gewoon basisonderwijs met 0,3 miljoen euro omwille van de leerlingenevolutie (FC0-1FDD2DB-WT);

- Een toename met 0,3 miljoen euro voor het buitengewoon basisonderwijs (FC0-1FDD2DC-WT);
- Een toename met 4,6 miljoen euro van de werkingsmiddelen voor het gewoon secundair onderwijs omwille van de leerlingenevolutie (FC0-1FDD2DE-WT);
- Een toename met 0,5 miljoen euro van de werkingsmiddelen buitengewoon secundair onderwijs (FC0-1FDD2DF-WT);
- Een stijging van de werkingsmiddelen voor de pedagogische begeleiding en inspectie levensbeschouwelijke vakken met 0,1 miljoen euro (FC0-1FGD2GB-WT);
- Een toename met 0,5 miljoen euro van de werkingsmiddelen voor het volwassenenonderwijs conform de geldende financieringsregeling (FD0-1FFD2FB-WT en FD0-1FFD4FB-WT). Het gaat enerzijds om een daling met 1,5 miljoen euro op het reguliere begrotingsartikel (FD0-1FFD2FB-WT) en anderzijds een stijging met 2,0 miljoen euro op het begrotingsfonds (FD0-1FFD4FB-WT). Het gaat hier om communicerende vaten. Werkingsmiddelen voor het volwassenenonderwijs die niet kunnen worden gefinancierd vanuit het fonds dienen te worden voorzien op het reguliere begrotingsartikel.

De geraamde uitgaven voor de studiefinanciering hoger onderwijs (FD0-1FGD2HA-WT en FD0-1FGD4HA-WT) nemen toe met 22,1 miljoen euro. Uitgesplitst gaat het om een toename van de verwachte uitgaven met 25,4 miljoen euro op het reguliere begrotingsartikel (FD0-1FGD2HA-WT) en afname met 3,3 miljoen euro op het begrotingsfonds studiefinanciering (FD0-1FGD4HA-WT). De in 2023 lager verwachte ontvangsten op het begrotingsfonds betekenen dat een deel van de afname van de verwachte uitgaven 2024 voor studiefinanciering hoger onderwijs niet op het fonds kunnen worden aangerekend.

Overige bijstellingen

In het kader van de uitvoering van het regeerakkoord en de daarbij voorziene investeringsimpuls worden er bij BO 2024 60 miljoen euro VAK en 6 miljoen euro VEK extra voorzien voor investeringen in scholenbouw. Hiervan worden 5 miljoen euro VAK en 0,5 miljoen euro VEK voorzien op het nog niet-verdeelde begrotingsartikel bij het Departement Onderwijs en Vorming (FB0-1FGD5BA-IS). De rest wordt voorzien op de toelage-artikels van het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION), het Gemeenschapsonderwijs (GO!) en het hoger onderwijs (zie infra bij de bespreking van de instellingen).

Compensaties en index buiten beschouwing gelaten wordt de AGODI-provisie (FC0-1FBD2AA-PR) met 26,4 miljoen euro neerwaarts bijgesteld. Het gaat om volgende bewegingen:

- een daling met 0,5 miljoen euro ten gevolge van de besparing op MOEV;
- een daling met 4,0 miljoen euro voor de besparing uitdoof meelooptrajecten;
- een toename met 23,1 miljoen euro voor de versterking van het basisonderwijs zoals voorzien in het groeipad afgesproken bij regeerakkoord;
- een toename met 20 miljoen euro zoals voorzien in het groeipad loopbaan leraar afgesproken bij regeerakkoord;
- terugdraai van 65 miljoen euro eenmalige middelen 2023 voor de compensatie van energiekosten in het onderwijs.

In het kader van de begrotingsronde BO2024 wordt er ook 10,0 miljoen euro extra budget toegekend aan materiaal intensieve opleidingen in het Beroepssecundair onderwijs (BSO) en Technisch secundair onderwijs (TSO) (FC0-1FDD2DE-WT).

Compensaties

Naast de compensaties die reeds werden besproken in het luik van de loonkredieten, worden bij de BO 2024 ook nog onderstaande compensaties (van groter dan 3 miljoen euro) doorgevoerd.

Er wordt 5,0 miljoen euro gecompenseerd van de AGODI-provisie (FC0-1FBD2AA-PR) naar FB0-1FGD2GE-WT voor de subsidie aan de zomerscholen.

Er wordt 9,0 miljoen euro gecompenseerd van de AGODI-provisie (FC0-1FBD2AA-PR) naar de werking van de centra voor leerlingenbegeleiding. Enerzijds wordt er 1,0 miljoen euro voorzien voor extra werkingsbudget digitalisering van de Permanente Ondersteuningscel. Anderzijds wordt er 8,0 miljoen euro voorzien voor extra werkingsbudget van de CLB's.

In het kader van de oprichting van de leersteuncentra worden ook de nodige werkingskredieten voorzien. 7,3 en 3,1 miljoen euro wordt vanuit respectievelijk de werking buitengewoon basisonderwijs (FC0-1FDD2DC-WT) en de werking buitengewoon secundair onderwijs (FC0-1FDD2DF-WT) euro gecompenseerd naar de werking van de leersteuncentra (FC0-1FDD2DJ-WT).

Er wordt 7,1 miljoen euro gecompenseerd van de AGODI-provisie (FC0-1FBD2AA-PR) naar FC0-1FGD2GF-WT. Die compensatie voor nascholing wordt op het ontvangende begrotingsartikel uitgesplitst in 3 delen: Leersteuncentra (0,2 miljoen euro), secundair onderwijs (3,1 miljoen euro) en basisonderwijs (3,9 miljoen euro).

Er vinden verschillende compensaties plaats voor de transitie van de internaten van Onderwijs naar Welzijn:

- Er wordt 19,6 miljoen euro gecompenseerd van de lonen basisonderwijs (FC0-1FDD2DA-WT) naar de toelage van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (GB0-1GGF2RX-IS).
- Er wordt 2,2 miljoen euro gecompenseerd van de lonen secundair onderwijs (FC0-1FDD2DD-WT) naar de toelage van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (GB0-1GGF2RX-IS).
- Vanuit de werkingskredieten voor de onderwijsinternaten (FC0-1FDD2DH-WT) wordt er 8,2 miljoen euro gecompenseerd naar de lonen secundair onderwijs (FC0-1FDD2DD-WT).
- Vanuit de werkingskredieten voor de onderwijsinternaten (FC0-1FDD2DH-WT) wordt er 4,2 miljoen euro gecompenseerd naar de lonen basisonderwijs (FC0-1FDD2DA-WT).
- Vanuit de werkingskredieten voor de onderwijsinternaten (FC0-1FDD2DH-WT) wordt er 0,9 miljoen euro gecompenseerd naar de toelage van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (GB0-1GGF2RX-IS).
- Er wordt 1,1 miljoen euro gecompenseerd van de lonen basisonderwijs (FC0-1FDD2DA-WT) naar de toelage van het Gemeenschapsonderwijs (FC0-1FGD2GX-IS).

Vanuit Onroerend Erfgoed (QG0-1QGG2CB-WT) wordt een eenmalige compensatie teruggedraaid voor de erfgoedpremies (FB0-1FGD5BA-IS) ten belope van 4,4 miljoen euro.

Instellingen

Om de bespreking van de instellingen overzichtelijk te houden zijn de bewegingen op de toelagen niet opgenomen in bovenstaande stukken, maar worden ze mee in deze subsectie besproken.

Op de toelagen aan het hoger onderwijs die vertrekken vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming vinden volgende wijzigingen plaats:

- De toelage voor de basisfinanciering (FD0-1FED2EA-IS) neemt toe met 11,7 miljoen euro voor de opstap van het groeipad zoals voorzien is in de codex hoger onderwijs.
- De kliks op de verschillende onderwijsdeelbudgetten leiden tot een toename met 35,9 miljoen euro op dezelfde toelage.
- Voor de groei van de graduataten is er extra een budget van 1,6 miljoen euro voorzien.
- Er wordt 4,0 miljoen euro voorzien voor de verhoging van de puntengewichten zoals voorzien bij regeerakkoord.
- De VEK op dezelfde toelage worden met 8,3 miljoen euro verlaagd voor de vereffening van de eenmalige compensatie van 11 miljoen euro die is toegekend in 2021.
- Er wordt 37,6 miljoen euro index voorzien voor de overschrijding van de spilindex eind 2023.
- In het kader van de begrotingsronde BO 2024 zijn er enkele bijkomende budgetten voorzien op de toelage aan de Universiteiten en Hogescholen:
 - o 15,0 miljoen euro voor de lerarenopleidingen;
 - o 10,0 miljoen euro voor de opleiding arts/tandarts;
 - o 6,0 miljoen euro voor de studentenvoorzieningen;
 - o 8,0 miljoen euro voor extra werkingsmiddelen aan de hogescholen;
 - o 20,0 miljoen euro voor extra werkingsmiddelen aan de universiteiten.

Bovenstaande bewegingen op de toelagen voor **de te consolideren universiteiten en hogescholen** dragen, samen met de bewegingen op de toelagen vanuit het beleidsdomein EWI en andere financieringsbronnen van de hoger onderwijsinstellingen, bij tot de toename van de ESR-aanrekenbare uitgaven van de hoger onderwijsinstellingen met 176,1 miljoen euro. Het gaat voornamelijk om een stijging van de uitgaven aan lonen en sociale lasten met 113,6 miljoen euro en de algemene werkingskosten met 4,0 miljoen euro. De voorziene investeringen stijgen met 50,0 miljoen euro.

De ESR-aanrekenbare VAK bij **het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION)** dalen met 51,9 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de volgende twee bewegingen op de investerings-toelage (FC0-1FGD5BY-IS):

- Er wordt 95,0 miljoen euro teruggedraaid die eenmalig voorzien was bij de PB BO 2023 voor de uitbreiding van de Energielening schoolinfrastructuur.
- In het kader van het regeerakkoord wordt er 41,1 miljoen euro extra investeringen voor scholenbouw voorzien.

De ESR-aanrekenbare vereffeningen evolueren in functie van de beleidsuitgaven van 2024 en de jaren voordien. Die blijven bij de BO 2024 nagenoeg constant met een kleine daling van 0,2 miljoen euro. De saldo-intering 2023 van 26,3 miljoen euro valt weg. De rest wordt gefinancierd vanuit andere financieringsbronnen.

In het politiek akkoord bij de BO 2023 was een uitbreiding voorzien van de energielening voor schoolinfrastructuur. Hiervoor werd 95 miljoen euro VAK en 20 miljoen euro VEK voorzien op de investeringstoelage van AGION. Die middelen worden teruggedraaid bij de BO2024.

Bij **het Gemeenschapsonderwijs (GO!)** stijgen de ESR-VAK met 48,3 miljoen euro. Dit is het samengesteld effect van onder andere de VAK op de investerings-toelage (FC0-1FGD5BX-IS) die met 13,0 miljoen euro toenemen, o.a. als onderdeel van de 60 miljoen euro extra VAK voor scholenbouw die zijn toegekend in het kader van het regeerakkoord, en de vastleggingen op eigen ontvangsten die stijgen met

34,8 miljoen euro. Daarnaast dalen de vastleggingen met klimaatmiddelen met 1,0 miljoen euro en neemt de werkingstoelage toe met 1,4 miljoen euro index.

De ESR-aanrekenbare vereffeningen dalen in totaal met 9,9 miljoen euro, hoofdzakelijk ten gevolge van een daling van de ESR-saldo-intering.

Bij de **DBFM Scholen van Morgen** dalen de ESR-VAK en -VEK met 12,2 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023, dit voornamelijk ten gevolge van:

- een daling van de intrestlasten met 9,5 miljoen euro;
- een daling van de investeringen in nieuwbouwwerken met 0,8 miljoen euro. Dit is het gevolg van het aflopen van dit gedeelte van het DBFM-programma;
- een daling van de werkingskosten en de onderhoudskosten met 1,8 miljoen euro.

De ESR-aanrekenbare VAK en VEK van **School Invest** nemen toe met 12,0 miljoen euro. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van een stijging van de rentekosten (4,3 miljoen euro), dividenden (7,9 miljoen euro). De participatie in scholen van Vlaanderen stijgt met 4,5 miljoen euro.

4.5. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Departement Zorg

Open end

Er wordt 4,05 miljoen euro VAK en VEK extra voorzien op het begrotingsartikel GB0-1GHF2TH-WT voor het groeipad van het urencontingent gezinszorg (0,5%).

Overige bijstellingen

Bij BO 2024 wordt er 5 miljoen euro VAK en VEK voorzien op het begrotingsartikel GB0-1GBF2JA-PR, Uitgaven in het preventief gezondheidsbeleid n.a.v. Covid 19.

Er wordt eenmalig 2 miljoen euro VAK en VEK voorzien op het begrotingsartikel GB0-1GDF2LA-WT in het kader van de uitvoering IFIC in de OPZ.

Er wordt eenmalig 5 miljoen euro VAK en VEK voorzien op het begrotingsartikel GB0-1GCF2BA-WT. Die middelen worden gebruikt in het kader van Crisis preparedness, gezondheidsbeleid en IT.

Op hetzelfde begrotingsartikel wordt 2,5 miljoen euro VAK en VEK voorzien voor het preventief en algemeen gezondheidsbeleid ten gevolge van het regeerakkoord.

In het kader van de opstart van de IFG-centra en de uitgebreide capaciteit in de gevangnissen worden middelen toegevoegd aan de begrotingsartikels GB0-1GCF2EA-WT (2,2 miljoen euro VAK en VEK) en GB0-1GDF2LA-WT (1,2 miljoen euro VAK en VEK).

Op het begrotingsartikel GB0-1GHF2TG-WT wordt 4,2 miljoen euro VAK en VEK voorzien ten gevolge van het regeerakkoord onder andere ter versterking van de gezinszorg en het kortverblijf type 3.

Tenslotte wordt de provisie GB0-1GHF2TU-PR enerzijds naar beneden bijgesteld met 5,5 miljoen euro VAK en VEK en anderzijds verhoogd met 8,4 miljoen euro VAK en VEK ten gevolge van het regeerakkoord inzake ouderenzorg, een netto-
verhoging van 2,9 miljoen euro VAK en VEK.

Compensaties

De compensatie van 15,3 miljoen euro VAK en VEK bij BA 2023 in het kader van het crisis en investeringsplan jeugdhulp naar GB0-1GCF2BA-WT wordt bij BO 2024 teruggedraaid en gecompenseerd naar GB0-1GGF2RX-IS van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH).

Bij BO 2024 worden verschillende pijlers ingekanteld in de Vlaamse Sociale Bescherming (VSB). Hieronder wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste compensaties:

- De pijler multidisciplinaire begeleidingsequipes wordt voor 11,6 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd van GB0-1GDF2KA-WT naar GB0-1GHF2TX-IS.
- In de pijler Revalidatiecentra wordt de werking van de zorgkassen voor 2,6 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd van GE0-1GDF2LA-WT naar GB0-1GHF2TX-IS
- De pijler Revalidatie Conventies/Voorzieningen wordt voor 133,6 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd van GB0-1GHF2TI-WT naar GB0-1GHF2TX-IS.
- De pijler Beschut Wonen wordt voor 53,1 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd van GB0-1GHF2TJ-WT naar GB0-1GHF2TX-IS.
- De pijler Psychiatrische Verzorgingstehuizen wordt voor 26,6 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd van GB0-1GHF2TJ-WT naar GB0-1GHF2TX-IS.

In het kader van PFAS vervuiling wordt bij BO 2024 13,1 miljoen euro VAK en 2,5 miljoen euro VEK ingeschreven op het begrotingsartikel GB0-1GDF4JA-WT, Preventief Gezondheidsbeleid van het Departement Zorg.

Er wordt respectievelijk 4,7 miljoen euro VAK en VEK en 5,3 miljoen euro VAK en VEK aan eindloopbaan en Sociale Maribel bijdrage gecompenseerd van GB0-1GHF2TJ-WT en GB0-1GHF2TI-WT naar GB0-1GHF2TR-WT. Het begrotingsartikel werd aangemaakt om de budgetten van de sociale akkoorden te clusteren.

Uit de provisie GB0-1GHF2TU-PR (versterking ouderenzorgbeleid) wordt 3,76 miljoen euro VAK en VEK compenseerd naar o.a.:

- 1,6 miljoen euro VAK en VEK naar GB0-1GHF2TX-WT ter financiering van de verhoogde kost indicatiestellingen BelRAI
- 1,5 miljoen euro VAK en VEK naar GB0-1GAF2ZZ-LO en 0,2 miljoen euro naar GB0-1GAF2ZZ-WT ter financiering van bijkomende personeelsleden binnen het departement Zorg.

Opgroeien Regie

Bij **Opgroeien Regie** stijgen de ESR-gecorrigeerde VAK met 428,7 miljoen euro. De belangrijkste bewegingen zijn de volgende:

- +269,6 miljoen euro VAK en 217,1 miljoen VEK euro ter versterking van de kinderopvang;
- +3 miljoen euro VAK en VEK voor de buitenschoolse kinderopvang ten gevolge van het regeerakkoord;
- +16 miljoen euro VAK en VEK voor de integrale jeugdhulp ten gevolge van het regeerakkoord.
- +27,99 miljoen euro VAK en VEK extra ouderenbijdrage door een omschakeling van T1 plaatsen naar T2 plaatsen in de kinderopvang;
- +22,24 miljoen euro VAK en VEK voor het Groeipakket door de indexering in 2024 van SEPAR;
- +47,08 miljoen euro VAK en VEK voor het Groeipakket door het op kruissnelheid brengen van de indexeringen van de voorgaande jaren

- +21,16 miljoen euro VAK en VEK voor het Groeipakket door de indexering in 2024 van de gezinsbijslagen;
- +7,86 miljoen euro VAK en VEK als gevolg van de regularisaties van vorige jaren.

Er wordt 3,4 miljoen euro VAK en VEK op het begrotingsartikel GB0-GAF2ZZ-LO en 0,3 miljoen euro VAK en VEK naar GB0-1GAF2ZZ-WT voorzien ter financiering van de consultants voor het agentschap Opgroeien. Daarnaast wordt ook 1,9 miljoen euro VAK en VEK en 0,2 miljoen euro eenmalig voorzien GB0-1GAF2ZZ-LO en GB0-1GAF2ZZ-WT voor de financiering van consultants.

Vlaams Agentschap Uitbetaling Groeipakket (VUTG)

Het Groeipakket wordt uitgekeerd door de Private uitbetalingsactoren enerzijds en het **Vlaams Agentschap Uitbetaling Groeipakket (VUTG)** anderzijds. Voor laatstgenoemde impliceert dit een bijstelling van +22,4 miljoen euro binnen haar begroting (GN0-BGEFAQX-OI) komende vanuit de begroting van **Opgroeien Regie** (GDF-AGEF2QY-IS).

Vlaams Agentschap Personen met een Handicap (VAPH)

Binnen **het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH)** stijgen de ESR-VAK met 125,6 miljoen euro (GB0-1GGF2RX-IS). De belangrijkste wijzingen zijn:

- Om onderbenutting op de persoonsvolgende financiering (PVF) en de persoonlijke assistentiebudgetten (PAB) zo maximaal mogelijk te voorkomen kan het VAPH sinds BO 2023 de structurele onderbenutting (= zuivere onderbesteding op ter beschikking gestelde budgetten) bijkomend toewijzen aan nieuwe cliënten zonder dat dit aanleiding geeft tot bijkomende ESR-impact. Bij BO 2024 wordt deze geactualiseerd wat een vermindering van het VAK van -8 miljoen euro geeft.
- Bij BO 2024 kan voor de maatregel Individuele Materiële Bijstand de structurele onderbenutting bijkomend toewijzen zoals hierboven beschreven voor PVF en PAB. Hierdoor vermeerderd het VAK met 11,0 miljoen euro VAK.
- De compensatie in het kader van het actieplan jeugdzorg, 15,8 miljoen euro VAK en VEK, wordt terug gecompenseerd naar het VAPH vanuit het Departement Zorg en Opgroeien Regie.
- Vanuit het departement Onderwijs en Vorming worden de internaten ingekanteld in het VAPH, wat een bijkomend VAK betekent van 22,7 miljoen euro.
- In de periode 2020-2024 was er 270 miljoen euro voorzien als uitbreidingsbeleid voor personen met een handicap. In de jaren 2020-2023 werd reeds 231,2 miljoen euro toegekend aan het agentschap. In 2024 wordt het resterend budget van 38,8 miljoen euro VAK en VEK aan het agentschap toegewezen.

Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA)

De voorziene ESR-VAK van het **Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA)** dalen bij BO 2024 met 68,6 miljoen euro ten opzichte van BA 2023. Dit is voornamelijk het netto-effect van volgende bewegingen:

- een daling van 4,9 miljoen euro VAK en VEK intrestuitgaven voor de alternatieve financiering;
- een toename van 1,3 miljoen euro VAK en VEK voor de personen met een beperking;

- een daling van 5,9 miljoen euro VAK en VEK in het kader van A1/A3 BFM. Die bijstelling is in hoofdzaak te wijten aan een negatieve herzieningen en dalende intrestlasten;
- een toename van 5,5 miljoen euro VAK en VEK. Het instandhoudingsforfait stijgt ten gevolge van de indexering aan de afgevlakte gezondheidsindex, een stijging door een toename van daghospitalisatie en een daling correctiefactor door een daling BFM;
- een toename van de strategische forfaits met 11,8 miljoen euro VAK en VEK, enerzijds door een extra toevoeging van 12,2 miljoen euro omwille van onder meer instroom van projecten en anderzijds door een terugname in hoofdzaak voor bouwkalenderprojecten (-0,4 miljoen euro);
- de klassieke subsidies werden met 76,5 miljoen euro VAK en 59 miljoen euro VEK verminderd:
 - o 59 miljoen euro van de eenmalige tussenkomst in de energiekost voor 2023, wordt niet opnieuw opgenomen voor 2024 en vermindert zowel het VAK als het VEK.
 - o Daarnaast worden in VAK volgende compensaties doorgevoerd:
 - - 5,68 miljoen euro voor het infrastructuurforfait ouderen;
 - +2,7 miljoen euro betreft een teruggezette compensatie naar aanleiding van VIA-5;
 - -1,32 miljoen euro betreft de compensatie voor de personen met een handicap;
 - -12,18 miljoen euro betreft een compensatie voor extra strategische forfaits;
 - -1 miljoen euro wordt gecompenseerd voor de opportuniteitskost van de renteloze energielening.

Vlaamse Sociale Bescherming (VSB)

Bij de BO 2024 stijgt het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden (GB0-1GHF2TX-IS) met 5,3 miljoen euro VAK en VEK ten opzichte van BA 2023. Die raming is gebaseerd op een gemiddeld stijgingspercentage van 1,5% in de mantelzorg. Het budget voor de residentiële ouderenzorg neemt, los van het uitbreidingsbeleid, toe met 21,6 miljoen euro VAK en VEK ten gevolge van de volgende factoren:

- een toename van 14,8 miljoen euro VAK en VEK voor de aangroei van het aantal woonegelegenheden woonzorgcentrum en centrum voor kortverblijf in 2023 en 2024;
- een toename van 6,8 miljoen euro omdat 2024 een schrikkeljaar is.

In uitvoering van het regeerakkoord wordt aan de begroting VSB 35,4 miljoen euro VAK en VEK toegevoegd vanuit het uitbreidingsbeleid. Dit budget wordt enerzijds ingezet binnen de woonzorgcentra (20 miljoen euro) en anderzijds voor het optrekken van het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden van 135 euro naar 140 euro.

Overige bijstellingen

Ten opzichte van BA 2023 nemen de investeringsuitgaven VSB toe met 2,8 miljoen euro VAK en VEK (GB0-1GHF2TX-IS).

Het budget voor de mobiliteitshulpmiddelen (GB0-1GHF2TX-IS) neemt toe met 2,8 miljoen euro t.o.v. BA 2023. Er wordt rekening gehouden met de maatregel uit het Vlaams Regeerakkoord om de groei te milderen met 1,8 miljoen euro per jaar.

Compensaties

De inkanteling van diverse sectoren in VSB leidt tot een aantal belangrijke compensaties bij BO 2024:

- Op 1/10/2023 kantelen alle resterende revalidatieconventies in de VSB in. Het volledige prestatiebudget alsook VIA6-middelen die op begrotingsartikel GB0-1GHF2TI-WT staan, t.b.v. 133,6 miljoen euro VAK en VEK, worden bij BO 2024 overgeheveld naar GB0-1GHF2TX-IS.
- Vanaf 1/4/2023 zijn de psychiatrische verzorgingstehuizen (PVT) ingekanteld in de VSB. Het resterende budget t.b.v. 26,6 miljoen euro VAK en VEK wordt bij BO 2024 overgeheveld vanuit GB0-1GHF2TJ-WT naar GB0-1GHF2TX-IS.
- Vanaf 1/1/2024 kantelt ook de sector initiatieven beschut wonen (IBW) in in de VSB. Het volledige budget t.b.v. 53,1 miljoen euro VAK en VEK, inclusief VIA6, wordt bij BO 2024 overgeheveld van begrotingsartikel GB0-1GHF2TJ-WT naar GB0-1GHF2TX-IS.
- Vanaf 1/1/2024 kantelen de multidisciplinaire begeleidingsequipes (MBE) in in de VSB. Het prestatiebudget t.b.v. 11,6 miljoen euro, inclusief de VIA6-middelen wordt integraal overgeheveld van begrotingsartikel GB0-1GDF2TK-WT naar GB0-1GHF2TX-IS.

Daarnaast worden 5,7 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd naar GB0-1GHF2TX-IS vanuit het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) van begrotingsartikel GB0-1GIF5SX-IS omwille van stijgende uitgaven infrastructuurforfait.

4.6. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Cultuur

Overige bijstellingen

In uitvoering van het Regeerakkoord wordt er een opstap van 34 miljoen euro VAK en 3,4 miljoen euro VEK voorzien voor culturele topinfrastructuur. Die kredieten worden voorzien op begrotingsartikel HB0-1HBA2BB-WT en zullen onder andere dienen voor:

- de nieuwbouw M HKA,
- de renovatie van Opera Gent,
- en de transformatie en vernieuwing van het Kaaitheater.

Zo wordt uitvoering gegeven aan het engagement van deze regering om tijdens deze legislatuur 95 miljoen euro extra kredieten voor culturele topinfrastructuur in te schrijven.

Er zijn daarnaast enkele nieuwe beleidsmaatregelen genomen bij de opmaak van de begroting voor begrotingsjaar 2024. Zo wordt er recurrent 7 miljoen euro VAK/VEK bijgesteld voor de versterking van culturele instellingen. Het leeuwendeel (5,6 miljoen euro VAK/VEK) van die bijstelling zal landen op een artikel voor cultureel erfgoed (HB0-1HCA2CB-WT). Bij BA 2024 zal de verdeling van de resterende kredieten naar de begrotingen van de eigen instellingen gefinaliseerd worden.

Op datzelfde begrotingsartikel voor cultureel erfgoed (HB0-1HCA2CB-WT) wordt er recurrent 18 miljoen euro VAK/VEK bijgesteld voor de versterking van de erfgoedronde.

De bijstelling van 16,5 miljoen euro VAK en VEK voor energiematregelen toegekend bij de BO 2023 wordt volledig teruggedraaid.

Compensaties

Er wordt 10 miljoen euro VAK gecompenseerd vanuit Onroerend Erfgoed (QG0-1QGG2CB-WT) naar cultuur (HB0-1HBA2BB-WT) voor de investeringssubsidie aan Opera Gent.

Daarnaast worden twee eenmalige compensaties van Onroerend Erfgoed (QG0-1QGG2CB-WT) naar Cultuur (HB0-1HBA2BB-WT) teruggedraaid voor een totaal van 3,8 miljoen euro VAK, nl.

- 1,8 miljoen euro voor de investeringssubsidie aan de Bourla te Antwerpen
- 2,0 miljoen euro voor de investeringssubsidie aan de KULeuven voor het Vesalius project.

Media

De pensioenlasten van de VRT-statutairen worden bij de BO 2024 op 83,8 miljoen euro geraamd (HB0-1HEI2IA-LO). Ten opzichte van de BA 2023 komt dit neer op een toename met 4,4 miljoen euro. In dit bedrag is het budgettaire effect verrekend van de verwachte overschrijding van de spilindex in 2023. Het krediet bij BO 2024 bevat m.a.w. het effect in 2024 van het op kruissnelheid komen van de verwachte overschrijding van de spilindex in 2023.

Instellingen

Bij de BO 2024 nemen de ESR-VAK van de VRT met 45,0 miljoen euro toe ten opzichte van de BA 2023. Ondanks een eenmalige kredietinjectie van 9,0 miljoen euro bij de BO 2024 om de buitengewone meerkost in het evenementenjaar 2024 gedeeltelijk op te vangen, nemen de uitgaven voor de reguliere werking van VRT af met 5,2 miljoen euro.

De investeringen in het kader van het nieuwbouwproject nemen bij de BO 2024 met 50,2 miljoen euro toe tot 112,2 miljoen euro, waaronder:

- een toename van 40,5 miljoen euro voor het nieuwe gebouw;
- een toename van 9,9 miljoen euro voor investeringen in mediafaciliteiten;
- een lichte daling van 0,2 miljoen euro voor investeringen business as usual.

Hiermee bereiken de investeringsuitgaven in het kader van het nieuwbouwproject in 2024 (en 2025) hun hoogtepunt.

De toename van de ESR-VAK is hoofdzakelijk het gevolg van:

- een aanpassing van de toelage (index, historische inflatiekost, besparings-traject, wegvallen toelage Transformatieplan, wegvallen compensatie energiekost) (-5,0 miljoen euro);
- het hoger inschatten van de inkomsten uit de verkoop van niet-duurzame goederen en diensten (+1,5 miljoen euro);
- de verminderde inkomensoverdrachten van EU-instellingen (-1,2 miljoen euro);
- het lager inschatten van de verkoopopbrengsten van gronden (-3,4 miljoen euro);
- de hogere toegestane intering ter financiering van het nieuwbouwproject (+53,2 miljoen euro).

Jeugd

Binnen het beleidsveld Jeugd worden voor het landelijk jeugdbeleid (HB0-1HDI2FA-WT) en het bovenlokaal jeugdbeleid (HB0-1HDI2FB-WT) recurrent bijkomende VAK vrijgemaakt, respectievelijk 1,65 en 3,85 miljoen euro. Dit is in het kader van het nieuwe geïntegreerde jeugddecree. Bovendien wordt ook de werking van de DAB Uitleendienst Kampeermateriaal voor de Jeugd (begrotingsartikel HB0-1HDI2FY-IS) verder ondersteund met een bijkomende, recurrente toelage van 0,5 miljoen euro. Tot slot zal er in 2024 eenmalig 4,0 miljoen euro extra

geïnvesteed worden in jeugdinfrastructuur via het beleidsveldoverschrijdend programma van het departement CJM (HB0-1HBA2BB-WT).

Sport

Overige bijstellingen

Er werd in 2023 beslist om de Sportnoodlening die in 2021 werd opgestart te verlengen. Er was voor 2023 afgerond nog 45 miljoen euro VAK beschikbaar op het begrotingsartikel HB0-1HFD2NA-PA. Die middelen werden in 2023 aangevuld met 5 miljoen euro VAK en 20 miljoen euro VEK om de sportnoodleningen te kunnen verderzetten vanaf 2023. Die eenmalige kredieten worden bij BO 2024 teruggedraaid: -5,0 miljoen euro VAK en -20,0 miljoen euro VEK.

Instellingen

Voor Sport Vlaanderen vinden er enkele bijstellingen plaats op de toelagen:

- Er wordt 8,0 miljoen euro nieuw beleid bijgesteld in het kader van de politieke beslissingen bij de BO 2024:
 - o 1,9 miljoen euro voor topsport op HB0-1HFD2NY-IS;
 - o 6,0 miljoen euro voor sportinfrastructuur: investeringen in zwembaden op HB0-1HFD5NY-IS;
 - o 0,1 miljoen euro voor de bijdrage aan WADA op HB0-1HFD2SY-IS.
- Bij de BO 2023 werd er beslist om 3 miljoen euro te voorzien op begrotingsartikel HB0-1HFD2NY-IS. Die eenmalige middelen worden teruggedraaid.
- Er wordt 9,5 miljoen euro VEK bijgesteld voor de terugdraai van de afroming van het onbelast saldo bij BO 2023. Daarnaast wordt er ook -0,5 miljoen euro bijgesteld op basis van de vereffeningskalender.

De ESR-VEK stijgen in totaal met 5,3 miljoen euro. De saldo-intering neemt af van 13,7 miljoen euro in 2023 naar een saldo-opbouw van 50 keuro in 2024. Dit heeft een positieve impact van 13,8 miljoen euro op het ESR-vorderingensaldo.

4.7. Werk en Sociale Economie

Apparaat

Er wordt 0,6 miljoen euro VAK en VEK nieuw beleid voorzien op de lonen van het Departement Werk en Sociale Economie (DWSE) voor de uitbreiding van de dienst economie migratie (JB0-1JAB2ZZ-LO).

Werk

Open end

Sinds 2020 wordt er voor dienstencheques aangerekend op het moment dat er effectief een gesubsidieerde prestatie plaatsvindt. Die aanrekenmethode werd voorgesteld door het Rekenhof en houdt in dat de facturen van de periode november 2023 t.e.m. oktober 2024 aangerekend worden in 2024 (WT-artikel). De facturen voor november en december 2024 worden bijgevolg aangerekend als een voorschotfactuur (PA-artikel).

De uitgaven voor de dienstencheques op begrotingsartikel JB0-1JDB2EA-WT (uitgaven voor de periode november 2023-oktober 2024) dalen bij BO 2024 met 58,4 miljoen euro, omwille van volgende bewegingen:

- een bijstelling in min met 15,6 miljoen euro voor de prognose van het aantal aangekochte dienstencheques voor de maanden november 2023 tot en met oktober 2024;
- een bijstelling in min met 42,8 miljoen euro om het deels op kruissnelheid brengen van de overschrijding van de spilindex in november 2022 bij BA 2023 uit de basis te halen. De overschrijding van de spilindex in november 2022 had bij de dienstencheques op 11 van de 12 maanden in 2023 effect. Bij BA 2023 werd die impact bij begrotingsronde ingeschreven. In 2024 is er op het volledige jaar een effect van die overschrijding van de spilindex en wordt de volledige impact (12/12 maanden) op kruissnelheid gebracht. Het bedrag dat bij BA 2023 werd voorzien wordt dus geschrapt om een dubbel-telling voor die 11 maanden te vermijden.

De uitgaven voor de dienstencheques op begrotingsartikel JB0-1JDB2EA-PA (uitgaven voor de periode november en december 2024) dalen bij BO 2024 met 9,2 miljoen euro:

- een bijstelling in min met 1,5 miljoen euro voor de prognose van het aantal aangekochte dienstencheques in de maanden november en december 2024;
- een bijstelling in min met 7,7 miljoen euro om het deels op kruissnelheid brengen van de overschrijding van de spilindex in november 2022 bij BA 2023 uit de basis te halen. De overschrijding van de spilindex in november 2022 had bij de dienstencheques op 11 van de 12 maanden in 2023 effect. Bij BA 2023 werd die impact bij begrotingsronde ingeschreven. In 2024 is er op het volledige jaar een effect van die overschrijding van de spilindex en wordt de volledige impact (12/12 maanden) op kruissnelheid gebracht. Het bedrag dat bij BA 2023 werd voorzien wordt dus geschrapt om een dubbel-telling voor die 11 maanden te vermijden.

De geraamde uitgaven voor de doelgroepverminderingen sociale zekerheid (JB0-1JDB2CA-WT) dalen bij BO 2024 met 155,2 miljoen euro VAK en VEK t.o.v. BA 2023. Die daling is hoofdzakelijk het gevolg van de volgende bewegingen:

- een daling van 70,0 miljoen euro ten gevolge van de beslissing bij BO 2022 om de instapleeftijd voor oudere zittende werknemers te verhogen van 58 jaar naar 60 jaar in 2023 en 61 jaar in 2024;
- een daling van 30,9 miljoen euro ten gevolge van de niet-indexering van de loongrens voor de doelgroepvermindering voor oudere werknemers;
- een daling van 6,5 miljoen euro ten gevolge van een volumedaling in het hervormd doelgroepenbeleid;
- een daling van 47,8 miljoen euro ten gevolge van de beslissing bij BO 2024 om de doelgroepvermindering voor jongeren en oudere doelgroepwerknemers volledig te laten uitdoven.

Op 1 oktober startte er ook een nieuwe doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring. De middelen voor die nieuwe doelgroepvermindering worden gecompenseerd vanuit de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden (zie hieronder).

Bij BO 2024 wordt het VAK voor de sectorfondsen (JB0-1JDB2IB-WT) bijgesteld naar beneden met 11,8 miljoen euro. Bij BO 2023 werd er VAK ingeschreven voor de sectorconvenants 2023-2025. Een deel van dat VAK werd bijgesteld vanuit de algemene middelen, een deel werd gecompenseerd vanuit andere begrotingsartikelen. De sectorconvenants lopen twee jaar en worden in het eerste jaar (2023) vastgelegd. Het VAK dat werd bijgesteld vanuit de algemene middelen keert het daaropvolgende jaar terug naar de algemene middelen, tot de volgende generatie sectorconvenants vastgelegd wordt. Voor 2024 houdt dit in dat er 11,8 miljoen euro VAK naar beneden wordt bijgesteld op begrotingsartikel JB0-1JDB2IB-WT.

Compensaties

Er wordt 36,5 miljoen euro gecompenseerd vanuit de Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) naar de loonpremie binnen individueel maatwerk (IMW). Op 1 juli 2023 ging de nieuwe maatregel IMW van start (zie verder). De VOP dooft sindsdien stelsmatig uit en wordt vervangen door het luik van de loonpremie binnen IMW.

Er wordt bij BO 2024 17,0 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd vanuit de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden (JB0-1JDB2CH-WT) naar de doelgroepverminderingen sociale zekerheid (JB0-1JDB2CA-WT). De aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden dooft uit en werd vervangen door een nieuwe doelgroepenvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring sinds 1 oktober 2023. Bij BA 2023 werd reeds 1,5 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd. Het resterende budget van de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden wordt vanaf 2025 gecompenseerd naar de nieuwe doelgroepvermindering naarmate de nieuwe maatregel verder op kruissnelheid komt.

Er wordt bij BO 2024 5,9 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd vanuit de transitiepremie (JB0-1JDB2CJ-WT) naar collectief maatwerk (CMW) (JB0-1JEB2HA-WT) voor de verdere activering van het groeipad klimaatjobs.

Sociale Economie

Andere bijstellingen

Er wordt bij BO 2024 10,2 miljoen euro VAK en VEK ingeschreven bij CMW (JB0-1JEB2HA-WT) voor:

- het opvangen van de wijziging van het arbeidsrecht inzake recht op gewaarborgd loon voor progressief tewerkgestelden na ziekte (PTNZ) (+5,0 miljoen euro);
- het opvangen van de impact van de verhoging van het GGMMI (+5,2 miljoen euro).

De uitgaven voor IMW worden bij BO 2024 bijgesteld met 3,4 miljoen euro vanuit de algemene middelen, conform de politieke afspraken bij de goedkeuring van het decreet maatwerk bij individuele inschakeling. Op 1 juli 2023 trad dit decreet in werking. Het budget voor die maatregel wordt samengesteld uit de budgetten van de vier maatregelen die hierin opgaan:

- lokale diensteneconomie (LDE)
- sociale inschakelingseconomie (SINE)
- maatwerkafdelingen (MWA)
- VOP

In totaal moet er 6,8 miljoen euro worden bijgesteld om het verschil tussen het beschikbare krediet van die vier maatregelen en het bedrag van 2019 inclusief index bij het decreet maatwerk bij individuele inschakeling, te dekken. Gezien IMW in 2023 reeds een half jaar loopt, werd bij BO 2023 reeds 3,4 miljoen euro van de benodigde bijstelling voorzien. Bij BO 2024 wordt het resterende bedrag bijgesteld.

Compensaties

Bij BO 2023 werden de middelen voor LDE en SINE volledig gecompenseerd naar het begrotingsartikel voor IMW begeleidingspremie (JB0-1JEB2HF-WT) en het begrotingsartikel voor CMW (JB0-1JEB2HA-WT). Er werd ook een deel van de middelen van CMW gecompenseerd naar IMW voor de MWA. De uitdoof van SINE en LDE verloopt volledig vanop die begrotingsartikelen. Bij BO 2024 werd een actualisatie gemaakt van de allocatie van die middelen naar IMW enerzijds en CMW anderzijds,

op basis van de aanmelding voor die stelsels. I.k.v. die actualisatie worden volgende compensaties bij BO 2024 doorgevoerd:

- 12,6 miljoen euro VAK en VEK van IMW (JB0-1JEB2HF-WT) naar CMW (JB0-1JEB2HA-WT) voor de impact van de LDE organisaties die overstappen naar CMW;
- 2,8 miljoen euro VAK en VEK van IMW (JB0-1JEB2HF-WT) naar CMW (JB0-1JEB2HA-WT) voor de impact van de maatwerkbedrijven wiens SINE heractivering werd stopgezet op 1 juli 2023;
- 1,2 miljoen euro VAK en VEK van IMW (JB0-1JEB2HF-WT) naar CMW (JB0-1JEB2HA-WT) voor de terugvalpositie;
- 1,0 miljoen euro VAK en VEK van CMW (JB0-1JEB2HA-WT) naar IMW (JB0-1JEB2HF-WT) voor de bijsturing van het bedrag voor de inkanteling van SINE onbepaalde duur binnen contingent CMW;
- 0,5 miljoen euro VAK en VEK van IMW (JB0-1JEB2HF-WT) naar Opgroeien Regie (GB0-1GEF2UX-IS) voor het Vlaams klaverblad Welzijn – kinderopvang voor de ondersteuning van LDE-organisaties;
- 0,6 miljoen euro VAK en VEK naar Departement Zorg (GB0-1GHF2TH-WT) voor het Vlaams klaverblad Welzijn – thuiszorg voor de ondersteuning van LDE-organisaties.

Competenties

Compensaties

Op 1 september 2023 ging de nieuwe maatregel kwalificerend werkpleklers (JB0-JFB2FE-WT) van start. Enkele maatregelen doven uit en gaan over in die nieuwe maatregel, waarbij de volgende middelen worden gecompenseerd bij BO 2024:

- er wordt 2,8 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd vanuit de mentorkortingen (JB0-1JFB2FD-WT);
- er wordt 2,0 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd vanuit de start- en stagebonus (JB0-1JFB2FB-WT);
- er wordt 0,1 miljoen euro gecompenseerd vanuit de doelgroepenvermindering leerlingen alternerende opleiding en de doelgroepvermindering jongeren uit deeltijds beroepssecundair onderwijs met deeltijdse arbeidsovereenkomst (JB0-1JDB2CA-WT).

Daarmee bedraagt het beschikbare krediet voor kwalificerend werkpleklers 9,7 miljoen euro voor 2024.

Er wordt tevens 1,8 miljoen euro gecompenseerd vanuit de mentorkortingen (JB0-1JFB2FB-WT) naar de Werkprovisie (JB0-1JBB2AB-PR). Op basis van de budgettaire raming voor kwalificerend werkpleklers is er bij BO 2024 maar een compensatie t.b.v. 2,8 miljoen euro nodig vanuit de mentorkortingen naar die nieuwe maatregel. De mentorkortingen doven echter volledig uit sinds 1 juli 2023. Het resterende budget (1,8 miljoen euro) dat hierdoor vrijkomt, wordt als een buffer voor kwalificerend werkpleklers voorzien op de Werkprovisie.

Er wordt bij BO 2024 4,3 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd naar het Vlaams opleidingsverlof (VOV) (JB0-1JFB2FB-WT) voor de impact op 2024 van de financiering van het gemeenschappelijk initiatiefrecht VOV in het schooljaar 2023-2024:

- 4,3 miljoen euro VAK vanuit de Werkprovisie (JB0-1JBB2AB-PR);
- 4,3 miljoen euro VEK vanuit de transitiepremie (JB0-1JDB2CJ-WT).

Instellingen

Bij BO 2024 stijgen de ESR-VAK van **VDAB** met 9,1 miljoen euro bij ongewijzigd beleid. Dat is het resultaat van:

- een stijging van de toelage met 2,5 miljoen euro. Die stijging is het gevolg van:

- enerzijds enkele negatieve bewegingen op de VAK-zijde van de toelagen aan VDAB (-7,5 miljoen euro in totaal);
- anderzijds het inschrijven van 10,0 miljoen euro VAK nieuw beleid in 2024 voor de bouw van de mastercampus Roeselare, dat via de investeringstoelage (JB0-1JDB5CY-IS) wordt toegekend;
- een daling van de ESR-VAK saldo-opbouw met 0,9 miljoen euro;
- een afname van de uitgaande interne stromen met 1,3 miljoen euro en;
- een toename van de eigen ontvangsten met 4,4 miljoen euro.

Onderstaande niet-exhaustieve lijst geeft de voornaamste oorzaken van de toename in eigen ontvangsten weer:

- De opbrengsten uit de samenwerking met RIZIV stijgen met 11,4 miljoen euro.
- De opbrengsten uit wijk-werken dalen met 0,77 miljoen euro.
- De overige opbrengsten (webdiensten, opbrengsten vanuit de clusters) dalen met 2,6 miljoen euro.
- De Europese inkomsten uit regiedossiers nemen af met 20,1 miljoen euro.
- De ontvangsten uit het samenwerkingsakkoord met Actiris stijgen met 0,6 miljoen euro.
- De ontvangsten uit IBO stijgen met 0,3 miljoen euro.
- De inkomsten uit het nieuwe ESF-programma voor actordossiers (IBO en opleidingen) worden op 15,0 miljoen euro geraamd.
- De opbrengst uit de verkoop van gebouwen stijgt met 0,51 miljoen euro.

De ESR-VEK stijgen met 4,1 miljoen euro. Die stijging is het gevolg van:

- een daling van de toelage met 2,5 miljoen euro. Die daling is het gevolg van:
 - enerzijds enkele negatieve bewegingen op de VEK-zijde van de toelagen aan VDAB (-7,5 miljoen euro in totaal);
 - anderzijds het inschrijven van 5,0 miljoen euro VEK nieuw beleid in 2024 voor de bouw van de mastercampus Roeselare, dat via de investeringstoelage (JB0-1JDB5CY-IS) wordt toegekend;
- een daling van de ESR-VAK saldo-opbouw met 0,9 miljoen euro;
- een afname van de uitgaande interne stromen met 1,3 miljoen euro en;
- een toename van de eigen ontvangsten met 4,4 miljoen euro.

De bedragen die hierboven worden vermeld, zijn exclusief index.

4.8. Landbouw en Visserij

Overige bijstellingen

Vanaf 1 januari 2024 worden, in uitvoering van het regeerakkoord, de beleidsdomeinen EWI, WSE en LV samengevoegd tot het nieuwe beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS) (BVR van 15 september 2023). De begrotingsstructuur voor 2024 blijft ongewijzigd en de omzetting naar het WEWILS zal gebeuren bij de BO 2025.

Eveneens in uitvoering van het regeerakkoord wordt het departement Landbouw en Visserij omgevormd naar het intern verzelfstandigd agentschap Landbouw en Zeevisserij. Dit gaat in op 1 januari 2024 (BVR van 15 september 2023).

Er wordt een opstap voorzien van 40 miljoen euro PAS middelen om Innovatie in de landbouw te ondersteunen. 28 miljoen euro VAK/VEK stroomt door naar VLIF (KB0-1KDB5BW-IS) om uitvoering te geven aan PAS gerelateerde investeringen. 12 miljoen euro VAK en 6 miljoen euro VEK belanden op het subsidieartikel KB0-1KDX2BB-WT.

Instellingen

Het ESR-vorderingensaldo van **het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF)** verbetert met 3,2 miljoen euro omwille van een daling van de ESR uitgaven (waaronder niet-productieve investeringen en waarborgen en rentesubsidies).

De 28 miljoen euro middelen PAS-innovatie in de landbouw 2024 zijn ingeschreven in de VLIF-begroting als ontvangst en VAK (aard 5). De VEK hiervan belanden in het saldo.

Het ESR-vorderingensaldo van **het Eigen Vermogen Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (EV ILVO)** verbetert met 0,3 miljoen euro. Tegenover een stijging van de ESR-uitgaven met 1,4 miljoen euro - vooral toe te schrijven aan de toename van de loonkosten - staat een sterkere stijging met 1,7 miljoen euro van de ESR-ontvangsten. Die laatste stijging kan vooral toegeschreven worden aan meer verwachte ontvangsten vanuit de federale overheid en verkopen van niet-duurzame goederen en diensten.

4.9. Mobiliteit en Openbare Werken

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord worden voor het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) bij BO 2024 opnieuw bijkomende VAK en VEK ingeschreven:

- 7 miljoen euro voor de verdere realisatie van vervoer op maat (MB0-1MEH2EG-WT).
- 2 miljoen euro aan bijkomend exploitatiebudget voor De Lijn (MB0-1MEH2ED-WT).
- 60 miljoen euro aan bijkomende investeringsbudgetten (MB0-1MFH2LB-WT).

Bijkomend worden in het kader van het begrotingsakkoord bij BO 2024 bijkomende VAK en VEK ingeschreven voor:

- 1,8 miljoen euro voor verhoging van de frequentie van de Sint-Anna veerdienst (MC0-1MIH2WX-IS);
- 30 miljoen euro extra ter versterking van het leerlingenvervoer (MB0-1MEH2EY-IS);
- 20 miljoen euro extra voor onderhoudswerken aan bestaande infrastructuur (MD0-1MHH2RA-WT);
- 50 miljoen euro aan bijkomende investeringsbudgetten (MD0-1MHH2RA-WT);
- 46 miljoen euro aan bijkomende middelen voor waterbeheersing door De Vlaamse Waterweg (MB0-1MIH5VY-IS);
- 4 miljoen euro aan bijkomende middelen voor waterbeheersing door AWV (MD0-1MHH2RA-WT);
- 13,6 miljoen euro extra vrijgegeven ter versterking van het leerlingenvervoer, zoals afgesproken bij de BO 2023 (MB0-1MEH2EY-IS).

Parallel wordt bij BO 2024 in het kader van de besparingsmaatregel 34 miljoen euro ontvangsten bijgeschreven door een eenmalige versnelling in de verkoop van gronden:

- 19,0 miljoen euro op MD0-9MHHARA-OW
- 3,1 miljoen euro voor gronden in beheer van DVW op de ontvangstenbegroting van DVW.
- 11,9 miljoen euro voor gronden in beheer van MOW op begrotingsartikel MB0-9MAHAZZ-OW.

Voor wat betreft de kostendrijver energiekosten wordt bij **het Departement MOW en de DAB Vloot** respectievelijk -1,5 miljoen euro (MB0-1MIH2UA-WT) en -0,2 miljoen euro (MC0-1MIH2WX-IS) bijgesteld.

De VAK van het **Verkeersveiligheidsfonds** (MB0-1MHH4NA-WT, MB0-1MHH4NB-WT en MB0-1MHH4NY-IS) dalen bij BO 2024 met 8,4 miljoen euro ten opzichte van BA 2023. Dit is voornamelijk te wijten aan de geraamde minder ontvangsten uit verkeersboetes in 2024.

In het kader van de realisatie van **de Nieuwe Sluis Terneuzen** (MB0-1MIH2VB-WT) en het verdrag tussen Vlaanderen en Nederland dalen de Vlaamse ESR-aanrekenbare uitgaven bij BO 2024 met 97,3 miljoen euro ten opzichte van BA 2023.

Vanwege de afschaffing van **DAB VIF** worden de investeringsmiddelen voor nieuwe beleidsinitiatieven en investeringsopportuniteiten op de algemene uitgavenbegroting voorzien (MB0-1MFH2LB-WT) vanaf de BO 2024. In eerste instantie wordt op dit artikel de terugdraai verwerkt van de eenmalige investeringskredieten bij BO 2023 (-100 miljoen euro), alsook de opstap in het kader van het Vlaams Regeerakkoord (+60 miljoen euro). Vervolgens wordt dit budget door compensaties naar de desbetreffende begrotingsartikels of rechtspersonen als volgt ingezet:

- overheveling van de middelen op DAB VIF naar het nieuw investeringsartikel (+8,3 miljoen euro VAK en +37,4 miljoen euro VEK, MBU-3MFH2LB-WT en MB0-1MFH2LB-WT);
- terugdraaien van een compensatie in 2023 in kader van investeringen extra laadinfrastructuur (+7,4 miljoen euro VAK en +4,4 miljoen euro VEK vanuit MB0-1MFH2LC-WT);
- een compensatie van 5,0 miljoen euro VAK en 2,5 miljoen euro VEK in het kader van investeringen laadinfrastructuur (MB0-1MFH2LC-WT);
- een compensatie van 17,0 miljoen euro naar De Vlaamse Waterweg voor onderhoud (MB0-1MIH2TY-IS);
- een terugdraai van de eenmalige verlaging van het GIP van MDK (-10 miljoen euro, MC0-1MIH2VA-WT);
- een compensatie naar De Lijn ter ondersteuning van de uitrol van de hoppincentrale (-8,5 miljoen euro, MB0-1MEH2EY-IS);
- terugdraai van middelen voorzien voor hoppincentrale in het kader van de basisbereikbaarheid (+9 miljoen euro, MB0-1MEH2EA-WT);
- een compensatie voor de uitrol van hoppinpunten via het combimobiliteitsfonds (-5 miljoen euro VAK, MB0-1MEH2EE-WT);
- terugdraai van +114 miljoen euro vanuit van de investeringsmiddelen van AWW (MD0-1MMH2RA-WT);
- compensatie van -61,9 miljoen euro VAK en -4,01 miljoen euro VEK naar de investeringsmiddelen AWW (MD0-1MMH2RA-WT);
- terugdraai van +99,4 miljoen euro vanuit de investeringsmachtiging van De Werkvennootschap (MB-1MHH5RY-PA);
- compensatie van -87 miljoen euro naar de investeringsmachtiging van De Werkvennootschap (MB-1MHH5RY-PA);
- terugdraaien van de investeringsmiddelen voor de stationsomgeving Mechelen (+10 miljoen euro, MB0-1MEH2EC-WT);
- eenmalige compensatie in het kader van het lokaal energie- en klimaatplan: REPowerEU (-20 miljoen euro, SJ0-1SMC2GA-WT);
- compensatie van -15 miljoen euro naar de werkingstoelage van De Lijn (MB0-1MEH2EY-IS);
- een update van de betaalkalender van De Lijn van -58,5 miljoen euro VEK (MB0-1MEH5EY-IS);
- de eerdere compensaties blijven ongewijzigd:
 - o 120 miljoen euro aan investeringsmiddelen voor vergroening bij De Lijn (MB0-1MEH2EY-IS)

- 23 miljoen euro naar AWV voor onderhoud (MD0-1MHH2QA-WT)
- 2,6 miljoen euro bij dMOW (MB0-1MFH2KB-WT)
- 1 miljoen euro bij AWV (MD0-1MHH2RA-WT)
- 3 miljoen euro bij DVW (MB0-1MIH5VY-IS) voor studiekosten PPS
- 3,1 miljoen euro voor masterplan toegankelijkheid haltes 2024 (1,8 resp. 1,3 miljoen euro, MB0-1MEH2EA-WT resp. MD0-1MHH2RA-WT)
- 5 miljoen euro in investeringen waterinfrastructuur (MB0-1MIH2VA-WT);
- 5 miljoen euro bijkomende middelen voor het Fietsfonds (MD0-1MHH2RA-WT).

Instellingen

De ESR-VAK van **de LOM Vlaanderen** stijgen met 4,2 miljoen euro ten opzichte van BA 2023. De investeringsnoden om de aanwezige infrastructuur op lange termijn in overeenstemming te brengen met de Europese veiligheidsnormen geven actueel aanleiding tot significante beleidsuitgaven. In 2024 stijgen de beleidsuitgaven gefinancierd vanuit marktconforme financiering met 4,7 miljoen euro. Er wordt een aanwending van 5,7 miljoen euro voorzien komende van de VAK-ruiter op de provisie luchthavens (MB0-1MDH2DB-WT), dat is een daling van 0,7 miljoen euro ten opzichte van BA 2023. DE ESR-VEK stijgen met 17,0 miljoen euro, dit is voornamelijk te wijten aan een stijging van de ESR-uitgaven gefinancierd met marktconforme financiering met 17,0 miljoen euro.

De ESR-VAK van **de DAB Loodswezen** stijgen met 3,6 miljoen euro. Dit is het gevolg van volgende bewegingen:

- 4,1 miljoen euro recuperatie van de toegenomen eigen ESR-ontvangsten voor loon- (index, endogene groei,..) en werkingsuitgaven (indexatie reizen maaltijdvergoedingen, brandstofkosten,..);
- de terugdraai van eenmalige kredieten naar het loonartikel van MDK zorgen voor een daling van 0,5 miljoen euro.

De ESR-VAK van **de DAB Vloot** stijgen met 1,1 miljoen euro. Dit is grotendeels het gevolg van:

- +1,8 miljoen euro voor verhoging van de frequentie van de Sint-Anna veerdienst (MC0-1MIH2WX-IS);
- in het kader van personeelsbesparingen dalen de VAK met -0,3 miljoen euro.

De ESR-VAK van **de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel** nemen in 2024 af met 927,2 miljoen euro ten opzichte van BA 2023. Dit is het gevolg van:

- een daling van de beleidsuitgaven voor prijssherzelingen bij de hoofdwerken Oosterweel (die buiten de begrotingsnormering worden gehouden) met -957,8 miljoen euro;
- een toename van de beleidsuitgaven voor o.a. de voorbereidende werken en de projectverzekering (die binnen de begrotingsnormering worden gehouden) met 26,9 miljoen euro;
- een toename van de loon- en werkingsuitgaven met 2,6 miljoen euro.
- een stijging van de beleidsuitgaven voor niet-Oosterweel gerelateerde taken met 2,3 miljoen euro;
- ten slotte dalen de andere uitgaven (bv. rente en belastingen) licht met 1,1 miljoen euro.

De ESR-VEK van **de NV BAM** nemen bij de BO 2024 significant toe met 175,2 miljoen euro. Hier zitten de belangrijkste wijzigingen bij:

- de hoofdwerken: +132,5 miljoen euro (buiten norm);
- de voorbereidende werken: +26,9 miljoen euro (zie supra);
- de werkingskosten: +2,6 miljoen euro (zie supra);

- de flankerende maatregelen: -17,3 miljoen euro
- de niet-Oosterweel gerelateerde projecten: -0,4 miljoen euro.

De ESR-VAK van **De Werkvennootschap** dalen bij BO 2024 met 19,1 miljoen euro ten opzichte van BA 2023. De belangrijkste evoluties hier zijn:

- een daling van de aanwending van de kredieten op de begrotingsruiter ten belope van 11,5 miljoen euro;
- een compensatie vanuit MB0-1MFH2LB-WT (Departement Omgeving) ten belope van 87 miljoen euro (zie supra);
- een terugdraai naar MB0-1MFH2LB-WT (Departement Omgeving) ten belope van 99,9 miljoen euro (zie supra);
- dalende ontvangsten uit Europese subsidies ten belope van 0,4 miljoen euro die via het matching principe vertaald worden naar minder VAK;
- een verschuiving binnen het verkeersveiligheidsfonds waardoor de VAK van DWV dalen met 5 miljoen euro.

De ESR-VEK van De Werkvennootschap dalen in navolging van de VAK met 20,5 miljoen euro.

De ESR-VAK van **De Vlaamse Waterweg** dalen bij BO 2024 met 92,6 miljoen euro ten opzichte van BA 2023. Een groot deel van die daling valt te verklaren door het wegvallen van de eenmalige recuperatie prefinanciering van de EU-subsidies (-48,4 miljoen euro). Naast een veelvoud aan compensaties zijn de andere significante bijstellingen:

- bijstelling in plus ingevolge index met 2,6 miljoen euro (zie bespreking Financiën en Begroting);
- een daling van de aanwending van de ruiters voor FFEU-middelen (2,3 miljoen euro);
- toename van de werkgeversbijdrage voor de pensioenen (2,4 miljoen euro, MB0-1MIH2TY-IS);
- een bijstelling van -12,4 miljoen euro voor de overname van, door de Werkvennootschap, gerealiseerde investeringen (MB0-1MIH5VY-IS);
- stijging van de EU-cofinanciering conform het matchingprincipe (15 miljoen euro);
- een daling van de VAK die men vanuit het Hermesfonds ontvangt (2,5 miljoen euro);
- een daling van de opname uit de Overkappingsruiter voor studies voor het leefbaarheidsproject Scheldebrug (11,1 miljoen euro, MB0-1MIH5VW-IS);
- het terugdraaien van onbelast saldo intering van BA 2023 (-9,3 miljoen euro);
- de netto-daling van 14 miljoen euro VAK ter uitvoering van het Sigma-plan.

De ESR-VAK van **VVM De Lijn** stijgen bij BO 2024 met 82,2 miljoen euro ten opzichte van BA 2023. Naast algemene index (+11,7 miljoen euro, MB0-1MEH2EY-IS, zie bespreking beleidsdomein Financiën en begroting) en de bijstelling nieuw beleid voor leerlingenvervoer (+30 miljoen euro, MB0-1MEH2EY-IS, zie supra) zijn de belangrijkste bewegingen:

- een bijstelling van +4,4 miljoen euro voor de overname van, door de Werkvennootschap, gerealiseerde investeringen (MB0-1MEH5EY-IS);
- een toename van de eigen ontvangsten met 20 miljoen euro door het wegvallen van exploitatieverlies;
- compensaties ter financiering van operationele tekorten in 2024 (+29,6 miljoen euro);
- daling van de intering van de hefboomen uit het ODC (26,6 miljoen euro).

De ESR-VEK van De Lijn stijgen significant met +147,2 miljoen euro in navolging van de VAK en ten gevolge van een update van de betaalkalender met +116,2 miljoen euro.

4.10. Omgeving

Omgeving en natuur

Overige bijstellingen

Binnen het Minafonds (QB0-1QCE2OX-IS) stijgt het budget in het kader van nieuw beleid voor extra investeringen in klimaatadaptatie (QBX-3QCE2OA-WT) met 50 miljoen euro VAK en 25 miljoen euro VEK. Daarnaast wordt 10 miljoen euro VAK en VEK aan nieuw beleid toegevoegd ter bestrijding van asbest, zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), PFAS en voor circulaire economie (QBX-3QCE2OA-WT).

Bij BO 2023 werd binnen hetzelfde MINAfonds extra 100 miljoen euro VAK en 65 miljoen euro VEK uitgetrokken voor het beheer van de droogte- en wateroverlast in het kader van de Blue Deal (QBX-3QCE2OA-WT). In uitvoering van de afspraken wordt bij BO 2024 in het zelfde kader nog 50 miljoen euro VAK en 30 miljoen euro VEK ingeschreven, zodat in 2023-2024 in totaal een eenmalig budget van 150 miljoen euro VAK en 95 miljoen euro VEK voorzien werd. Tot slot wordt in het kader van de Blue Deal op hetzelfde artikel bijkomend recurrent 5 miljoen euro VAK en VEK toegevoegd.

In uitvoering van het regeerakkoord neemt het VAK en VEK van het Minafonds (QB0-1QCE2OX-IS) recurrent toe met 4 miljoen euro in het kader van de doelstelling van 10.000 ha bijkomend bos (QDX-3QCE2FA-WT) en met 1,25 miljoen euro in het kader van de doelstelling van 20.000 bijkomende ha natuur onder effectief natuurbeheer (QDX-3QCE2FA-WT).

De betoelaging vanuit het Minafonds (QB0-1QCE2OX-IS) aan de drinkwatermaatschappijen in het kader van hun saneringsverplichtingen bedraagt voor 2024 in totaal 169 miljoen euro (QBX-3QCE2DC-WT) en neemt toe met 18,5 miljoen euro ten opzichte van BA 2023.

Bij BO 2023 werd 13,9 miljoen euro extra nieuw beleid uitgetrokken ter compensatie van de meerkosten inzake energie binnen Omgeving (QB0-1QCE2OA-WT). Dit budget wordt bij BO 2024 teruggedraaid conform de afspraken.

Tot slot wordt het constant beleid binnen het Minafonds (QB0-1QCE2OX-IS) in het kader van het PFAS-dossier gecorrigeerd. In het kader van de Samenwerkingsovereenkomst met 3M werd in 2022 100 miljoen euro ontvangen binnen het MINAfonds. Een deel van die ontvangsten (60 miljoen euro) werd in 2023 omgezet in uitgaven binnen de beleidsdomeinen Omgeving, WVG en MOW volgens de beleidsdomein overschrijdende afspraken. Bij BO 2024 wordt verder gevolg gegeven aan dit afsprakenkader. Vanuit het Minafonds (QBX-3QCE2ZZ-IS) wordt 13,1 miljoen euro VAK en 2,5 miljoen euro VEK overgedragen aan het beleidsdomein WVG (GB0-9GDFTJA-OI) en 6,5 miljoen euro VAK en 5,4 miljoen euro VEK aan het beleidsdomein MOW (MB0-9MIHAVV-OI). Binnen het beleidsdomein Omgeving zelf wordt 2,4 miljoen euro VAK en 3,9 miljoen euro VEK voorzien in het kader van PFAS-uitgaven.

In het kader van de bouwshift wordt jaarlijks 100 miljoen euro VAK voorzien voor uitbetalingen van planschade: 95 miljoen euro voor uitbetalingen in het kader van de werking van het Bouwshiftfonds Lokale overheden en 5 miljoen euro voor de uitbetaling van gewestelijke planschade. In 2024 wordt er 33,3 miljoen euro VEK toegekend vanuit de klimaatmiddelen (QE0-1QHE2IH-IS) aan het BRV-fonds (QBZ-2QCEAZZ-OI) ter vereffening van die uitbetalingen, waarvan. 1,7 miljoen euro voor de uitbetaling van gewestelijke planschade vanuit het BRV-fonds (QBZ-3QCE2NG-WT) en 31,7 miljoen euro als toelage aan het Agentschap binnenlands bestuur (QBZ-3QCE2NH-IS), eveneens voor de uitbetaling van planschade binnen het Bouwshiftfonds Lokale overheden.

Wonen

Overige bijstellingen

Ten gevolge van de uitbreiding van de Vlaamse consolidatieperimeter en de gunstigere rentetarieven waaraan de Vlaamse Overheid kan lenen, worden de VMSW en het VWF sinds 2015 rechtstreeks gefinancierd vanuit de Vlaamse kas. Van die reële rentewinsten wordt bij BO 2024 4 miljoen euro ingeschreven op de provisie binnen Wonen in Vlaanderen (QF0-1QDG2TC-PR).

Voor het aanhouden van de in 2023 verhoogde premiepercentages voor Mijn Verbouwpremie (QF0-1QDG2RA-WT) wordt 30,6 miljoen euro extra krediet uitgetrokken.

Instellingen

In uitvoering van het Vlaamse regeerakkoord worden de volumes FS3 en BSL vanaf 2019 jaarlijks geïndexeerd met de ABEX-evolutie. Bij BO 2024 wordt de ABEX-evolutie van november 2022 – mei 2023 (2,79%) genomen. Bij de BA 2024 wordt de ABEX-evolutie definitief vastgelegd op basis van de ABEX-evolutie van november 2022 – november 2023. De volumes voor sociale huurwoningen (FS3, QF0-1QDG5QK-IS) en bijzondere sociale leningen (BSL, QF0-1QDG5PJ-IS) worden bij BO 2024 daarom geïndexeerd met resp. 28,8 miljoen euro en 32,6 miljoen euro.

Voor de leningen die aan hogeronderwijsinstellingen worden verstrekt om betaalbare studentenhuisvesting te realiseren, wordt een bijkomende machtiging aan **de VMSW** voorzien van 100 miljoen euro. De totale machtiging (QF0-1QDG5QK-IS) bedraagt aldus 1,4 miljard euro.

Bij BO 2024 wordt de in 2023 doorgevoerde verhoging met 250 miljoen euro van de leningsmachtiging BSL (QF0-1QDG5PJ-IS) aangehouden waardoor die jaarlijkse leningsmachtiging aan **het VWF** voor bijzondere sociale leningen 1,5 miljard euro bedraagt.

Bij **de VMSW** nemen de FS3-tussenkomen toe met +26,4 miljoen euro als gevolg van het toegenomen leningsvolume bij de sociale huisvestingsmaatschappijen. De rente-uitgaven op de eigen leningen dalen daarnaast met -1,2 miljoen euro gegeven de renteloze financiering die de VMSW via het Vlaamse Gewest kan bekomen.

De Vlaamse overheid initieert een aankoopprogramma voor het verwerven van gronden waarop betaalbare studentenhuisvesting (basiskoten) ontwikkeld zullen worden. Hiervoor wordt binnen **de VMSW begroting** in 2024 24,9 miljoen euro extra uitgetrokken voor dit aankoopprogramma. Van die 24,9 miljoen euro is 15,5 miljoen euro afkomstig uit het saldo van het Rollend Grondfonds, 4,2 miljoen euro was al recurrent voorzien in de VMSW-begroting en 5,2 miljoen euro zijn extra middelen

Bij **het Vlaams Woningfonds** dalen de rente-uitgaven op de eigen leningen met 10,4 miljoen euro, terwijl de rente-uitgaven aan het Departement Financiën en Begroting in het kader van het obligatieprogramma dat in 2023 werd opgezet voor de lange termijnfinanciering stijgen met 51,9 miljoen euro.

Dierenwelzijn

Er wordt 1,8 miljoen euro nieuw beleid voorzien voor dierenwelzijn n.a.v. de politieke begrotingsbesprekingen bij de BO 2024.

Binnen het beleidsveld Dierenwelzijn is een VAK-begrotingsruiter van toepassing voor de financiering van het uitdoofbeleid voor pelsdierhouderijen en foie grasproducenten. Hierdoor kon 10 miljoen euro VAK die in 2018 voorzien werden, overgedragen worden naar de volgende jaren. Er wordt ingeschat dat dit in 2024 nog voor 0,4 miljoen euro uitbetaald zal worden. Daardoor kan het VEK op begrotingsartikel QB0-1QFD2MA-WT ten opzichte van BA 2023 met 6,6 miljoen euro verminderd worden.

Onroerend erfgoed

Overige bijstellingen

Bij BO 2024 wordt 6,5 miljoen euro VAK/VEK voorzien op begrotingsartikel QG0-1QGG2CB-WT voor de afbouw van de wachtlijsten voor restauratiepremies.

Compensaties

In 2024 wordt er 10,0 miljoen euro VAK gecompenseerd van Onroerend Erfgoed (QG0-1QGG2CB-WT) naar Cultuur (HB0-1HBA2BB-WT) voor een investeringssubsidie aan de Opera Gent. Er worden daarnaast ook middelen gecompenseerd vanuit Cultuur naar Onroerend Erfgoed:

- 2,0 miljoen euro VAK m.b.t. het terugdraaien van de eenmalige bijdrage van Onroerend Erfgoed voor de investeringssubsidie aan de Bourla in Antwerpen en;
- 1,8 miljoen euro VAK m.b.t. de subsidie aan de KULeuven in verband met het Vesalius-project.

Vanuit Onroerend Erfgoed (QG0-1QGG2CB-WT) wordt een eenmalige compensatie teruggedraaid voor de erfgoedpremies (FB0-1FGD5BA-IS) ten belope van 4,4 miljoen euro VAK.

Er wordt 2,3 miljoen euro VAK en 0,7 miljoen euro VEK gecompenseerd van QG0-1QGG2CB-WT naar QG0-1QGG2BD-WT voor de Onroerenderfgoedgemeentes, een projectsubsidie voor educatie en publiekswerking en het intern opvangen van indexering.

Energie en Klimaat

Overige bijstellingen

De ESR-ontvangsten van het **Vlaams Klimaatfonds** (QE0-9QHETIB-OW), dat wordt gespijsd met middelen uit de Belgische veiling van emissierechten, stijgen met 83,1 miljoen euro naar 369,1 miljoen euro bij BO 2024. Hierbij wordt rekening gehouden met een CO₂-prijs van 80 euro/ton en een Vlaams veilingvolume van bijna 4,62 miljoen ton. De prijs ligt hoger dan de bij BA 2023 ingeschatte prijs (75 euro/ton), maar lager dan de reële prijs in ESR-jaar 2023 (81,6 euro/ton). Het veilingvolume ligt hoger dan in de periode ESR 2023. In ESR-jaar 2023 werd het teveel aan geveilde rechten in de periode ESR 2022 in mindering gebracht van het veilingvolume. Die correctie valt weg in ESR 2024.

Voorziene uitgaven aan klimaatmiddelen:

- 158,8 miljoen euro VAK/VEK voor de uitgaven voor Indirect Carbon Leakage (ICL, begroot op QE0-1QHE2IY-IS), dat wordt uitbetaald door het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO) en het jaar erop wordt vergoed vanuit het Vlaams Klimaatfonds;

- 33 miljoen euro VEK voor het Bouwshiftfonds (QE0-1QHE2IH-IS);
- 23 miljoen euro VAK/VEK voor het beleid voor de Programmatorische Aanpak Stikstof (PAS) (QE0-1QHE2IB-PR);
- 20 miljoen euro VAK/VEK voor de bijdrage in de werkingskosten van de energiehuizen voor de energielening en het renteloos renovatiekrediet
- 18,5 miljoen euro VAK/VEK voor de Vlaamse bijdrage in de Internationale Klimaatfinanciering (QE0-1QHE2IB-PR);
- de resterende klimaatmiddelen worden geblokkeerd tot minstens 1/1/2024 in afwachting van een nieuwe Europese Verordening.

De ESR-aanrekenbare ontvangsten van **het Energiefonds** (QE0-9QEETKE-OW) worden geraamd op 165,9 miljoen euro. Dit is een stijging met 40,7 miljoen euro in vergelijking met BA 2023, omwille van de vertraagde doorwerking van de eerdere schrapping van de energieheffing voor gezinnen wegens periodieke/jaarlijkse afrekeningen van de leveranciers en indexering van de resterende energieheffing. Die ontvangsten worden nog aangevuld met eerder vermelde 20,0 miljoen euro klimaatmiddelen (QE0-9QEETKE-OI).

De belangrijkste uitgavenramingen binnen het Energiefonds zijn:

- 56 miljoen euro (+14 miljoen euro) ter beperking van de energiefactuur van:
 - o de gezinnen (compensatie netbeheerders in het kader van de Mijn VerbouwPremie en de premies van Fluvius voor PV, EPC-label, sturing elektrische warmte, sociale energie-efficiëntieprojecten, kortingbonnen beschermde afnemers, dakisolatie voor doe-het-zelvers) en;
 - o bedrijven (compensatie netbeheerders voor premie na audit) (voornamelijk QE0-1QEE4KG-WT, deels QE0-1QEE4KE-WT);
- 31 miljoen euro (+3,6 miljoen euro) voor projecten groene stroom en groene warmte (QE0-1QEE4KE-WT);
- 27,6 miljoen euro (+5,1 miljoen euro) voor rentesubsidies van het renteloos renovatiekrediet en energielening+ en beheerskosten (QE0-1QEE4KE-WT);
- 21,5 miljoen euro (+13,3 miljoen euro) rentekosten voor de leningsmachtiging voor de Mijn VerbouwLeningen;
- 10 miljoen euro (-0,3 miljoen euro) voor de toekenning van de retroactieve investeringspremie (QE0-1QEE4KE-WT);
- 15,9 miljoen euro (+12,7 miljoen euro) versterking ondersteuning energiehuizen (QE0-1QEE4KE-WT);
- andere uitgaven betreffen o.a. ook nog de premie voor de aansluiting van een bestaand gebouw op een warmtenet, VREG-dotatie en bijdrage in het energiebeheer van de gebouwen van de Vlaamse overheid.

Naast het Energiefonds worden ook **andere kredieten** ingezet voor het energiebeleid:

- Naar aanleiding van de inval van Rusland in Oekraïne en de grote onzekerheid op de energiemarkten, besliste de Vlaamse Regering in 2022 om bijkomende energiemaatregelen te nemen. Hiervoor werd een provisie 'versnelling woningrenovatie en hernieuwbare energie' (QE0-1QEX2KM-PR) aangelegd van 210 miljoen euro die kan worden uitgegeven in 2022-2024.
- Voor de toekenning van de retroactieve investeringspremie (RAI) in 2024 worden de middelen uit het Energiefonds aangevuld met 15,3 miljoen euro (QE0-1QEE2KA-WT; -0,6 miljoen euro) uit de reguliere kredieten. Het totaalbudget voor RAI komt zo uit op 25,3 miljoen euro.
- 10 miljoen euro om de laatste uitloop voor de premie thuisbatterijen te kunnen opvangen (QE0-1QEE2KA-WT).
- 4 miljoen euro voor de verlenging van de premie voor sloop en heropbouw (QE0-1QEE2KB-WT).

- 10 miljoen euro VEK voor extra investeringen in asbestverwijdering in combinatie met isolatie of PV ter verdere vereffening van de eerder toegekende enveloppe van 2023 (QE0-1QEE2KN-WT). Verder zijn er nog de volgende beleidsmaatregelen uit QE0-1QEE2KN-WT:
 - o 67 miljoen euro ecologische openbare dienstverplichtingen gecompenseerd bij de netbeheerders, waardoor een belangrijke kost uit de nettarieven wordt gehaald.
 - o 51 miljoen euro voor de begeleiding van gezinnen van de Mijn Verbouwpremie bij het plaatsen van PV-installaties.
 - o 21,9 miljoen euro voor de verderzetting van verhoogde premies voor doelgroepen 2 en 3 bij renovaties in het kader van de Mijn Verbouwpremie.

Instellingen

De ESR-ontvangsten van **het Vlaams Energiebedrijf (VEB)** zijn het gevolg van het verkopen van energie door het VEB. In BO 2024 stijgen die ontvangsten ten opzichte van BA 2023 met 344,9 miljoen euro tot 922,8 miljoen euro. Die stijging is voornamelijk het gevolg van:

- Gridfee's, certificaten en taxen die in BO 2024 bruto worden, terwijl die in BA2023 nog netto (i.e. gecompenseerd) opgenomen werden. De impact hiervan bedraagt 255,3 miljoen euro aan zowel ontvangsten- als uitgavenzijde, en heeft bijgevolg geen impact op het resultaat.
- De resterende stijging van 89,0 miljoen euro wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van volumes in de wintermaanden en een stijging van de gemiddelde (future- en klik)prijzen vanaf maart tot december.

4.11. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Kanselarij en Buitenlandse Zaken

Overige bijstellingen

De kredieten op het thema-overschrijdend provisieprogramma van het departement Kanselarij en Buitenlandse zaken (SA0-1SBA2AA-PR) worden naar beneden bijgesteld met 10,3 miljoen euro VAK en 1,4 miljoen euro VEK. Die bijstelling wordt doorgevoerd met het oog op het Europees voorzitterschap dat zal plaatsvinden in de eerste helft van 2024. De resterende budgetten van het totale bedrag van 25 miljoen euro VAK/VEK worden in 2024 vastgelegd en vereffend.

In uitvoering van het regeerakkoord lopen de middelen voorzien voor de imago-campagne Vlaanderen op zijn einde. Er wordt bijgevolg 2 miljoen euro VAK/VEK neerwaarts bijgesteld op artikel SA0-1SEA2BA-WT

Het VAK van de bijstelling van 12,0 miljoen euro die bij BO 2023 in de begroting werd ingeschreven voor de organisatie van Flanders Technology and Innovation (SA0-1SEA2BG-WT) wordt volledig teruggedraaid. Er wordt 9,9 miljoen euro VEK teruggedraaid.

Internationaal ondernemen

Het **Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT)** heeft in 2023 bijkomende middelen uit het Europees Brexit Adjustment Fund (BAR) ontvangen. Die worden niet voorzien bij de BO van 2024. De volgende bijstellingen vinden plaats:

- Vermindering van de toelage die toekomt bij FIT via artikel SA0-1SPA2OY-IS met 11,8 miljoen euro VAK/VEK;
- Vermindering van de toelage die toekomt bij FIT via artikel SA0-1SPA2UY-IS met 8,2 miljoen euro.

Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

Open end

Het **Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB)** voorziet bij BO 2024 een stijging van de responsabiliseringsbijdrage (SJ0-1SMC2GC-WT) met 43,3 miljoen euro op basis van de meest recente ramingen van de Federale Pensioendienst. Dit betekent een verhoging van de kredieten van 269,1 miljoen euro naar 312,3 miljoen euro. De kredieten voor bijkomende ondersteuning open ruimte, bij BA 2023 nog geraamd op 108,4 miljoen euro, stijgen met 15,1 miljoen euro naar 123,5 miljoen euro.

Overige bijstellingen

Voor de overige algemene financieringsmiddelen voor lokale en provinciale besturen (SJ0-1SMC2GC-WT) stijgen de kredieten met 143 miljoen euro in vergelijking met BA 2023. Dit is het gevolg van:

- stijgingen met 107,4 miljoen euro voor de hoofdotatie van het gemeentefonds en met 6,3 miljoen euro voor de aanvullende toelage voor centrumsteden (decretaal vastgelegde groeivoet van 3,5%);
- bijkomende crisisondersteuning van 29,85 miljoen euro voor lokale besturen ter compensatie van de stijgende energiekost;
- een daling van 9,1 miljoen euro voor de compensatie van de verminderde Fluvius-dividenden.

Ook de kredieten voor de subsidie aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie (SJ0-1SMC2HA-WT) stijgen met 0,6 miljoen euro volgens het decretaal vastgelegde groeipad van 3,5% en met 0,15 miljoen euro crisisondersteuning ter compensatie van de stijgende energiekost.

Met betrekking tot het beleid inzake de lokale en de provinciale besturen (SJ0-1SMC2GA-WT) wordt de resterende 3,75 miljoen euro voor collectieve wijkrenovatie in het kader van het Lokaal Energie- en Klimaatpact teruggedraaid. De 5 miljoen euro die werd toegekend bij BO23 blijft wel behouden.

Voor de organisatie van de gemeente- en provincieraadsverkiezingen 2024 wordt een opstap voorzien van 5,4 miljoen euro VAK en 5,3 miljoen euro VEK. De enveloppe wordt opgetrokken van 8,3 miljoen euro naar 9 miljoen euro (SJ0-1SMC2GB-WT). De kredieten voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement 2024 stijgen met 1,6 miljoen euro VAK en 1,8 miljoen euro VEK, waarbij het budget wordt verhoogd van 2,2 miljoen euro naar 2,3 miljoen euro.

De investeringen bij lokale besturen in het kader van stadsvernieuwingsprojecten (SJ0-1SMC2HB-WT) worden verminderd met 9 miljoen euro VAK en 3 miljoen euro VEK.

Bij BO 2024 wordt 95 miljoen euro VAK en 31,7 miljoen euro VEK ingeschreven op SJ0-1SMX2GY-IS van waaruit ze kunnen worden herverdeeld naar de Vlaamse landmaatschappij. De middelen worden aangewend in het kader van planschadedossiers om het bijkomend ruimtebeslag te reduceren naar 3 ha/dag tegen 2025 en 0 ha/dag tegen 2040.

Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering

Overige bijstellingen

In het kader van het turbo-plan inburgering & activering wordt 12,5 miljoen euro nieuw beleid ingeschreven waarvan 12,15 miljoen euro beleidsuitgaven (SJ0-1SFC2DA-WT) en 0,350 miljoen euro coördinatiekost (SJ0-1SAC2ZZ-LO en SJ0-1SAC2ZZ-WT). Dit plan beoogt om inburgeraars snel aan het werk te krijgen en hen te steunen om door te groeien tot het gewenste ambitieniveau.

Er wordt tevens bijkomend 5 miljoen euro voorzien voor Plan Samenleven (SJ0-1SFC2DA-WT). De punctuele besparing op de drie stedelijke agentschappen Integratie & Inburgering die bij BO 2022 werd afgesproken (HvN Brussel, Atlas en IN-Gent) betekent een vermindering van de kredieten met 0,95 miljoen euro in 2024 (SJ0-1SFC2DA-WT).

Instellingen

De financiering van **het Agentschap Integratie en Inburgering** daalt met 2,6 miljoen euro ten gevolge van de besparingsmaatregelen die bij BO 2022 werden afgesproken. Rekening houdende met 0,1 miljoen euro extra saldo-intering verbetert het geconsolideerde ESR-vorderingensaldo met 2,4 miljoen euro.

Bij BO 2024 wordt 4,4 miljoen euro ingeschreven voor de financiering van het **Vlaams Mensenrechteninstituut** (SJ0-1SFC2CX-IS).

Interne dienstverlening Vlaamse overheid

Overige bijstellingen

Het **Agentschap Overheidspersoneel** voorziet een opstap van 13,5 miljoen euro voor de veralgemeende contractuele tewerkstelling in het kader van het 5-sporenbeleid (SG0-1SKC2TG-PR).

In het kader van de Gemeenschappelijke Dienst Preventie en Bescherming (GDPB) stijgen de loon- en werkingskredieten met 0,6 miljoen euro voor de bijkomende inzet van preventieadviseurs (SG0-1SAC2ZZ-LO/WT).

Instellingen

Er wordt 2,7 miljoen euro gecompenseerd van **DAB Overheidspersoneel** (SG0-1SKC2TY-IS) ingevolge terugname van eenmalige kredieten voor de financiering van het projectbudget m.b.t. de systeemtechnische implementatie van het 5-sporenbeleid. Het overgedragen saldo daalt met 7,2 miljoen euro, in hoofdzaak door het terugdraaien van de VEK-intering.

Facilitair management

Overige bijstellingen

Bij de BO van 2024 vinden de volgende significante bijstellingen plaats op het krediet voor bouwprojecten van Het Facilitair Bedrijf (SH0-1SKA2PA-WT):

- voor het Belpaire gebouw: -21,2 miljoen euro VAK en +5,6 miljoen euro VEK
- voor de renovatie van de Martelarensite: -6,2 miljoen euro VAK en +1,5 miljoen euro VEK.

Vanwege een nieuwe reeks van inkantelingen van vastgoed bij Het Facilitair Bedrijf stijgen de uitgavenkredieten op SH0-1SKA2PB-WT, SH0-1SKA2QA-WT en SH0-1SKA2QC-WT en SH0-1SKA2QY-IS. Hier tegenover staan toegenomen algemene ontvangsten op de ontvangstenartikels SH0-9SKAAPB-OW, SH0-9SKAAQA-OW, SH0-9SKAAQB-OW en SH0-9SKAAQC-OW. Voor de BO van 2024 vinden daardoor de volgende (significante) opwaartse bijstellingen plaats:

- 1,3 miljoen euro VAK/VEK voor de inkanteling van vastgoed De Vlaamse Waterweg;
- 3,2 miljoen euro VAK/VEK voor de inkanteling van vastgoed de Vlaamse Milieu Maatschappij;
- 2,5 miljoen euro VAK/VEK voor de inkanteling van vastgoed Opgroeien Regie;

Daarnaast stijgen de kredieten voor vastgoedbeheer met 24,3 miljoen euro VAK/VEK voor de inhuring van het Belpairegebouw in 2024.

In het kader van de inkanteling van vastgoed bij het Facilitair Bedrijf wordt voor de verwerving van vastgoed (SH0-1SKA2PC-WT) de benodigde kredieten voorzien in 2024 om de venale waarde van het vastgoed te kunnen betalen.

- Voor de verwerving van vastgoed van Opgroeien Regie wordt 1,3 miljoen euro VAK/VEK voorzien.
- Voor de verwerving van vastgoed van de Vlaamse Milieu Maatschappij wordt 8,6 miljoen euro VAK/VEK voorzien.

Daarnaast wordt het benodigde kredieten voor aankoop in het voorgaande jaar teruggedraaid. Het gaat om een vermindering van 1,2 miljoen euro VAK/VEK dat in 2023 voorzien werd voor de aankoop van vastgoed.

Het Fonds Onroerende Goederen kent bij BO 2024 een aantal substantiële bijstellingen:

- de geplande uitgaven op SH0-1SKA4PA-WT voor het actieplan klimaatimpact gebouwenportfolio met middelen uit het klimaatfonds dalen met 9,1 miljoen euro VAK en 1,1 miljoen euro VEK;
- de geplande uitgaven op SH0-1SKA4PA-WT voor bouwprojecten i.k.v. hybride werken met middelen afkomstig uit het Energiefonds dalen met 4,6 miljoen euro VAK en stijgen met 0,7 miljoen euro VEK;
- de geplande uitgaven op SH0-1SKA4PA-WT voor bouwprojecten die niet gefinancierd worden met klimaatfonds- of energiefondsmiddelen stijgen met 3,3 miljoen euro VAK en dalen met 3,2 miljoen euro VEK;
- de geplande uitgaven op SH0-1SKA4QA-WT voor audiovisuele uitrusting i.k.v. hybride werken met middelen afkomstig uit het Energiefonds dalen met 1,1 miljoen euro VAK en stijgen met 0,9 miljoen euro VEK.

Voor de uitrol van een programma om versneld de energie-afhankelijkheid van de Vlaamse overheid te reduceren werd er bij **Het Facilitair Bedrijf (HFB)** een budget van 40,0 miljoen euro VAK/VEK ingeschreven (SH0-1SKA2QX-IS) bij BO 2023. Die bijstelling wordt nu bij BO 2024 teruggedraaid.

Instellingen

De **DAB Investeringsprogramma Energiebeheer Overheidsgebouwen** werd opgericht en heeft in 2023 een budget van 40 miljoen euro VAK en VEK. Voor de begroting van de DAB van 2024 zal aan uitgavenzijde het ESR-VAK verminderen met 38,1 miljoen euro en het ESR VEK met 30,9 miljoen euro. Er zal in 2024 een intering plaats vinden ten bedrage van 7,2 miljoen euro.

Wat de **DAB Catering en Schoonmaak** betreft, worden de kredieten voor catering en schoonmaak (SHA-3SKA2QB-WT) naar beneden bijgesteld, ingevolge de daling van geraamde eigen ontvangsten, met een bedrag van 3,5 miljoen euro VAK en VEK.

Digitalisering

Overige bijstellingen

Overeenkomstig het regeerakkoord wordt het VAK voor investeringen in het kader van het project Vlaanderen Radicaal Digitaal voorzien tot 2023. Er vindt hierdoor bij BO 2024 een neerwaartse bijstelling plaats van -15,0 miljoen euro VAK en -3,4 miljoen euro VEK op het begrotingsartikel SC0-1SJA2NE-PR.

Compensaties

Er wordt 6,1 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd van het Eigen Vermogen Digitaal Vlaanderen (SC0-1SJA2NY-IS) naar het Agentschap Digitaal Vlaanderen (SC0-1SJA2NA-WT). De compensatie kadert binnen een verschuiving van budgetten waarbij de kosten voor het Rijksregister (1,2 miljoen euro) en voor het Contactcenter (4,9 miljoen euro) voortaan gedragen worden door het Agentschap Digitaal Vlaanderen.

Instellingen

Binnen het Eigen Vermogen Digitaal Vlaanderen wordt het saldo dat in 2022 werd opgebouwd met corona-, Oekraïne- en relancemiddelen bij BA 2023 afgeroomd. Dit heeft geleid tot een saldo-intering van 12 miljoen euro. Die intering wordt teruggedraaid bij BO 2024.

Justitie

Overige bijstellingen

De verdere uitbouw van het **Agentschap Justitie en Handhaving** en de uitbreiding van de taken van het agentschap geven aanleiding tot bijkomende budgettaire noden. Er wordt dan ook bijkomend budget, zowel recurrent als eenmalig, ingezet voor:

- Het uitbreiden van het personeelsbestand, o.m. voor het meldpunt grensoverschrijdend gedrag, de effecten van een stijgend aantal gevangenen en detentiehuisen en het blijvend versterken van de diensten voor slachtofferonthaal.
- Het versterken van het werkingsbudget van het agentschap, ten gevolge van de stijging van het personeelsbestand, maar ook voor een structurele uitbouw van de IT-omgeving alsook voor het verzekeren van de veiligheid van het personeel.
- Het verzekeren van de nodige middelen voor het onderbouwen en ondersteunen van het beleid, voor het verzekeren van voldoende capaciteit voor de uitvoering van werkstraffen en voor het verhogen van het aanbod aan culturele en sportieve activiteiten voor gevangenen in functie van het stijgend aantal gevangenen en detentiehuisen.

Die bijstellingen in VAK en VEK worden als volgt verdeeld over diverse begrotingsartikelen:

- 6,1 miljoen euro op de werkingsmiddelen (SL0-1SAE2ZZ-WT);
- 1,2 miljoen euro op de kredieten justitieel beleid (SL0-1SDE2JB-WT);

- 0,7 miljoen euro op de kredieten hulp- en dienstverlening aan gedetineerden (SL0-1SDE2JC-WT);
- 1,0 miljoen euro op de kredieten beleidsontwikkeling en -ondersteuning (SL0-1SDE2JD-WT).

De 12,2 miljoen euro VAK en VEK eenmalige kredieten voor investering in Justitiehuisen, zoals voorzien bij BO 2023, wordt teruggedraaid op onderstaande begrotingsartikelen:

- 4,2 miljoen euro op de loonkredieten (SL0-1SAE2ZZ-LO);
- 3,2 miljoen euro op de werkingsmiddelen (SL0-1SAE2ZZ-WT);
- 2,1 miljoen euro op de kredieten justitieel beleid (SL0-1SDE2JB-WT);
- 1,2 miljoen euro op de kredieten beleidsontwikkeling en -ondersteuning (SL0-1SDE2JD-WT);
- 1,5 miljoen euro op de kredieten van handhaving (SL0-1SDE2JF-WT).

In de plaats daarvan wordt de kost van PEP 5 ten belope van 4,275 miljoen euro recurrent toegevoegd aan de loonkredieten van het Agentschap Justitie en Handhaving (SL0-1SAE2ZZ-LO) en worden bij BO 2024 opnieuw eenmalige kredieten voorzien ten belope van 5 miljoen euro VAK en VEK, ingeschreven op onderstaande begrotingsartikelen:

- 4,2 miljoen euro op de loonkredieten (SL0-1SAE2ZZ-LO);
- 0,7 miljoen euro op de werkingsmiddelen (SL0-1SAE2ZZ-WT);
- 0,2 miljoen euro op de kredieten hulp- en dienstverlening aan gedetineerden (SL0-1SDE2JC-WT).

Brussel

Binnen het beleidsveld Brussel bedragen de ESR-VAK van het Vlaams-Brusselfonds 2,2 miljoen euro. Ten opzichte van de BA 2023 betekent dit een daling met 1,4 miljoen euro. Die daling heeft grotendeels te maken met het opgebruiken van overgedragen VAK van voorgaande jaren. De toelage aan het Brusselfonds neemt bovendien toe met 0,2 miljoen euro om de indexering van de erfpachtvergoeding voor het Muntpuntgebouw op te vangen. De VAK worden in 2024 ingezet voor de financiering van de kerntaak van het Brusselfonds, zijnde gerichte investeringen in infrastructuur ter versterking van de Vlaams-Nederlandstalige aanwezigheid in Brussel.

Toerisme

Instellingen

Er wordt 2,8 miljoen euro VEK gecompenseerd van de toelage van Toerisme Vlaanderen (SA0-1SQE5WY-IS) naar de provisie 5-sporenbeleid voor de terugdraai van een eenmalige compensatie in het kader van VV110 voor het ICC Gent.

De ESR-uitgaven van Toerisme Vlaanderen dalen met 6,5 miljoen euro, door o.a. een daling van de saldo-intering. De intering neemt in totaal af met 1,5 miljoen euro door:

- enerzijds een stijging van de interingen op de eigen kasontvangsten (- 0,7 miljoen euro) en;
- anderzijds de terugdraai van de intering voor de afroming en terugstorting van de onbenutte corona en relancekredieten in 2023 (+ 1,5 miljoen euro).

V. HET VORDERINGENSALDO

1. Vorderingensaldo

Tabel V-1 toont de berekening van het vorderingensaldo voor de Vlaamse overheid. De ESR-ontvangsten en ESR-uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse rechtspersonen worden gegroepeerd teneinde één globaal vorderingensaldo te berekenen.

Tabel V-1: Samenvattende tabel vorderingensaldo (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (1)	56.838.384	58.454.679
Geconsolideerde ESR-uitgaven (2)	62.555.985	64.046.211
Geconsolideerd ESR-saldo (3)=(1)-(2)	-5.717.601	-5.591.532
Onderbenutting (4)	1.652.776	1.693.617
Geconsolideerd ESR-saldo na onderbenutting (5)=(3)+(4)	-4.064.825	-3.897.915
ESR-correcties (6)	997.683	173.163
Vorderingensaldo (7)=(5)+(6)	-3.067.142	-3.724.752
Buiten begrotingsdoelstelling (8)	1.097.592	1.076.844
Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling (9)=(7)+(8)	-1.969.550	-2.647.908

Het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid, na verrekening van de verwachte onderbenutting en toevoeging van de ESR-correcties, bedroeg -3,1 miljard euro bij de BA 2023 en bedraagt -3,7 miljard euro bij BO 2024.

In de aftoetsing van dit vorderingensaldo aan de evenwichtsdoelstelling wordt gecorrigeerd voor de hoofdwerken van de Oosterweelverbinding en het relanceplan Vlaamse Veerkracht en Repower-EU. Het saldo na correcties afgetoetst aan de begrotingsdoelstelling wijzigt van -2,0 miljard euro bij de BA 2023 naar -2,7 miljard euro bij de BO 2024.

2. ESR-ontvangsten

Tabel V-2: Van ontvangstenkredieten naar geconsolideerde ESR-ontvangsten (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Ontvangsten Vlaamse Gemeenschap	55.917.602	55.767.215	-150.387
Leningen	135.289	20.023	-115.266
Deelnemingen en kredietverleningen	1.179.894	1.570.485	390.591
Toelagen	1.782.567	653.647	-1.128.920
Interne verrichtingen (DAB's)	848.739	498.305	-350.434
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel	0	0	0
ESR-ontvangsten Vlaamse Gemeenschap (1)	51.971.113	53.024.755	1.053.642
Ontvangsten Vlaamse rechtspersonen	39.991.292	41.526.112	1.534.820
Leningen	4.247.990	4.466.359	218.369
Deelnemingen en kredietverleningen	2.017.098	1.804.354	-212.744
Toelagen	23.599.236	24.730.950	1.131.714
Interne verrichtingen	5.259.697	5.094.525	-165.172
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel	0	0	0
ESR-ontvangsten Vlaamse rechtspersonen (2)	4.867.271	5.429.924	562.653
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (3)=(1)+(2)	56.838.384	58.454.679	1.616.295

Tabel V-2 toont de ESR-ontvangsten van de Vlaamse overheid als de som van de ESR-ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) en die van de Vlaamse rechtspersonen. Die bedragen bij de BO 2024 58,5 miljard euro.

De ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) zijn de totale ontvangsten uit de algemene middelenbegroting en uit de begrotingen van de DAB's. Om tot de ESR-ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) te komen, worden een aantal categorieën van ontvangsten afgetrokken. Vooreerst worden ontvangsten in het kader van kredietverleningen en deelnemingen (ESR-code 8) uitgezuiverd. Hetzelfde gebeurt vervolgens met de opname van leningen (ESR-code 9).

Op een geconsolideerde basis hebben stromen tussen entiteiten die tot de overheidsperimeter behoren geen effect op de totale ESR-ontvangsten en ESR-uitgaven (zie verder). Ze heffen elkaar namelijk op. Vandaar dat de ontvangsten worden verminderd met de toelagen afkomstig van de te consolideren instellingen en de interne verrichtingen bij de DAB's. De correctie voor het overgedragen saldo van het vorige begrotingsjaar maakt deel uit van de interne verrichtingen bij de DAB's.

De ontvangsten van de Vlaamse rechtspersonen zijn de totale ontvangsten van die rechtspersonen. Om tot de ESR-ontvangsten van de Vlaamse rechtspersonen te komen, worden eveneens een aantal categorieën van ontvangsten afgetrokken. Dezelfde categorieën als die hierboven werden beschreven voor de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) worden uitgezuiverd. Naast het overgedragen saldo van een vorig begrotingsjaar worden ook de opnames uit het reservefonds als interne verrichting geneutraliseerd.

3. ESR-uitgaven

Tabel V-3: Van uitgavenkredieten naar geconsolideerde primaire ESR-uitgaven (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Uitgaven Vlaamse Gemeenschap	63.735.581	63.422.565	-313.016
Aflossingen schuld	468.385	471.068	2.683
Deelnemingen en kredietverleningen	4.162.853	4.311.944	149.091
Toelagen	23.741.096	23.880.507	139.411
Interne verrichtingen (DAB's)	845.993	448.882	-397.111
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel	-143.923	-140.246	3.677
Provisie onvoorziene gebeurtenissen	100.000	100.000	0
Rente-uitgaven VG	471.896	706.223	234.327
Primaire ESR-uitgaven Vlaamse Gemeenschap (1)	34.089.281	33.644.187	-445.094
Uitgaven Vlaamse rechtspersonen	39.991.292	41.526.112	1.534.820
Aflossingen schuld	2.393.397	2.322.547	-70.850
Deelnemingen en kredietverleningen	3.027.563	2.904.689	-122.874
Toelagen	1.790.225	1.652.919	-137.306
Interne verrichtingen	4.785.299	4.950.156	164.857
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel	0	0	0
Rente-uitgaven rechtspersonen	275.553	257.635	-17.918
Primaire ESR-uitgaven Vlaamse rechtspersonen (2)	27.719.255	29.438.166	1.718.911
Geconsolideerde primaire ESR-uitgaven (3)=(1)+(2)	61.808.536	63.082.353	1.273.817

Tabel V-3 toont de geconsolideerde primaire ESR-uitgaven van de Vlaamse overheid als de som van de ESR-uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) en die van de te consolideren rechtspersonen. De geconsolideerde primaire ESR-uitgaven bedragen in totaal 61,8 miljard euro bij de BA 2023 en 63,1 miljard euro bij de BO 2024.

De primaire uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) bedragen bij de BA 2023 34,1 miljard euro en bij de BO 2024 33,6 miljard euro.

Om de overgang naar de ESR-uitgaven te maken, worden dezelfde correcties toegepast als aan ontvangstenzijde: aflossingen schuld (ESR-code 9), deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8), de financiële stromen aan de te consolideren Vlaamse instellingen, over te dragen saldi naar een volgend begrotingsjaar en toevoegingen aan het reservefonds (interne verrichtingen) en correcties voor de consolidatieperimeter en materialiteitsdrempel worden uitgezuiverd.

Tevens wordt de provisie in het kader van de begrotingsmonitoring "provisie onvoorziene gebeurtenissen" ten belope van 100,0 miljoen euro niet meegerekend bij de berekening van het vorderingensaldo. Die provisie biedt een technische oplossing voor budgettaire uitdagingen die naar aanleiding van de begrotingsmonitoring aan het licht komen. Gelet op het feit dat die provisie enkel wordt ingezet als de begrotingsmonitoring het toelaat, heeft ze in principe geen impact op het ESR-vorderingensaldo en wordt ze geneutraliseerd.

4. Onderbenutting

Voor de onderbenutting wordt uitgegaan van het gemiddelde van de geobserveerde onderbenuttingspercentages van de laatste twee jaren waarvan het onderbenuttingspercentage gekend is (i.c. begrotingsjaren 2021 en 2022). Bij BA 2023 werd gerekend met een percentage van 2,41%.

Het onderbenuttingspercentage van 2,41% wordt toegepast op de geraamde ESR-VEK, exclusief de geconsolideerde uitgaven van de Universiteiten en Hogescholen en exclusief de eenmalige middelen in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht/Repower-EU en de provisie noodfonds Oekraïne.

Voor de geconsolideerde uitgaven van de Universiteiten en Hogescholen wordt met een afzonderlijke onderbenuttingshypothese gerekend. Op die manier berekenen we de verwachte onderbenutting bij BO 2024: 57,9 miljard euro x 2,41% = 1,4 miljard euro. Net zoals de voorbije begrotingsjaren wordt een forfait van 79,0 miljoen euro onderbenutting in rekening genomen voor het voorziene nieuw beleid. Dat brengt de algemeen geraamde onderbenutting op 1,5 miljard euro.

Per saldo stijgt de algemene onderbenutting met 45,7 miljoen euro ten opzichte van de BA 2023. De onderbenutting voor de Universiteiten en Hogescholen bedraagt 219,0 miljoen euro. Zodoende bedraagt de totaal geraamde onderbenutting bij de BO 2024 1,7 miljard euro.

Tabel V-4: Onderbenutting (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
ESR-vereffeningskredieten	59.615.088	63.757.072	4.141.984
Relanceprovisie en Repower-EU provisie	1.109.151	896.361	-212.790
Oekraïne	200.000	116.000	-84.000
U&HS	4.866.603	4.863.556	-3.047
Vereffeningkredieten excl. eenmalige uitgaven en U&HS	53.439.334	57.881.155	4.441.821
Onderbenuttingspercentage	2,41%	2,41%	0,00%
Onderbenutting	1.288.532	1.395.634	107.101
Forfait opstap nieuw beleid	79.000	79.000	0
jobbonus	61.423		
Algemene onderbenutting	1.428.955	1.474.634	45.678
U&HS onderbenutting	223.821	218.983	-4.838
Geraamde onderbenutting	1.652.776	1.693.617	40.840

5. ESR-correcties

Tabel V-5: Overzicht ESR-correcties (in duizend euro)

	Aanrekening	ESR-correctie BA 2023	ESR-correctie BO 2024	Delta
		(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Correctie FWO	FWO code 41.50	422	0	-422
Correctie provisie leningen i.k.v. Oekraïne-crisis	EC0-1ECB2BD-PR	1.000.000	0	-1.000.000
BTW op opgeleverde scholen DBFM Scholen van Morgen	Werkingsmiddelen onderwijs	-2.739	0	2.739
Schuldovername Gemeenten	CB0-1CEG2BA-WT	0	273.163	273.136
Kapitaalsverhoging Finocas	CB0-1CEX2BA-PA	0	-100.000	-100.000

Bij het FWO werd in kader van de saldering van projecten met betrekking tot de toekenningsjaren tot en met 2015 een ESR-correctie doorgevoerd. Gelet op het feit dat er vanaf 2024 geen saldi voor die projecten meer uitbetaald worden, kan de ESR-correctie geschrapt worden.

Voor de DBFM Scholen van Morgen blijft, gelet op het feit dat de scholen(groepen) niet geconsolideerd worden, een ESR-correctie voor de door de scholen verschuldigde BTW bij oplevering noodzakelijk. In 2024 worden er geen opleveringen van scholen meer verwacht waardoor er ook geen ESR-correctie voor de BTW meer nodig is.

Naar aanleiding van de energie- en Oekraïne-crisis werd in 2023 een provisie van 1,0 miljard euro ingeschreven die enkel voor ESR-neutrale financiële verrichtingen zonder impact op het vorderingensaldo aangewend kon worden. In 2024 wordt voormelde provisie geschrapt waardoor ook de ESR-correctie geschrapt kan worden.

Tot op heden zijn er dertien principieel goedgekeurde fusies van gemeenten op 1 januari 2025. Voor die dertien fusies zal 273,16 miljoen euro aan kapitaal overgenomen worden van de betreffende gemeenten op 30 september 2024. Die schuldovername moet ESR-matig worden aangerekend als kapitaaloverdracht aan de lokale overheden met impact op het Vlaams vorderingensaldo. Gelet op het feit dat die verrichting echter ESR-neutraal is binnen entiteit II (regionale en lokale overheden), wordt een positieve ESR-correctie ingeschreven.

Het INR heeft in het kader van het onderzoek van de rekeningen 2022 geconcludeerd dat de kapitaalsverhoging in Finocas niet volledig marktconform is en geregistreerd dient te worden als niet-financiële transactie met impact op het vorderingensaldo. Gelet op het feit dat de volstorting van 100 miljoen euro in 2024 is ingeschreven op een ESR-neutraal PA-artikel, wordt voorzien in een negatieve ESR-correctie.

6. Tabel vorderingensaldo

Het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid bedroeg -3,1 miljard euro bij de BA 2023 en bedraagt -3,7 miljard euro bij de BO 2024. In het kader van de aftoetsing aan de evenwichtsdoelstelling bedroeg het begrotingsresultaat bij BA 2023 -2,0 miljard euro en bij BO 2024 bedraagt dit -2,7 miljard euro.

Tabel V-6: Vorderingsaldo (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Ontvangsten Vlaamse Gemeenschap	55.917.602	55.767.215	-150.387
Leningen (-)	135.289	20.023	-115.266
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	1.179.894	1.570.485	390.591
Toelagen (-)	1.782.567	653.647	-1.128.920
Interne verrichtingen (-)	848.739	498.305	-350.434
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel	0	0	0
ESR-ontvangsten Vlaamse Gemeenschap (1)	51.971.113	53.024.755	1.053.642
Ontvangsten Vlaamse rechtspersonen	39.991.292	41.526.112	1.534.820
Leningen (-)	4.247.990	4.466.359	218.369
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	2.017.098	1.804.354	-212.744
Toelagen (-)	23.599.236	24.730.950	1.131.714
Interne verrichtingen (-)	5.259.697	5.094.525	-165.172
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel	0	0	0
ESR-ontvangsten Vlaamse rechtspersonen (2)	4.867.271	5.429.924	562.653
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (3)=(1)+(2)	56.838.384	58.454.679	1.616.295
Uitgaven Vlaamse Gemeenschap (+)	63.735.581	63.422.565	-313.016
Aflossingen schuld (-)	468.385	471.068	2.683
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	4.162.853	4.311.944	149.091
Toelagen (-)	23.741.096	23.880.507	139.411
Interne verrichtingen (-)	845.993	448.882	-397.111
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel	-143.923	-140.246	3.677
Provisie onvoorziene gebeurtenissen (-)	100.000	100.000	0
Rente-uitgaven (-)	471.896	706.223	234.327
ESR-uitgaven Vlaamse Gemeenschap (4)	34.561.177	34.350.410	-210.767
Primaire ESR-uitgaven Vlaamse Gemeenschap (4p)	34.089.281	33.644.187	-445.094
Uitgaven Vlaamse rechtspersonen (+)	39.991.292	41.526.112	1.534.820
Aflossingen schuld (-)	2.393.397	2.322.547	-70.850
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	3.027.563	2.904.689	-122.874
Toelagen (-)	1.790.225	1.652.919	-137.306
Interne verrichtingen (-)	4.785.299	4.950.156	164.857
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel	0	0	0
Rente-uitgaven (-)	275.553	257.635	-17.918
ESR-uitgaven Vlaamse rechtspersonen (5)	27.994.808	29.695.801	1.700.993
Primaire ESR-uitgaven Vlaamse rechtspersonen (5p)	27.719.255	29.438.166	1.718.911
Geconsolideerde ESR-uitgaven (6)=(4)+(5)	62.555.985	64.046.211	1.490.226
Geconsolideerde Primaire ESR-uitgaven (6p)=(4p)+(5p)	61.808.536	63.082.353	1.273.817
Geconsolideerd ESR-saldo (7)=(3)-(6)	-5.717.601	-5.591.532	126.069
Geconsolideerd Primair ESR-saldo (7p)=(3p)-(6p)	-4.970.152	-4.627.674	342.478
Onderbenutting algemeen	1.428.955	1.474.634	45.679
Onderbenutting universiteiten en hogescholen	223.821	218.983	-4.838
Onderbenutting (8)	1.652.776	1.693.617	40.841
Geconsolideerd ESR-saldo na onderbenutting (9)=(7)+(8)	-4.064.825	-3.897.915	166.910
Rente-uitgaven (10)	747.449	963.858	216.409
Geconsolideerd Primair ESR-saldo na onderbenutting (11)=(9)+(10)	-3.317.376	-2.934.057	383.319
BTW op opgeleverde scholen DBFM Scholen van Morgen	-2.739	0	2.739
Correctie FWO	422	0	-422

	BA 2023	BO 2024	Delta
	<i>(a)</i>	<i>(b)</i>	<i>(c)=(b)-(a)</i>
Correctie provisie leningen ikv Oekraïne-crisis	1.000.000	0	-1.000.000
Kapitaalsverhoging Finocas	0	-100.000	-100.000
Schuldovername gemeenten	0	273.163	273.163
ESR-correcties (12)	997.683	173.163	-824.520
Vorderingensaldo (13)=(9)+(12)	-3.067.142	-3.724.752	-657.610
Bouwkost Oosterweel	479.642	612.118	132.476
Ontvangsten relanceplan Vlaamse Veerkracht en Repower-EU	-511.167	-431.635	79.532
Uitgaven relanceplan Vlaamse Veerkracht en Repower-EU	1.129.117	896.361	-232.756
Correcties voor aftoetsen begrotingsdoelstelling (14)	1.097.592	1.076.844	-20.748
Saldo na correcties aftoetsen begrotingsdoelstelling (15)=(13)+(14)	-1.969.550	-2.647.908	-678.358

VI. EUROPEES KADER EN NORMERING

1. Situering

De Europese Unie bevindt zich op het vlak van Europese begrotingsregels in 2023-2024 in een transitiefase. De Raad en het Europees Parlement onderhandelen momenteel verder over drie wetgevende voorstellen van de Europese Commissie van 26 april 2023 om het Stabiliteits- en Groeipact (SGP) aan te passen. De wetgevende voorstellen willen het Europese begrotingskader eenvoudiger en transparanter maken, het nationale ownership te versterken en de naleving en handhaving te verbeteren. Het nieuwe kader moet de EU en haar lidstaten in staat stellen schuldhoudbaarheidsrisico's beter te beheersen en duurzame groei bevorderen, met prikkels voor hervormingen en investeringen.

Totdat de wetgeving voor het nieuwe kader gefinaliseerd is blijven de bestaande regels van kracht. In het preventie luik van het SGP, dat het ontstaan van onhoudbare begrotingssituaties moet voorkomen, is voor België de begrotingsdoelstelling op middellange termijn (MTO) een begroting in structureel evenwicht te bereiken. Om die MTO voor de Gezamenlijke Overheid (GO) te bereiken, vroeg de Europese Commissie om in zogenaamd normale tijden een jaarlijkse verbetering van 0,6 procent van het bbp te realiseren.

De algemene ontsnappingsclausule die eind maart 2020 werd geactiveerd en de lidstaten de nodige ruimte moest bieden om gepast te reageren op de corona- en energiecrisis, is vandaag nog steeds van kracht. Op 8 maart 2023 heeft de Europese Commissie, met haar Mededeling met Richtsnoeren voor het begrotingsbeleid voor 2024, evenwel aangekondigd dat de clausule eind 2023 wordt gedeactiveerd.

Conform de huidige begrotingsregels, heeft België ook dit jaar zijn stabiliteitsprogramma eind april 2023 aan de Europese Commissie overgemaakt (zie VI.2). Op basis daarvan heeft de Commissie een reeks landspecifieke ontwerp-aanbevelingen geformuleerd met beleidsadvies (zie VI.3). In oktober heeft België vervolgens zijn ontwerpbegrotingsplan ingediend bij de Europese Commissie (zie VI.4).

2. Stabiliteitsprogramma

Op 30 april 2023 diende België het stabiliteitsprogramma 2023-2026 in bij de Europese Commissie.¹¹ De opmaak van het stabiliteitsprogramma wordt geregeld in het Samenwerkingsakkoord van 13 december 2013 tussen de federale overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissies betreffende de uitvoering van artikel 3, §1 van het Verdrag inzake Stabiliteit, Coördinatie en Bestuur in de Economische en Monetaire Unie.

Dat samenwerkingsakkoord bepaalt dat in het raam van de actualisering van het stabiliteitsprogramma de jaarlijkse begrotingsdoelstellingen van de gezamenlijke overheid over de diverse geledingen ervan verdeeld dienen te worden. Die verdeling gebeurt op basis van een advies van de afdeling financieringsbehoeften van de overheid van de Hoge Raad van Financiën (HRF). Over de globale begrotingsdoelstelling dient vooraf overlegd te worden in het Overlegcomité. De vaststelling van de individuele budgettaire doelstellingen van de akkoord sluitende partijen en van de lokale overheden moet goedgekeurd worden door een beslissing van het Overlegcomité.

Zoals in het bovengenoemd samenwerkingsakkoord is voorzien, bracht de Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid van de Hoge Raad van Financiën op 7 april 2023 een advies uit over het begrotingstraject ter voorbereiding van het

¹¹ Stabiliteitsprogramma van België 2023-2026, <https://bosa.belgium.be/sites/default/files/content/documents/Stabiliteitsprogramma%202023-2026%20DEF%2028-04.pdf>

stabiliteitsprogramma 2023-2026. Dat advies diende als basis voor de opmaak van het stabiliteitsprogramma 2023-2026.

De HRF schoof in haar advies drie trajecten naar voren:

- a) Traject 1 vereist, op basis van prognoses van het Planbureau, een bijkomende structurele inspanning van 2,8 procent bbp in de jaren 2024-2026, hetzij gemiddeld 0,9 procent bbp per jaar. Dat traject resulteert in een vorderingensaldo van minus 2,9% bbp in 2026 voor de Gemelijke Overheid (GO) en laat toe de schuldgraad, evenwel na een toename in 2024 en 2025, te stabiliseren in 2026 op 108% bbp.
- b) Traject 2 vereist, op basis van de prognoses van het Monitoringcomité (MoCo), een bijkomende (gecumuleerde) structurele inspanning vereist van 2,1 procent bbp over 2024-2026, hetzij gemiddeld 0,7 procent bbp per jaar. Dat traject resulteert in een vorderingensaldo van minus 2,9% bbp in 2026 en laat toe de schuldgraad, na een toename in 2025, zo goed als te stabiliseren in 2026 op 107% bbp.
- c) Traject 3, ook op basis van de prognoses van het Planbureau, vereist gecumuleerd over 2024-2026 een bijkomende structurele inspanning van 2,8 procent bbp. Maar in tegenstelling tot de andere trajecten wordt de bijkomende structurele inspanning niet gelijkmatig gespreid over de periode 2024-2026. Het zwaartepunt van de inspanning ligt in 2024 (1,6% van het BBP) en neemt af in 2025-2026 (respectievelijk 0,9 en 0,4% bbp), zodat de schuldratio op het niveau van 2023 wordt gestabiliseerd over de drie volgende jaren. Dat traject resulteert in een vorderingensaldo van minus 2,9% bbp in 2026 en laat toe de schuldgraad over de horizon van het Stabiliteitsprogramma te stabiliseren op het niveau van 2023, zijnde 106,8% bbp.

Onderstaande tabel vat de inspanningen samen in lopende prijzen (op basis van het door FPB verwacht BBP in lopende prijzen).

Tabel VI-1: Overzicht gevraagde bijkomende inspanningen in lopende prijzen voor de drie door HRF weerhouden trajecten (in miljoen euro)

	2024	2025	2026	Totaal
	(a)	(b)	(c)	(d)=(a)+(b)+(c)
Bbp	599.799	618.930	637.790	
Traject 1	5.398	5.570	5.740	16.709
Traject 2	4.199	4.333	4.465	12.996
Traject 3	9.597	5.570	2.551	17.718

Omwille van de stabilisatie van de schuldgraad vanaf het eerste jaar, hetzij vanaf 2024, is het traject drie het minst risicovol in het licht van de beoordeling die de Europese Commissie zal vellen over het respecteren van de Europese richtsnoeren voor het Stabiliteitsprogramma 2023-2026.

De HRF merkt ook nog op dat de drie trajecten nog geen wezenlijke buffers bieden voor mogelijke toekomstige schokken zoals we die de voorbije jaren hebben gekend (de COVID-19-pandemie, verstoringen van de aanbodketens, de energiecrisis gevolgd door fors stijgende energieprijzen en een hoog oplopende inflatie), of mogelijke tegenvallers door hoger dan verwachte kosten ingevolge toekomstige uitdagingen, zoals onder meer de vergrijzing van de bevolking, de oorlog in Oekraïne, de verdere renteverhogingen ingevolge het restrictief monetair beleid van de ECB en de klimaatveranderingen.

Voor de verdeling van de aanbevolen begrotingstrajecten tussen de diverse overheidsgeleningen van de GO hanteert de HRF zoals de voorbije jaren het bij ongewijzigd beleid relatieve aandeel van elke geleding in het verwachte structurele

saldo van de GO van het jaar voorafgaand aan de start van het normatief traject (in casu 2023).

Op basis van de verwachte structurele tekorten geeft dat een verdeelsleutel van 77,97% voor Entiteit I (federale overheid en sociale zekerheid) en 22,03% voor Entiteit II (Gemeenschappen en Gewesten en lokale overheden). Zodoende moet Vlaanderen 7% van de jaarlijkse inspanning van de GO voor haar rekening nemen.

Het stabiliteitsprogramma 2023-2026 wil het nominale en structurele tekort van de GO terugbrengen tot respectievelijk 2,9% en 2,7% van het BBP, of een daling met respectievelijk 0,1 procent van het bbp en 0,14 procent van het bbp ten opzichte van die tekorten in 2022.

Het uitgestippelde traject, met een verdeling van de inspanning over Entiteit I en Entiteit II, komt niet echt overeen met een van de drie door de HRF aanbevolen trajecten.

Voor Entiteit I komt het ingediende traject neer op een gecumuleerde inspanning van 2% van het BBP in de periode 2022-2024 om het nominaal tekort terug te brengen tot 2,2% van het BBP in 2026. De verbetering van het structurele saldo in de periode 2024-2026 bedraagt 70 basispunten.

Tabel VI-2: Uitgestippeld traject voor Entiteit I

	2022	2023	2024	2025	2026
Nominaal vorderingensaldo ongewijzigd beleid (Moco)	-2,9%	-3,4%	-3,5%	-3,7%	-4,1%
Normatief nominaal vorderingensaldo		-3,5%	-3,0%	-2,5%	-2,2%
Bijkomende primaire inspanning			0,6 pp	0,7 pp	0,7 pp
Normatief Structureel vorderingensaldo (SV)	(-3,2%)	-2,8%	-2,7%	-2,2%	-2,1%
Delta SV		0,5 pp	0,0 pp	0,5 pp	0,2 pp

Bron: Stabiliteitsprogramma 2023-2026

Voor Entiteit II wordt volgend traject voorzien, met een gecumuleerde inspanning van 20 procentpunten (pp) van het bbp in de periode 2024-2026 om het nominaal tekort terug te brengen tot 0,7% van het bbp.

Tabel VI-3: Uitgestippeld traject voor Entiteit II

	2022	2023	2024	2025	2026
Nominaal vorderingensaldo ongewijzigd beleid (Moco)	-1,2%	-1,3%	-1,1%	-1%	-0,8%
Normatief nominaal vorderingensaldo		-1,5%	-1,2%	-0,9%	-0,7%
Bijkomende primaire inspanning			-0,1 pp	+0,1 pp ¹²	+0,1 pp
Normatief Structureel vorderingensaldo (SV)	-0,8%	-1,8%	-1,1%	-0,8%	-0,6%
Delta SV			0,7 pp	0,3 pp	0,2 pp

Bron: Stabiliteitsprogramma 2023-2026

Het stabiliteitsprogramma voorziet geen verdere opdeling tussen de overheden van Entiteit II.

Wat Vlaanderen betreft, hebben we akte genomen van het Stabiliteitsprogramma 2023-2026, dat opgesteld werd door aan het eigen traject van Entiteit I, de eigen trajecten van de overheden van Entiteit II toe te voegen. Het traject dat door Vlaanderen werd ingediend, betreft de Vlaamse meerjarenraming die aangeeft dat de Vlaamse begroting terug zal aanknopen met een begroting in evenwicht tegen 2027.

¹² De budgettaire ruimte van 2024 wordt niet gebruikt.

3. Landenspecifieke aanbevelingen

Op 24 mei 2023 publiceerde de Europese Commissie als deel van haar lentepakket haar voorstellen voor landenspecifieke aanbevelingen (LSA's) van de Raad aan de lidstaten in het kader van het Europees Semester. Op 16 juni 2023 bereikte de Raad overeenstemming over de landenspecifieke aanbevelingen en over zijn adviezen voor de geactualiseerde stabiliteits- of convergentie-programma's. De Europese Raad bekrachtigde vervolgens de LSA's, waarna de Raad ze formeel aannam op 14 juli 2023.

De LSA's vormen de basis voor het toezicht van de Europese Commissie op de begrotingsresultaten, te beginnen met de ontwerpbegrotingsplannen van de lidstaten van de eurozone voor 2024.

Dit jaar heeft De Europese Commissie de LSA's voor alle lidstaten onderverdeeld in vier delen:

- a) Een aanbeveling over het begrotingsbeleid, inclusief fiscale en structurele hervormingen, waar relevant;
- b) Een aanbeveling over de uitvoering van plannen voor herstel en veerkracht, inclusief de aanpassing van de plannen en het opstellen een REPowerEU-hoofdstuk;
- c) Een aanbeveling over het aanpakken van economische of arbeidsmarktproblemen, waar van toepassing;
- d) Een aanbeveling over de omslag naar schone energie in overeenstemming met de REPowerEU-doelstellingen.

Hieronder wordt ingegaan op de aanbevelingen die België ontving.

In haar eerste aanbeveling vraagt de Raad België om in 2023 en 2024 de geldende noodsteunmaatregelen voor energie zo snel mogelijk afbouwen, met gebruikmaking van de daarmee samenhangende besparingen om het overheidstekort terug te dringen. Indien hernieuwde stijgingen van de energieprijzen nieuwe of voortgezette steunmaatregelen vereisen, moet België ervoor zorgen dat dergelijke steunmaatregelen gericht zijn op de bescherming van kwetsbare huishoudens en bedrijven, budgettair haalbaar zijn, en stimulansen voor energiebesparing behouden.

Daarbij wordt België gevraagd te zorgen voor een prudent begrotingsbeleid, met name door de nominale stijging van de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven in 2024 te beperken tot maximaal 2 %.

Nationaal gefinancierde overheidsinvesteringen moeten in stand worden gehouden en er moet gezorgd worden voor een doeltreffende absorptie van subsidies uit de faciliteit voor herstel en veerkracht en andere Uniefondsen, met name om de groene en de digitale transitie te bevorderen.

Voor de periode na 2024 moet België blijven streven naar een begrotingsstrategie op middellange termijn van geleidelijke en duurzame consolidatie, in combinatie met investeringen en hervormingen die bevorderlijk zijn voor een hogere duurzame groei, teneinde een prudente begrotingssituatie op middellange termijn tot stand te brengen.

De Commissie vraagt België, als deel van de eerste aanbeveling ten slotte om de inspanningen ter verbetering van de efficiëntie van de langdurige zorg op te voeren. De belasting- en uitkeringsstelsels moeten hervormd worden om de prikkels

die werken ontmoedigen, te verminderen door een taxshift en het belasting- en uitkeringsstelsel te vereenvoudigen. Belastinguitgaven moeten herzien worden om de schadelijke economische, sociale en milieugevolgen ervan te verminderen

In de tweede aanbeveling wordt België gevraagd om te zorgen voor een doeltreffende governance om een snelle en gestage uitvoering van zijn herstel- en veerkrachtplan mogelijk te maken. Verder wordt gevraagd om snel de laatste hand te leggen aan het REPowerEU-hoofdstuk, zodat snel een begin kan worden gemaakt met de uitvoering ervan, en voort te gaan met de snelle uitvoering van de programma's van het cohesiebeleid, in nauwe complementariteit en synergie met het herstel- en veerkrachtplan.

In de derde aanbeveling wordt België aangespoord om tekorten aan arbeidskrachten en discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden aan te pakken, met name door het activeringsbeleid (met inbegrip van begeleidingsmaatregelen) te versterken om kansarme groepen in de arbeidsmarkt te integreren. De prestaties en kansengelijkheid van de onderwijs- en opleidingsstelsels moeten verbeterd en de hervormingen voortgezet worden om het beroep van leraar te versterken.

In de vierde aanbeveling wordt België gevraagd om de algemene afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen door de verbeteringen op het vlak van energie-efficiëntie op te drijven en het gebruik van fossiele brandstoffen in gebouwen te verminderen, door het koolstofvrij maken van de industrie verder te stimuleren en door het gebruik en het aanbod van openbaar vervoer en zachte mobiliteit te bevorderen. De uitrol van hernieuwbare energie en de bijbehorende netinfrastructuur moet versneld worden door de vergunningsprocedures verder te stroomlijnen, onder meer door de duur van beroepsprocedures te verkorten, en wettelijke kaders vast te stellen om investeringen in installaties voor hernieuwbare energie verder te stimuleren en het delen van energie te vergemakkelijken. De beleidsinspanningen die gericht zijn op het voorzien in en verwerven van vaardigheden en competenties die nodig zijn voor de groene transitie moeten opgevoerd worden.

Als deel van het lentepakket bracht de Europese Commissie op 24 mei 2023 tevens haar rapport onder artikel 126(3) van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie uit. In dat rapport, analyseert de Commissie of de lidstaten aan hun verplichtingen inzake het nominaal tekort en de reductie van de schuld voldoen, rekening houdend met relevante factoren zoals bijvoorbeeld de economische toestand, de uitvoering van structurele hervormingen en een voldoende snelle vooruitgang in de richting van de MTO. In het rapport werd geconcludeerd dat België in 2022 niet aan het tekortcriterium heeft voldaan maar dat het schuld criterium daarentegen wel werd nageleefd.

4. Ontwerpbegrotingsplan

Ingevolge artikel 6 van de Verordening (EU) 473/2013 moeten de lidstaten van de eurozone uiterlijk op 15 oktober van ieder jaar een ontwerpbegrotingsplan bij de Europese Commissie indienen.

Het Ontwerpbegrotingsplan voor het komend jaar bevat o.a. informatie over het nagestreefd begrotingssaldo, projecties voor de ontvangsten bij constant beleid, doelstellingen voor de ontvangsten en uitgaven, een beschrijving en kwantificering van de discretionaire maatregelen voor het overbruggen van de kloof tussen de doelstellingen en de projecties bij constant beleid en indicaties over de wijze waarop de maatregelen gevolg geven aan landenspecifieke aanbevelingen. Indien de begrotingsdoelstellingen verschillen van deze opgenomen in het meest recente Stabiliteitsprogramma, dienen de verschillen naar behoren gemotiveerd te worden.

Conform artikel 83/1 van het Reglement van het Vlaams Parlement, bezorgde de Vlaamse Regering de bijdrage van Vlaanderen aan het Belgisch Ontwerpbegrotingsplan 2024 aan de voorzitter van het Vlaams Parlement, opdat de Commissie Financiën en Begroting er conform bovengenoemd reglement een bespreking aan zou kunnen wijden. Na bespreking in de Commissie Financiën en Begroting werd de bijdrage van Vlaanderen aan het Belgisch Ontwerpbegrotingsplan voor 2024 ingediend bij de Federale Regering.

VII. HET FINANCIËEL BEHEER

1. Verwachte evolutie van de geconsolideerde bruto-schuld in 2024

De directe en indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap (incl. zichtrekening), de financiële schulden van al de te consolideren rechtspersonen alsook de geherklasseerde alternatief gefinancierde investeringsschema's vormen samen de geconsolideerde brutoschuld. Eventuele beleggingen worden niet van de uitstaande brutoschuld afgetrokken.

In overeenstemming met het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) wordt de geconsolideerde brutoschuld van de Vlaamse overheid bepaald. Het INR heeft haar laatste lijst¹³ van de te consolideren instellingen meegedeeld naar aanleiding van de EDP-notificatie van april 2023. Van de instellingen die op die lijst voorkomen, worden de "financiële schulden" weergegeven.

Op geconsolideerd niveau worden alleen de leningen die zijn aangegaan tussen entiteiten binnen de Vlaamse deelstaatoverheid niet meegerekend in onze cijfers terwijl het INR ook de leningen binnen de consolidatiekring S13.12 (tussen entiteit Vlaamse deelstaatoverheid en een andere entiteit behorend tot S13.12) corrigeert (zie infra).

De geconsolideerde brutoschuld van de Vlaamse deelstaatoverheid bedraagt eind 2022 36,6 miljard euro. T.o.v. eind 2021 betekent dat een toename met 3,2 miljard euro.

De samenstelling van de geconsolideerde brutoschuld eind 2021 en eind 2022 wordt weergegeven in onderstaande Tabel VII-1.

Tabel VII-1: Samenstelling geconsolideerde schuld in 2021 en 2022 (in miljoen euro)

	2021	2022	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
De directe schuld van de Vlaamse ministeries	17.815,70	21.849,72	4.034,02
De financiële schulden van de Vlaamse geconsolideerde S.1312 instellingen	10.625,39	10.102,21 ¹⁴	-523,18
De geconsolideerde PPS-schuld	796,11	721,37	-74,74
Ziekenhuisinfrastructuur	3.341,39	3.027,08	-314,31
Groenestroomcertificaten	202,53	363,73*	161,20
Overlopende rekening m.b.t. BFW	813,7	752,84	-60,86
Correcties schuldbewijzen S.1312 Vlaamse Gemeenschap	-150,24	-175,93	-25,69
TOTAAL	33.444,58	36.641,02	3.196,44

Onderstaande Tabel VII-2 geeft een overzicht van de componenten van de geconsolideerde schuld eind 2022 en de verwachting voor 2023 en 2024. In 2024 wordt een toename van de geconsolideerde schuld met 5,3 miljard euro verwacht.

Tabel VII-2: Overzicht geconsolideerde schuld in 2023 en 2024 (in miljoen euro)

	REA 2022	BA 2023	BO 2024	Delta
	(a)	(b)	(c)	(d)=(c)-(a)
De directe schuld van de Vlaamse ministeries	21.849,72	28.509,06	34.710,91	6.201,85
De financiële schulden van de Vlaamse geconsolideerde S.1312 instellingen	10.102,21	9.683,86	9.094,44	-589,42
De geconsolideerde PPS-schuld	721,37	659,37	638,05	-21,32
Ziekenhuisinfrastructuur	3.027,08	2.777,52	2.530,95	-246,57
Groenestroomcertificaten	363,73	363,73	363,73	0,00
Overlopende rekening m.b.t. BFW	752,84	684,84	616,58	-68,26
Correcties schuldbewijzen S.1312	-175,93	-175,93	-175,93	0,00

¹³ De lijst is terug te vinden onder: <https://inr-icn.fgov.be/nl/publicatie/nationale-en-regionale-rekeningen>.

¹⁴ De cijfers werden nog bijgesteld n.a.v. laatste INR-notificatie van oktober 2023.

	REA 2022	BA 2023	BO 2024	Delta
	(a)	(b)	(c)	(d)=(c)-(a)
Vlaamse Gemeenschap				
TOTAAL	36.641,02	42.502,45	47.778,73	5.276,28

Hieronder wordt verder ingegaan op de verschillende componenten.

De grootste rubriek binnen de geconsolideerde schuld betreft de directe schuld, dit is de schuld van de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap zelf. Die stijgt van 2023 naar 2024 met 6,2 miljard euro. Onderstaande tabel geeft de verschillende rubrieken weer die die stijging verklaren.

Tabel VII-3: Geraamde evolutie van de directe schuld (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024
Begrotingstekort/overschot voor ESR-correcties	4.080.589	3.925.463
Netto kredietverleningen en deelnemingen van de rechtspersoon VG (ministeries) (Saldo ESR-8)	270.662	-274.580
Netto kredietverleningen en deelnemingen van rechtspersonen die tot centraal kasbeheer behoren (Saldo ESR-8)	113.111	155.836
Netto opnames en aflossingen van schuld van de rechtspersoon VG (ministeries) (Saldo ESR-9)	-31.901	84.140
Netto opnames en aflossingen van schuld van rechtspersonen die tot centraal kasbeheer behoren (Saldo ESR-9)	372.901	358.732
Netto financiering VMSW	751.273	845.096
Netto financiering VWF	1.102.701	1.107.161
Aflossingen	5.819	45.540
Totaal	6.665.155	6.247.388
Aflossingen	5.819	45.540
Netto toename directe schuld	6.659.336	6.201.848

De directe schuld wordt beïnvloed door:

- 1) het begrotingstekort voor ESR-correcties van -3,9 miljard euro in 2024. De ESR-correcties worden geneutraliseerd, dit betreffen immers correcties op de begrotingskredieten om tot het ESR-aanrekenbare bedrag te komen. Het ESR-aanrekenbare bedrag is echter niet gelijk aan de verwachte kasuitgave. De begrotingskredieten vóór ESR-correcties vormen hier een betere benadering voor. Het te financieren saldo wordt gecorrigeerd voor de leden die niet tot het centraal kasbeheer behoren;
- 2) de rechtstreekse financiering van de regionale huisvestingsmaatschappijen VMSW en VWF. Voor 2024 wordt netto 845 miljoen euro voorzien voor VMSW en 1.107 miljoen euro voor VWF. Hierin zitten de aflossingen van die nieuwe schulden vervat. Bij de opnames wordt een zo goed mogelijke match gezocht met de leningsbehoefte van deze instellingen en dit in een meerjarig perspectief;
- 3) het saldo aan kredietverleningen en deelnemingen (ESR-8) voor de ministeries (-275 miljoen euro) en de leden die tot het centraal kasbeheer behoren (156 miljoen euro). Om dubbeltellingen te vermijden wordt enkel rekening gehouden met de kredietverleningen en deelnemingen van en naar geconsolideerde instellingen die niet tot het centraal kasbeheer behoren en van en naar niet geconsolideerde instellingen;
- 4) het saldo aan nieuwe schuldopnames en aflossingen van schuld voor de ministeries (84 miljoen euro) en de leden die tot het centraal kasbeheer behoren (359 miljoen euro);
- 5) in 2024 wordt er 45,5 miljoen euro ingeschreven voor aflossingen van bestaande leningen binnen de directe schuld. Voor de overname van de gemeenteleningen in 2024 wordt volgens een eerste ruwe raming 40 miljoen euro voorzien aan kapitaal dat zal afgelost dienen te worden in het laatste kwartaal van 2024. Verder wordt er 5,2 miljoen euro voorzien voor de overgenomen gemeenteleningen uit 2018, 266 duizend euro voor de aflossingen van de leningen van de Vismijn Oostende en 151 duizend euro voor de aflossing van de eventuele opname van het laatste nog aanslepend dossier

op het Vlaams Investeringsfonds voor de lokale besturen. Die aflossingen zorgen voor een daling van de directe schuld maar dienen anderzijds ook gefinancierd te worden (impact op financieringsbehoefte).

De totale financieringsbehoefte bedraagt aldus 6,2 miljard euro.

Naast de directe schuld bestaat de geconsolideerde schuld verder nog uit **de volgende financiële schulden**. Die dalen in totaliteit met 589 miljoen euro en dat is het gevolg van:

- 1) de rechtstreekse financiering van VMSW en VWF sinds midden 2015 vervangt de financiering door middel van gewaarborgde bankleningen. Door deze rechtstreekse financiering stijgt de directe schuld. De geconsolideerde schuld daalt echter met de aflossing van de bestaande portefeuille aan gewaarborgde bankleningen uit het verleden. In totaal daalt de geconsolideerde schuld van de regionale huisvestingsmaatschappijen met 447 miljoen euro: een daling van 152 miljoen euro bij VMSW en 295 miljoen euro bij VWF;
- 2) daling van de schuld ten opzichte van de rusthuizen (alternatieve financiering bij VIPA: -120 miljoen euro);
- 3) saldo aan nieuwe schuldopnames en aflossingen van schuld voor de ministeries exclusief aflossing autonomiefactor (-16 miljoen euro): dit wordt er hier opnieuw bij geteld want dit is neutraal voor de geconsolideerde schuld;
- 4) allerhande kleinere opnames en aflossingen van schuld bij diverse ESR-geconsolideerde instellingen (-6 miljoen euro)

Ook de geconsolideerde **PPS-schulden** dalen met de aflossing van hun bestaande leningen (-21 miljoen euro).

De schuld inzake de **ziekenhuisinfrastructuur** die overgekomen is naar aanleiding van de zesde staatshervorming daalt in 2024 met 247 miljoen euro.

De schuld van de **groenestroomcertificaten** wordt constant gehouden t.o.v. eind 2023 op 364 miljoen euro.

In 2018 werd de afrekening in het kader van de **autonomiefactor** op de begroting aangerekend. Kasmatig dient deze echter terugbetaald te worden aan de federale overheid over een periode van 16 jaar. In 2024 daalt de schuld hiervan met 68 miljoen euro.

Tot slot worden de **correcties** voor Vlaamse entiteiten die Vlaamse EMTN-obligaties als belegging in portefeuille hebben en/of schuldbewijzen van andere Vlaamse entiteiten constant gehouden ten opzichte van eind 2024 op 176 miljoen euro.

2. Gewaarborgde schulden

De Vlaamse overheid heeft daarnaast ook nog voorwaardelijke verplichtingen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de gewaarborgde schuld eind 2022 met een projectie voor 2023 en 2024.

Tabel VII-4: Evolutie van de gewaarborgde schuld (in miljoen euro)

	2022	2023	2024
Waarborgen aan (lokale) overheden	197,26	197,43	166,47
De Watergroep	135,37	124,95	98,40
Universiteiten (sociale sector)	2,00	1,67	1,34
Universitair Ziekenhuis Gent	36,10	33,27	30,44

	2022	2023	2024
Kerfabriek Sint-Baafs	23,79	22,54	21,29
Hogere Zeevaartschool	0,00	15,00	15,00
Waarborgen gedekt door activa	10.038,70	9.224,25	8.607,28
Sociale Huisvesting	828,00	744,00	660,00
EVA VMSW (Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen)	3.292,00	3.059,27	2.822,70
Vlaams Woningfonds cvba	1.898,00	1.724,96	1.550,74
IVA AGIO (Ag. voor Infrastructuur in het Onderwijs)	426,23	444,78	463,33
IVA VIPA (Ag. voor infrastructuur van welzijnsinstellingen)	1.639,02	1.512,02	1.390,02
Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel nv	242,74	29,24	13,24
Project Brabo 1 nv	106,98	104,25	101,52
Scholen van Morgen	1.444,64	1.444,64	1.444,64
Deurganckdoksluis	161,09	161,09	161,09
Economische waarborgen	1.311,51	1.404,81	1.398,95
PMV z-waarborgen	902,89	902,89	902,89
Gigant nv	381,78	481,78	481,78
VLIF (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds)	5,71	2,73	0,00
VIB (Vlaams Instituut voor Biotechnologie)	0,59	0,00	0,00
IMEC	11,74	8,61	5,48
Janssen Pharmaceutica NV	8,80	8,80	8,80
Totaal	11.547,47	10.826,49	10.172,70

Het merendeel van de gewaarborgde schuld is reeds opgenomen in de geconsolideerde schuld. Eind 2022 is van de 11,55 miljard euro gewaarborgde schuld slechts 1,93 miljard euro niet geconsolideerd. Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, wordt voor 2023 en 2024 een verdere daling van de gewaarborgde schuld verwacht als gevolg van de rechtstreekse financiering van de Vlaamse overheid van de belangrijkste instellingen met waarborgen en het stopzetten van de waarborgverstrekking binnen de welzijnssector, gelet op de forfaitarisering van de investeringssubsidies.

Tegenover die waarborgen staan ook inkomsten via de waarborgpremies die betaald moeten worden door de betreffende instellingen.

3. Schuldnorm

Hieronder toetsen we de evolutie van de schuld af aan de 2 doelstellingen uit de schuldnorm.

3.1. Behoud van een gunstige rating

Een belangrijke maatstaf voor de ratingagentschappen is de geconsolideerde schuld in verhouding tot de inkomsten waarbij we er naar streven om die ratio onder de 65% te houden. In Tabel VII-5 geven we de evolutie van die ratio weer voor 2022 en een verwachting voor eind 2023 en eind 2024. Door de grote financieringsbehoeften van de afgelopen jaren is die ratio sterk gestegen en de verwachting is dat die ook de volgende jaren verder zal blijven stijgen.

Tabel VII-5: Ratio schuld versus inkomsten (met schuld cijfers in miljoen euro)

	2022	BA 2023	BO 2024
Directe schuld	21.849,72	28.509,06	34.710,91
VIPA	1.159,68	1.044,24	923,90
VMSW	5.035,45	4.885,98	4.734,23
VWF	1.904,06	1.612,40	1.317,59
Ziekenhuisinfrastructuur	3.027,08	2.777,52	2.530,95
Autonomiefactor	752,84	684,84	616,58
Andere	2.912,19	2.988,41	2.944,57
Totaal geconsolideerde schuld	36.641,03	42.502,45	47.778,73
Geraamde geconsolideerde schuld (excl. Ziekenhuis-infrastructuur)	33.613,95	39.724,93	45.247,78
ESR-ontvangsten	52.547,90	56.838,38	58.454,68
Schuldratio (excl. ziekenhuizen) t.o.v. ESR-ontvangsten	63,97%	69,89%	77,41%

Bovenvermelde cijfers houden rekening met de vooruitzichten volgens de BA 2023 en BO 2024. Bij de begrotingsuitvoering liggen de cijfers meestal lager dan begroot. Ook voor 2022 werd minder opgehaald dan voorzien in de begroting.

3.2. Netto-actief positie

Tegenover een gedeelte van de geconsolideerde schuld staan ook activa. Hieronder is de update van de netto-actiefpositie per eind 2022 terug te vinden.

Tabel VII-6: Netto-actief positie eind 2022 (in miljard euro)

Financiële activa	Bedrag
Financiële vaste activa – deelnemingen	3,5
Financiële vaste activa – vorderingen	0,4
Vorderingen op meer en minder dan één jaar (voornamelijk VMSW en VWF)	20,8
Voorraad onroerende goederen voor verkoop (voornamelijk industrieterreinen)	0,2
Liquide middelen en geldbeleggingen	5,6
Totaal	30,5
Aftrek "niet eigenaarschap" op basis van methodologische nota	-4,2
Totaal weerhouden activa relevant voor het bepalen van de directe terugbetalingscapaciteit van de schuld	26,3
Passiva	Bedrag
Geconsolideerde schuld	36,6
Aftrek ziekenhuisfinanciering	-3,0
Totaal weerhouden passiva	33,6
Netto-actief	-7,3

Door de sterke stijging van de geconsolideerde schuld in 2020 (schuld waar geen actief tegenover staat) is de netto-actiefpositie eind 2020 negatief geworden. Van 2021 naar 2022 wordt de netto-actief positie verder negatief van -5,1 miljard euro naar -7,3 miljard euro.

4. Rente

4.1. Rentekrediet bij BO 2024

Tabel VII-7 vat de verwachte rente-uitgaven samen voor 2023 en 2024.

Tabel VII-7: Verwachte rente-uitgaven voor 2023 en 2024 (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Totaal rente op LT-uitstaande schuld	235.531	296.423	60.892
Totaal rente KT-schuld inclusief interne financieringen	93.901	103.584	9.683
Rente op nieuwe financieringen	137.771	301.453	163.682
Totaal rente	467.203	701.460	234.257
Totaal kosten	4.848	6.698	1.850
Kapitaaloverdracht overname gemeenteleningen in 2024	0	273.163	273.163
Totaal rente + kosten + kapitaaloverdracht	472.051	981.321	509.270

De tabellen hieronder geven het detail van de verwachte rente-uitgaven voor 2024.

Tabel VII-8: Rente op bestaande schuld (in duizend euro)

	BA2023	BO2024	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Bestaande LT-leningen vast (2015-2022) inclusief parikosten	227.647,40	228.675,62	1.028,22
Bestaande LT-lening 2022 vlottend	3.840,00	4.440,00	600,00
Bestaande LT-leningen vast 2023	0,00	54.312,41	54.312,41
Bestaande LT-leningen vlottend 2023	0,00	1.080,00	1.080,00
Overgenomen gemeenteleningen uit 2018	2.043,53	1.915,02	-128,51
Nieuw over te nemen gemeenteleningen in 2024	0,00	4.000,00	4.000,00
Rente BFW	2.000,00	2.000,00	0,00
Totaal rente op LT-uitstaande schuld	235.530,92	296.423,05	60.892,12
KT: BCP, Thesaurie en zichtrekening	52.200,00	60.200,00	8.000,00
Interne financieringen (KT+LT)	41.701,14	43.384,06	1.682,92
Totaal rente KT-schuld incl interne financieringen	93.901,14	103.584,06	9.682,92

Tabel VII-9: Rente op nog nieuw aan te gane LT-financieringen in 2023

Instelling	Opnamebedrag BO2024 (in euro)	Tarief BO 2024	Looptijd vast/vlottend	Rente BO 2024 (in duizend euro)
VMSW	751.273.000,00	3,70%	15j vast	27.797,10
VWF	1.102.701.000,00	3,70%	15j vast	40.799,94
BAM	550.000.000,00	3,93%	30j vast	21.615,00
ESR-correcties vast	205.776.000,00	3,50%	10j vast	7.202,16
ESR-correcties vlottend	68.592.000,00	3,60%	vlottend	2.469,31
ESR-8 vast	225.000.000,00	3,50%	10j vast	7.875,00
ESR-8 vlottend	75.000.000,00	3,60%	vlottend	2.700,00
Tekort vast	419.500.000,00	3,70%	15j vast	15.521,50
Tekort vast	750.000.000,00	3,50%	10j vast	26.250,00
Tekort vlottend	345.000.000,00	3,60%	vlottend	12.420,00
Relance vast	205.085.250,00	3,50%	10j vast	7.177,98
Relance vlottend	68.361.750,00	3,60%	Vlottend	2.461,02
Totaal				174.289,02
Correctie voor extra interne financieringen in 2023				-14.728,53
Totaal nieuwe financieringen in 2023				159.560,49

Tabel VII-10: Rente op nieuw aan te gane LT-financieringen in 2024

Instelling	Opnamebedrag BO 2024 (in euro)	Tarief BO 2024	Looptijd vast/vlottend	Verhouding	Rente BO2024 (in duizend euro)
VMSW	745.096.000,00	3,80%	15j vast	0,50	14.156,82
VMSW compensatie vanuit wonen	100.000.000,00				2.200,00
VWF	1.107.161.000,00	3,80%	15j vast	0,67	28.048,08
SI Vlottend	358.600.000,00	3,70%	vlottend	1,00	13.268,20
BAM	800.000.000,00	4,03%	30j vast	0,08	2.686,67
BAM Vlottend	400.000.000,00	3,70%	vlottend	1,00	14.800,00
ESR-correcties vast	205.776.000,00	3,60%	10j vast	0,50	3.703,97
ESR-correcties vlottend	68.592.000,00	3,90%	vlottend	0,50	1.337,54
ESR-8 vast	485.370.000,00	3,60%	10j vast	0,50	8.736,66
ESR-8 vlottend	161.790.000,00	3,90%	vlottend	0,50	3.154,91
Tekort vast	1.952.917.500,00	3,80%	15j vast	0,50	37.105,43
Tekort vlottend	650.972.500,00	3,90%	vlottend	0,50	12.693,96
Totaal nieuwe financieringen	6.177.675.000¹⁵				141.892,24

Tabel VII-11: Samenvattende tabel (in duizend euro)

	BA2023 (a)	BO2024 (b)	Delta (c)=(b)-(a)
Totaal rente	467.203,14	701.459,83	234.256,70
Totaal kosten	4.848,39	6.698,62	1.850,24
Kapitaaloverdracht overname gemeenteleningen in 2024	0,00	273.163,00	273.163,00
Totaal rente + kosten	472.051,53	981.321,46	509.269,93

De financiële kosten worden bij de BO 2024 ingeschat op 6,7 miljoen euro. Dit omvat onder andere de uitgiftefees, ratingkosten, kosten van de paying agent en de taks op de effectenrekening. Dit is een stijging met 1,85 miljoen euro ten opzichte van BA 2023, dit is vooral het gevolg van hogere uitgiftefees (1,15 miljoen euro).

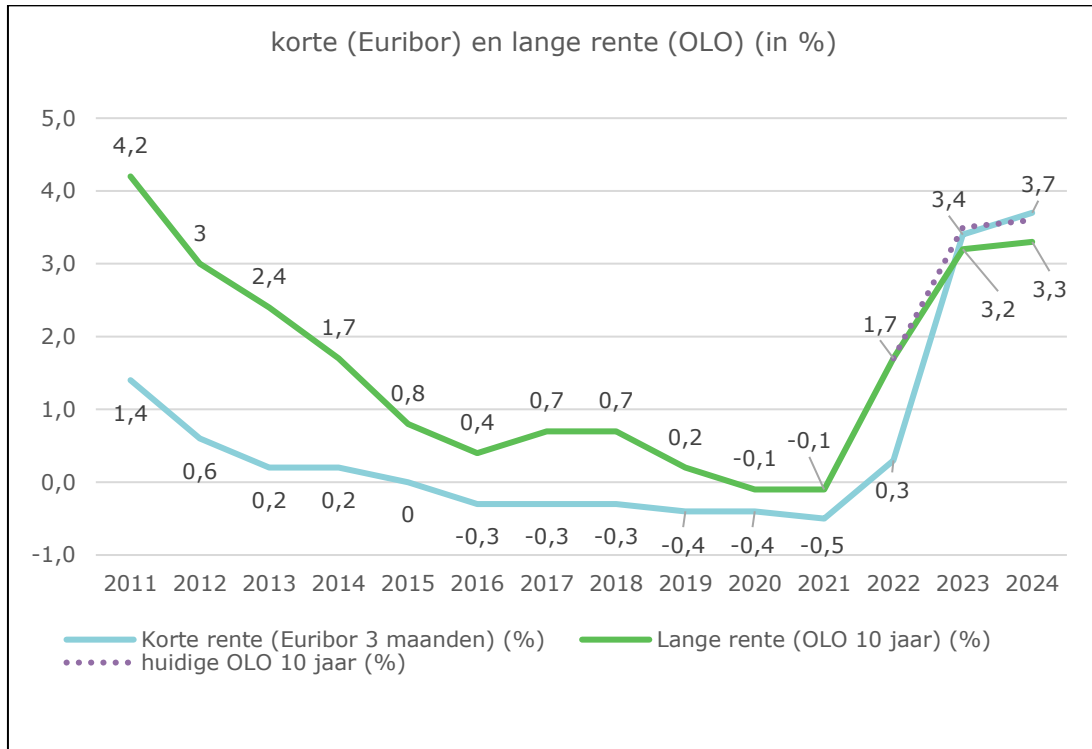
4.2. Renteontwikkelingen

Wanneer gekeken wordt naar de interbancaire- en lineaire obligatierentevoeten en hun verwachte evolutie, krijgen we een indicatie over de richting waarin de algemene rentevoeten de komende jaren zullen evolueren.

Zoals onderstaande grafiek in Figuur VII-1 weergeeft, werd 2022 gekenmerkt door een kentering in de rentevoeten. Na jaren van negatieve kortetermijn rentevoeten steeg de Euribor (3 maanden) in 2022 terug naar een positieve rentevoet. De ECB verhoogde gedurende de 2de jaarhelft regelmatig haar rentevoeten om de stijgende inflatie onder controle te houden. Als gevolg hiervan kwam men uit op een Euribor van 0,3% voor 2022. Het planbureau verwacht een verdere stijging van deze kortetermijn rentevoet tot 3,3% in 2023 en 3,7% in 2024. Ook al was de langetermijn rentevoet minder lang negatief volgde ook hier een omslag in 2022. De OLO op 10 jaar steeg van -0,1% in 2021 naar 1,7% in 2022. Voor 2023 wordt er een verdere stijging verwacht tot 3,2% met een verdere licht stijging in 2024 naar 3,3%. Voor de OLO 10 jaar hebben we een extra lijn toegevoegd voor 2024 die vertrekt van de huidige situatie, zijnde 3,5%.

¹⁵ Zie ook het totaal voor BO24 uit Tabel VII-3 van de directe schuld van 6.201.848 k euro, het kleine restant dat nog over blijft zal via de zichtrekening opgevangen worden.

Figuur VII-1: Evolutie van de kortetermijnrente (Euribor 3 maanden) en de langetermijnrente (OLO 10 jaar) (in %)

4.3. Sensitiviteitsanalyse van de rente

Hieronder wordt kort de gevoeligheid van de rente-ontvangsten en -uitgaven voor een wijziging in de intrestvoeten weergegeven.

Hierbij wordt het effect berekend van een lineaire stijging van de rentecurve met 100 basispunten. Voor 2024 zou dit een budgettaire extra kost betekenen van 32,292 miljoen euro. Nieuwe financieringen worden gespreid over het hele jaar opgenomen en de rente zal dus niet voor het volledige jaar toegerekend worden. De jaren nadien worden de nieuwe financieringen wel volledig meegenomen en begint de extra kost door deze stijging van de rentecurve zwaarder door te wegen. Vanaf 2025 zal door die lineaire stijging van de rentecurve de meerkost verder stijgen tot 80,520 miljoen euro om dan nog verder door te stijgen in 2026 tot 117,190 miljoen euro.

Tabel VII-12: Wijziging rentecurve met 100 basispunten (in duizend euro)

2024	2025	2026
32.292	80.520	117.190

VIII. BIJLAGEN

Bijlage 1: Tabel netto-beleidsruimte

De detailtabel netto-beleidsruimte geeft een overzicht van de belangrijkste wijzigingen die de evolutie van de Vlaamse ontvangsten en uitgaven bepalen, opgedeeld naar ongewijzigd beleid en nieuwe initiatieven zoals hiervoor toegelicht.

De eerste kolom bevat een verwijzing naar, voor zover relevant, het programma of de rechtspersoon waar de evolutie zich voordoet. De tweede kolom omschrijft waarover het gaat. Voor een meer gedetailleerde toelichting verwijzen we naar de toelichtingen per programma.

Voor een goed begrip van de tabel is het belangrijk om nog eens te herhalen dat de compensaties, zowel binnen een beleidsdomein als over de beleidsdomeinen heen, niet opgenomen zijn in de tabel. De tabel netto-beleidsruimte heeft niet tot doel om de evolutie per programma of rechtspersoon integraal weer te geven, het gaat enkel om de evoluties die een impact hebben op de netto-beleidsruimte van de Vlaamse overheid in zijn geheel. De bedragen in deze tabel geven het verschil met de beschikbare kredieten ten opzichte van de BA weer (delta's) en niet de absolute bedragen die beschikbaar zijn.

Tabel VIII-1: Detailtabel netto-beleidsruimte (in duizend euro)

Programma/ rechtspersoon	VAK	VEK
Saldo t.o.v. begrotingsdoelstelling BA 2023 (1)		-1.969.550
Uitgaven buiten begrotingsdoelstelling BA 2023 (2)		1.097.592
Vorderingensaldo BA 2023 (3)=(1)-(2)		-3.067.142
Evolutie ontvangsten bij ongewijzigd beleid (4)		1.437.866
Ontvangsten VG (4.1)		878.313
Bruto aanvullende belasting op de PB		392.553
Gewestmiddelen BFW		12.649
Gemeenschapsmiddelen BFW		243.106
Gewestelijke belastingen		19.261
Actualisatie ontvangsten relanceplan VV en Repower-EU		-79.532
Rente-ontvangsten		90.868
Vastgoedtransacties (eenmalig)		94.200
Overige ontvangsten VG		105.208
Ontvangsten rechtspersonen (4.2)		559.553
Vlaams Energiebedrijf		344.945
Universiteiten en Hogescholen		63.085
Opgroeien Regie		33.233
De Lijn		30.027
De Werkvennootschap		27.838
Vlaams Woningfonds		17.658
Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen		26.255
Overige		16.512
Evolutie uitgaven bij ongewijzigd beleid (5)	1.725.186	2.599.129

Programma/ rechtspersoon		VAK	VEK
	Index (5.1)	1.338.481	1.320.085
	Indexatie lonen binnen systeem van loonprovisie (op kruissnelheid brengen overschrijding spilindex september 2023)	567.420	563.763
	Indexatie lonen en werkingsmiddelen buiten loonprovisie aan 4,3% GZI	64.011	54.009
	Indexprovisie (overschrijding spilindex februari en juni 2024)	605.967	601.230
	Overige index (hoofdzakelijk lonen)	101.083	101.083
	Actualisatie vastleggings- en vereffeningskredieten (5.2)	386.705	1.279.044
X	Actualisatie VEK relanceplan	0	-288.184
X	Terugdraai Provisie REPowerEU 2023	-208.028	-20.803
X	Provisie REPowerEU 2024	0	75.394
X	Terugdraai middelen noodfonds Oekraïne 2023	-225.000	-225.000
X	Middelen noodfonds Oekraïne 2024	101.000	116.000
X	PAS provisie	26.000	-102.000
CB	Provisie pool der parastatalen 2024	4.791	4.791
CB	Provisie endogene groei 2024	6.300	6.300
CC	Responsabiliseringsbijdrage (BFW) (Raming 2024 obv bevraging 5/9/2023, geactualiseerd voor inflatie)	106.108	106.108
CD	Vermindering van de onroerende voorheffing voor energiezuinige woningen en gebouwen (E-peil)	3.200	3.200
CD	Aflopen overeenkomst met stad Genk mbt compensatie voor verlies O.V. door sluiting Ford Genk	-5.700	-5.700
CD	Fiscale uitgave woon (Mededeling FOD FIN 9/2023)	71.539	71.539
CD	Fiscale uitgave werk (Mededeling FOD FIN 9/2023)	-9.409	-9.409
CD	Kilometerheffing	-7.895	-7.895
CD	Jobbonus	-84.766	-84.766
CE	Rente uitgaven	232.536	232.536
CE	Schuldovername gemeenten (neutraal voor vorderingsaldo via ESR-correctie)	273.163	273.163
EC	Subsidie Limburg Sterk Merk	10.000	10.000
FWO	Fluctuerende vastleggingskredieten ifv projecten en onderzoeksinfrastructuur	31.473	-1.810
FIO	Actualisatie vereffeningskalender	0	14.239
FIO	Bijstelling compensatie indirecte emissiekosten (ICL)	97.211	97.211
FD, FF, FG	Loonmodellen onderwijs (leerplicht, VWO, DKO, CLB, PBD & ILBV, leersteuncentra)	63.780	63.780
FD	Oekraïne: loonmodellen onderwijs (leerplicht)	41.934	41.934
FD	Werkingsmiddelen leerplichtonderwijs	5.756	5.756
FG	Studiefinanciering hoger onderwijs	22.136	22.136
Hoger onderwijs	Klikmechanisme 2024	35.939	35.939
Hoger onderwijs	Groeivoet graduaatsopleidingen	1.594	1.594
Hoger onderwijs	Opstap 2024 groeipad	11.700	11.700
Hoger onderwijs	VEK eenmalige compensatie graduat	0	-8.250
AGION	Actualisatie vereffeningskalender	0	15.858
GO!	Actualisatie begrotingscontouren: intering	35.516	-9.075
Scholen Van Morgen	Actualisatie begrotingscontouren: ESR-uitgaven	-12.160	-12.160
School Invest	Actualisatie begrotingscontouren: ESR-uitgaven	16.523	16.523
GB	Preventief gezondheidsbeleid n.a.v. COVID-19	-35.000	-35.000

Programma/ rechtspersoon		VAK	VEK
GH	Groeipad urencontingent Gezinszorg (2,5%)	20.237	20.237
VIPA	A1/A3	-5.857	-5.857
VIPA	Instandhoudingsforfait	5.506	5.506
VIPA	Actualisatie vereffeningskalender	0	19.179
Opgroeien Regie	Groeipakket - rechten 2024	22.459	22.459
Opgroeien Regie	Groeipakket - index excl. schooltoeslag	74.918	74.918
Opgroeien Regie	Groeipakket - index schooltoeslag	22.244	22.244
Opgroeien Regie	Groeipakket - verwachte regularisaties 2024	7.861	7.861
Opgroeien Regie	Jeugdhulp - Pleegzorg	8.731	8.731
Opgroeien Regie	Groeipakket - Terugdraai impact instroom tijdelijk ontheemden uit Oekraïne 2023	-29.383	-29.383
Opgroeien Regie	Groeipakket - impact instroom tijdelijk ontheemden uit Oekraïne 2024	29.929	29.929
Opgroeien Regie	Actualisatie begrotingscontouren: ESR-uitgaven o.b.v. eigen ontvangsten	33.233	33.233
VSB	Mobiliteitshulpmiddelen	4.576	4.576
VSB	Manuele index mobiliteitshulpmiddelen	5.829	5.829
VSB	Zorgbudget zwaar zorgbehoevenden	5.253	5.253
VSB	Ouderenzorg: aangroei cfr erkenningskalender	14.822	14.822
VSB	Extra kosten t.g.v. schrikkeljaar ouderenzorg	6.817	6.817
VSB	Investeringsuitgaven (IT) VSB	2.822	2.822
VSB	Actualisatie begrotingscontouren: ESR-uitgaven o.b.v. eigen ontvangsten	18.985	18.985
HH	Pensioenlasten VRT-statutairen	2.840	2.840
VRT	Terugdraai transformatie algemene middelen	-8.000	-8.000
VRT	Nieuwbouw	49.767	49.767
JD	Dienstencheques - rechtzetten kredietbasis voor indexering	-42.768	-42.768
JD	Dienstencheques - prognose 2024	-15.608	-15.608
JD	Hervormd doelgroepenbeleid	-6.455	-6.455
JD	Sectorconvenanten (tweejaarlijks)	-11.793	0
JE	Individueel maatwerk	3.376	3.376
MI	Sluis Terneuzen	-97.259	-97.259
MI	Vereffeningskalender investeringen waterinfrastructuur	0	-40.847
MI	Terugdraai Recuperatie RON 2023	-6.350	0
MI	Recuperatie RON 2024	4.792	1.000
MI	Recuperatie VBS-ontvangsten	9.100	9.100
MH	Terugdraai Mobilidata 2023	-4.628	0
MH	Leefbaarheidsprojecten AWV 2023: Ringpark Zuid	-6.500	-1.055
MH	Leefbaarheidsprojecten AWV 2024: Ringpark Zuid	1.003	7.503
MH	Vereffeningskalender AWV	-10.304	29.087
MH	Verkeersveiligheidsfonds: Investerings	-8.447	0
DVW	De Vlaamse Waterweg: leefbaarheidsproject Scheldebrug	-11.132	-7.067
DVW	De Vlaamse Waterweg: vereffeningskalender	0	-21.711
DVW	Actualisatie begrotingscontouren: daling saldo-intering	0	32.202
DWV	De Werkvennootschap: vereffeningskalender	0	23.312
De Lijn	Actualisatie vereffeningskalender	0	24.678
De Lijn	Intering ODC 2023	-26.600	-26.600
Lantis	Oosterweel: Hoofdwerken (uitgaven buiten begrotingsdoelstelling)	-957.795	132.476

Programma/ rechtspersoon		VAK	VEK
Lantis	Oosterweel: Flankerende maatregelen en leefbaarheid (uitgaven binnen begrotingsdoelstelling en buiten financieel model)	0	-17.260
Lantis	Oosterweel: Voorbereidende werken (uitgaven binnen begrotingsdoelstelling)	26.853	58.066
Lantis	Andere: Verkeersveiligheid en toekomstverbond (uitgaven binnen begrotingsdoelstelling)	2.255	426
LOM Vlaanderen	Opname extra VAK uit marktconforme financiering	4.741	0
QE	Hernieuwbare energiedoelstellingen	-19.279	-19.000
QE	Versnelling woningrenovatie en hernieuwbare energie	-116.370	-197.282
QD	Index huursubsidies en -premies	3.572	3.572
QD	Jaarlijkse bijstelling door lagere rentelasten consolidatie VMSW en VWF	7.000	7.000
VWF	Dalende rentelasten marktconforme leningen	-10.436	-10.436
VWF	Toename rentelasten obligatieprogramma FB	46.699	46.699
VMSW	Klimaatmiddelen	23.000	-107
VMSW	FS3-rentesubsidies	26.369	26.369
QF	Vereffeningskalender uitdoofbeleid pelsdierhouderijen	0	-6.572
QH	Klimaatmiddelen 2024 (excl. ICL)	-12.636	7.887
VLM	Bouwshiftfonds	95.000	33.333
VEB	Actualisatie begrotingscontouren: ESR-uitgaven	342.643	340.071
MINAfonds	MINA index	1.246	1.246
SM	Groeinorm 3,5% financiering lokale besturen	114.348	114.348
SM	Terugdraai middelen versterking collectieve renovaties	-3.750	-3.750
SM	Organisatie lokale verkiezingen	4.545	4.391
SM	Verkiezingen Vlaams parlement	1.604	1.776
SM	Compensatie verlies energiedividenden	-9.071	-9.071
SK	Bouwprojecten: Belpaire gebouw	-21.161	5.565
SK	Vastgoedbeheer: zero based raming (o.a. inhuring Belpaire gebouw)	30.906	30.906
SK	Vastgoedtransacties inkanteling vastgoed	8.705	8.705
SK	Bijstelling bouwprojecten (VRK i.k.v. het klimaatactieplan, hybride werken)	-10.450	-3.528
SK	Provisie uitvoering 5-sporenbeleid en versterking arbeidsvoorwaarden	13.500	13.500
SE	Terugname FTI-budget	-12.000	-12.000
SP	Terugdraai BAR-middelen	-11.766	-11.766
SP	Terugdraai BAR-middelen (afloop brexitsubsidies)	-8.200	-8.200
	Overige	152.376	142.375
	ESR correcties (6)		-824.520
	Onderbenutting (7)		40.841
	Vorderingensaldo bij ongewijzigd beleid (8)=(3)+(4)-(5)+(6)+(7)		-5.012.084
	Uitgaven buiten begrotingsdoelstelling (9)		1.076.844
	Netto-beleidsruimte (10)=(8)+(9)		-3.935.240
	Uitbreiding netto-beleidsruimte (11)	696.770	691.083

Programma/ rechtspersoon		VAK	VEK
	Ontvangsten Regeerakkoord	2.929	2.929
	Fiscaliteit - hervormingen	1.009	1.009
	Punctuele maatregelen	1.920	1.920
	Uitgaven Regeerakkoord	173.189	173.189
	Fiscaliteit - hervormingen	92.527	92.527
	Mildere groeiopaden	54.729	54.729
	Efficiëntie en kerntaken	20.804	20.804
	Punctuele maatregelen	5.129	5.129
	Extra maatregelen BO 2022 ontvangsten	119.500	119.500
	Extra maatregelen BO 2022 uitgaven	256.474	245.957
	Extra maatregel BO 2023	30.878	30.878
	Extra maatregel BO 2024	113.800	118.630
	Nieuw beleid (12)	166.834	596.249
	Uitgaven Regeerakkoord	-472.440	-322.861
	Fiscaliteit	-7.000	-7.000
	Warm Vlaanderen	-122.050	-122.050
	Excelleren	-107.080	-107.080
	Extra investeringen	-174.000	-15.491
	Lokale besturen	-58.342	-58.342
	Mobiliteit en openbare werken	-9.000	-9.000
	Omgeving	-5.250	-5.250
	Andere	10.282	1.352
	Nieuwe beleidsimpulsen & terugdraaien eenmalig nieuw beleid	639.274	919.110
	Versterking erfgoedronde	-18.000	-18.000
	Versterking culturele instellingen	-6.500	-6.500
	Extra investeringen: culturele infrastructuur	-500	-500
	Onderwijs: aanpak lerarentekort en versterking hoger onderwijs	-95.557	-95.557
	Sloop-en heropbouwpremie	-4.000	-4.000
	Justitie: werkstraffen, IT enkelbanden, handhavings- en crimiplatform, gevangenen, meldpunt	-9.000	-9.000
	Wonen: studentenhuysvesting	-6.500	-6.500
	Onroerend erfgoed: afbouw wachtlijst	-6.500	-6.500
	F&B: verstrengd toezicht subsidies, werkingskosten F&B, Vlaams Fiscaal Platform Vlabel	-2.000	-2.000
	Verhoging frequentie Sint-Anna veerdienst	-1.800	-1.800
	Versterking Fayat-beurzenprogramma	-200	-200
	Sport: investeringen infrastructuur (focus op zwembaden) + topsportbeleid	-8.000	-8.000
	Dierenwelzijn: uitvoering nieuwe Codex + ondersteuning dierenasielen	-1.750	-1.750
	Vlaamse Rand	-250	-250
	Omgeving: Blue Deal	-5.000	-5.000
	Omgeving: asbest, PFAS, Zeer Zorgwekkende Stoffen, circulaire economie	-10.000	-10.000
	Versterking kinderopvang	-259.000	-206.564
	Versterking sociale economie	-10.200	-10.200
	Personeel economische migratie	-600	-600
	Versterking jeugdbeleid	-6.000	-6.000

Programma/ rechtspersoon		VAK	VEK
	Brussel	-400	-400
	Versterking jobbonus	-93.894	-93.894
	Turbo-plan inburgering & activering	-12.500	-12.500
	Personeelskost GDPB	-600	-600
	Extra investeringskredieten MOW	-50.000	-5.000
	Premies voor zero-emissiewagens	-20.000	-20.000
	Versterking leerlingenvervoer	-30.000	-30.000
	Extra kredieten MOW voor onderhoud	-20.000	-20.000
	Bijpassing energiefactuur	-67.000	-67.000
	Plan Samenleven	-4.000	-4.000
	Verlenging premiepercentages MijnVerbouwPremie	-52.500	-52.500
	Budget PV-premies	-51.000	-51.000
	Verlenging investering asbestverwijdering in combinatie met isolatie of PV	-10.000	-10.000
	Budget uitbetaling premies thuisbatterijen	-10.000	-10.000
	Extra investeringen in klimaatadaptatie	-50.000	-25.000
	Extra machtiging sociale leningen	-250.000	0
	Sigma-plan: versterking aanpak waterbeheersing	-50.000	-25.000
	Mastercampus VDAB Roeselare	-10.000	-5.000
	VRT	-9.000	-9.000
	Extra investeringen jeugdinfrastructuur	-4.000	-1.600
	Lokale besturen: compensatie energiekost	-30.000	-30.000
	Kinderbijslag: van 1% naar 2% indexatie per jaar	-21.502	-21.502
	Kinderbijslag: uitbreiding doelgroep sociale toeslagen	-1.491	-1.491
	Kinderbijslag: sociale toeslagen bestaande doelgroep verhogen	-3.655	-3.655
	Leerlingenvervoer MOW	-13.600	-13.600
	Leerlingenvervoer OV	-6.667	-6.667
	Vlaamse bijdrage Wereldtentoonstelling Osaka (2025)	-500	-500
	Versterking CAW's met oog op advies/hulp energiecrisis	-1.000	-1.000
	Terugdraaien BO 2023: kinderbijslag bonus van 100 euro	37.170	37.170
	Terugdraaien BO 2023: Vlaamse openbardienstverplichtingen	148.000	148.000
	Terugdraaien BO 2023: versterking minimale levering aardgas	43.300	43.300
	Terugdraaien BO 2023: verruiming doelgroep energie-scan	2.520	2.520
	Terugdraaien BO 2023: begeleiding gezinnen en verduurzaming verwarming	5.000	5.000
	Terugdraaien BO 2023: bijkomende informatiecampagne	500	500
	Terugdraaien BO 2023: leningen en waarborgcapaciteit (neutraal voor vorderingensaldo via ESR-correctie)	1.000.000	1.000.000
	Terugdraaien BO 2023: toepassing tijdelijk staatssteunkader EU	250.000	250.000
	Terugdraaien BO 2023: compensatie energiekosten	186.000	186.000
	Terugdraaien BO 2023: compensatie exploitatieverlies de Lijn	20.000	20.000
	Terugdraaien BO 2023: renteloze leningen aan OCMW's	1.800	1.800
	Terugdraaien BO 2023: premie voor dakisolatie	2.400	2.400
	Terugdraaien BO 2023: investeringen in Vlaamse overheidsgebouwen	40.000	40.000

Programma/ rechtspersoon		VAK	VEK
	Terugdraaien BO 2023: begeleiding gezinnen plaatsen PV-installaties	10.400	10.400
	Terugdraaien BO 2023: klimaatfonds	-60.000	-60.000
	Terugdraaien BO 2023: schrapping Vlaamse energieheffing (gezinnen)	20.000	20.000
	Terugdraaien BO 2023: versterking call groene warmte, restwarmte en warmtenetten	10.000	10.000
	Terugdraaien BO 2023: asbestverwijdering in combinatie met isolatie of PV	15.000	15.000
	Terugdraaien BO 2023: versnelling verledning openbare verlichting snelwegen	15.000	15.000
	Terugdraaien BO 2023: steun bedrijfsleven voor investeringen in PV en/of energiebesparing	20.000	20.000
	Terugdraaien BO 2023: blue deal	50.000	30.000
	Terugdraaien BO 2023: sigma-plan	60.000	20.000
	Terugdraaien BO 2023: extra investeringen MOW	100.000	40.000
	Terugdraaien BO 2023: extra onderhoudswerken MOW	10.000	10.000
	Terugdraaien BO 2023: jeuginfrastructuur	5.000	0
	Terugdraaien BO 2023: justitiehuisen	7.200	7.200
	Terugdraaien BO 2023: strategische voorraad beschermingsmateriaal	11.900	11.900
	Terugdraaien BO 2023: Vlaams Brusselfonds	500	500
	Terugdraaien BO 2023: projecten Samenleven	1.000	1.000
	ATOMA-opstappen 2024 - Vervoer op maat (vrijgave)	-7.000	-7.000
	ATOMA-opstappen 2024 - Exploitatie de Lijn (vrijgave)	-2.000	-2.000
	ATOMA-opstappen 2024 - Extra natuur (vrijgave)	-1.250	-1.250
	ATOMA-opstappen 2024 - Extra bos (vrijgave)	-4.000	-4.000
	ATOMA-opstappen 2024 - Aquafin (vrijgave)	-1.500	-1.500
	ATOMA-opstappen 2024 - Warm Vlaanderen (vrijgave)	-5.500	-5.500
	ATOMA-opstappen 2024 - Versterking basisonderwijs (vrijgave)	-23.000	-23.000
	ATOMA-opstappen 2024 - Projecten samenleven (vrijgave)	-2.000	-2.000
	ATOMA-opstappen 2024 - Amerikaans Theater (vrijgave)	-2.500	-2.500
	Saldo t.o.v. begrotingsdoelstelling BO 2024 (13)=(10)+(11)+(12)		-2.647.908
	Vorderingensaldo BO 2024 (14)=(13)-(9)		-3.724.752

Bijlage 2: Parameteroverzicht

Tabel VIII-2 bevat een overzicht van alle gebruikte parameters. De kolommen '2022 definitief' en '2023 aangepast' tonen de uitgangshypothesen bij de middenberekening ter gelegenheid van de BA 2023. De kolommen '2023 vermoedelijk' en '2024 initieel' tonen de uitgangshypothesen bij de middenberekening ter gelegenheid van de BO 2024. De bevolkingsgerelateerde parameters betreffen realisatiecijfers per 1 januari 2023, zoals meegedeeld door de FOD Financiën op 22 september 2023, aangevuld met prognoses op basis van de bevolkingsvooruitzichten van januari 2023.

Tabel VIII-2: Volledig parameteroverzicht

Begrotingsjaar	BA 2023		BO 2024	
	2022 definitief	2023 aangepast	2023 vermoedelijk	2024 initieel
Parameters				
Inflatie (CPI)	9,60%	4,50%	4,40%	4,10%
Economische groei (BBP)	3,10%	1,00%	1,00%	1,30%
Personenbelasting (federaal gedeelte)				
Aanslagjaar	2021	2022	2022	2023
Vlaams Gewest	22.802.820	24.184.376	24.104.341	26.696.367
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	9.706.898	10.202.753	10.248.406	11.383.202
Brussels H. Gewest	2.955.705	3.125.246	3.155.642	3.479.673
Duitstaligen	149.620	158.255	159.590	176.826
Fiscale capaciteit (FC)				
Aanslagjaar	2021	2022	2022	2023
Vlaams Gewest	64,03%	64,20%	63,99%	63,96%
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	27,26%	27,08%	27,21%	27,27%
Brussels H. Gewest	8,30%	8,30%	8,38%	8,34%
Duitstaligen	0,42%	0,42%	0,42%	0,42%
Verdeelsleutel onderwijs (LLN)				
Toestand	definitief	raming	raming	raming
Vlaamse Gemeenschap	57,95%	58,20%	58,17%	58,35%
Franse Gemeenschap	42,05%	41,80%	41,83%	41,65%
Inwoners				
Referentietijdstip	01/01/2022	01/01/2023	01/01/2023	01/01/2024
Teldatum	01/01/2022	raming	01/01/2023	raming
Vlaanderen	6.698.876	6.768.907	6.774.807	6.813.669
Wallonië (excl. Duitst.)	3.583.891	3.603.621	3.602.192	3.611.956
Brussel	1.222.637	1.235.959	1.241.175	1.243.276
Duitstaligen	78.604	79.407	79.383	79.777
Min 18 jarigen (excl. Duitst.) (DENAT)				
Referentietijdstip	30/06/2021	30/06/2022	30/06/2022	30/06/2023
Teldatum	01/02/2023	01/02/2023	01/08/2023	01/08/2023
Nederlandstalig	1.294.241	1.311.262	1.312.054	1.314.654
Franstalig	730.899	733.378	734.098	728.559
Brussel	274.906	275.823	276.058	273.213
Denataliteitscoëfficiënt	105,3767%	105,6651%	105,7467%	105,0449%

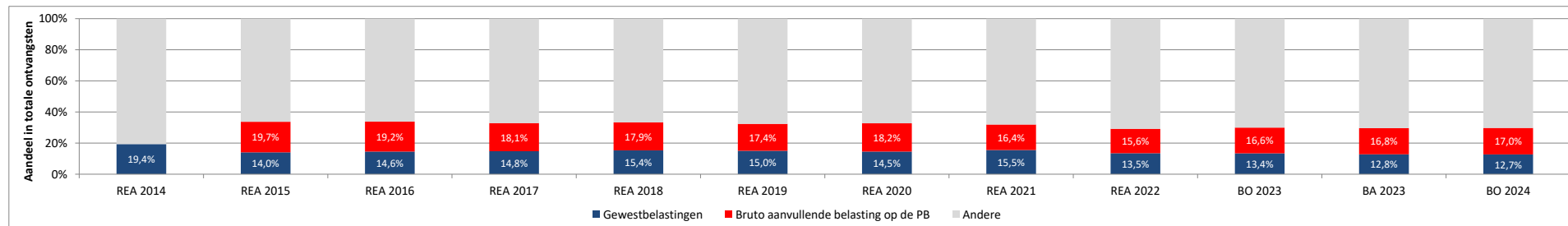
Begrotingsjaar
Verdeelsleutel Plantentuin
Toestand
Vlaamse Gemeenschap
Franse Gemeenschap
Pendelaars naar BHG
Vlaams Gewest
Waals Gewest
Belasting Staat
Aanslagjaar
Mededeling FOD Financiën
Vlaams Gewest
Waals Gewest
Brussels H. Gewest
Elasticiteit Vlaams Gewest
0 t.e.m. 18-jarigen
Referentietijdstip
Teldatum
Vlaamse Gemeenschap
Franse Gemeenschap
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
Duitstalige Gemeenschap
+80-jarigen
Referentietijdstip
Teldatum
Vlaamse Gemeenschap
Franse Gemeenschap
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
Duitstalige Gemeenschap
Fiscale uitgaven AJ 2015
Mededeling FOD FIN
Vlaams Gewest
Waals Gewest
Brussels H. Gewest

BA 2023	
2022 definitief	2023 aangepast
01/01/2014	01/01/2014
79,87013%	79,87013%
20,12987%	20,12987%
61,850%	61,850%
38,150%	38,150%
2022	2023
17/03/2023	17/03/2023
33.721.909	37.480.309
14.281.537	15.923.424
4.236.892	4.688.087
1,32000	1,32000
01/01/2022	01/01/2023
01/01/2022	raming
1.369.404	1.389.131
773.082	775.296
287.461	289.026
16.164	16.534
01/01/2022	01/01/2023
01/01/2022	raming
374.178	371.486
164.245	161.213
42.744	41.816
4.045	4.183
03/03/2017	03/03/2017
1.790.368	1.790.368
788.086	788.086
148.932	148.932

BO 2024	
2023 vermoedelijk	2024 initieel
01/01/2014	01/01/2014
79,87013%	79,87013%
20,12987%	20,12987%
61,850%	61,850%
38,150%	38,150%
2023	2024
22/09/2023	22/09/2023
37.122.912	40.351.518
15.884.057	17.190.967
4.682.385	5.107.817
1,32000	1,32000
01/01/2023	01/01/2024
01/01/2023	raming
1.388.213	1.395.011
774.704	772.366
289.189	287.265
16.579	16.803
01/01/2023	01/01/2024
01/01/2023	raming
370.937	373.056
161.031	160.039
41.631	41.418
4.137	4.329
03/03/2017	03/03/2017
1.790.368	1.790.368
788.086	788.086
148.932	148.932

Bijlage 3: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen

Figuur VIII-1: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen (REA 2014 en BO 2024)

Bron: Departement FB

Bijlage 4: De voorschottenmethode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen en de fiscale uitgaven

Sinds de BA 2018 worden de bruto-opcentiemen geraamd met toepassing van de voorschottenmethode en niet langer volgens de methode van de getransactionaliseerde kas¹⁶. Omdat er na de inkohiering (versturen van aanslagbiljet) een betaaltermijn van twee maanden volgt, moeten ook de kasinkomsten van januari en februari van begrotingsjaar t+1 worden aangerekend op het begrotingsjaar t¹⁷.

Concreet worden in de benadering van de getransactionaliseerde kas in begrotingsjaar t de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen vervat in de tijdens dat begrotingsjaar t uitgestuurde kohieren (die dus op verschillende aanslagjaren kunnen slaan) alsook de door de FOD Financiën ontvangen bedragen in de periode maart van begrotingsjaar t tot en met februari van begrotingsjaar t+1 als op begrotingsjaar t ESR-aanrekenbare gewestelijke opcentiemen beschouwd.

De methode van de getransactionaliseerde kas heeft evenwel als nadeel dat de grootte van de raming in sterke mate bepaald wordt door het verwachte inkohieringsritme van de FOD Financiën, waardoor de stabiliteit en de trendmatige evolutie van de begrote en gerealiseerde ontvangsten kan verstoord worden. Een versnelling of vertraging van het inkohieringsritme naar het jaareinde toe heeft immers een rechtstreekse impact op het uitvoeringscijfer van dat jaar.

Niettegenstaande de HRF de methode van de getransactionaliseerde kas gebruikt voor de evaluatie van het begrotingsresultaat van alle overheden, wordt in de voorliggende begroting nog steeds de voorschottenmethode toegepast. Het wisselen van evaluatiemethode zal na akkoord van de Interministeriële Conferentie Financiën en Begroting ook in de Vlaamse begroting doorgevoerd worden.

Volgens de voorschottenmethode worden de aanrekenbare opcentiemen van het begrotingsjaar t bekomen door de som te maken van:

1. de 'voorschotten' met betrekking tot het aanslagjaar t die door de FOD Financiën tijdens het jaar t zelf aan het Vlaamse Gewest betaald worden. Het bedrag van de voorschotten is gebaseerd op de raming van de bruto-opcentiemen voor dat aanslagjaar t en houdt rekening met een (door de FOD Financiën) vooropgestelde innings- of voorschottencoefficiënt (99,17% voor het aanslagjaar 2018; 99,37% voor het aanslagjaar 2019; 99,45% voor het aanslagjaar 2020, 99,09% voor het aanslagjaar 2021; 99,07% voor het aanslagjaar 2022, 99,12% voor het aanslagjaar 2023 en 99,48% voor het aanslagjaar 2024);
2. de 'voorfinanciering' met betrekking tot vorige aanslagjaren begrepen in de kohieren tot en met december van het jaar t;
3. de 'ontvangen bedragen' met betrekking tot vorige aanslagjaren ontvangen tot en met februari van het jaar t+1;
4. waarbij 2 en 3 verminderd worden met de in vorige begrotingsjaren aange-rekende voorschotten, voorfinanciering en ontvangen bedragen.

¹⁶ Zie 'Wegwijs in de bijzondere financieringswet: financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming', [De financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming - Fin \(vlaanderen.be\)](#)

¹⁷ De cijfers van de FOD Financiën van de maanden januari en februari omvatten, naast de door de FOD Financiën effectief ontvangen saldobetalingen in januari en februari, ook de bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen van de inkohieringen die uitgestuurd zijn in de loop van de maanden januari en februari. Die bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen slaan dus niet op inkohieringen van de vorige maanden november en december die in januari worden betaald of vereffend. De aan een Gewest toegewezen bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen begrepen in de kohieren van de maanden januari en februari wijst het INR niet toe aan het vorige maar aan het huidige begrotingsjaar.

De raming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen volgens de voorschottenmethode vertrekt van de door de FOD Financiën op 22 september 2023 ter beschikking gestelde regionale bedragen van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen voor het aanslagjaar 2024.

De raming van de totale voorfinanciering en ontvangen bedragen gaat uit van de door de FOD Financiën op 22 september 2023 ter beschikking gestelde regionale bedragen van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2023. De bedoelde regionale bedragen hebben betrekking op de kohieren gerelateerd aan de gewone aanslagtermijn (kohieren tot en met juni van het jaar aanslagjaar t+1). De raming van de bruto-opcentiemen bij de BO 2024 houdt bovendien ook rekening met de verwachte kohieren na het aflopen van de gewone aanslagtermijn (de zogenaamde staartkohieren).

De raming voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2023 houdt bovendien ook rekening met een finaal inningspercentage:

- 99,68% voor het aanslagjaar 2015;
- 99,85% voor het aanslagjaar 2016;
- 99,75% voor het aanslagjaar 2017;
- 99,72% voor het aanslagjaar 2018;
- 99,71% voor het aanslagjaar 2019;
- 99,70% voor het aanslagjaar 2020;
- 99,82% voor het aanslagjaar 2021;
- 99,66% voor het aanslagjaar 2022 en volgende aanslagjaren.

Die inningspercentages vinden hun oorsprong in de tot en met juli 2023 gerealiseerde kohieren, voorfinancieringen en ontvangen bedragen met betrekking tot de aanslagjaren 2015 tot en met 2022, aangevuld met de nog te verwachten kohieren, voorfinancieringen en ontvangen bedragen vanaf augustus 2023.

Tabel VIII-3 tot Tabel VIII-5 tonen per aanslagjaar de voorschotten van de bruto-opcentiemen en de simulatie van de kasmatige afrekeningen. De in die tabellen gebruikte inningspercentages zijn gebaseerd op de geciteerde uitvoeringscijfers voor de aanslagjaren 2015 en volgende.

Tabel VIII-3: Bruto opcentiemen volgens voorschottenmethode¹⁸ (in duizend euro)

	REA 2015	REA 2016	REA 2017	REA 2018	REA 2019	REA 2020	REA 2021	REA 2022	PROG 2023	BO 2024
Voorschotten bruto-opcentiemen AJ	7.465.579	7.520.131	7.593.346	7.509.363	7.657.210	7.719.120	7.825.699	8.094.634	9.271.583	10.018.178
Afrekeningen AJ 2015		222.805	23.736	3.993	2.051	454				
Afrekeningen AJ 2016			179.994	22.714	4.754	1.696	3.749			
Afrekeningen AJ 2017				169.153	26.222	3.067	3.656	4.160		
Afrekeningen AJ 2018					233.510	18.940	4.153	2.632	2.541	
Afrekeningen AJ 2019						129.629	27.884	5.318	3.244	4.256
Afrekeningen AJ 2020							21.455	25.192	3.859	3.235
Afrekeningen AJ 2021								89.479	13.149	1.385
Afrekeningen AJ 2022									188.886	20.150
Afrekeningen AJ 2023										-80.984
Totaal volgens voorschottenmethode	7.465.579	7.742.935	7.797.076	7.705.223	7.923.747	7.872.907	7.886.598	8.221.414	9.483.262	9.966.220

¹⁸ De voorschottenmethode houdt uiteindelijk ook rekening met een verondersteld inningspercentage (hier: 99,68% voor aanslagjaar 2015; 99,85% voor aanslagjaar 2016; 99,75% voor aanslagjaar 2017; 99,72% voor aanslagjaar 2018; 99,71% voor aanslagjaar 2019; 99,70% voor aanslagjaar 2020; 99,82% voor aanslagjaar 2021; 99,66% voor aanslagjaar 2022 en volgende aanslagjaren).

Tabel VIII-4: Raming van de voorschotten (in duizend euro)

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024
Federaal voorschottenpercentage VS%	(1)	100,00%	98,72%	98,72%	99,17%	99,37%	99,45%	99,09%	99,07%	99,12%	99,48%
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij federale BC/BO; aan 100%)	(2)	7.465.579	7.617.636	7.691.801	7.572.212	7.705.756	7.761.810	7.897.567	8.170.621	9.353.898	10.070.545
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij federale BC/BO; aan VS%)	(3)=(2)*(1)	7.465.579	7.520.131	7.593.346	7.509.363	7.657.210	7.719.120	7.825.699	8.094.634	9.271.583	10.018.178
Voorschotten fiscale uitgaven (bij federale BC/BO; aan 100%)	(4)	1.864.441	1.856.487	1.882.425	1.848.232	1.763.491	1.731.464	1.526.766	1.426.027	1.357.052	1.323.609
Voorschotten fiscale uitgaven (bij federale BC/BO; aan VS%)	(5)=(4)*(1)	1.864.441	1.832.724	1.858.330	1.832.892	1.752.381	1.721.941	1.512.872	1.412.765	1.345.110	1.316.726
Voorschotten netto-opcentiemen (aan VS%)	(6)=(3)-(5)	5.601.138	5.687.406	5.735.016	5.676.471	5.904.829	5.997.179	6.312.827	6.681.869	7.926.473	8.701.452

Bron: FOD Financiën, Departement FB waarbij de bedoelde gegevens betrekking hebben op de ramingen van de FOD Financiën die bij de federale BC (voor 2024 de federale BO) van het betrokken jaar werden opgesteld.

Tabel VIII-5: Raming van de afrekeningen (in duizend euro)

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024
Verwachte bruto-opcentiemen per AJ (tem juni AJ+1) aan 100%	(1)	7.613.907	7.653.814	7.671.932	7.657.884	7.775.947	7.741.822	7.930.228	8.370.031	9.264.713	10.070.545
toestand		def	def	def	def	def	def	def	def	BO 2024	BO 2024
Toevoegen van staart = kohieren netto-opcentiemen vanaf juli AJ+1	(2)	52.987	46.499	63.219	55.320	44.501	40.330	50.476	50.476	50.476	50.476
Totaal verwachte bruto-opcentiemen per AJ aan 100%	(3)=(1)+(2)	7.666.894	7.700.313	7.735.151	7.713.204	7.820.448	7.782.153	7.980.704	8.420.507	9.315.189	10.121.021

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024
Verwachte fiscale uitgaven per AJ (tem juni AJ+1) aan 100%	(4)	1.792.441	1.789.202	1.776.488	1.755.471	1.724.215	1.705.475	1.546.922	1.496.813	1.409.250	1.323.609
toestand		def	def	def	def	def	def	def	def	BO 2024	BO 2024
Toevoegen van staart ? Nee, zit reeds in de staart aan netto-opcentiemen	(5)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal verwachte fiscale uitgaven per AJ aan 100%	(6)=(4)+(5)	1.792.441	1.789.202	1.776.488	1.755.471	1.724.215	1.705.475	1.546.922	1.496.813	1.409.250	1.323.609

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024
Totaal verwachte netto-opcentiemen per AJ aan 100%	(7)=(3)-(6)	5.874.453	5.911.111	5.958.664	5.957.733	6.096.233	6.076.678	6.433.782	6.923.694	7.905.939	8.797.412

			2015	2016	2017	2018	2019	2020
AJ 2015	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2015 in 2015	(1)	5.601.138					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2015 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.666.894
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2015 (100%)	(3)						1.792.441
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2015 (100%)	(4)=(2)-(3)						5.874.453
	Gerealiseerde ontvangsten AJ 2015 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,06%
	Spreiding voorfinancieringen	(6)	50,31%	49,69%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	2.720.983	2.687.267	0	0	0	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,62%
	Spreiding ontvangen bedragen	(9)	11,53%	81,32%	5,69%	0,89%	0,46%	0,10%
	Ontvangen bedragen	(10)	51.635	364.059	23.736	3.993	2.051	454
	Totale ontvangsten AJ 2015 tem februari t+1 (voorfin tem dec + ontv bedragen tem feb)	(11)=(7)+(10)		5.823.943	5.847.680	5.851.673	5.853.724	5.854.177
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2015	(12)=(11)-(1)		222.805	23.736	3.993	2.051	454

			2016	2017	2018	2019	2020	2021
AJ 2016	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2016 in 2016	(1)	5.687.406					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2016 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.700.313
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2016 (100%)	(3)						1.789.202
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2016 (100%)	(4)=(2)-(3)						5.911.111
	Verwachte ontvangsten AJ 2016 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							

			2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,49%
	Spreiding voorfinancieringen	(6)	48,00%	51,96%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	2.652.559	2.871.601	1.893	33	93	7
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,36%
	Spreiding ontvangen bedragen	(9)	20,02%	71,74%	5,55%	1,26%	0,44%	1,00%
	Ontvangen bedragen	(10)	75.292	267.948	20.821	4.720	1.604	3.742
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2016 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		5.867.400	5.890.114	5.894.868	5.896.564	5.900.313
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2016	(12)=(11)-(1)		179.994	22.714	4.754	1.696	3.749

			2017	2018	2019	2020	2021	2022
AJ 2017	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2017 in 2017	(1)	5.735.016					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2017 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.735.151
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2017 (100%)	(3)						1.776.488
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2017 (100%)	(4)=(2)-(3)						5.958.664
	Verwachte ontvangsten AJ 2017 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,00%
	Spreiding voorfinancieringen	(6)	59,23%	40,70%	0,07%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	3.282.236	2.255.414	3.931	22	34	3
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,75%
	Spreiding ontvangen bedragen	(9)	25,75%	65,98%	5,56%	0,77%	0,90%	1,03%
	Ontvangen bedragen	(10)	103.530	262.988	22.292	3.045	3.622	4.157

			2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2017 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		5.904.169	5.930.391	5.933.458	5.937.115	5.941.274
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2017	(12)=(11)-(1)		169.153	26.222	3.067	3.656	4.160

			2018	2019	2020	2021	2022	2023
AJ 2018	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2018 in 2018	(1)	5.676.471					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2018 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.713.204
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2018 (100%)	(3)						1.755.471
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2018 (100%)	(4)=(2)-(3)						5.957.733
	Verwachte ontvangsten AJ 2018 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,12%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2018)	(6)	57,98%	41,96%	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	3.216.427	2.327.795	3.264	101	11	7
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,60%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2018)	(9)	30,07%	63,54%	4,04%	1,03%	0,67%	0,64%
	Ontvangen bedragen	(10)	118.321	247.438	15.676	4.052	2.622	2.534
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2018 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		5.909.981	5.928.921	5.933.074	5.935.706	5.938.247
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2018	(12)=(11)-(1)		233.510	18.940	4.153	2.632	2.541

			2019	2020	2021	2022	2023	2024
AJ 2019	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2019 in 2019	(1)	5.904.829					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2019 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.820.448
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2019 (100%)	(3)						1.724.215

			2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2019 (100%)	(4)=(2)-(3)						6.096.233
	Verwachte ontvangsten AJ 2019 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,10%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2019)	(6)	65,09%	34,85%	0,05%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	3.694.131	1.978.136	3.010	37	32	3
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,61%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2019)	(9)	32,77%	57,87%	6,19%	1,32%	0,80%	1,05%
	Ontvangen bedragen	(10)	132.095	230.096	24.874	5.281	3.212	4.252
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2019 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.034.458	6.062.342	6.067.660	6.070.904	6.075.159
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2019	(12)=(11)-(1)		129.629	27.884	5.318	3.244	4.256

			2020	2021	2022	2023	2024	2025
AJ 2020	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2020 in 2020	(1)	5.997.179					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2020 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.782.153
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2020 (100%)	(3)						1.705.475
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2020 (100%)	(4)=(2)-(3)						6.076.678
	Verwachte ontvangsten AJ 2020 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,24%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2020)	(6)	76,80%	23,12%	0,09%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	4.351.163	1.309.804	4.817	45	32	3
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,47%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2020)	(9)	41,48%	50,43%	5,22%	0,98%	0,82%	1,08%
	Ontvangen bedragen	(10)	162.953	194.715	20.375	3.814	3.203	4.239
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2020 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.018.635	6.043.827	6.047.687	6.050.922	6.055.164

			2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2020	(12)=(11)-(1)		21.455	25.192	3.859	3.235	4.242

			2021	2022	2023	2024	2025	2026
AJ 2021	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2021 in 2021	(1)	6.312.827					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2021 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.980.704
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2021 (100%)	(3)						1.546.922
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2021 (100%)	(4)=(2)-(3)						6.433.782
	Verwachte ontvangsten AJ 2021 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,28%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2021)	(6)	73,22%	26,76%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	4.347.313	1.588.553	1.466	10	8	1
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,54%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2021)	(9)	32,49%	64,41%	2,42%	0,28%	0,17%	0,23%
	Ontvangen bedragen	(10)	157.561	308.879	11.683	1.376	834	1.103
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2021 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.402.306	6.415.455	6.416.840	6.417.682	6.418.786
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2021	(12)=(11)-(1)		89.479	13.149	1.385	842	1.104

			2022	2023	2024	2025	2026	2027
AJ 2022	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2022 in 2022	(1)	6.681.869					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2022 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						8.420.507
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2022 (100%)	(3)						1.496.813
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2022 (100%)	(4)=(2)-(3)						6.923.694
	Verwachte ontvangsten AJ 2022 tem februari t+1							

			2022	2023	2024	2025	2026	2027
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,01%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2022)	(6)	77,07%	22,89%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	4.909.799	1.458.500	2.168	27	23	2
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,65%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2022)	(9)	40,35%	54,52%	3,40%	0,72%	0,44%	0,58%
	Ontvangen bedragen	(10)	213.725	288.731	17.981	3.819	2.315	3.063
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2022 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.870.755	6.890.904	6.894.750	6.897.088	6.900.153
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2022	(12)=(11)-(1)		188.886	20.150	3.846	2.338	3.065

			2023	2024	2025	2026	2027	2028
AJ 2023	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2023 in 2023	(1)	7.926.473					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2023 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						9.315.189
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2023 (100%)	(3)						1.409.250
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2023 (100%)	(4)=(2)-(3)						7.905.939
	Verwachte ontvangsten AJ 2023 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,01%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2022)	(6)	77,07%	22,89%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	5.606.339	1.665.413	2.476	30	26	3
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,65%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2022)	(9)	40,35%	54,52%	3,40%	0,72%	0,44%	0,58%
	Ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	244.045	329.692	20.532	4.361	2.643	3.498
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2023 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		7.845.489	7.868.497	7.872.889	7.875.558	7.879.058
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2023	(12)=(11)-(1)		-80.984	23.008	4.391	2.669	3.500

Concreet: om tot het geraamde bedrag van de bruto-opcentiemen volgens de voorschottenmethode te komen, moeten vooreerst de voorschotten van de bruto-opcentiemen geraamd worden. De FOD Financiën raamt de voorschotten voor het aanslagjaar 2024. Hierbij dient benadrukt te worden dat de bedoelde gegevens betrekking hebben op de ramingen van de FOD Financiën die bij de federale BO 2024 (in casu september 2023) werden opgesteld.

Vervolgens worden de kasmatige afrekeningen van de netto-opcentiemen geraamd. Ook de raming van de kasmatige afrekeningen is gebaseerd op de door de FOD Financiën ter beschikking gestelde gegevens, maar hier betreft het de bij de federale BO 2024 geactualiseerde gegevens voor alle betrokken aanslagjaren (uitvoeringscijfers tot en met aanslagjaar 2022, ramingen vanaf aanslagjaar 2023). Aangezien de federale uitvoeringscijfers en ramingen telkens betrekking hebben op de kohieren van de gewone aanslagtermijn (= kohieren tot en met juni van het jaar aanslagjaar t+1), houdt de voorliggende raming van de afrekeningen ook rekening met een beperkt bedrag aan kohieren die buiten de gewone aanslagtermijn ingekohierd worden (de zogenaamde staartkohieren).

Om tot het bedrag van de kasmatige afrekeningen te komen, wordt er tevens een onderscheid gemaakt tussen de voorfinancieringen en de ontvangen bedragen. De spreiding van beide componenten over de betrokken maanden verloopt immers niet op dezelfde manier. Het luik voorfinanciering heeft betrekking op de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen die in de ingekohierde bedragen begrepen zijn. De voorfinanciering wordt geacht te zijn ontvangen in de maand waarin de aanslag gevestigd werd (= maand van inkohiering). De al dan niet betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige heeft geen impact op de aanrekening van de voorfinanciering. Het luik ontvangen bedragen heeft betrekking op de effectieve betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige. In geval van een negatieve belastingschuld gaat het om een teruggave door de fiscus.

De kasmatige afrekening wordt bekomen door per aanslagjaar en per begrotingsjaar het verschil te maken tussen enerzijds de gerealiseerde of geraamde voorfinanciering tot en met december van het jaar t verhoogd met de gerealiseerde of geraamde ontvangen bedragen tot en met februari van begrotingsjaar t+1, en anderzijds de voorschotten (al dan niet verhoogd met de reeds in vorige begrotingsjaren aangerekende afrekeningen). De verschuiving van twee maanden bij de ontvangen bedragen heeft te maken met de betaaltermijn van twee maanden na het ontvangen van het kohier.

De volgens de voorschottenmethode aanrekenbare ontvangsten worden tot slot bekomen door de som te maken van de voorschotten en de kasmatige afrekeningen die zich in hetzelfde begrotingsjaar situeren.

De aanrekenbare bruto-opcentiemen van het begrotingsjaar 2024 bedragen 9.966.220 duizend euro en zijn dus samengesteld uit voorschotten (10.018.178 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2024) en afrekeningen (4.256 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2019; 3.235 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2020; 1.385 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2021; 20.150 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2022 en -80.984 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2023). Voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2018 worden er geen afrekeningen meer verwacht.

Bemerk (nogmaals) dat de voorschottenmethode uiteindelijk ook rekening houdt met een verondersteld finaal inningspercentage (hier: 99,68% voor aanslagjaar 2015; 99,85% voor aanslagjaar 2016; 99,75% voor aanslagjaar 2017; 99,72% voor aanslagjaar 2018; 99,71% voor aanslagjaar 2019; 99,70% voor aanslagjaar 2020; 99,82% voor aanslagjaar 2021; 99,66% voor aanslagjaar 2022 en volgende aanslagjaren)

Bijlage 5: Overzichten verdeling index per beleidsdomein en begrotingsprogramma

Tabel VIII-6 en Tabel VIII-7 tonen de toename van de uitgavenkredieten per beleidsdomein en begrotingsprogramma voor het op kruissnelheid brengen van de verwachte overschrijding van de spilindex van oktober 2023 bij de BO 2024.

Tabel VIII-8 en Tabel VIII-9 tonen de indexatie bij de BO 2024 per beleidsdomein en begrotingsprogramma van de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen.

Tabel VIII-10 en Tabel VIII-11 tonen de indicatieve verdeling van de indexprovisie BO 2024 per beleidsdomein en begrotingsprogramma indien de kredieten (zoals berekend bij de BO 2024) zouden worden toegewezen. Het betreft een indicatieve verdeling omdat de indexprovisie centraal gebudgetteerd is bij het beleidsdomein Financiën en Begroting.

Tabel VIII-6: Indexatie bij de BO 2024 per beleidsdomein voor het op kruissnelheid brengen van de verwachte overschrijding van de spilindex van oktober 2023 (in duizend euro)¹⁹

BD-code	Omschrijving beleidsdomein	VAK	VEK
C	Beleidsdomein Financiën en Begroting	1.674	1.674
E	Beleidsdomein Economie Wetenschap en Innovatie	6.047	6.047
F	Beleidsdomein Onderwijs en Vorming	251.476	251.476
G	Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	188.109	184.452
H	Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media	11.336	11.336
J	Beleidsdomein Werk en Sociale Economie	81.583	81.583
K	Beleidsdomein Landbouw en Visserij	1.247	1.247
M	Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken	18.018	18.018
Q	Beleidsdomein Omgeving	5.957	5.957
S	Beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	9.292	9.292
V	Hogere entiteiten	703	703
	Totaal	575.442	571.785

Tabel VIII-7: Indexatie bij de BO 2024 per begrotingsprogramma voor het op kruissnelheid brengen van de verwachte overschrijding van de spilindex van oktober 2023 (in duizend euro)

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
CA	APPARAATSKREDIETEN	1.672	1.672
CB	PROVISIES	0	0
CC	BUDGETTAIR BELEID	2	2
CD	FISCALITEIT	0	0
CE	FINANCIËLE OPERATIES	0	0
CF	BOEKHOUDING	0	0
EA	APPARAATSKREDIETEN	851	851
EB	PROVISIES	0	0
EC	ECONOMIE	6	6
EE	WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	0	0
EF	INNOVATIE	5.190	5.190
EG	WETENSCHAPSCOMMUNICATIE	0	0
FA	APPARAATSKREDIETEN	1.203	1.203
FB	PROVISIES	2.097	2.097
FD	KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS	189.088	189.088
FE	HOGER ONDERWIJS	37.946	37.946
FF	DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS EN VOLWASSENENONDERWIJS	15.534	15.534

¹⁹ De beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI), Werk en Sociale Economie (WSE) en Landbouw en Visserij (LV) worden met ingang van 1 januari 2024 samengevoegd tot een nieuw beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS). De beleidsdomeinen LV, WSE en EWI zijn dus samen te lezen als het nieuwe fusie beleidsdomein WEWILS.

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
FG	ONDERSTEUNING VAN HET ONDERWIJSVELD	5.608	5.608
GA	APPARAATSKREDIETEN	3.360	3.360
GB	PROVISIES	0	0
GC	WELZIJN	5.727	5.727
GD	GEZONDHEIDS- EN WOONZORG	7.904	7.904
GE	OPGROEIEN	32.925	32.925
GG	PERSONEN MET EEN BEPERKING	47.166	43.509
GH	SOCIALE BESCHERMING	91.027	91.027
GI	ZORGINFRASTRUCTUUR	0	0
HA	APPARAATSKREDIETEN	503	503
HB	BELEIDSVELDOVERSCHRIJDEND	279	279
HC	CULTUUR	3.065	3.065
HD	JEUGD	199	199
HE	MEDIA	5.536	5.536
HF	SPORT	1.754	1.754
JA	APPARAATSKREDIETEN	536	536
JB	PROVISIES	0	0
JD	WERK	67.766	67.766
JE	SOCIALE ECONOMIE	10.158	10.158
JF	COMPETENTIES	3.123	3.123
KA	APPARAATSKREDIETEN	1.245	1.245
KD	LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ	2	2
KF	LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK	0	0
KG	PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ	0	0
MA	APPARAATSKREDIETEN	3.050	3.050
MD	REGIONALE LUCHTHAVENS	0	0
ME	GEMEENSCHAPPELIJK VERVOER	11.699	11.699
MF	ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID	0	0
MH	WEGINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	0	0
MI	WATERINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	3.269	3.269
QA	APPARAATSKREDIETEN	3.981	3.981
QC	OMGEVING EN NATUUR	1.327	1.327
QD	WONEN	646	646
QE	ENERGIE	0	0
QF	DIERENWELZIJN	0	0
QG	ONROEREND ERFGOED	3	3
QH	KLIMAAT	0	0
SA	APPARAATSKREDIETEN	4.832	4.832
SB	PROVISIES EN BELEIDSVELDOVERSCHRIJDENDE THEMA'S	0	0
SD	JUSTITIE EN HANDHAVING	139	139
SE	ONDERSTEUNING VLAAMSE REGERING	0	0
SF	GELIJKE KANSEN EN INTEGRATIE EN INBURGERING	1.412	1.412
SG	BRUSSEL	409	409
SH	VLAAMSE RAND	99	99
SI	RAMPENSCHADE	0	0
SJ	DIGITALISERING	0	0
SK	INTERNE DIENSTVERLENING VLAAMSE OVERHEID	1.367	1.367
SM	BINNENLANDS BESTUUR EN STEDENBELEID	0	0
SN	BUITENLANDS BELEID	0	0
SO	ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	23	23
SP	INTERNATIONAAL ONDERNEMEN	674	674
SQ	TOERISME	337	337
VB	PROVISIES	0	0
VD	VLAAMS PARLEMENT	0	0
VE	ALGEMENE WERKINGSKOSTEN VLAAMSE REGERING	44	44
VF	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE MINISTER- PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT	88	88
VG	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME	63	63
VH	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN	62	62
VI	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN	96	96

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
	GEZIN, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING		
VJ	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	88	88
VK	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	88	88
VM	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW	55	55
VN	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BRUSSEL, JEUGD, MEDIA EN ARMOEDEBESTRIJDING	57	57
VO	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED	62	62
	TOTAAL	575.442	571.785

Tabel VIII-8: Indexatie bij de BO 2024 per beleidsdomein van de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen (in duizend euro)²⁰

BD-code	Omschrijving beleidsdomein	VAK	VEK
C	Beleidsdomein Financiën en Begroting	0	0
E	Beleidsdomein Economie Wetenschap en Innovatie	28.316	18.314
F	Beleidsdomein Onderwijs en Vorming	2.424	2.424
G	Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	7.994	7.994
H	Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media	9.274	9.274
J	Beleidsdomein Werk en Sociale Economie	7.650	7.650
K	Beleidsdomein Landbouw en Visserij	283	283
M	Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare werken	785	785
Q	Beleidsdomein Omgeving	4.660	4.660
S	Beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	2.625	2.625
V	Hogere Entiteiten	0	0
	Totaal	64.011	54.009

Tabel VIII-9: Indexatie bij de BO 2024 per begrotingsprogramma van de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen (in duizend euro)

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
CA	APPARAATSKREDIETEN	0	0
CB	PROVISIES	0	0
CC	BUDGETTAIR BELEID	0	0
CD	FISCALITEIT	0	0
CE	FINANCIELE OPERATIES	0	0
CF	BOEKHOUDING	0	0
EA	APPARAATSKREDIETEN	0	0
EB	PROVISIES	0	0
EC	ECONOMIE	64	64
EE	WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	25.250	15.248
EF	INNOVATIE	2.807	2.807
EG	WETENSCHAPSCOMMUNICATIE	195	195
FA	APPARAATSKREDIETEN	0	0
FB	PROVISIES	0	0

²⁰ De beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI), Werk en Sociale Economie (WSE) en Landbouw en Visserij (LV) worden met ingang van 1 januari 2024 samengevoegd tot een nieuw beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS). De beleidsdomeinen LV, WSE en EWI zijn dus samen te lezen als het nieuwe fusie beleidsdomein WEWILS.

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
FD	KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS	225	225
FE	HOGER ONDERWIJS	0	0
FF	DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS EN VOLWASSENENONDERWIJS	8	8
FG	ONDERSTEUNING VAN HET ONDERWIJSVELD	2.191	2.191
GA	APPARAATSKREDIETEN	0	0
GB	PROVISIES	0	0
GC	WELZIJN	673	673
GD	GEZONDHEIDS- EN WOONZORG	4.442	4.442
GE	OPGROEIEN	2.711	2.711
GG	PERSONEN MET EEN BEPERKING	0	0
GH	SOCIALE BESCHERMING	168	168
GI	ZORGINFRASTRUCTUUR	0	0
HA	APPARAATSKREDIETEN	0	0
HB	BELEIDSVELDOVERSCHRIJDEND	2.971	2.971
HC	CULTUUR	5.146	5.146
HD	JEUGD	1.080	1.080
HE	MEDIA	0	0
HF	SPORT	77	77
JA	APPARAATSKREDIETEN	0	0
JB	PROVISIES	0	0
JD	WERK	2.976	2.976
JE	SOCIALE ECONOMIE	4.674	4.674
JF	COMPETENTIES	0	0
KA	APPARAATSKREDIETEN	0	0
KD	LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ	24	24
KF	LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK	94	94
KG	PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ	165	165
MA	APPARAATSKREDIETEN	0	0
MD	REGIONALE LUCHTHAVENS	353	353
ME	GEMEENSCHAPPELIJK VERVOER	92	92
MF	ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID	19	19
MH	WEGINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	321	321
MI	WATERINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	0	0
QA	APPARAATSKREDIETEN	53	53
QC	OMGEVING EN NATUUR	4.560	4.560
QD	WONEN	45	45
QE	ENERGIE	0	0
QF	DIERENWELZIJN	0	0
QG	ONROEREND ERFGOED	2	2
QH	KLIMAAT	0	0
SA	APPARAATSKREDIETEN	350	350
SB	PROVISIES EN BELEIDSVELDOVERSCHRIJDENDE THEMA'S	0	0
SD	JUSTITIE EN HANDHAVING	0	0
SE	ONDERSTEUNING VLAAMSE REGERING	57	57
SF	GELIJKE KANSEN EN INTEGRATIE EN INBURGERING	0	0
SG	BRUSSEL	201	201
SH	VLAAMSE RAND	0	0
SI	RAMPENSCHADE	0	0
SJ	DIGITALISERING	0	0
SK	INTERNE DIENSTVERLENING VLAAMSE OVERHEID	536	536
SM	BINNENLANDS BESTUUR EN STEDENBELEID	1.481	1.481
SN	BUITENLANDS BELEID	0	0
SO	ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	0	0
SP	INTERNATIONAAL ONDERNEMEN	0	0
SQ	TOERISME	0	0
VB	PROVISIES	0	0
VD	VLAAMS PARLEMENT	0	0
VE	ALGEMENE WERKINGSKOSTEN VLAAMSE REGERING	0	0
VF	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT	0	0
VG	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME	0	0
VH	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN	0	0

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
VI	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	0	0
VJ	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	0	0
VK	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	0	0
VM	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW	0	0
VN	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BRUSSEL, JEUGD, MEDIA EN ARMOEDEBESTRIJDING	0	0
VO	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED	0	0
	TOTAAL	64.011	54.009

Tabel VIII-10: Indicatieve verdeling indexprovisie per beleidsdomein (in duizend euro)²¹

BD-code	Omschrijving beleidsdomein	VAK	VEK
C	Beleidsdomein Financiën en Begroting	2.173	2.173
E	Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie	7.822	7.822
F	Beleidsdomein Onderwijs en Vorming	323.420	323.420
G	Beleidsdomein welzijn, Volksgezondheid en Gezin	248.619	243.882
H	Beleidsdomein cultuur, Jeugd, Sport en Media	14.806	14.806
J	Beleidsdomein Werk en Sociale Economie	98.473	98.473
K	Beleidsdomein Landbouw en Visserij	1.619	1.619
M	Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken	23.625	23.625
Q	Beleidsdomein Omgeving	7.729	7.729
S	Beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	12.042	12.042
V	Hogere entiteiten	912	912
	Totaal	741.241	736.504

Tabel VIII-11: Indicatieve verdeling indexprovisie per begrotingsprogramma (in duizend euro)

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
CA	APPARAATSKREDIETEN	2.171	2.171
CB	PROVISIES	0	0
CC	BUDGETTAIR BELEID	2	2
CD	FISCALITEIT	0	0
CE	FINANCIËLE OPERATIES	0	0
CF	BOEKHOUDING	0	0
EA	APPARAATSKREDIETEN	1.105	1.105
EB	PROVISIES	0	0
EC	ECONOMIE	7	7
EE	WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	0	0
EF	INNOVATIE	6.710	6.710
EG	WETENSCHAPSCOMMUNICATIE	0	0
FA	APPARAATSKREDIETEN	1.563	1.563
FB	PROVISIES	2.698	2.698

²¹ De beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI), Werk en Sociale Economie (WSE) en Landbouw en Visserij (LV) worden met ingang van 1 januari 2024 samengevoegd tot een nieuw beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS). De beleidsdomeinen LV, WSE en EWI zijn dus samen te lezen als het nieuwe fusie beleidsdomein WEWILS.

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
FD	KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS	243.321	243.321
FE	HOGER ONDERWIJS	48.638	48.638
FF	DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS EN VOLWASSENENONDERWIJS	19.989	19.989
FG	ONDERSTEUNING VAN HET ONDERWIJSVELD	7.211	7.211
GA	APPARAATSKREDIETEN	4.362	4.362
GB	PROVISIES	0	0
GC	WELZIJN	7.435	7.435
GD	GEZONDHEIDS- EN WOONZORG	10.262	10.262
GE	OPGROEIEN	42.675	42.675
GG	PERSONEN MET EEN BEPERKING	61.111	56.374
GH	SOCIALE BESCHERMING	122.775	122.775
GI	ZORGINFRASTRUCTUUR	0	0
HA	APPARAATSKREDIETEN	653	653
HB	BELEIDSVELDOVERSCHRIJDEND	362	362
HC	CULTUUR	3.963	3.963
HD	JEUGD	257	257
HE	MEDIA	7.301	7.301
HF	SPORT	2.270	2.270
JA	APPARAATSKREDIETEN	696	696
JB	PROVISIES	0	0
JD	WERK	80.516	80.516
JE	SOCIALE ECONOMIE	13.218	13.218
JF	COMPETENTIES	4.042	4.042
KA	APPARAATSKREDIETEN	1.616	1.616
KD	LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ	3	3
KF	LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK	0	0
KG	PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ	0	0
MA	APPARAATSKREDIETEN	3.959	3.959
MD	REGIONALE LUCHTHAVENS	0	0
ME	GEMEENSCHAPPELIJK VERVOER	15.443	15.443
MF	ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID	0	0
MH	WEGINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	0	0
MI	WATERINFRASTRUCTUUR EN -BELEID	4.223	4.223
QA	APPARAATSKREDIETEN	5.169	5.169
QC	OMGEVING EN NATUUR	1.719	1.719
QD	WONEN	837	837
QE	ENERGIE	0	0
QF	DIERENWELZIJN	0	0
QG	ONROEREND ERFGOED	4	4
QH	KLIMAAT	0	0
SA	APPARAATSKREDIETEN	6.275	6.275
SB	PROVISIES EN BELEIDSVELDOVERSCHRIJDENDE THEMA'S	0	0
SD	JUSTITIE EN HANDHAVING	180	180
SE	ONDERSTEUNING VLAAMSE REGERING	0	0
SF	GELIJKE KANSEN EN INTEGRATIE EN INBURGERING	1.824	1.824
SG	BRUSSEL	527	527
SH	VLAAMSE RAND	128	128
SI	RAMPENSCHADE	0	0
SJ	DIGITALISERING	0	0
SK	INTERNE DIENSTVERLENING VLAAMSE OVERHEID	1.775	1.775
SM	BINNENLANDS BESTUUR EN STEDENBELEID	0	0
SN	BUITENLANDS BELEID	0	0
SO	ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	30	30
SP	INTERNATIONAAL ONDERNEMEN	869	869
SQ	TOERISME	432	432
VB	PROVISIES	0	0
VD	VLAAMS PARLEMENT	0	0
VE	ALGEMENE WERKINGSKOSTEN VLAAMSE REGERING	57	57
VF	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT	114	114
VG	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME	82	82

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
VH	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN	81	81
VI	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	125	125
VJ	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	114	114
VK	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	114	114
VM	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW	71	71
VN	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BRUSSEL, JEUGD, MEDIA EN ARMOEDEBESTRIJDING	74	74
VO	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED	80	80
	TOTAAL	741.241	736.504

Bijlage 6: Relanceprovisie VEK-spreiding per project

Voor de VEK-inschatting van de relanceprovisie werd vertrokken van de actualisatie van de vereffeningskalenders op de finale VAK-uitvoeringsgegevens 2022. Er werd hierbij gecorrigeerd voor de afwijkingen die werden vastgesteld naar aanleiding van de bevraging in het kader van de schriftelijke vraag nr. 396 van 23 mei 2023²².

Bij de BO 2024 wordt uitgegaan van 820.967 keuro VEK-uitgaven in 2024 voor relance.

Tabel VIII-12: Relanceprovisie VEK-spreiding per project (in duizend euro)

VV-project	2021 VEK	2022 VEK	2023 VEK	2024 VEK	2025 VEK	2026 VEK
VV001	344	3.070	6.700	6.700	6.186	-
VV002	74	536	800	800	790	-
VV003	721	3.687	5.700	5.700	4.392	-
VV004	180	3.210	8.250	7.601	5.750	2.609
VV005	718	1.425	3.500	4.704	1.871	-
VV006	-	881	109.119	70.000	-	-
VV007	10.942	46.105	803	-	-	-
VV008	190	3.431	6.000	6.000	6.000	3.729
VV009	2.791	9.688	7.472	2.371	1.311	1.367
VV010	-	-	-	-	-	-
VV011	-	19.461	538	-	-	-
VV012	6.065	4.108	2.500	900	642	200
VV013	11.595	59.148	88.036	57.189	29.440	6.646
VV014	-	2.604	40.000	50.000	64.675	-
VV015	2.693	228.624	3.219	-	-	140.291
VV016	372	7.217	5.589	666	-	-
VV017	1.914	61.462	8.300	-	-	18.278
VV018	16.184	43.136	39.484	14.067	4.229	-
VV019	1.392	16.864	18.381	-	-	19.094
VV020	390	2.568	7.474	5.264	3.396	631
VV021	13.957	13.159	25.298	25.329	12.000	11.392
VV022	11.251	21.080	34.500	27.231	1.390	-
VV023	396	12.378	21.196	13.562	6.418	4.915
VV024	6.222	5.764	5.763	9.513	8.406	4.303
VV025	96	1.104	3.338	1.515	-	-
VV026	1.097	7.897	16.830	10.750	166	-
VV027	-	2.005	4.000	3.500	437	-
VV028	400	1.112	2.800	1.900	1.000	291
VV029	-	49	11.573	2.000	-	-
VV030	-	93	4.614	3.510	939	-
VV031	-	1.379	5.311	5.472	5.142	2.219
VV032	5.655	8.333	10.005	5.700	6.800	7.560
VV033	-	687	1.471	1.320	533	-
VV034	2.462	12.843	2.560	1.120	2.295	-
VV035	403	5.558	6.000	9.321	4.840	4.829
VV036	14.222	29.000	25.565	15.000	10.000	6.213
VV037	24.167	29.341	27.976	19.563	4.786	-
VV038	396	13.531	18.614	14.693	4.120	-
VV039	4.092	10.895	7.400	7.000	2.765	-
VV040	108	4.303	8.000	5.000	3.050	-
VV041	5.980	40.872	29.610	18.874	4.197	-
VV042	518	1.751	5.780	5.000	4.366	-
VV043	-	3.011	6.220	3.311	634	-
VV044	-	27.000	-	-	-	-
VV045	34.420	55.422	21.637	3.243	3.244	-
VV046	-	-	-	-	-	-
VV047	-	6.107	30.000	40.000	40.000	8.891
VV048	-	-	21.890	25.000	30.000	7.608
VV049	116	782	15.000	9.531	3.337	-
VV050	545	3.414	8.361	2.153	527	-
VV051	669	5.052	559	12.849	15.047	258

²² <https://docs.vlaamsparlament.be/pfile?id=1971760>

VV-project	2021 VEK	2022 VEK	2023 VEK	2024 VEK	2025 VEK	2026 VEK
VV052	191	585	1.065	866	-	-
VV053	-	2.969	3.958	3.838	878	-
VV054	-	1.987	13.502	13.502	200	-
VV055	-	1.412	6.000	6.000	5.963	-
VV056	3.050	5.651	6.299	-	-	-
VV057	2.233	2.318	449	-	-	-
VV058	1.029	1.137	834	-	-	-
VV059	4.500	4.500	-	-	-	-
VV060	3.023	5.274	1.703	-	-	-
VV061	2.525	3.179	1.923	-	-	15.373
VV062	156	195	1.249	-	-	-
VV063	429	571	864	-	-	-
VV064	73	927	-	-	-	-
VV065	539	673	1.288	-	-	-
VV066	-	404	595	-	-	-
VV067	1.136	1.175	1.189	-	-	-
VV068	361	1.183	856	-	-	-
VV069	645	1.064	3.131	160	-	-
VV070	439	911	600	-	-	-
VV071	-	74	1.926	-	-	-
VV072	272	1.616	2.304	808	-	-
VV073	540	1.662	5.273	1.025	-	-
VV074	1.455	2.591	827	-	-	4.127
VV075	354	727	900	469	-	-
VV076	1.777	1.261	962	-	-	-
VV077	-	252	252	252	252	84
VV078	-	128	771	770	770	256
VV079	-	54	606	989	-	-
VV080	463	779	3.129	3.129	-	-
VV081	-	1.147	1.599	1.599	1.597	1.237
VV082	395	355	-	-	-	-
VV083	12	15	573	-	-	-
VV084	287	1.203	861	459	140	50
VV085	59	29	492	8.420	-	-
VV086	191	395	998	5.132	1.084	-
VV087	-	-	498	498	498	3.486
VV088	-	459	459	382	-	-
VV089	389	1.269	6.694	13.173	2.548	3.180
VV090	300	300	300	-	-	-
VV091	402	689	689	345	-	-
VV092	120	180	-	-	-	-
VV093	-	54	446	1.000	3.500	800
VV094	-	51	345	2.084	2.144	476
VV095	36	146	146	122	-	-
VV096	-	106	106	88	-	-
VV097	91	700	1.268	1.193	937	936
VV098	505	1.031	1.000	1.000	1.000	464
VV099	515	3.994	19.891	30.321	17.673	27.269
VV100	1.079	3.302	4.740	4.739	266	-
VV101	-	-	1.000	1.000	2.000	2.000
VV102	435	2.228	7.201	6.286	4.596	-
VV103	20.600	2.400	-	-	-	-
VV104	-	16.000	-	-	-	4.000
VV105	-	233	6.698	15.635	2.066	368
VV106	1.474	11.675	39.500	40.330	-	-
VV107	1.500	750	750	-	-	-
VV108	2.701	4.434	19.966	-	-	-
VV109	1.063	2.662	1.520	1.119	-	-
VV110	-	2.400	8.700	6.800	6.800	45.757
VV111	-	1.160	23.896	22.519	3.925	-
VV112	21	22.878	36.366	-	-	-
VV113	84	1.021	1.945	1.950	-	-
VV114	-	139	167	167	27	-
VV115	5.658	2.797	8.056	-	-	-
VV116	580	2.360	9.246	7.624	6.822	6.809
VV117	134	1.778	2.088	-	-	-
VV118	5.750	1.250	-	-	-	-
VV119	-	6	600	394	-	-

VV-project	2021 VEK	2022 VEK	2023 VEK	2024 VEK	2025 VEK	2026 VEK
VV120	-	-	300	200	-	-
VV121	-	-	-	-	-	-
VV122	212	22.163	21.550	10.064	1.010	-
VV123	386	625	5.114	2.379	1.199	-
VV124	57	1.011	7.128	4.540	1.512	752
VV125	-	-	4.135	13.025	8.065	4.775
VV126	14	492	12.103	2.006	11.634	17.961
VV127	60	2.747	12.765	12.046	14.109	8.230
VV128	15.596	17.204	8.435	2.812	-	-
VV129	-	-	250	-	-	-
VV130	595	2.433	1.972	-	-	-
VV131	286	571	571	572	-	-
VV132	668	493	1.062	626	-	-
VV133	319	1.580	11.690	9.154	2.642	2.570
VV134	-	-	6.723	497	-	-
VV135	235	352	295	118	-	-
VV136	567	1.000	1.000	433	-	-
VV137	-	1.711	1.789	-	-	-
VV138	1.825	3.558	2.492	2.037	1.582	-
VV139	865	1.600	1.600	735	-	-
VV140	-	1.729	500	971	-	-
VV141	1.332	497	631	-	-	-
VV142	-	108	92	92	8	-
VV143	100	128	22	-	-	-
VV144	178	5.911	7.020	1.485	-	-
VV145	2.100	6.300	3.000	-	-	-
VV146	975	-	-	-	-	-
VV147	5	636	636	523	-	-
VV148	50	599	600	600	551	-
VV149	425	1.968	1.949	1.575	1.555	-
VV150	-	1.200	1.200	-	1.200	399
VV151	69	375	375	306	-	-
VV152	484	1.517	999	-	-	-
VV153	201	293	1.900	-	-	-
VV154	4.000	5.972	-	-	-	-
VV155	4.000	6.000	-	-	-	-
VV156	117	3.715	9.446	10.549	5.142	5.141
VV157	1.638	3.973	2.679	2.231	102	-
VV158	1.263	388	999	282	-	-
VV181	-	6.000	-	-	-	-
Eindtotaal	291.930	1.082.851	1.148.017	820.967	421.118	407.824

Bijlage 7: Provisie noodfonds Oekraïne

Inleiding

In het kader van de Oekraïne-crisis werd er vanuit de Taskforce per maatregel, gevalideerd op basis van formele documenten (nota VR, BVR, nooddecreet), een zero-based onderbouwing bepaald op basis waarvan de provisie Noodfonds Oekraïne bij de BO 2024 kon worden berekend (zie detailoverzicht hieronder).

De berekening van de provisie werd voorafgegaan door een grondige evaluatie van de verschillende beleidsmaatregelen met betrekking tot tijdelijk ontheemden uit Oekraïne. Twee types konden daarbij weerhouden worden:

- Type 1: De uitvoering (en financiering) kan opvangen worden binnen het regulier kader van de desbetreffende sector.
- Type 2: De uitvoering wordt niet opgevangen binnen het regulier kader en dient georganiseerd te worden met financiering vanuit de provisie BO 2024.

Samen met een geactualiseerde raming van de in- en uitstroom in 2024 komende van Statistiek Vlaanderen (zie infra) kon de provisie Noodfonds Oekraïne BO 2024 bepaald worden voor de maatregelen type 2. Voor type 1 maatregelen is een eventuele VEK-uitloper in 2024 (op vastleggingen 2023) niet uitgesloten.

Methodologie

De evaluatie van de beleidsmaatregelen vertaalt zich in de raming van de provisie Noodfonds Oekraïne bij de BO 2024. Daarbij wordt vertrokken van de (te verwachten) status van de maatregel in 2024. Indien er beslist wordt om de maatregel in 2024 te continueren binnen het reguliere kader (type 1, zie supra) wordt die, behoudens VEK-uitloper, niet meegenomen in de berekening van de provisie BO 2024. Maatregelen die in 2024 verlengd worden binnen het specifieke Oekraïne-kader of nieuw zijn (type 2, zie supra) worden ook meegenomen in de berekening van de provisie.

Voor het overige wordt dezelfde methodologie als de vorige rondes gehanteerd. Zo werd opnieuw gewerkt met een maatregelenmatrix waarbij ernaar gestreefd wordt om per maatregel zo maximaal mogelijk te werken met een P*Q redenering. Het benodigde budget evolueert zo mee op basis van de ramingen en evoluties binnen een concrete Q (bv. algemene instroom, aantal ingestroomde kinderen of volwassenen, gecreëerde opvangcapaciteit per type, ...). Dit heeft de volgende voordelen:

- De impact van een significante wending in de crisis kan budgettair snel vertaald worden binnen de verschillende maatregelen.
- De herverdelingen uit de provisie zullen gebaseerd zijn op de reële evoluties binnen de gekozen parameter waardoor het risico op ex-ante overfinanciering en -subsiëring tot een minimum herleid wordt.

Op basis van gegevens aangeleverd door Statistiek Vlaanderen per 18 juli 2023 werd volgende raming gemaakt van de diverse doelgroepen van de sectorale maatregelen:

Q INSTROOM VG	2022 + 2023	2024	
	Netto	Bruto	Netto
Totale instroom	23.545	6.582	5.392
Volwassenen (+18)	18.283	5.111	3.965
18 - 64 jaar	16.435	4.594	3.564
65+ jaar	1.847	516	401
Kinderen (-18)	5.262	1.471	1.427
0-2 jaar	1.305	365	283
3-11 jaar	2.500	699	723
3-5 jaar	849	237	245
6-11 jaar	1.651	462	477
12-17 jaar	1.457	407	421
Families	5.886	1.646	1.348
NBMV	747	209	203

Er worden 3 instroomtypes gedefinieerd:

- **Instroom 2022 + 2023** = Dit is voor 2022 de effectieve en voor 2023 de geraamde netto-instroom. Dit is te lezen als de verwachte stavaza in het rijksregister per 31/12/2023.
- **Instroom 2024 bruto** = Dit is de geraamde nieuwe instroom voor 2024 die niet gecorrigeerd werd met een uitstroomhypothese.
- **Instroom 2024 netto** = Dit is de geraamde nieuwe instroom voor 2024 die wel gecorrigeerd werd met een uitstroomhypothese.

De capaciteitsdoelen voor de opvang van de ontheemden blijven ongewijzigd maar voor de budgettering werd rekening gehouden met situatie binnen de Vlaamse huisvestingstool.

Q OPVANGCAPACITEIT VG	2024
1. Totale capaciteit	13.330
2. Categorie 1	9.000
3. Categorie 2	2.000
3.1 Hotel	577
3.2 Vakantiewoning	446
3.3 Hostel	18
3.4 Serviceflat	959
4. Nooddorpen (Cat. 3)	2.330
4.1 Antwerpen	1.000
4.2 Mechelen	730
4.3 Gent	600

Gegeven het bovenstaande kon de provisie conform onderstaand overzicht worden bepaald.

(in duizend euro)

	TOTAAL PROVISIE BO 2024	
	VAK	VEK
VOORSTEL TASKFORCE	100.912	116.668
WEERHOUDEN BO 2024	101.000	116.000

Het detailoverzicht per sector en maatregel wordt onder punt 3 opgenomen.

Ook voor de open end regelingen werd een budgettaire inschatting voorbereid binnen de Taskforce en volledig weerhouden:

OPEN END MAATREGELEN			OPEN END BO 2024	
Nr	Maatregel open end	Sector	VAK	VEK
5	Groeppakket	Welzijn	29.933	29.933
16	Studietoelagen Oekraïense studenten (beleid)	Onderwijs	2.544	2.544
31	Basisonderwijs - Telling 1/2/23	Onderwijs	26.591	26.591
32	Secundair onderwijs - telling 1/1/23	Onderwijs	30.402	30.402
			89.470	89.470

Detailoverzicht samenstelling provisie Noodfonds Oekraïne BO 2024 (in duizend euro)

A. OPVANGCAPACITEIT				6/09/2023	
Nr	Maatregel	VAK BO24	VEK BO24		
1	Opknop- en beheerskosten sociale huisvesting	1.000.000	1.000.000		
2	Mobiele units VMSW	0	10.844.000		
3	Subsidies begeleiding tijdelijk ontheemden	14.460.940	14.460.940		
4	Omkaderingskosten publieke plekken en nooddorpen	2.302.400	2.302.400		
5	Opknopsubsidies categorie 1 - Publiek	1.577.310	1.577.310		
6	Subsidies beheer voor kleinere (<15), middelgrote (15 - 49) en grotere (>49) collectiviteiten	9.483.900	9.483.900		
7	Dagprijzen categorie 2 (netto)	2.553.585	2.553.585		
8	Categorie 3 - Nooddorpen Antwerpen, Mechelen en Gent	20.991.500	21.422.091		
10	Mobiele units VMSW: beheer bulk 1	1.716.000	1.716.000		
				OPVANGCAPACITEIT	
				VAK BO24	VEK BO24
				54.086	65.360
B. PERSONEELSINZET TASKFORCE OEKRAÏNE					
BESTUURSZAKEN					
Nr	Maatregel	VAK BO24	VEK BO24		
1	Tijdelijke versterking CCVO	15.000	15.000		
2	Tijdelijke ondersteuning gouverneurs	320.000	320.000		
3	Tijdelijke versterking selectiecentrum Agentschap Overheidspersoneel	16.000	16.000		
BINNENLANDS BESTUUR					
Nr	Maatregel	VAK BO24	VEK BO24		
3	Compenserende personeelsinzet ABB (lonen)	392.000	392.000		
4	Personeelsinzet collectieve opvang (lonen)	1.525.000	1.525.000		
5	Compenserende personeelsinzet ABB (werking)	44.000	44.000		
6	Personeelsinzet collectieve opvang (werking)	166.000	166.000		
FACILITY				PERSONEELSINZET TF OEKRAÏNE	
Nr	Maatregel	VAK BO24	VEK BO24	VAK BO24	VEK BO24
1	Tijdelijke versterking HFB	208.940	208.940	2.687	2.687
C. ANDERE BELEIDSMATREGELEN					
INTEGRATIE					
Nr	Maatregel	VAK BO24	VEK BO24		
1	Contingent vergoedingen voor crisistolken (vrijwilligers)	0	35.520		
2	Versterking sociale tolk- en vertaaldiensten	468.000	859.570		
3	Contingent voor vertaalkosten	0	50.000		
4	Contingent voor gecertificeerde tolkkosten	0	33.209		
5	Ontwikkeling app in Oekraïens/Russisch	0	33.250		
6	Versterken juridische dienstverlening	170.000	214.160		
7	Hulplijn voor burgers die Oekraïners opvangen	200.000	233.333		
8	Hulplijn voor Oekraïners	200.000	233.333		
9	Begeleiding Oekraïense vluchtelingen	0	841.034		
10	Infosessie welkom in Vlaanderen	0	66.415		
11	Intake en regulier aanbod NT2	608.199	806.089		
12	Coördinatie burgerinitiatieven	195.000	260.000		
13	Inburgering middellange termijn voor Oekraïense vluchtelingen (2022)	0	1.540.449		
14	Coördinatie algemeen	0	22.078		
15	HR recruiters en payroll	0	307.284		
16	ICT medewerkers	0	118.186		
18	Versterking regulier inburgeringstraject	12.581.030	12.843.582		
19	Uitbetaling Vlaams Agentschap Integratie en Inburgering 2023	907.867	907.867		
				INTEGRATIE	
				VAK BO24	VEK BO24
				15.330	19.405
DIGITAAL VLAANDEREN				DIGITAAL VLAANDEREN	
Nr	Maatregel	VAK BO24	VEK BO24	VAK BO24	VEK BO24
1	Vlaamse huisvestingstool	1.124.000	1.124.000	1.338	1.338
2	Centrale registratietool	214.000	214.000		
ONDERWIJS				ONDERWIJS	
Nr	Maatregel	VAK BO24	VEK BO24		
2	Ondersteuning CLB voor psychosociaal welbevinden	5.574.330	5.574.330		
3	Capaciteitsproblematiek en mobiele units (huur en inrichting)	159.937	159.937		
6	Toelage anderstalige nieuwkomers kleuteronderwijs	825.351	825.351		
14	Extra erkenningen buitenlandse diploma's (NARIC)	738.323	738.323		
16	Studietoelagen Oekraïense studenten (werkingskost)	63.000	63.000		
19	Extra telmoment voor leerlingen met een (gemotiveerd) verslag voor type basisaanbod, 3 of 9 (ondersteuningsnetwerken)	654.389	654.389		
20	Vrijstelling inschrijvingsgeld voor leerlingen volwassenenonderwijs	118.333	118.333		
23	Extra middelen CLB voor onthaal en begeleiding	166.775	166.775		
24	Middelen voor net overstijgende coördinatie voor de Permanente ondersteuningscellen CLB	60.000	60.000		
25	Regeling onsite onderwijs (nooddorpen)	1.822.140	1.822.140		
33	Extra telmomenten + OKAN kleuter en lager (omkadering)	2.539.479	2.539.479		
34	Extra telmomenten kleuter en lager (werkingsmiddelen)	423.072	423.072		
35	Extra telmomenten + OKAN secundair (omkadering)	1.968.480	1.968.480		
36	Extra telmomenten secundair (werkingsmiddelen)	228.355	228.355		
37	Extra OKAN toelage kleuter en lager	69.333	69.333		
				ONDERWIJS	
				VAK BO24	VEK BO24
				15.411	15.411

WELZIJN					
Nr	Maatregel	VAK BO24	VEK BO24		
1	Eerstelijnsondersteuning Welzijn	1.164.888	1.562.194		
7	IGIP	342.000	350.982		
14	Preventief zorgaanbod huisartsenkringen	512.000	512.000		
15	Vaccinatie	1.865.000	1.865.000	VAK BO24	VEK BO24
16	Nazorg vaccinatie	65.000	65.000	3.949	4.355
WERK					
Nr	Maatregel	VAK BO24	VEK BO24		
2	Aansluiten op reguliere dienstverlening en aanbod	2.045.245	2.045.245		
3	TWE-OCMW	1.521.705	1.521.705		
4	Uitbreiding intensieve begeleiding door andere partners	408.544	408.544		
5	NT2-acties	175.500	175.500		
7	IBOT	299.796	299.796		
8	Job & taalcoaching	270.000	270.000		
9	Beroepsopleiding	1.664.960	1.664.960		
10	Communicatie	41.250	41.250		
11	Versterking van de dienst economische migratie	74.917	74.917		
12	Versterking van de Vlaamse Sociale Inspectie	934.836	934.836	Totaal VAK	Totaal VEK
13	Addenda Oekraïne bij de sectorconvenants	673.980	673.980	8.111	8.111

TOTAAL PROVISIE BO 2024	
VAK	VEK
100.912	116.668

OPEN END MAATREGELEN			OPEN END BO 2024	
Nr	Maatregel open end	Sector	VAK	VEK
5	Groepakket	Welzijn	29.933	29.933
16	Studietoelagen Oekraïense studenten (beleid)	Onderwijs	2.544	2.544
31	Basisonderwijs - Telling 1/2/23	Onderwijs	26.591	26.591
32	Secundair onderwijs - telling 1/1/23	Onderwijs	30.402	30.402
			89.470	89.470

Bijlage 8: Geconsolideerde schuld

Tabel VIII-13: Detailtabel geconsolideerde schuld (in duizend euro)

	REA 2022	BA 2023	BO 2024
Directe schuld MVG (inclusief negatief stand zichtrekening)	21.849.722	28.509.058	34.710.906
Saldo ESR- 9 ministeries	0	99.905	84.022
Correctie Flemish Community EMTN obligaties aangehouden door VG S.1312 entiteiten	-168.300	-168.300	-168.300
VG S.1312 entiteiten			
Agentschap Integratie en Inburgering	0	0	0
Sport Vlaanderen	580	386	186
Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel	40.240	24.142	8.044
Be-Dive	2.270	1.987	1.704
De Vlaamse Waterweg	1.740	5.072	3.650
Erkende Kredietmaatschappijen	712.390	755.000	755.000
Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek	0	0	0
Flanders Future Techfund	0	0	0
Greenville	1.440	1.056	734
Het Waterschei Project	0	0	0
Hoger Instituut Maria Middelaes	0	0	0
Opgroeien regie	140	-15	-170
Lak Invest nv	27.638	27.638	27.085
LRM	0	0	10.000
Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Antwerpen	0	0	0
Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Oostende-Brugge	0	0	0
Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Vlaanderen	0	5.676	28.400
Media Invest Vlaanderen	0	0	0
PMV	2.770	2.770	2.309
PMV Corporate Loans	6.000	12.000	12.000
PMV Re Vinci	0	0	0
Site kanaal	50	50	50
Site-Ontwikkeling Vlaanderen	7.030	6.543	6.045
Sportcomplex Vlaanderen - Heusden-Zolder	0	0	0
Toerisme Vlaanderen	0	-189	-387
Universiteiten en hogescholen	575.210	584.081	576.642
Vlaams Agentschap Voor Personen Met Een Handicap	0	0	0
Vlaams Instituut voor Biotechnologie	1.250	592	368
Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden	1.159.678	1.044.244	923.902
Vitare	880	880	880
Vlaamse instelling voor technologisch onderzoek	0	1.000	2.000
Vlaamse Landmaatschappij	0	0	0
De Vlaamse radio- en televisieomroeporganisatie	0	-1.225	-1.225
Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen	5.035.450	4.885.983	4.734.226
Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn	121.301	116.404	111.043
Vlaams Woningfonds	1.904.060	1.612.399	1.317.591
Wandelaar Invest	27.880	20.950	13.805
Ziekenhuisinfrastructuur	3.027.079	2.777.516	2.530.953
De Werkvennootschap	0	0	0

	REA 2022	BA 2023	BO 2024
VCO light entiteiten en entiteiten die niet in EMOE zitten*	44.096	44.096	44.096
Correctie VG S1312 entiteiten die gedeeltelijk schuldbewijzen in portefeuille hebben van andere VG S1312 entiteiten**	-7.628	-7.628	-7.628
AGION			
Nationaal Waarborgfonds	3.890	3.890	3.890
Agion (overgangperiode)	220	220	220
Agion (systeem vanaf 1993)	426.010	426.010	426.010
PPS-schulden			
DBFM Scholen van Morgen	151.790	105.838	101.012
Project Brabo 1	159.400	154.106	149.244
Livan Infrastructure	82.280	79.633	76.576
Via-Zaventem	49.770	49.770	49.770
Via R4-Gent	80.620	78.417	75.739
Via Noord Zuid Kempen	191.770	185.870	179.970
Toerisme - Jeugdverblijf	5.740	5.740	5.740
Groenestroomcertificaten	363.727	363.727	363.727
Overlopende rekening m.b.t. BFW	752.844	684.840	616.583
ESR-correcties			
Correctie FWO	0	-422	-422
Correctie BTW DBFM	0	2.739	2.739
Totaal geconsolideerde schuld	36.641.027	42.502.449	47.778.729
Toename geconsolideerde schuld t.o.v. REA 2022			+5.276.280

* VSB 5,6 miljoen euro; Vlaams Parlement 6 miljoen euro; KU Leuven 156,7 miljoen euro.

** PMV in Lak Invest 1,4 miljoen euro en VSB in Lak Invest 6,23 miljoen euro.

Bijlage 9: Uitvoering 2022

Tabel VIII-14: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten: uitvoering 2022 (in duizend euro)

	REA 2022
Bruto aanvullende belasting op de PB	8.221.415
Gewestmiddelen BFW	3.070.340
Gemeenschapsmiddelen BFW	26.562.649
Herrekening 2018	0
Specifieke dotaties BFW	108.519
Gewestelijke belastingen	7.107.608
Eigen niet-fiscale, toegewezen ontvangsten	818.555
Eigen niet-fiscale, niet toegewezen ontvangsten	1.005.006
Lotto gelden	35.437
Diensten Afzonderlijk Beheer	380.520
Rechtspersonen	5.237.836
Totaal	52.547.886

Tabel VIII-15: DAB's: uitvoering 2022 (in duizend euro)

	REA 2022
VIF	81.671
Loodswezen	103.797
MINA	175.583
Andere DAB's	19.469
Totaal	380.520

Tabel VIII-16: Te consolideren instellingen: uitvoering 2022 (in duizend euro)

	REA 2022
VIB	66.037
VITO	82.709
FIO	52.204
PMV Groep	66.901
Scholen van Morgen	125.780
Hogescholen en Universiteiten	1.520.926
Opgroeien Regie	252.338
VUTG	14.737
VAPH	21.080
VIPA	56
VSB	300.418
VRT	212.641
VDAB	122.660
VVM - De Lijn	204.709
BAM / Lantis	105.403
Tunnel Liefkenshoek	75.330
Vlaamse Waterweg	126.101
De Werkvennootschap	21.613
VEB	962.741
VWF	78.048
VMSW	255.956
Andere rechtspersonen	569.448
Totaal	5.237.836

Tabel VIII-17: Vastleggingskredieten per beleidsdomein: uitvoering 2022 (in duizend euro)

Beleidsdomein	REA 2022
Hogere Entiteiten	140.659
Financiën en Begroting	2.473.406
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.880.138
Onderwijs en Vorming	16.841.918
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	14.926.315
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.526.585
Werk en Sociale Economie	3.665.915
Landbouw en Visserij	253.113
Mobiliteit en Openbare Werken	4.873.598

Beleidsdomein	REA 2022
Omgeving	3.818.151
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	5.705.518
Totaal	56.105.316

Tabel VIII-18: Vereffeningskredieten per beleidsdomein: uitvoering 2022 (in duizend euro)

Beleidsdomein	REA 2022
Hogere Entiteiten	140.633
Financiën en Begroting	2.467.357
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.591.015
Onderwijs en Vorming	16.830.787
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	14.847.838
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.475.304
Werk en Sociale Economie	3.559.895
Landbouw en Visserij	210.869
Mobiliteit en Openbare Werken	4.867.613
Omgeving	3.341.688
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	5.318.537
Totaal	54.651.535

Tabel VIII-19: Van ontvangstenkredieten naar geconsolideerde ESR-ontvangsten: uitvoering 2022 (in duizend euro)

	REA 2022
Ontvangsten Vlaamse Gemeenschap	50.453.758
Leningen	9.032
Deelnemingen en kredietverleningen	729.710
Toelagen	1.644.946
Interne verrichtingen (DAB's)	760.019
ESR-ontvangsten Vlaamse Gemeenschap (1)	47.310.050
Ontvangsten Vlaamse rechtspersonen	37.761.643
Leningen	3.256.111
Deelnemingen en kredietverleningen	1.879.544
Toelagen	22.237.523
Interne verrichtingen	5.150.629
ESR-ontvangsten Vlaamse rechtspersonen (2)	5.237.836
Geconsolideerde ESR ontvangsten (3)=(1)+(2)	52.547.886

Tabel VIII-20: Van uitgavenkredieten naar geconsolideerde primaire ESR-uitgaven: uitvoering 2022 (in duizend euro)

	REA 2022
Uitgaven Vlaamse Gemeenschap	55.558.384
Deelnemingen en kredietverleningen	2.707.028
Toelagen	22.184.305
Aflossingen schuld	673.870
Interne verrichtingen (DAB's)	849.900
Provisie in het kader van de begrotingsmonitoring	0
Rente-uitgaven	164.997
Primaire ESR-uitgaven Vlaamse Gemeenschap (1)	28.978.284
Uitgaven Vlaamse rechtspersonen	37.771.880
Aflossingen	2.322.693
Deelnemingen en kredietverleningen	2.561.475
Toelagen	1.701.262
Interne verrichtingen	5.634.879
Rente-uitgaven	291.692
Primaire ESR-uitgaven Vlaamse Rechtspersonen (2)	25.259.879
Geconsolideerde primaire ESR-uitgaven (3)=(1)+(2)	54.238.163

Tabel VIII-21: Vorderingsaldo: uitvoering 2022 (in duizend euro)

	REA 2022
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (1)	52.547.886
Geconsolideerde ESR-uitgaven (2)	54.694.852
Geconsolideerd ESR-saldo (3)=(1)-(2)	-2.146.965
Onderbenutting (4)	0
Geconsolideerd ESR-saldo na onderbenutting (5)=(3)+(4)	-2.146.965
ESR-correcties (6)	68.469
Vorderingsaldo (7)=(5)+(6)	-2.078.496
Buiten begrotingsdoelstelling (8)	938.776
Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling (9)=(7)+(8)	-1.139.720

Bijlage 10: Voortgangsrapportering uitgaventoetsingen

De afgelopen jaren zijn er in Vlaanderen verdere stappen gezet naar prestatiegeïnformeerde begroten. Getuigen daarvan zijn het pilootproject uitgaventoetsing dienstencheques, de eerste Vlaamse Brede Heroverweging en het vervolgtraject met een aantal uitgaventoetsingen (= spending reviews). Die oefeningen en instrumenten staan niet los van elkaar, maar kaderen binnen een bredere cultuur(omslag) naar een meer geïnformeerde besluitvorming en worden ingebed in de Vlaamse beleids- en financiële cyclus.

De brede heroverweging 2021 werd geconcretiseerd in de mededeling "Vlaamse Brede Heroverweging" (VR 2020 0412 MED.0391/1QUATER) en resulteerde in eindrapporten en externe studies van de verschillende beleidsdomeinen. Die eindrapporten bevatten voorstellen tot diepgaandere uitgaventoetsingen. De mededeling "Uitgaventoetsingen voor de jaren 2022-2024" (VR 2021 1911 MED.0394/1TER) werkte het kader voor de uitgaventoetsingen verder uit en bepaalde de thema's voor onderstaande uitgaventoetsingen 2022-2024:

1. De bovenbouw boven de subsidies van departement CJM
2. Het hoger onderwijs
3. Duurzaam watergebruik en de organisatie van het waterlandschap
4. Instrumenten van het woonbeleid
5. Organisatiestructuur van de Vlaamse overheid
6. Modalshift in Vlaanderen
7. Het Vlaams beleid i.k.v. productiviteit
8. Integreeren van de drie zorgbudgetten (Uitgaventoetsing Vlaamse sociale bescherming)
9. Gezinsfiscaliteit en gezinsbijslag

De negen uitgaventoetsingen zijn bedoeld om de kwaliteit en samenstelling van de overheidsfinanciën te verbeteren. Door een beter inzicht te verschaffen in hoe overheidsmiddelen worden en kunnen worden besteed, helpen uitgaventoetsingen een regering om keuzes te maken. Ze kunnen de samenstelling van de overheidsuitgaven verbeteren, door de efficiëntie en effectiviteit van de uitgaven te beoordelen.

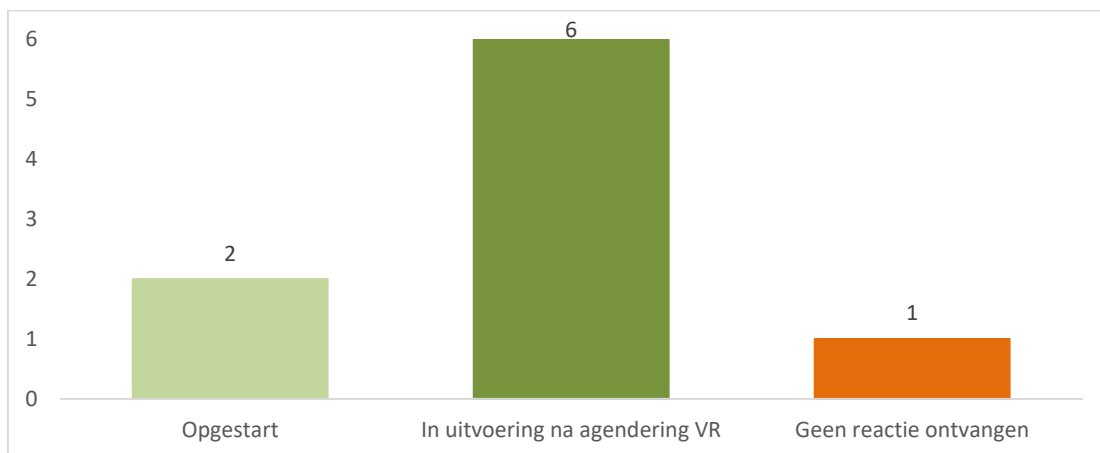
Doel van de uitgaventoetsingen is om het resultaat mee te kunnen nemen bij de volgende regeringsvorming. De resultaten van de uitgaventoetsingen moeten dus ten laatste beschikbaar zijn voor de onderhandelende partijen (juni 2024).

Het Departement Financiën en Begroting coördineert het proces van de uitgaventoetsingen, in nauw overleg met de Inspectie van Financiën. Ze waakt over het horizontale beleid inzake uitgaventoetsingen en de integratie ervan in de beleids- en begrotingscyclus. Ze publiceert de taakopdrachten/plannen van aanpak die door de projectgroep gevalideerd zijn op haar website:

<https://fin.vlaanderen.be/facts-figures/beleidsevaluatie/uitgaventoetsingen/>

Via het strategisch overleg financiën (SOFI) werd een bevraging georganiseerd door het departement F&B waarbij gevraagd werd om een status mee te geven en een indicatie van het verwachte tijdstip van oplevering.

Voor alle uitgaventoetsingen m.u.v. uitgaventoetsing 7 werd een reactie ontvangen. De uitgaventoetsingen met reactie liggen allemaal op schema om tijdig klaar te zijn.

Voor het merendeel van de uitgaventoetsingen is er een regeringsbeslissing ter beschikking. Van de uitgaventoetsingen die gereageerd hebben op de bevraging, hebben er twee de status "opgestart" en zes de status "in uitvoering na agendering Vlaamse Regering".

Nr.	Korte stand van zaken	Verwacht tijdstip opleveren
1.	Op de stuurgroep van 28/9 werd beslist om de uitgewerkte evaluatiemethodiek te herwerken en op basis van de herwerkte methodiek de piloot rond onderzoek opnieuw uit te voeren. De stuurgroep opteert om eerder in te zetten op 2 kwaliteitsvolle piloten in plaats van een derde erbij te nemen. Daarom werd de piloot rond duurzaamheid geschrapt. Omdat de evaluatiemethodiek bijgestuurd moet worden, loopt de uitgaventoetsing vertraging op. Het eindrapport zal daarom pas de tweede week van februari 2024 opgeleverd worden.	feb/24
2.	Na de goedkeuring op de Vlaamse Regering is de stuurgroep samengesteld en de voorzitter aangeduid. De werkzaamheden verlopen nu zoals aangegeven in de nota aan de Vlaamse Regering.	jun/24
3.	De uitvoering van de uitgaventoetsing van de rio-subsidies zit op schema. De uitgaventoetsing omvat 5 fases (0 tot 4). Fases 0 en 1, waarbij het huidige systeem van de rio-subsidies tegen het licht wordt gehouden en beoordeeld op vlak van effectiviteit, efficiëntie en relevantie, zijn afgerond. De rapportage hiervan werd gedeeld met de projectgroep voor feedback. Fase 2, waarbij het verbeterpotentieel wordt ingeschat en verbeteropties worden gedefinieerd, is ver gevorderd. Fase 3, waarbij de meest interessante verbeteropties worden beoordeeld, is in voorbereiding. Fase 4, wat de rapportage van de resultaten en aanbevelingen omvat, is voor fases 0 en 1 zo goed als afgerond. Voor fases 2 en 3 moet de rapportage nog gebeuren.	dec/23
4.	De Verzekering Gewaarborgd Wonen en de Huurwaarborglening werden door het Steunpunt Wonen onderworpen aan een wetenschappelijke beleidsevaluatie. Op basis van beide onderzoeken wordt in het najaar 2023 de uitgaventoetsing opgestart. De projectgroep wordt samengesteld uit medewerkers van Wonen in Vlaanderen en het departement Financiën en Begroting, aangevuld met externe experts, onder leiding van een externe voorzitter. De opdracht en werking van de projectgroep verloopt conform de spelregels. De projectgroep zal de eigenlijke uitgaventoetsing uitvoeren, inclusief de verschillende beleidsopties. Naast de evaluatierapporten van het Steunpunt Wonen, worden ook andere bronnen geconsulteerd of indien nodig kan bijkomend onderzoek uitbesteed worden. Aanvullend worden ook de stakeholders geconsulteerd. Er wordt bekeken of nog andere instrumenten kunnen worden meegenomen in de uitgaventoetsing.	mei/24
5.	Het project werd formeel opgestart begin september. Er zijn naast de opstartfase drie andere luiken of fases voorzien: het creëren van meer consistentie in activiteiten en rechtsvormen (luik 1), uitbreiding gemeenschappelijke dienstverlening (luik 2), opmaak analyserapport met conclusies en aanbevelingen (luik 3). Luik 1 en luik 2 zullen parallel worden uitgevoerd gedurende de maanden oktober, november en december. Deze twee fases zouden op het einde van dit jaar (uiterlijk begin volgend jaar) moeten afgerond zijn. Voor uitvoering luik 3 zijn een zestal weken voorzien. Idealiter zou deze fase eind februari begin maart moeten afgerond zijn.	mei/24

Nr.	Korte stand van zaken	Verwacht tijdstip opleveren
6.	Het project loopt en in september is fase 1 afgrond (analyseren van de gekozen projecten in functie van de context en beleidsambities). Fase 2 (inschatten verbeterpotentieel en optimalisatie inzet middelen) zal tegen begin oktober afgerond zijn, samen met de voorbeelden uit het buitenland. Tegen januari zou het eindrapport klaar moeten zijn.	jan/24
7.	Geen reactie ontvangen.	
8.	<p>Het onderzoek naar de zorgbudgetten wordt uitgevoerd door Deloitte. De stuurgroep is samengesteld uit VSB-medewerkers, IF en DEP Financiën en Begroting onder voorzitterschap van prof. Anja Declercq, een autoriteit in de sector. Na de derde stuurgroepvergadering is bepaald welke scenario's onderzocht gaan worden. De onderzoekers gaan hiermee aan de slag en koppelen terug op de volgende stuurgroep die gepland is op woensdag 11 december. Het onderzoek moet midden 2024 zijn opgeleverd.</p> <p>Het onderzoek over de mobiliteitshulpmiddelen wordt uitgevoerd binnen het Steunpunt WVG door UHasselt en onderzoekt de haalbaarheid van tweedehands-hulpmiddelen en uitbreiding van huur van hulpmiddelen. IF en F&B maken deel uit van de stuurgroep. Op de eerste stuurgroepvergadering werd een uitgebreide literatuurstudie besproken in combinatie met een aantal praktijken uit het buitenland. VSB bezorgde de onderzoekers heel wat data en faciliteert de gesprekken met verstrekkers uit het veld. De datum voor de volgende stuurgroep ligt nog niet vast maar wordt begin december ingepland. Het onderzoek moet midden 2024 zijn opgeleverd.</p>	jun/24
9.	De onderzoeksopdracht werd gegund aan Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck, Uantwerpen. Fiscaal luik van het onderzoek werd afgerond. Op basis daarvan zijn er scenario's opgemaakt door Opgroeien Regie/Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid. Deze worden besproken op de stuurgroep, waarna de onderzoekers de effecten van de scenario's kunnen simuleren. Oplevering wordt verwacht in het voorjaar van 2024.	mrt/24